GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadzący Marcin Stelmasiak | Cena gazety 12,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 194.11293, 1

Nakład 81 tys. + 298,5 tys. prenumerat cyfrowych

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

W weekend w „Wyborczej"

PREMIEROWA NOWELA MACIEJA SIEMBIEDY

Już jutro w druku i w serwisie Wyborcza.pl ukaże się pierwsza część noweli Macieja Siembiedy „Gustaw". Kolejne odcinki w środy i soboty, aż do 12 września ▶ 2

Ogłoszono przełom w medycynie

Szczepionka na raka

Firmy Moderna i Merck powiadomiły o przełomowych wynikach badań klinicznych nad spersonalizowaną szczepionką na czerniaka. **Nowa terapia jest też testowana pod kątem walki z wieloma innymi typami guzów.**

Dominik Moliński

Tradycyjna chemioterapia niszczy zarówno komórki rakowe, jak i te zdrowe. Immunoterapia działa „na oślep", stymulując cały układ odpornościowy. Spersonalizowane szczepionki działają precyzyjnie – uczą organizm pacjenta rozpoznawania i atakowania wyłącznie tych mutacji, które znajdują się w jego konkretnym guzie. Tak działać ma najnowsza, przełomowa szczepionka.

W środę firmy Moderna i Merck (w Europie działa pod nazwą MSD, by nie mylić jej z niemiecką firmą o analogicznej nazwie, my używamy oryginalnej amerykańskiej nazwy) poinformowały, że ich preparat o nazwie Intismeran autogene pomógł zapobiec nawrotom i przerzutom choroby w badaniu klinicznym, w którym wzięło udział ponad 1000 pacjentów z czerniakiem.

Kamień milowy w medycynie

Byli to chorzy po operacyjnym wycięciu guzów, u których ryzyko powrotu raka było jednak bardzo wysokie. Moderna szacuje, że już w pierwszych latach od zatwierdzenia szczepionki mogą z niej skorzystać tysiące pacjentów.

– To kamień milowy dla całej dziedziny medycyny – ocenił dr Ryan Sullivan, dyrektor Centrum ds. Czerniaka w Mass General Brigham Cancer Institute, cytowany przez Agencję Reutera. – To może całkowicie zmienić sposób, w jaki leczymy raka na świecie – dodał.

Z kolei dr Julie Gralow, dyrektor medyczna Amerykańskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej (ASCO), nazwała wyniki testów „monumentalnym krokiem naprzód".

Nowa metoda leczenia od Mercka i Moderny polega na „podkręceniu" układu immunologicznego za pomocą maksymalnie dziewięciu dawek leku Keytruda (podawanego co sześć tygodni) oraz jednoczesnym przyjęciu do dziewięciu dawek spersonalizowanej szczepionki mRNA. To ona daje organizmowi precyzyjną instrukcję, jak namierzyć i zniszczyć komórki rakowe.

– Nazywamy to szczepionką personalizowaną, ponieważ tworzymy każdą z nich dla danego pacjenta osobno. Od chorego pobieramy próbki guza, następnie identyfikujemy mutacje tego konkretnego raka – te, które napędzają produkcję specyficznych antygenów nowotworowych. W dalszej kolejności tworzymy sekwencję mRNA, która odpowiada tym antygenom – tłumaczy dr Cesar Sanz Rodriguez, hematolog, wiceprezes ds. medycznych firmy Moderna na Europę, Bliski Wschód i Afrykę.

Stéphane Bancel, szef firmy Moderna, zapowiedział, że szczepionka może trafić na rynek już w 2027 roku.

Nie tylko czerniak

Jednak czerniak to dopiero początek. Spersonalizowane szczepionki przeciwnowotworowe są już w zaawansowanej fazie badań pod kątem walki z wieloma innymi typami guzów. Merck i Moderna prowadzą obecnie kilka dużych projektów badawczych u pacjentów po operacji niedrobnokomórkowego raka płuca.

Prezes Moderny, Stephen Hoge, wyjaśnił agencji Reuters, że trwają też badania nad łączeniem leków w terapii raka pęcherza i nerek, a także wczesne testy u chorych na raka trzustki i żołądka.

Według danych Międzynarodowej Agencji Badań nad Rakiem (IARC) rocznie na świecie diagnozuje się ponad 330 tys. nowych przypadków czerniaka skóry. Umieralność wynosi ok. 60 tys. osób rocznie (dane za 2022 rok).

W Polsce lekarze diagnozują ok. 4 tys. nowych przypadków czerniaka skóry rocznie. Co roku umiera blisko 1 400 osób. ●

Temat dnia

PIP o B2B informatyków

Cała branża IT czekała na pierwszą interpretację Głównego Inspektora Pracy w sprawie umów B2B wśród informatyków, programistów czy testerów. I właśnie się doczekała. – To przełomowe stanowisko – mówią eksperci ▶ 4-5

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X
34>
9 770860 908150

1 RP

FOT. SERGEY DOLZHENKO/PAP/EPA

Wojna w Ukrainie

NOCNY ATAK NA KIJÓW

Co najmniej 14 osób zginęło, a ponad 40 zostało rannych w wyniku przeprowadzonego w nocy ze środy na czwartek przez Rosję zmasowanego ataku dronów i rakiet na Kijów i okoliczny region.

Na zdjęciu – ewakuacja mieszkańców jednego z bloków w Kijowie zniszczonego podczas rozyjskiego ataku.

▶ Wyborcza.pl

eprasa.pl 429c60c01d

Maria Korcz

Ulga dla najlepiej zarabiających

Rząd ogłosił, że planuje odświeżenie systemu podatkowego. Polacy bez dwóch zdań zmian tu oczekiwali. Nasze wynagrodzenie po kryzysie inflacyjnym z 2022 roku rosły wyjątkowo szybko. W 2023 i 2024 roku tempo tego wzrostu niejednokrotnie przekraczało 10 proc. w skali roku. I chodzi nie tylko o płacę minimalną, która w cztery lata wzrosła o 60 proc. Pensje rosły w niemal każdej branży i sektorze.

Na koniec 2022 roku przeciętne wynagrodzenie w Polsce wynosiło 6,3 tys. zł brutto. Na początku tego roku to już 9,2 tys. zł. Mimo to progi podatkowe ani drgnęły. W konsekwencji coraz więcej osób odprowadzało coraz wyższe podatki, czego sztandarowym przykładem stali się nauczyciele i nauczycielki. Chwilę po długo wyczekiwanych podwyżkach nawet co trzeci z nich – jak deklarował ZNP – wpadł nagle w drugi, 32-proc. próg podatkowy.

Między 2022 a 2025 rokiem liczba osób o dochodach powyżej 120 tys. zł w skali roku wzrosła z 738,4 tys. do 2,4 mln. I to dla nich rząd wprowadza dziś nowy, 24-proc. próg podatkowy.

Ogłoszona właśnie przez rząd reforma nic nie daje większości pracowników. Premiuje za to tych, którzy zarabiają najlepiej

Żebyśmy mogli załapać się na korzystne zmiany, nasze dochody muszą mieścić się w przedziale od 120 tys. do 150 tys. zł (powyżej tej kwoty obowiązywać będzie stara, 32-proc. stawka). Ulga obejmie więc osoby, które zarabiają co najmniej 11,9 tys. zł brutto miesięcznie. To 30 proc. najlepiej zarabiających. Z danych GUS wynika, że to zazwyczaj pracownicy dużych firm i mieszkańcy dużych miast. 70 proc. pracowników zmiany nie poczuje.

Mimo obietnicy złożonej przez Koalicję Obywatelską w trakcie kampanii w 2023 roku kwota wolna od podatku pozostaje bez zmian. Gdyby to ją, a nie drugi próg podatkowy, politycy odważyli się zmienić, realną ulgę miałyby szansę odczuć miliony Polaków zarabiających poniżej średniej krajowej.

To właśnie osoby o mniejszych budżetach najdotkliwiej odczuwały drożyznę po 2022 roku, bo żywność, leki czy czynsze stanowią większą część ich budżetu niż u osób lepiej zarabiających. To one są też w trudniejszej pozycji negocjacyjnej – pracują na mniejszych i mniej konkurencyjnych lokalnych rynkach pracy, co przekłada się na niższe w porównaniu z dużymi miastami zarobki.

Jasne, taki ruch byłby dla budżetu dużo większym obciążeniem. Problem jednak w tym, że, nie oferując nic w zamian, pozostawiamy zarabiających mniej z gorzkim poczuciem zawodu.

KO zdaje się więc podążać utartą we wcześniejszych kampaniach drogą. Tworzy program przede wszystkim dla wielkomiejskiej klasy średniej. Czy ta strategia przyniesie wyborczy sukces? Dowiemy się jesienią przyszłego roku. ●

Portugalia
Złota pielgrzymka

FOT. ESTELA SILVA/PAP/EPA

19 sierpnia 2026 roku, Viana do Castelo. Kobiety w tradycyjnych strojach i ze złotą biżuterią, której łączną wartość szacuje się na kilka milionów euro, biorą udział w corocznej paradzie podczas pielgrzymki ku czci Matki Bożej Bolesnej. **Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia**

Liczba dnia

40

BLN DOL.

(dokładnie 40,047 bln dol. – stan na wtorek) – tyle wynosi całkowite zadłużenie publiczne USA. W ciągu niespełna 20 lat powiększyło się czterokrotnie

Premierowa nowela Macieja Siembiedy
Literacka uczta z „Gustawem”

Już jutro w druku i w serwisie Wyborcza.pl ukaże się pierwsza część noweli Macieja Siembiedy „Gustaw”. W sumie będzie siedem odcinków, na przemian w soboty i środy, aż do 12 września.

To niesamowita opowieść o II wojnie światowej i przemianach, jakie dotknęły dużą część dzisiejszej Polski po 1945 r.

Historia zaczyna się w czasach III Rzeszy, kiedy wieś Weissdorf znika pod wodą. Potem na Opolszczyznę przychodzą Rosjanie, następnie już polskie państwo, ludzie przenoszą się do Kolonii, a los Gustawa Kremsera, przyjaciela głównego bohatera noweli, jest zagadką.

O tym właśnie przeczytają Państwo w serwisie Wyborcza.pl i w papierowym wydaniu „Wyborczej” 22 sierpnia, 26 sierpnia, 29 sierpnia, 2 września, 5 września, 9 września i 12 września.

„Gustaw” Macieja Siembiedy to część najnowszej książki pisarza pt.

„Gustaw i gadająca żaba” (Wydawnictwo Agora). Premiera książki w e-booku i audiobooku 12 września (czyta Mariusz Bonaszewski), już w przedsprzedaży na Publio.pl.

W wersji papierowej książka ukaże się 23 września, do nabycia na kulturalnysklep.pl. ●

Andrzej rysuje

W weekend

FOT. SHUTTERSTOCK

WITAJ, SZKOŁO! BEZ KOMÓREK, CO Z PANTOFELKIEM I SIENKIEWICZEM?

Reforma edukacji jest bardzo potrzebna i słuszna na poziomie ideowym, ale żadnej reformy nie da się sprowadzić do samych przepisów. Pytań i wątpliwości przed 1 września jest sporo.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448580

Z głębokim żalem żegnamy

Śp.

Krzysztofa Guzowskiego

wieloletniego pracownika, naszego Kolegę i Przyjaciela.
Odszedł Człowiek obdarzony wyjątkową życzliwością,
który zawsze miał czas dla drugiej osoby i był gotowy służyć pomocą.
Pozostanie w naszej pamięci jako osoba ceniona i lubiana przez wszystkich,
którzy mieli okazję z Nim pracować.
Jego odejście to dla nas ogromna strata.

Z Najbliższymi łączymy się w bólu.

Dyrektor Generalna oraz Pracownicy
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

2 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Lex szarlatan idzie do TK

Karol Nawrocki odeśle do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej ustawę o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, tzw. lex szarlatan.

Marcin Kozłowski

• **Prezydent Karol Nawrocki**
FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pezydent Karol Nawrocki zdecydował się skierować do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej nowelizację ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, nazywaną „lex szarlatan".

– Państwo musi chronić pacjentów przed oszustami, którzy żerują na chorobie i ludzkim strachu, szczególnie przed tymi, którzy dla zysku odciągają ludzi od skutecznego leczenia. Państwo musi jednak także opierać swoje działania na poszanowaniu konstytucji, wolności obywateli i swobody działalności gospodarczej. Cel tej ustawy jest słuszny, ale problemem mogą okazać się proponowane w niej środki – stwierdził Karol Nawrocki. – Do jednej grupy tak zwanych szarlatanów rząd zakwalifikował realnie zagrażających, szkodzących zdrowiu szaleńców oraz tysiące polskich firm i osób zajmujących się zielarstwem, zdrowym odżywianiem, czy medycyną komplementarną. Przepisy tak skonstruowano, że wielotysięcznymi karami może zostać obłożony zarówno ktoś, kto sprzedaje zioła, czy suplementy, jak i realny szarlatan zniechęcający do leczenia medycyną opartą o wiedzę naukową – dodał prezydent.

O podpisanie ustawy apelowało do prezydenta m.in. środowisko lekarskie

Jak przekazał Karol Nawrocki, „przygotował projekt nowelizacji kodeksu karnego, który jest realnym, skutecznym i przede wszystkim bezpiecznym dla demokracji rozwiązaniem problemu szarlatanów".

– Mój projekt wprowadza jasne, precyzyjne przepisy karne, które będą karać tych, którzy dla zysku lub innych korzyści świadomie zniechęcają pacjentów do leczenia metodami medycyny opartej na nauce. O winie i karze nie będzie decydował jeden urzędnik, ale niezawisły sąd po rzetelnym procesie. W ten sposób skutecznie uderzymy w prawdziwych oszustów jednocześnie gwarantując wolność i swobodę badań naukowych oraz bezpieczeństwo uczciwych ludzi i firm – ogłosił.

Ustawa przygotowana przez rząd zakładała wprowadzenie zakazu stosowania praktyk pseudomedycznych, zdefiniowanych jako udzielanie świadczeń zdrowotnych, które stwarzają ryzyko uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo śmierci człowieka przez osobę niewykonującą zawodu medycznego.

Zakazywała też oferowania lub stosowania metod diagnostycznych lub leczniczych niebędących świadczeniem zdrowotnym, w przypadku których wprowadza się pacjenta w błąd, że posiadają one właściwości świadczenia zdrowotnego.

Regulacja miałaby wprowadzać również zakaz stosowania praktyk pseudomedycznych w zakresie diagnostyki lub leczenia małoletnich, chorób onkologicznych, ciężkich nieuleczalnych chorób lub zaburzeń psychicznych.

O podpisanie ustawy apelowało do prezydenta m.in. środowisko lekarskie, Ministerstwo Zdrowia i RPP. Przeciwni byli przedstawiciele tzw. medycyny alternatywnej. ●

• **Więcej wiadomości czytaj na wyborcza,pl**

34448889

Informator usług funeralnych

34448879

1 RP

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448643

Z ogromnym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
Naszego Wspaniałego Kolegi

Jana Frycza

Aktora teatralnego i filmowego,
obdarzonego wielkim talentem, błyskotliwością,
i niepodrabialnym poczuciem humoru,
przez kilkanaście lat związanego ze Starym Teatrem.

Stworzył wiele świetnych kreacji w teatrach
Narodowym w Warszawie, Słowackiego i STU w Krakowie,
a dla nas na zawsze pozostanie Eschem z „Lunatyków",
Iwanem Karamazowem i Piłatem u Lupy,
Walpurgiem i Witkacym w „Grzebaniu" Jarockiego,
Astrowem w „Iwanowie" Zioły.

Żywy teatr jest jednak sztuką ulotną, tym bardziej cenimy więc to,
że Jego wspaniałą autoironiczną rolę Aktora Teatru Narodowego
w świetnej „Wycince" wg Bernharda w reżyserii Krystiana Lupy
zdołano jeszcze zarejestrować dla potomności.

Łączymy się w bólu z

Rodziną i Bliskimi Artysty

Dyrekcja i Zespół
Narodowego Starego Teatru
im. H. Modrzejewskiej w Krakowie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448539

Z ogromnym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Śp.
Krzysztofa Guzowskiego

wieloletniego pracownika Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Wspaniałego człowieka i znakomitego profesjonalisty,
który z oddaniem i pasją angażował się
w sprawy polskiej kultury.

W naszej pamięci pozostanie na zawsze.

Rodzinie i Najbliższym

składamy szczere wyrazy współczucia.

Marta Cienkowska
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
wraz z Kierownictwem MKiDN

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448679

Z głębokim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci

Wandy Traczyk-Stawskiej

bohaterskiej żołnierki Szarych Szeregów i Armii Krajowej,
uczestniczki Powstania Warszawskiego,
wychowawczyni, psycholożki i nauczycielki.

Przez całe życie walczyła o Polskę wolną, otwartą i demokratyczną.

Będzie nam brakowało Jej mądrego i odważnego głosu.

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448648

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Wandy Traczyk-Stawskiej

Jednej z najwybitniejszych polskich postaci zaangażowanych w walkę
o godność, wolność i prawa człowieka.
Żołnierki Armii Krajowej, uczestniczki Powstania Warszawskiego.
Wybitnej nauczycielki i działaczki społecznej.
Była mentorem i autorytetem moralnym dla wielu pokoleń.

W debacie publicznej przypominała o znaczeniu godności człowieka,
odpowiedzialności za wspólnotę, szacunku dla innych.

Zawsze występowała w obronie słabszych,
przeciwstawiała się mowie nienawiści.

Mieliśmy wielki zaszczyt współpracować z Nią i gościć
w siedzibie Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rodzinie i Bliskim Zmarłej

składamy wyrazy głębokiego współczucia

Rzecznik Praw Obywatelskich Sylwia Gregorczyk-Abram
oraz pracownicy Biura RPO

eprasa.pl 429c60c01d

Praca

PIP o kontraktach B2B informatyków

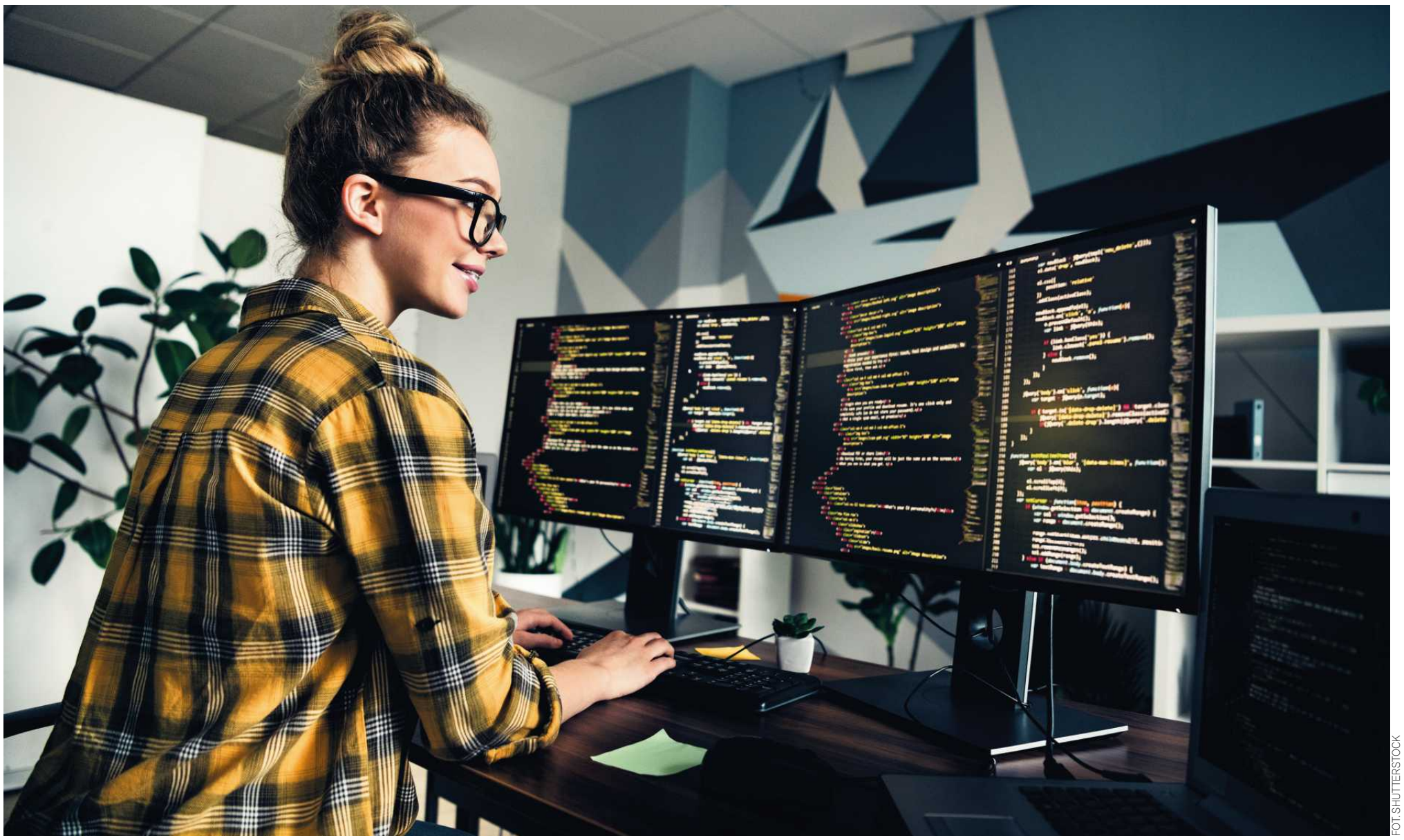

FOT. SHUTTERSTOCK

Cała branża IT czekała na pierwszą interpretację głównego inspektora pracy w sprawie umów B2B wśród informatyków, programistów czy testerów. I właśnie się doczekała. – **To przełomowe stanowisko – mówią eksperci.**

Leszek Kostrzewski

– To ważna decyzja PIP dla całej branży IT, która najbardziej obawiała się reformy. Ta wykładnia może mieć wpływ na pozostałe decyzje inspekcji w przypadku tysięcy innych pracowników branży – mówi dr Łukasz Wacławik z wydziału zarządzania krakowskiej AGH.

Nowa ustawa i pierwsza decyzja

Nowe przepisy reformy PIP, które weszły w życie 8 lipca, przewidują, że inspektorzy pracy będą mogli zamieniać kontrakty B2B i umowy cywilnoprawne w umowy o pracę. W czasie kontroli inspektor będzie sprawdzał, czy nie ma do czynienia np. z fikcyjnym B2B. Reformy najbardziej obawiają się osoby m.in. z branży IT, gdzie samozatrudnienie jest na porządku dziennym. Dlatego informatycy czy programiści czekali na pierwsze decyzje PIP w ich sprawie.

Właśnie zapadła pierwsza, a mówiąc precyzyjniej – PIP wydał pierwszą interpretację indywidualną, o którą zaraz po wejściu w życie reformy wystąpiła firma informatyczna.

Bo do głównego inspektora pracy można wystąpić z wnioskiem o interpretację. Taką możliwość dopisano do ustawy w ostatniej chwili.

Zasada jest taka: o interpretację może występować przedsiębiorca i pytać, czy w warunkach zatrudnienia takich, jakie ma lub jakie próbuje dopiero wprowadzić, np. przy podpisywaniu kontraktów, jego działalność będzie zgodna z prawem. PIP musi na piśmie wysłać przedsiębiorcy odpowiedź i jeśli nie zgłosi żadnych zastrzeżeń, pracodawca będzie chroniony przed ewentualnymi karami i nakazami przekształcania kontraktów w etaty.

Firma pisze do PIP

Z prośbą o interpretację do PIP zwróciła się firma informatyczna, nazwijmy ją Y, zajmująca się „projektowaniem, tworzeniem, wdrażaniem, utrzymywaniem, rozwijaniem i serwisowaniem systemów informatycznych oraz baz danych".

W pracy zatrudnia pracowników na etatach, ale korzysta również z usług przedsiębiorców na B2B, a więc mających zarejestrowaną własną działalność gospodarczą.

Y opisała w interpretacji dwa modele współpracy z osobami na B2B, które już od jakiegoś czasu stosuje, i zapytała, czy są legalne.

Przypadek 1.: Chodzi o specjalistów IT (programiści, testerzy) na B2B, którzy pracują na podstawie konkretnych zamówień (projektów).

Firma szczegółowo opisuje ich warunki pracy, chcąc wykazać, że nie ma tu cech umowy o pracę. Jakie więc to warunki?

„Osoby na B2B mogą odmówić przyjęcia zamówienia, natomiast my jako firma nie jesteśmy zobowiązani do zapewnienia im stałej liczby zamówień ani ciągłości współpracy" – pisze we wniosku Y.

Dalej firma wyjaśnia, że „osoby koordynujące realizację projektów wykonywanych przez samozatrudnionych określają zakres ich zadań projektowych, wymagane rezultaty, standardy jakościowe i terminy wynikające z danego zamówienia. Nie wyznaczają jednak osobom na B2B miejsca, czasu ani szczegółowego sposobu wykonywania usług. Poza tym samozatrudnieni nie mają płatnych urlopów, nadgodzin i nie podlegają regulaminowi pracy firmy. Odpowiadają jednak za błędy finansowo (kary umowne) i mogą wysłać za zgodną spółki do realizacji zamówienia zastępcę".

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Praca

A jak dokładnie ustalane jest wynagrodzenie?

„Jest należne za wykonane usługi i dokumentowane fakturą. Osobom na B2B nie przysługuje wynagrodzenie za samą gotowość do świadczenia usług ani za okresy, w których nie realizują zamówień" – wyjaśnia firma.

W końcu samozatrudnieni sami decydują, o której godzinie pracują i skąd (np. z domu).

Firma wprowadziła jednak okno dostępności samozatrudnionych (między 6 a 22) ze względu na potrzeby klientów, ale osoby na B2B nie mają sztywnego grafiku pracy. Okno dostępności to inaczej mówiąc przedział, w którym usługi mogą być wykonywane ze względu na wymagania klientów; poza nim się ich nie świadczy, a kontraktor B2B sam wybiera pory pracy (szczegóły niżej).

Y zapewnia też, że samozatrudnieni pracują na laptopach i systemach od firmy, ale wynika to wyłącznie z wymogów bezpieczeństwa danych i norm ISO (ochrona przed wyciekiem informacji).

Przypadek 2.: W tej samej interpretacji firma Y zadała też drugie pytanie, a mianowicie: czy na kontrakcie B2B mogą pracować kierownicy?

Dokładnie chodziło o project managerów (kierowników projektów). „Do ich zadań należy w szczególności przydzielanie zadań projektowych, ustalanie harmonogramów poszczególnych etapów, prowadzenie spotkań projektowych, monitorowanie postępu" – wyjaśnia we wniosku spółka.

Ważny szczegół: spółka tłumaczy, że taki project manager nie ma uprawnień prawdziwego szefa. Nie może nikogo zwolnić, zatrudnić, dać podwyżki ani podpisać urlopu. Zarządza jedynie zadaniami w projekcie, a nie ludźmi w sensie prawa pracy.

Co na to PIP?

Po przedstawieniu opisu tych dwóch sytuacji spółka pyta PIP, czy te dwa modele współpracy B2B (ze specjalistami oraz z project managerami) nie stanowią ukrytego etatu.

Sama Y uważała, że wszystko jest w porządku, i ma nadzieję, że tego samego zdania będą inspektorzy.

I rzeczywiście, główny inspektor pracy uznał, że nie ma firmie nic do zarzucenia.

Inspekcja Pracy uznała, że warunki współpracy nie spełniają definicji etatu i nie ma mowy o konieczności przekształcania umów, bo brak „pracowniczego podporządkowania".

W przypadku specjalistów IT koordynatorzy w firmie określają bowiem jedynie oczekiwany wynik, jakość i termin. W żadnym wypadku nie sterują jednak ich pracą godzina po godzinie, jak to się odbywa na etacie.

„Całokształt przedstawionych okoliczności wskazuje, że kontraktorzy działają jako samodzielni usługodawcy, ponoszący ryzyko gospodarcze i odpowiedzialność za wykonanie przyjętego zobowiązania, a nie jako osoby świadczące pracę pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym" – czytamy w stanowisku PIP.

Nowe przepisy reformy PIP, które weszły w życie 8 lipca, przewidują, że inspektorzy pracy będą mogli zamieniać kontrakty B2B i umowy cywilnoprawne w umowy o pracę

Inspekcja nie miała też uwag do kontraktu kierowników (project managerów). W ich przypadku PIP stwierdził, że kierowanie przez nich zespołem i rozdzielanie zadań w projekcie to zarządzanie procesem, a nie ludźmi. A skoro tak, to B2B jak najbardziej przysługuje.

Branża IT może odetchnąć?

Eksperci, których zapytaliśmy o ocenę stanowiska PIP, przyznali, że jest to „przełomowa decyzja".

Dlaczego? Bo do tej pory wiele firm technologicznych żyło w strachu, że urzędnicy uznają kontrakty kierowników projektów na B2B za zwykłą umowę o pracę i każą płacić gigantyczne zaległe składki ZUS.

Druga obawa dotyczyła tego, czy osoba na B2B może pracować na nie swoim, ale firmowym sprzęcie.

Obie te wątpliwości PIP w swojej interpretacji rozwiał.

Robert Nogacki, partner zarządzający w Kancelarii Prawnej Skarbiec, zwraca jednak uwagę, co zdecydowało o takim stanowisku PIP.

– Z interpretacji wynika, że osoba na B2B może pracować na urządzeniach, oprogramowaniu i dostępach spółki, ale ta zgoda stoi na dwóch nogach. Po pierwsze, zakres jest ograniczony do niezbędnego dla bezpieczeństwa systemów, ochrony danych i tajemnic prawnie chronionych. Po drugie, identyczne wymagania spółka nakłada na innych zewnętrznych dostawców, więc sprzęt przestaje być sygnałem etatu, a staje się elementem reżimu bezpieczeństwa – tłumaczy Nogacki.

Mecenas zwraca też uwagę na inne działania firmy Y, które PIP uznał za możliwe na B2B.

Chodzi o czas pracy. Zamiast sztywnych godzin pracy i sztywnego grafiku (np. 8-16), które są charakterystyczne dla etatu, wprowadzono w firmie Y wspomniane już okno dostępności (między 6 a 22). Oznacza to, że usługi realizuje się w tym przedziale, gdy wymaga tego kontakt z klientem lub zespołem, ale to programista decyduje, czy pracuje rano czy wieczorem.

– Przedział od 6 do 22 jest więc nie obowiązkiem pozostawania w gotowości, lecz zewnętrzną ramą, w której usługi mogą być wykonywane, wyznaczoną wymaganiami klientów i parametrami usługi. Inspekcja wprost przyjęła, że nie określa on godzin rozpoczęcia i zakończenia pracy kontraktora na B2B. Różnica jest fundamentalna, bo stała dyspozycyjność jest w orzecznictwie cechą etatu; gdyby to był dyżur, ta sama klauzula przechylałaby się w stronę umowy o pracę. Wnioskodawca domknął konstrukcję brakiem wynagrodzenia za samą gotowość: kto nie płaci za czuwanie, ten nie kupuje dyspozycyjności i PIP to uznał – tłumaczy Nogacki

A czy może dziwić decyzja PIP w stosunku do project managerów? – To najdalej idąca część decyzji PIP. Spółka dokładnie opisała, że kontraktor B2B prowadzi zespół, w którym są także etatowi pracownicy spółki, ustala harmonogramy, monitoruje postęp i raportuje do odpowiedniej osoby po stronie spółki. I inspektorzy nie zgłosili zastrzeżeń, bo hierarchia projektowa nie jest hierarchią pracowniczą, dopóki project managerowie nie mają żadnych uprawnień pracodawczych: nie zatrudniają, nie zwalniają, a przydzielane zadania nie wychodzą poza projekt. To może być ważny sygnał dla innych firm, które mają obawy związane z tą formą współpracy z kierownikami projektów – mówi Robert Nogacki.

Interpretacja bez dodatkowych pytań

Barbara Skalska-Pater, radczyni prawna specjalizująca się w obsłudze osób na B2B w branży IT (programistów, testerów i UX/UI designerów), w rozmowie z nami przyznaje, że zaskoczyło ją to, że główny inspektor pracy nie zadawał wnioskodawcy żadnych dodatkowych pytań.

– Widać więc, że te postępowania są prowadzone znacznie mniej wnikliwie niż przy wydawaniu indywidualnych interpretacji podatkowych przez skarbówkę. Tu często pojawia się wiele dodatkowych, drobiazgowych pytań, które mają na celu wyeliminowanie wszelkich wątpliwości.

Radczyni prawna podkreśla, że „wbrew obawom branży IT główny inspektor pracy w interpretacji nie szukał na siłę podstaw do uznania, że dane warunki wykonywania zadań powinny być umową o pracę".

Jednocześnie zastanawia się, czy taki sposób działania będzie kontynuowany.

– Uzyskanie interpretacji nie chroni przed ryzykiem kontroli i zmianą stanowiska PIP, jeśli w toku takiej kontroli okaże się, że rzeczywistość wykonywania tego kontraktu jest inna niż ta opisana w interpretacji. Dlatego ważne jest, aby zapisy umowy nie okazały się fikcją, a okno dostępności kontraktora nie zmieniło się do nieformalnie wskazanych 8 godzin dziennie pracy, okazjonalne wizyty w biurze w sztywne 3-4 dni w tygodniu bez konkretnego uzasadnienia, a koordynacja project managerów nie sprowadzała się do szczegółowego, codziennego wytyczania sposobu wykonania pracy innym – mówi Barbara Skalska-Pater.

40 zł za pytanie

Kto może wystąpić o interpretację do PIP? Ustawa dopuszcza wniosek tylko podmiotu wymienionego w art. 13 ustawy o PIP, a więc tej strony, która pracę powierza: pracodawcy, przedsiębiorcy, jednostki, na rzecz której praca jest świadczona.

A więc firma zatrudniająca na B2B może wystąpić o interpretację, ale sama osoba na B2B już nie.

– Interpretacja jest dla tego, kto pracę daje, nie dla tego, kto ją wykonuje. Pyta ten, kto kształtuje warunki współpracy, bo to on może je zmienić i to jego dosięga grzywna. Osoba na B2B nie zapyta, czy wolno jej pracować na fakturze, bo o charakterze tej współpracy decyduje nie jej wola, lecz to, jak ta praca realnie wygląda – tłumaczy Robert Nogacki.

Za interpretację PIP trzeba będzie zapłacić tyle samo co za interpretację skarbówki i ZUS – 40 zł za opis każdego stanu faktycznego lub zdarzenia przyszłego. Jeśli we wniosku przedstawimy wiele stanów faktycznych albo zdarzeń przyszłych, zapłacimy za opis każdego z nich osobno.

Odpowiedź ma zostać udzielona w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego wniosku. Od niekorzystnej decyzji będzie można się odwołać do sądu okręgowego.

Warto dodać, że gdy uchwalano ustawę o reformie, zarówno pracodawcy, jak i związkowcy zapewniali, że interpretację PIP są potrzebne, dlatego że orzecznictwo sądów w sprawie przekształcania umów jest niejednolite. Zdaje sobie z tego sprawę sama Inspekcja Pracy i dlatego opracowała specjalny test, który ma pomóc pracodawcy i samemu pracownikowi oszacować, czy umowa jest zgodna z prawem.

I tak – jak wskazuje PIP – ze stosunkiem pracy (a nie kontraktem B2B) mamy do czynienia, gdy spełnione są wszystkie wymienione niżej warunki:

- pracownik świadczył wcześniej taką samą lub podobną pracę w ramach stosunku pracy;
- pracownik zajmuje określone stanowisko (funkcję) w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa;
- pracownik ma wyznaczony zakres obowiązków (ustny lub pisemny);
- pracownik ma przełożonego – koordynatora, dyspozytora, brygadzistę, kierownika, dyrektora;
- pracownik nie może odmówić wykonania polecenia bez powodu i bez konsekwencji.

Pięć odpowiedzi na tak oznacza, że występuje umowa o pracę. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34413993

W sprzedaży!

SPONSOR WYDANIA

MÖLLER'S OMEGA-3

TEMAT NUMERU:

JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM

oraz:
- Agresja nastolatka. Co za nią stoi
- Matki z ADHD
- Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole
- Fakty i mity o diecie dziecka

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Jak Morawiecki chce walczyć o wygraną

Kaczyński i Morawiecki konkurują na antyimigranckich hasłach, by przed wyborami 2027 roku nabić punktów w prawicowym elektoracie. Ale ze swoją opowieścią na to pole wszedł już wcześniej Tusk.

Agata Kondzińska
Iwona Szpala

Mimo podziału na dwa środowiska polityczne – PiS i Rozwój Plus – myśl jest jedna: zbić kapitał polityczny na lękach przed nielegalną imigracją.

Pierwszy był PiS, który ten temat wyciąga w każdych wyborach. W ostatnich było trudniej, bo rządy Mateusza Morawieckiego zakończyły się fatalną wpadką – aferą wizową. Wątki korupcyjne przy handlu wizami pokazały, że pisowska administracja nie poradziła sobie ze skalą imigracji. Punkty zdobyła na tym Koalicja Obywatelska ujawniając, rozmach afery. Jej symbolem został wiceminister Piotr Wawrzyk, którego PiS po cichu wycofał z resortu, ale ponieważ sprawa się jednak wydała, Wawrzyk ma postawione prokuratorskie zarzuty, a obecnie spełnia się jako początkujący kulinarny influencer.

Deportacje i getta cudzoziemskie

Ale PiS i tak – jak gdyby nigdy nic – wraca do ulubionego motywu kampanii. Pod hasłem „ku nowemu rządowi" znowu opowiada, jak będzie walczył z nielegalną migracją. Już nie tylko tej płynącej z zachodu, ale też z nękanej wojną Ukrainy. W katalogu zmian pojawiły się ostrzejsze kary za próby nielegalnego przekraczania granicy, ale też dla tych, którzy pomagają w Polsce. W nowej restrykcyjnej polityce migracyjnej scentralizowane ma być wszystko: monitorowanie pobytu obcokrajowców, wydawanie pozwoleń na pracę, powstaną centra deportacji, a każdy obcokrajowiec będzie przypisany do indywidualnego konta. Deportowany dostanie również automatyczny zakaz wjazdu do Polski w przyszłości.

– Jeżeli będzie łamał polskie zasady, które państwo polskie im stawia, w systemie będzie o tym informacja i natychmiast zacznie się proces deportacji – tak przedstawiał ofertę wyborczą Tobiasz Bocheński, europoseł PiS.

Plany idą jednak dalej: – Uniemożliwimy spółdzielniom mieszkaniowym, wspólnotom, samorządom budowania gett cudzoziemskich. Państwo polskie będzie miało prawo wkraczać i takie sytuacje przecinać, bo w Polsce nigdy nie będzie społeczeństw równoległych – opisywał Bocheński.

Jednak pierwszą decyzją, jeśli PiS wygra wybory, będzie deportacja Ukraińców w wieku poborowym, którzy nie pracują legalnie w Polsce. – By mogli walczyć za swoją ojczyznę – wyjaśnił europoseł.

Morawiecki chce czuć się bezpiecznie

Dwa tygodnie później identyczne hasła wróciły, ale tym razem wygłosił je Mateusz Morawiecki, lider stowarzyszenia Rozwój Plus. I choć odchodząc z PiS były premier deklarował, że tworzy środowisko centrowe, wręcz nowoczesną chadecję, daleką od radykalizmu, teraz próbuje grać na identycznych emocjach, co partia, którą opuścił.

I on chce internetowego konta dla każdego imigranta, alertu deportacyjnego i służby deportacyjnej. – W zachodniej Europie jest coraz mniej takich miejsc, że można się czuć bezpiecznie. A ja chcę, żeby Polska była najbezpieczniejszym państwem na świecie. I do tego dążymy w naszej polityce – mówił Morawiecki na konferencji prasowej w Warszawie.

Nawiązywał do polityki migracyjnej Unii Europejskiej. Oskarżał rząd Tuska: – De facto został przyjęty pakt migracyjny 2.0. Mogą sobie opowiadać bajki na Alejach Ujazdowskich, w KPRM, że pakt migracyjny nie obowiązuje, że nie obowiązują nas żadne kwoty. Jesteśmy na pasku KE, a stowarzyszenie Rozwój Plus, nasza formacja polityczna, zdecydowanie nie zgadza się na taką politykę, na podleganie KE w dziedzinie migracji – mówił.

Nie wspomniał już jednak, że Polska została zwolniona na rok z paktu, ponieważ przyjęła dwa miliony ukraińskich uchodźców. A Koalicja Obywatelska głosowała razem z PiS przeciwko mechanizmom paktu migracyjnego.

Choć przekaz PiS i Rozwój Plus jest identyczny, różni ich styl komunikacji. Partia Kaczyńskiego ogłaszała swoje propozycje na partyjnej nasiadówce z internetową transmisją, a ekipa Morawieckiego z ofertą wyszła na ulice Warszawy. Porę i miejsce wybrali niecodzienne – późną godzinę wieczorną i stację metra.

Ludzie Morawieckiego klimat pod spotkanie budowali od rana, pokazali spot z zapowiedzią tematu: „Potrzebujemy specjalnego, skutecznego systemu indywidualnego konta imigranta. Przyjeżdżasz do Polski, szanujesz nasze prawo i nasze zasady" – słychać w klipie Rozwoju Plus na X. I dalej pada przestroga dla cudzoziemca: „Popełniasz umyślne przestępstwo albo rażąco naruszasz warunki pobytu, uruchamiany jest alert deportacyjny i procedura wydalenia z kraju. Do tego potrzebna jest wyspecjalizowana służba, która skutecznie wyegzekwuje decyzję i odeśle z Polski tych, którzy nie mają prawa tu pozostać. Uczmy się na błędach innych. Polska musi pozostać bezpieczna. To nasz cel".

Morawiecki idzie więc do wyborów pod hasłem „Polska najbezpieczniejszym państwem świata". Na reakcję KO nie trzeba było długo czekać. – Morawiecki zapowiada powołanie służby deportacyjnej. Gdy rządził nic nie zrobił. Granica z Białorusią ciekła jak durszlak, polskie wizy rozdawane były bez kontroli. Nawet deportować tych, którzy łamali prawo, nie umieli. Zmieniliśmy to, a pomysły Morawieckiego to czysty populizm – pospieszył z komentarzem na X szef MSWiA Marcin Kierwiński. I na tym nie poprzestał. W następnym wpisie radzi politykom od Morawieckiego, by sprawdził fakty i statystyki wydanych wiz, deportacji, nielegalnych przekroczeń granicy za rządów PiS. Bo ważne są liczby, a nie populizm.

• **Choć odchodząc z PiS Mateusz Morawiecki deklarował, że tworzy środowisko centrowe, wręcz nowoczesną chadecję, daleką od radykalizmu, teraz próbuje grać na identycznych emocjach co partia, którą opuścił**
FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Koalicja kwestią imigracji zajęła się zresztą zaraz po przejęciu władzy – rząd uszczelnił granicę z Białorusią i zawiesił czasowo prawo do azylu, za co był krytykowany przez część opinii publicznej; słyszał, że idzie śladem prawicowych populistów. Jego środowisko tłumaczyło, że te działania to właśnie taktyka na osłabienie populistów i odpowiedź na podsycane przez nich lęki.

Politykę rządu wychwalał też Tomasz Siemoniak, minister koordynator służb specjalnych. – Nasza polityka wobec migrantów jest wzorem dla wielu państw Unii Europejskiej i naprawdę po efektach powinno się ją rozliczać. Radykalne hasła służą tylko temu, żeby zwrócić na siebie uwagę i tak należy traktować to, co mówi Morawiecki – podkreślił minister w Polsat News. Zadrwił z byłego premiera, który przedstawia się jako ten, który będzie prowadził twardą politykę migracyjną, a w tym obszarze się przecież skompromitował. – Na czele specjalnego ministerstwa i polskiego ICE powinien stanąć pan Wawrzyk. On jest twarzą migracyjnej polityki PiS-u, sprzedawania polskich wiz na łóżkach polowych, niekontrolowanej migracji, nielegalnej migracji przez zieloną granicę – skomentował Siemoniak.

W konkurencji do antyimigranckiego tematu po prawej stronie jest jeszcze Konfederacja, która trzyma równy dystans do obecnej koalicji rządzącej i ośmioletniej polityki PiS, a w kampanii chce opowiadać o groźnych migrantach i państwie, które tonie w długach. ●

OGŁOSZENIE Kraj/34447707

Błagamy o cud dla Jacusia...

Na nowe życie, jakie niedawno z nami rozpoczął, otrzymał imię Jacuś. To miało być szczęśliwe i dobre życie w naszej przystaniowej rodzinie. Chcieliśmy dać mu wszystko to, co najlepsze – bezwarunkową miłość u boku człowieka, zawsze pełną miskę, ciepły kąt do spania oraz codzienność pozbawioną zmartwień i niepewnego losu, jaki dotyka tysiące bezdomnych kotów. Marzyliśmy, żeby ten uroczy, ufny rudzielec w końcu poczuł, że ma swój własny, bezpieczny skrawek świata. Miejsce, gdzie pełnymi łapkami będzie mógł czerpać z życia wszystko, co najlepsze, zapominając o tym wszystkim, co złe... Miało być już tylko dobrze i pięknie, ale niestety życie znowu napisało nam inny, bardzo tragiczny scenariusz. Podczas badań kontrolnych przed kastracją okazało się, że Jacuś zmaga się z bardzo ciężką chorobą. Badania, które miały być tylko formalnością, okazały się wyrokiem… Nasze serca pękły na milion kawałków. Jacuś to jeszcze kocie dziecko, które zamiast cieszyć się beztroską młodością, biegać za zabawkami i szaleć, musi teraz stoczyć najtrudniejszą bitwę w swoim życiu – walkę o swoje zdrowie i życie. Jacuś nie zamierza się poddać. Widzimy to codziennie w jego wielkich, mądrych oczach, które patrzą na nas z tak ogromną nadzieją i ufnością. W tym niewielkim, kruchym ciałku tli się ogromna wola walki i niewyobrażalne pragnienie życia. Jacuś chce żyć. Kocha ten świat, mimo że ten jest tak bardzo niesprawiedliwy. My również się nie poddamy - będziemy stać przy nim i walczyć do samego końca. Przed naszym małym wojownikiem niezwykle długa i wyczerpująca droga do zdrowia, a przed nami ogromne koszta. Oprócz ogromnego dramatu zdrowotnego zderzyliśmy się z brutalną rzeczywistością. Ostatni czas jest dla nas bardzo trudny, znaleźliśmy się w dramatycznie ciężkiej sytuacji finansowej. Koszty specjalistycznej diagnostyki, drogich leków, wizyt w klinice i opieki weterynaryjnej rosną w zastraszającym tempie. Kochamy Jacusia całym sercem i zrobimy wszystko, by go ratować, ale nasza miłość niestety nie opłaci faktur w lecznicy. Stoimy pod ścianą. Cena za zdrowie tego bezbronnego rudzielca całkowicie przerosła nasze możliwości finansowe. Nie wybaczymy sobie, jeśli przegramy tę walkę tylko przez brak pieniędzy. Dlatego z całego serca, ze łzami w oczach, błagamy Państwa o wsparcie. Sami nie damy rady udźwignąć tego ciężaru. Błagamy, pomóżcie nam Państwo wyrwać go ze szponów choroby... Pomóżcie nam dotrzymać obietnicy i zapewnić to dobre, piękne życie, na które ten cudowny rudzielec tak ogromnie zasługuje… Jego życie jest w Państwa rękach.

Można wpłacić grosik na nasze konto lub wysłać paczkę na nasz adres:
Nr konta: 54 1870 1045 2083 1069 2318 0001 z dopiskiem „Jacuś"
Blik na telefon: 723 808 002

Przystań Ocalenie, ul. Kombatantów 134, 43-229 Ćwiklice,
www.przystanocalenie.org tel. 723 808 002
KRS 0000464918

Można też pomóc kupując tapetę - wysyłając sms o treści OCALENIE na numer:

Numer 7248 - koszt sms-a 2,46 zł z VAT
Numer 7420 - koszt sms-a 4,92 zł z VAT
Numer 7928 - koszt sms-a 11,07 zł z VAT

Z góry dziękujemy za każdą pomoc!

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Ludzie Kai Godek zastraszają mieszkańców warszawskiej kamienicy

– Nie rozumiem, dlaczego warunki stawia tu Kaja Godek, osoba z wyrokami, siejąca dezinformację – mówi Natalia Broniarczyk z Aborcyjnego Dream Teamu. Od ponad roku poplecznicy fundamentalistki terroryzują mieszkańców kamienicy Wiejskiej 9, w której mieści się przychodnia Abotak.

Paulina Nodzyńska

Karolina mieszka w małym miasteczku na wschodzie Polski. Niedawno przyjechała do Warszawy, by zrobić aborcję. Chciała, by towarzyszyły jej w tym aktywistki Aborcyjnego Dream Teamu. Skierowała się więc do przychodni Abotak, która mieści przy ul. Wiejskiej 9. Od ponad roku można tu porozmawiać o przerywaniu ciąży bez tabu, a także przerwać ją za pomocą tabletek, w przytulnym pokoju, w asyście doświadczonych w tym osób.

Karolinie towarzyszył też mąż, który na czas zabiegu wyprawił się z wraz dziećmi do zoo.

Po wszystkim chcieli jeszcze całą rodziną spędzić trochę czasu w stolicy. Wynajęli mieszkanie w niedalekim sąsiedztwie kamienicy przy Wiejskiej 9. Nie tylko ono było wolne, bo jak dowiadujemy się od aktywistek Aborcyjnego Dream Teamu, część mieszkańców spakowała już walizki i się stamtąd wyniosła.

Karolinę zaciekawiły niskie ceny Airbnb w tej przecież atrakcyjnej okolicy w centrum Warszawy. – Odpowiedziałam jej: bo możesz się obudzić przy ryku syren – relacjonuje „Wyborczej" Natalia Broniarczyk z Aborcyjnego Dream Teamu. Zaznacza, że osób takich jak Karolina jest więcej.

Nie poszli na Jasną Górę

Za ryk, o którym mówi, odpowiedzialni są działacze Fundacji Życie i Rodzina antyaborcyjnej fundamentalistki Kai Godek. Od 8 marca zeszłego roku – czyli odkąd przychodnia powstała – organizują demonstracje na ulicy przed Wiejską 9 średnio dwa razy w tygodniu. Tylko w lipcu było ich osiem.

– Myślałyśmy, że protestów będzie mniej ze względu na pielgrzymkę do Jasnej Góry. Przeliczyłyśmy się – opowiada „Wyborczej" Broniarczyk.

Protesty są dokuczliwe. Antyaborcjoniści rozstawiają przed wejściem do przychodni po kilka głośników i nastawiają je na cały regulator, by emitować z nich m.in. dźwięk skrobania paznokciem po metalu czy też pisk imitujący płacz dziecka. Wszystko to przeplatane przemówieniami, niekiedy modlitwami. Nie o treść tu jednak chodzi, lecz stworzenie nieznośnej kanonady.

Demonstranci łomoczą też w bębny i trąbią w wuwuzele. Przykładają je przechodniom wprost do uszu, próbując ich ogłuszyć, o czym przekonaliśmy się na własnej skórze.

Aktywistki mierzą poziom decybeli. Zdarzało się, że przekraczał 135 – to więcej, niż wytwarza młot pneumatyczny. Poplecznicy Godek potrafią generować taki hałas przez kilka godzin bez chwili wytchnienia. Sami zawsze są zaopatrzeni w wygłuszające słuchawki.

Zastraszyć i wygonić. Tylko kogo?

Swoje protesty ilustrują transparentami z wizerunkiem Adolfa Hitlera lub zakrwawionych płodów. Głoszą hasła

• **9.09.2025 r. Warszawa, ulica Wiejska 9. Protest przed przychodnią Aborcyjnego Dream Teamu Abotak** FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

takie jak „Tu morduje się dzieci" czy „Aborcja macht frei". Na środku ulicy stawiają miskę wypełnioną czerwoną farbą, w której kąpią nagą lalkę.

Aktywistki przestały już liczyć, ile razy w ich kierunku polała się ta ciecz. Cztery razy demonstranci sięgnęli po inną, bardziej niebezpieczną – kwas masłowy – i skierowali ją wprost w witryny przychodni. Działaczki same to wszystko sprzątają, a swoje ochlapane ubrania zanoszą do specjalnej pralni na ozonowanie, inaczej fetor nie schodzi. – Po trzecim ataku kupiłyśmy własną maszynę do ozonowania, zrzuciły się osoby z Instagrama – mówi Broniarczyk.

Demonstrantom okazjonalnie towarzyszą politycy Konfederacji. Pojawiają się także były szef stowarzyszenia Marsz Niepodległości Robert Bąkiewicz i jego córka. – Rzadziej można spotkać polityczki koalicji, które jeszcze do niedawna stały za nami murem. Skończyła się solidarność, zostałyśmy z tym same – mówi Broniarczyk.

Obrońcy życia nie dają żyć nie tyle aktywistkom (protesty odbywają się także wtedy, gdy przychodnia jest zamknięta, a w lokalu nikogo nie ma), lecz mieszkańcom kamienicy przy Wiejskiej 9. Wśród nich są m.in. starsi ludzie (94-letnia pani podczas jednego z protestów wystraszyła się, że wybuchła wojna), rodziny z małymi dziećmi, młode osoby próbujące pracować zdalnie.

Jeszcze do niedawna stali murem po stronie ADT, ale powoli tracą cierpliwość. – Podzielili się. Część z nich wciąż nas wspiera, ale są i tacy, którzy woleliby, abyśmy się wyniosły. Same już to rozważamy, ale z drugiej strony nie chcemy dawać się zastraszyć – mówi Broniarczyk..

Broniarczyk: Policja nie robi nic, sądy „wolne"

– Policja rozkłada ręce, tłumacząc, że może jedynie pomóc miastu w rozwiązaniu zgromadzenia, którego sama rozwiązać nie może – tłumaczy Broniarczyk.

Dodaje, że w prokuraturze toczy się też postępowanie w tej sprawie. – W zeszłym roku wytoczyliśmy demonstrantom zbiorowy pozew, wraz z mieszkańcami kamienicy i naszymi sąsiadami, okolicznymi restauratorami oraz innymi wynajmującymi tu lokale. Łącznie to 80 zgłoszeń. Przesłuchania trwały kilka miesięcy, potem sprawa ucichła. Cóż, „wolne" sądy – mówi aktywistka.

Zapytaliśmy Komendę Rejonową Policji o reakcje funkcjonariuszy w tej sprawie. Do tej pory nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Miasto: Nie możemy rozwiązać zgromadzenia

Co na to miasto? Urzędnicy stoją z kolei na stanowisku, że demonstracje zostały zgłoszone, są więc legalne. I szkopuł w tym, że nie można ich rozwiązać ze względu na prawo do zgromadzeń. Gdy w zeszłym roku zapytaliśmy o to warszawski ratusz, jego rzeczniczka Monika Beuth podkreśliła, że pracownicy Stołecznego Centrum Bezpieczeństwa byli na miejscu dwa razy i „nie stwierdzili przypadków uzasadniających podjęcie decyzji o rozwiązaniu zgromadzeń".

Zagrażają życiu i bezpieczeństwu

W połowie listopada zeszłego roku aktywistki napisały apel do prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego. Zwracają w nim uwagę, że m.in. wycie syren alarmowych w obliczu trwającej wojny w Ukrainie może źle wpływać na przebywających w naszym kraju uchodźców. Na niebezpieczeństwo narażani są także przypadkowi przechodnie, w tym dzieci, młodzież i starsze osoby. Aktywistki domagają się od miasta podjęcia pilnych działań.

– Do tej pory nie zmieniło się nic. Protesty jak trwały, tak trwają – mówi Broniarczyk. Dodaje: – Nie rozumiem, dlaczego warunki stawia tu Kaja Godek, osoba z wyrokami, która sieje dezinformację nie tylko o aborcji, ale też na temat szczepień. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

Wydanie sobotnie „Wyborczej" możesz kupić
OD SOBOTY DO CZWARTKU!
Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

MACIEJ SIEMBIEDA
Rozmowa o noweli „Gustaw"

PELETON DOŚWIADCZALNY
Dlaczego kolarzom grozi próchnica

JEAN SEBERG
Aktorka, którą zaszczuło FBI

1 RP

Kradzieże słynnych obrazów na Sycylii

Zamówienie złożone przez tajemniczego kolekcjonera? Kradzież dla wyłudzenia okupu? Towar na handel wymienny? Eksperci rozważają motywy rabunku XV-wiecznych dzieł z muzeum w Mesynie.

Bartosz Hlebowicz

W 1969 roku z Oratorium św. Wawrzyńca w Palermo złodzieje wykroili z ram „Narodzenie Pańskie ze świętymi Wawrzyńcem i Franciszkiem z Asyżu" Caravaggia. Do dziś nie wiadomo, co się później stało z płótnem.

15 sierpnia tego roku złodzieje wynieśli z Międzydyscyplinarnego Muzeum Regionalnego w Mesynie dzieła XV-wiecznego malarza Antonella da Messina.

Nie sposób nie porównywać tych dwóch rabunków. Do obydwu doszło na Sycylii, zrabowany obraz Caravaggia był jedynym, który znajdował się w Palermo, podobnie jak dzieła Antonella były jedynymi, które zachowały się w Mesynie – mieście, z którego pochodził malarz.

Łączy je jeszcze coś innego: nikt tych obrazów (malowanych na płótnie w przypadku Caravaggia, na desce w przypadku Antonella) nie kupi, w każdym razie nie w legalnym obrocie. A na czarnym rynku złodzieje mogą liczyć zaledwie na ułamek z wielomilionowych sum, na jakie wyceniane są te dzieła. Dlaczego więc doszło do tych kradzieży?

To samo pytanie można zadać np. w odniesieniu do dwóch obrazów Andy'ego Warhola z serii „Reigning Queens" 2024 r. wykradzionych z galerii sztuki w Oisterwijk, do której drzwi bandyci wysadzili przy pomocy bomby. Albo do obrazów impresjonistów: Henriego Matisse'a, Paula Cézanne'a i Pierre'a-Auguste'a Renoira, wyniesionych w marcu tego roku z Fundacji Magnani-Rocca pod Parmą.

Sytuacja w pewnym stopniu odnosi się też do królewskich klejnotów, wykradzionych z Luwru w październiku zeszłego roku. Nikt ich nie kupi na oficjalnym rynku, chyba że bandyci zamierzają sprzedawać je nie w całości, lecz wyłuskując z nich pojedyncze diamenty i szmaragdy. Tyle że i w tym scenariuszu dojdzie do kolosalnego obniżenia wartości oryginalnych dzieł.

Tylko głupiec by to kupił

Według majora Lorenzo Galizii, kierującego Oddziałem Karabinierów ds. Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Rzymie, złodzieje zdają sobie sprawę, że dzieła ważnych autorów mają olbrzymią wartość, ale po kradzieży nie wiedzą, co z nimi zrobić. W wywiadzie dla włoskiego portalu Fanpage Galizia twierdzi, że takie przedmioty trudno sprzedać nawet na nielegalnym rynku, ponieważ znalezienie nabywcy jest prawie niemożliwe. „Zrobiłby to tylko głupiec" – podkreśla.

Szef oddziału karabinierów mówi, że złodzieje najpierw myślą, że „robią interes życia, a potem uświadamiają sobie, że to ułuda". Galizia tłumaczy, że dotyczy to zarówno rynku rodzimego, jak i zagranicznego nielegalnego obrotu sztuką. „Także dlatego, że tego rodzaju sztuki nie da się sprzedać w kawałkach". Kradzież dzieł Caravaggia czy Antonella da Messina to nie to samo co kradzież pomniejszych dzieł z willi prywatnego kolekcjonera – zdarza się, jak opowiada Galizia, że takie rzeczy złodzieje oferują online kilka lat po napadzie.

Z tego względu zdarza się, że ostatecznie złodzieje rezygnują ze skradzionych dzieł. Tak było w przypadku siedemnastu prac Rubensa, Tintoretto i innych włoskich mistrzów, które złodzieje ukradli w 2015 r. z muzeum Castelvecchio w Weronie, a potem je porzucili, bo nie zdołali znaleźć kupca (rabusiami okazali się obywatele Mołdawii, którzy zawieźli obrazy do Ukrainy). Również ukradzionych pod Parmą pięć miesięcy temu obrazów Matisse'a, Cézanne'a i Renoira złodzieje nie zdołali sprzedać, a karabinierzy poinformowali o ich odzyskaniu 14 sierpnia i śledztwie przeciw złodziejom – także obywatelom Mołdawii.

• Pięć zachowanych paneli „Poliptyku Świętego Grzegorza" Antonella da Messiny z 1473 r., z których trzy zostały skradzione z Museo Regionale Accascina w Mesynie we Włoszech
FOT. MUSEO REGIONALE ACCASCINA MESSINA

Bezsensowna kradzież dzieł Antonella da Messina?

Obrazy Antonella da Messina już wcześniej były kradzione. W 1974 r. złodzieje wykradli jego „Ecce Homo" z muzeum Broletto w Novarze (Piemont).

Antonello da Messina wykonał sześć wersji „Ecce Homo". Jedną z nich niedawno państwo włoskie kupiło za 15 mln euro – obraz można oglądać w Muzeum w L'Aquila.

Zdaniem historyka sztuki Vittorio Sgarbiego, który o dziełach Antonella napisał dwie książki, właśnie wielkość tej transakcji mogła zainspirować złodziei do sierpniowego napadu na muzeum w Mesynie.

„Ale mylili się: sądzili, że zrobią wielki biznes, ale w przypadku tych dzieł nie ma na to szansy" – mówi Sgarbi w wywiadzie dla dziennika „Quotidiano Nazionale". Jego zdaniem skradzione dzieła znajdują się „w domu złodziei" i trudno im będzie je stamtąd wynieść.

W wywiadzie dla gazety „Corriere della Sera" Sgarbi, który był także wiceministrem sztuki i doradzał instytucjom państwowym, by kupiły dzieła Antonella, mówi o „bezsensownej kradzieży, której powodów nie sposób zrozumieć, ponieważ dzieła Antonella są jedyne w swoim rodzaju, nie do sprzedania, a do tego niezwykle kruche", a w „Messaggero" wyklucza możliwość, że rabunek był przeprowadzony na zamówienie prywatnego kolekcjonera.

Także Lorenzo Galizia w rozmowie z Fanpage, opowiadając o swoich wieloletnich doświadczeniach związanych ze śledztwami wokół kradzieży dzieł sztuki, mówił, że we Włoszech i w ogóle w Europie nie ma wyspecjalizowanych grup zajmujących się kradzieżami na zamówienie.

Z relacji strażników wynika, że w sali, w której monitory przekazywały na żywo relację z włamania, nikogo nie było. A kiedy uruchomił się alarm, strażnicy po prostu go wyłączyli, sądząc, że jest fałszywy

Obrazy jako towar w nielegalnym handlu

Lynda Albertson, dyrektorka ARKA, Stowarzyszenia Badań nad Przestępstwami wobec Sztuki (Research into Crimes against Art), w rozmowie z „La Repubbliką" także uważa hipotezę kradzieży zamówionej przez prywatnego kolekcjonera za mało prawdopodobną i wskazuje inny trop: mafię.

„Nie należy wyobrażać sobie tajemniczych i zapalonych kolekcjonerów: dzieło o nieocenionej wartości, takie jak to, może posłużyć do spłaty długu, zabezpieczenia dostawy narkotyków lub innej nielegalnej transakcji, krążyć między pośrednikami i paserami albo pozostawać w ukryciu przez dziesięciolecia, aż w końcu zniknie, tak jak Caravaggio skradziony w Palermo" – mówi.

Wprawdzie nigdy nie odnaleziono obrazu Caravaggia, ani nie schwytano złodziei, ale najmocniejsza hipoteza śledczych dotyczyła Cosa Nostry i wykorzystania obrazu w wewnętrznych rozrachunkach mafijnych.

Ponadto, wyjaśnia Albertson, „zwrot obrazu, wskazanie kryjówki lub informacje o kolejnych właścicielach łatwo stają się narzędziami negocjacji z wymiarem sprawiedliwości w celu uzyskania złagodzenia kary lub korzystniejszych warunków odbywania kary". Dzieło pełni w ten sposób rolę „rezerwowej siły przetargowej, zabezpieczenia na wypadek, gdyby wymiar sprawiedliwości zapukał do drzwi".

Albertson przypomina, że tak było w przypadku handlarza narkotyków Raffaele Imperiale, który wszedł w posiadanie dwóch obrazów Van Gogha skradzionych w 2002 roku w Amsterdamie. „Powiedział, że zapłacił za nie łącznie dziesięć milionów euro, a podczas współpracy z włoskimi władzami obrazy stały się atutem w negocjacjach" – opowiada analityczka.

Włoski magazyn o sztuce „Artribune" również uważa, że dzieła Antonella mogą stać się środkiem wymiany na czarnym rynku, gdzie zostaną potraktowane „na równi z partią narkotyków lub broni, górą sztabek złota lub innych kosztowności, albo jako 'zabezpieczenie dodatkowe' w transakcjach pożyczkowych między organizacjami przestępczymi".

Możliwy jest też scenariusz „art-nappingu", w którym dzieła kradzione są w celu wymuszenia okupu za zwrot właścicielom.

Strażnicy patrzyli nie tam, gdzie trzeba

Z muzeum w Mesynie złodzieje wynieśli pięć zachowanych desek (oryginał miał ich sześć) słynnego „Poliptyku św. Grzegorza" z 1473 roku oraz niewielką dwustronną tabliczkę, na której awersie przedstawiono Matkę Boską z Dzieciątkiem udzielającym błogosławieństwa oraz składającego pokłon franciszkanina, a na rewersie Chrystusa w scenie piety. Poliptyk został zamówiony przez Fabrię Cirino, przełożoną klasztoru Santa Maria. Z nieznanych powodów rabusie porzucili zaraz po wyjściu z muzeum dwie z pięciu desek.

Kradzież trwała dwie-trzy minuty.

15 sierpnia w sycylijskiej Mesynie to dzień, w którym obchodzi się święto Vara, czyli Matki Boskiej Wniebowziętej. Głównym punktem ceremonii, w której uczestniczą tysiące mieszkańców i przybyszów, jest procesja z wysokim na kilkanaście metrów wozem wotywnym, pełnym świętych figur. Kiedy w sobotę wieczorem dwóch ubranych na czarno mężczyzn w kaskach motocyklowych zasłaniających twarze weszło bocznymi drzwiami do Muzeum Regionalnego w Mesynie, rozwaliło łomem szklane gabloty i wyjęło z nich dwa unikatowe dzieła XV-wiecznego artysty, czwórka obecnych w muzeum strażników oglądała transmisję w lokalnej telewizji.

Z relacji strażników (jak donosi „La Repubblica": dwóch doświadczonych pracowniczek o dłuższym stażu i dwóch świeżo zatrudnionych młodych mężczyzn) wynika także, że w sali, w której monitory przekazywały na żywo relację z włamania, nikogo nie było. A kiedy uruchomił się alarm, strażnicy po prostu go wyłączyli, sądząc, że jest fałszywy. W przeciwieństwie do innych instytucji, które połączone są automatycznie systemem alarmowym z posterunkiem policji lub z firmą ochroniarską, Muzeum Regionalne w Mesynie jest wyposażone w instalację alarmową liczącą sobie ćwierć wieku, uruchamiającą się tylko wewnątrz budynku, i to do strażników należy powiadomienie organów ścigania. Tego strażnicy jednak nie zrobili.

Strażnicy nie przeszli się nawet po salach muzealnych, by sprawdzić, co spowodowało alarm. „La Repubblica" cytuje opinię jednego ze śledczych: „Nie da się utrzymać tezy, że usłyszeli alarm i go zbagatelizowali. Trudno uwierzyć, że nikt nie spojrzał na ekran, gdy rozległ się alarm".

Policja o rabunku dowiedziała się więc nie od strażników (którzy zostali natychmiast zawieszeni w pracy), lecz od przechodniów, którzy zwrócili uwagę na dwie porzucone tablice. Gdyby nie to, kradzież zostałaby odkryta dopiero następnego dnia. ●

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Australia oburzona decyzją Izraela

Władze w Sydney wezwały do wyjaśnień ambasadora Izraela. To reakcja na odmowę wszczęcia śledztwa po ataku na pojazdy World Central Kitchen. Zginęło wówczas siedem osób, w tym Polak, Damian Soból.

Iwona Görke

Swoją decyzję izraelska prokuratura ogłosiła w środę (19.08). Jak na ironię, w tym roku właśnie w tym dniu przypadał Światowy Dzień Pomocy Humanitarnej.

Sprawa dotyczy ataku z 1 na 2 kwietnia 2024. Po tym, jak Hamas 7 października zaatakował Izrael, izraelski rząd odpowiedział inwazją na Strefę Gazy. Enklawa szybko pogrążyła się w kryzysie humanitarnym – Palestyńczykom zaczęło brakować wszystkiego, w tym żywności. Organizacje humanitarne z całego świata starały się pomagać dotkniętym wojną mieszkańcom Strefy Gazy. Jedną z takich organizacji była World Cental Kitchen.

Tamtej nocy, gdy pracownicy humanitarni wracali z magazynu w Deir al-Balah, w którym zostawili około stu ton pomocy humanitarnej, która przypłynęła z Cypru – zostali zaatakowani przez izraelskie wojsko.

Przekonani, że jednym z samochodów podróżuje terrorysta, Izraelczycy odpalili pierwszy pocisk o godzinie 23.09 czasu lokalnego. Po tym, jak pocisk trafił pierwszy pojazd, pasażerowie pozostałych aut próbowali ewakuować rannych i kontynuować podróż. Ale izraelskie wojsko dwie minuty później uderzyło w drugi samochód, a o 23.13 – w ostatni.

Na miejscu zginęli wszyscy pracownicy WCK: Jacob Flickenger, James Kirby, John Antony Chapman, James Henderson, Australijka Lalzawmi „Zomi" Frankcom, Damian Soból oraz palestyński kierowca Saif Abu Taha.

Konwój był odpowiednio oznaczony – wiadomo było, że wiezie pomoc humanitarną, a trasa, którą miał przebyć, została zatwierdzona przez izraelskie wojsko.

Decyzję izraelskiego prokuratora potępiła już między innymi organizacja World Central Kitchen oraz ministra spraw zagranicznych Australii Penny Wong.

W opublikowanych przez organizację oraz polityczkę oświadczeniach pobrzmiewa nie tylko potępienie, ale także głęboka niezgoda na decyzję izraelskich władz. Wong wprost oświadczyła, że „Australia jest oburzona" odmową wszczęcia przez Izraelczyków postępowania karnego wobec osób odpowiedzialnych za zabójstwo wolontariuszy.

Dodatkowo podkreśla, że o decyzji izraelskiego prokuratora australijski rząd dowiedział się na chwilę przed jej ogłoszeniem. To, oraz fakt, że prokuratura w Tel Awiwie ujawniła decyzję w Światowy Dzień Pomocy Humanitarnej, jest, zdaniem Wong, „szczególnie obraźliwe dla bliskich Zomi, pracowników humanitarnych i wszystkich Australijczyków".

IDF zaatakowało konwój World Central Kitchen

Izraelska armia od razu przyznała, że przeprowadziła ostrzał, tłumacząc, że doszło do pomyłki – żołnierze podejrzewali, że konwojem podróżuje co najmniej jeden uzbrojony terrorysta. Jak się później okazało, major pomylił broń z torbą.

Samochody WCK były oznaczone, a trasa, którą podróżowały – znana i zatwierdzona przez Izraelczyków.

„The Guardian" opisywał wówczas, że wstępne śledztwo wykazało, iż decyzję o ostrzelaniu konwoju podjął pułkownik, po informacji otrzymanej od majora. To właśnie ten drugi miał zauważyć człowieka z bronią, co okazało się nie być prawdą. Obaj oficerowie zostali wyrzuceni z armii. Trzy kolejne osoby biorące udział w ataku dostały reprymendę.

– To tragedia, poważne wydarzenie, za które jesteśmy odpowiedzialni i które nie powinno było mieć miejsca – na początku kwietnia 2024 roku przekonywał rzecznik armii admirał Daniel Hagari. I dodawał: – Upewnimy się, że już nigdy więcej nic takiego się nie wydarzy – zapewniał. Obietnice pozostały jednak obietnicami: w późniejszym czasie Izrael również strzelał do pojazdów ratunkowych i humanitarnych, niosących pomoc mieszkańcom Gazy. Przypomnijmy, że 23 marca 2025 roku wojsko izraelskie zabiło 15 pracowników służb medycznych, jadących w konwoju. 18 kwietnia 2026 roku dwóch pracowników UNICEF zginęło podczas rozwożenia wody w Strefie Gazy. 8 lipca tego roku jeden z kierowców konwoju humanitarnego WCK został zabity strzałem w głowę z bliskiej odległości.

Samochody WCK były oznaczone, a trasa, którą podróżowały – znana i zatwierdzona przez Izraelczyków

Ambasador Izraela w Australii trafił na dywanik

WCK niezmiennie, co podkreśla w najnowszym oświadczeniu, domaga się prawdy i sprawiedliwości dla swoich zabitych pracowników oraz ich rodzin. – Wciąż domagamy się niezależnej komisji do zbadania nalotów, ponieważ IDF nie może wiarygodnie zbadać własnych działań – czytamy w oświadczeniu organizacji wydanym 19 sierpnia.

Minister spraw zagranicznych Wong przypomniała, że australijski rząd zwrócił się do Izraela z prośbą o przekazanie im nagrań dźwięku z dronów z ataku. Prośba Sydney nie została jeszcze spełniona.

Polityczka po opublikowaniu decyzji prokuratury wezwała na rozmowę ambasadora Izraela w Australii Hillela Newmana. Jak relacjonuje BBC, bronił on IDF i decyzji w sprawie śledztwa. Miał mówić, że „nie było zamiaru przestępczego" i w związku z tym żołnierze „nie ponieśli odpowiedzialności karnej".

Czy polski rząd zareaguje w jakikolwiek sposób? Zwróciliśmy się do MSZ z prośbą o komentarz. Czekamy na odpowiedź.

REKLAMA

Kraj/34447677

eprasa.pl 429c60c01d

Gorące zmiany w podatkach, za rogiem budżet wyborczy

Nigdy nie było u nas tak źle z deficytem budżetowym – mówi Alfred Adamiec, doradca inwestycyjny. Rząd proponuje zmiany w podatkach, a dziś ma pokazać budżet na wyborczy 2027 rok.

Ireneusz Sudak

– Jeden z ekspertów słusznie zauważył, że mamy szwedzkie wydatki i irlandzkie podatki. Jesteśmy w czołówce UE pod względem wydatków socjalnych, a podatki są w Polsce niższe niż średnia europejska. Generalnie każdy odpowiedzialny premier musi szukać takich działań, które nas nie wywrócą do góry nogami – mówił przed rokiem premier Donald Tusk.

Po czym teraz zapowiedział obniżenie progu podatkowego z jednej strony, a z drugiej podwyższenie nieco podatku dla firm CIT i zmniejszenie limitu przychodów na ryczałcie. Zmiana dla budżetu ma być więc neutralna.

To wszystko w sytuacji, gdy Polska stała się w ostatnich trzech latach krajem o deficycie ponad dwukrotnie wyższym niż średnia unijna, a i otoczenie nie jest zbyt korzystne. Rentowności obligacji USA, Niemiec, czy Francji są najwyższe od czasu kryzysu finansowego.

Dolar i euro tracą na koniec wakacji

Premier Donald Tusk zaproponował podwyższenie drugiego progu podatkowego ze 120 do 130 tys. zł oraz wprowadzenie nowego progu dla osób zarabiających od 130 do 150 tys. zł ze stawką na poziomie 24 proc. Powyżej tej kwoty stawka wyniesie 32 proc.

CIT-u z 19 do 22 proc. dla podmiotów osiągających roczne przychody przekraczające 50 mln euro, czyli 200 mln zł; zwiększenie daniny solidarnościowej dla tych, którzy zarabiają ponad 1 mln zł rocznie do 5 proc. (czyli o 1 pkt proc.) oraz powrót do wcześniejszego limitu przychodów dla podatników ryczałtowych wynoszącego 250 tys. euro, czyli ok. 1 mln zł. Obecnie limit przychodów na ryczałcie to 2 mln euro.

Inwestorzy ze spokojem przyjęli propozycje rządu ws. zmian w podatkach, a kurs złotego nawet się umocnił. Za euro trzeba płacić 3 grosze mniej niż na początku tygodnia – 4,31 zł, a kurs dolara spadł do 3,69 zł – najmniej od czerwca. To akurat pokłosie działań rządu USA i interwencji na rynku obligacji.

Globalni inwestorzy finansowi (państwa, banki centralne, duże instytucje finansowe) okazali się łaskawi dla polskiej waluty i rynku długu. Głównie dlatego, że propozycja rządu zmian w podatkach nie była tak radykalna jak niektórzy się obawiali – innymi słowy, że nie ma mowy o dużych obniżkach podatków.

– Z jednej strony obniżka PIT, która sama w sobie zwiększałaby deficyt. Z drugiej – podwyżki innych podatków (CIT, ryczał, danina solidarnościowa), które mają ten ubytek zrekompensować. Jeżeli rzeczywiście cały pakiet jest neutralny dla dochodów sektora finansów publicznych, bo nie znamy jeszcze szczegółów – mówi nam dr Sławomir Dudek, ekonomista, były wieloletni pracownik Ministerstwa Finansów.

– Tak powinien od dawna wyglądać standard odpowiedzialnej polityki fiskalnej: złotówka za złotówkę dla każdej nowej obietnicy. Tylko, że teraz jest już na to za późno – dodaje.

• **Kampania wyborcza właśnie wystartowała. Donald Tusk rzuca pierwsze propozycje zmiany w podatkach** FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Decyzję rządu oceni Fitch

Pierwsza twarda ocena decyzji rządu zapowiada się już dziś późnym wieczorem – agencja ratingowa Fitch będzie decydować o ocenie kredytowej Polski (czyli długoterminowej zdolności do regulowania zagranicznych zobowiązań finansowych).

We wrześniu ubiegłego roku agencja Fitch obniżyła perspektywę ratingu z neutralnej na negatywną (czyli jest większe prawdopodobieństwo kolejnej obniżki niż podwyżki ratingu). Według agencji Fitch rosnące zadłużenie, nierównowaga w finansach publicznych i polityczne napięcie pogarszają obraz Polski.

I to się na razie nie zmieni. „Ryzyko jakiejkolwiek akcji ratingowej ze strony Fitch w piątek było bliskie zera, a teraz do niego zbiegło. Zostanie A- perspektywa negatywna" – ocenili analitycy mBanku na platformie X.

Czyli nie ma szans ani na poprawę perspektywy ratingu, ale z drugiej strony raczej też nie będzie na tym etapie obniżki. Nie oznacza to, że inwestorzy nie śledzą tego, co się dzieje obecnie w Polsce.

Polska w procedurze nadmiernego deficytu

Polska staje się dla ekonomistów przykładem wyjątkowo odpornej gospodarki, która mimo zewnętrznych problemów utrzymuje duży wzrost gospodarczy, co pozwala samoczynnie „wyrastać" z długu (rośnie PKB, więc relacja długu do PKB procentowo maleje). W tym roku, dzięki 3-procentowemu wzrostowi PKB, deficyt może spaść do 6,5 proc.

Według ekonomistów to m.in. zasługa silnego wewnętrznego rynku i napływu środków unijnych, m.in. z KPO czy programu SAFE. Ale to i tak oznacza trzeci rok z rekordowym deficytem.

Inwestorzy ze spokojem przyjęli propozycje rządu ws. zmian w podatkach, a kurs złotego nawet się umocnił

– Dlatego moim zdaniem prawdziwa reakcja przyjdzie we wrześniu, kiedy zbiorą się komitety inwestycyjne. Sierpień jest takim szczególnym czasem na rynkach, kiedy inwestorzy działają na wolniejszych obrotach – mówi nam Alfred Adamiec, doradca inwestycyjny z blisko 30-letnim stażem.

– Drugie wyjaśnienie tego spokoju jest takie, że nie mamy pewności, jak do działań rządu podejdzie prezydent. Karol Nawrocki zapowiedział, że nie zgodzi się na podwyżki podatków, a w tej propozycji jest przecież podwyższenie – komentuje.

Na kwestię podwyżek zwracał uwagę lider Konfederacji Sławomir Mentzen.

– Symboliczne podwyższenie progu podatkowego, ale w zamian potężne uderzenie w polskie małe firmy – napisał polityk na platformie X. Na sporą podwyżkę podatków dla wybranych firm zwraca uwagę także Michał Borowski, ekspert Business Centre Club ds. podatków. – Pakiet może być neutralny dla budżetu państwa, ale z pewnością nie będzie neutralny dla gospodarki i przedsiębiorców. Nie jest to zmiana wymierzona w korporacje, lecz w małych i średnich przedsiębiorców – mówi Borowski o ograniczeniu kwoty ryczałtu.

Europa zadłużona

Europa ma ogromne potrzeby pożyczkowe w związku z wydatkami na zbrojenia, ale nie spieszy się z ograniczeniami wydatków, ani podwyżkami podatków.

W lipcu minęły dwa lata od chwili, gdy Rada UE objęła Polskę, ale też Belgię, Francję, Węgry, Włochy, Maltę i Słowację procedurą nadmiernego deficytu.

To mechanizm uruchamiany wobec państw, których deficyt sektora finansów publicznych przekracza unijny limit 3 proc. PKB – kraje nie mają takiej swobody w obniżaniu podatków i powinny przedstawić ścieżkę sprowadzenia deficytu do owych 3 proc. W niektórych krajach obywatele odczuwają realne skutki zbyt dużego zadłużenia. W Polsce

We Francji ograniczono liczbę dni wolnych od pracy, zamrożono wydatki publiczne, zniesiono ulgi podatkowe dla najbogatszych. Z kolei w Rumunii – kraju o największym w Unii Europejskiej deficycie (ponad 9 proc.) zlikwidowano 20 proc. etatów w służbie cywilnej (mowa o 167 tys. osób) i podniesiono stawkę VAT z 19 do 21 proc.

– Nasz deficyt to blisko 300 mld zł. Musimy go istotnie obniżać bo dynamika długu wymyka się nam spod kontroli. W tym roku prawdopodobnie przegonimy Rumunię – ostrzega dr Sławomir Dudek.

Rynek obligacji zdecyduje o przyszłości państw

Polska ma relatywnie niski poziom zadłużenia do PKB, ale – jak zwracają uwagę autorzy raportu „Zagrożenia nadmiernego długu publicznego" przygotowanego na zlecenie Fundacji „Przyjazny Kraj", państwa nie bankrutują z powodu wielkości długu, tylko braku możliwości płacenia odsetek.

W tym roku deficyt ma być nie większy niż 271,7 mld, na same tylko odsetki wydamy 90 mld zł. – Jeśli ten lub przyszły rząd nie zaostrzyli polityki fiskalnej, to relacja długu publicznego do PKB wyniesie 107 proc. w 2036 r. – ostrzegła w lutym Komisja Europejska.

Wśród inwestorów wciąż obiektem zmartwień pozostają rosnące rentowności długoterminowych amerykańskich obligacji skarbowych. W poniedziałek rentowność 10-latek zbliżyła się do poziomu 4,75 proc., ustanawiając nowy tegoroczny szczyt. Z kolei rentowności 30-letnich amerykańskich obligacji skarbowych wzrosły do najwyższego poziomu od 2007 roku. Francja zapożycza się najdrożej od 2008 r., a Niemcy od 2011 r. Najdrożej w historii na długi okres zapożyczają się też Japończycy.

Powody to rosnące obawy o uporczywą inflację, która z powodu przedłużającego się kryzysu surowcowego może się utrwalić na wiele lat, ale także o brak cięć budżetowych i duże inwestycje w sztuczną inteligencję (tak duże, że kapitału zaczyna brakować, by finansować deficyty).

Polskie rentowności 10-letnich obligacji utrzymują się od 2024 r. w widełkach 5-6 proc. Obecnie jest to blisko górnej granicy, ale po ogłoszeniu zmian żadnego wystrzału w górę nie było.

Jak poinformował Bloomberg, w związku z trudną sytuacją na rynku, rząd Wielkiej Brytanii wstrzymał większość planowanych emisji długoterminowych.

– Nie naciskamy przycisku paniki, jednak uważnie obserwujemy, czy rynkowi strażnicy obligacji [tzw. bond vigilantes, inwestorzy, którzy surowo oceniają politykę fiskalna państwa i pilnują rozbuchanych wydatków – red.] tego nie zrobią – powiedział Bloombergowi Ed Yardeni, właściciel firmy Yardeni Research.

– Żyjemy w świecie rosnących deficytów i być może inwestorzy oceniają nas przez pryzmat tego, co dzieje się w innych krajach. Ale kiedyś być może przyjdzie nam zapłacić za utrzymywanie tak wysokiego zadłużenia – mówi Alfred Adamiec.

– Trudno jest ograniczać wydatki, bo wiele z nich jest sztywnych, wynika z gwarantowanych świadczeń. W tej sytuacji pozostaje podwyżka podatków, a to już kwestia polityczna i trudno znaleźć rząd, który by się na to zdecydował – mówi Adamiec.

– Z punktu widzenia stabilności finansów publicznych trzeba powiedzieć rzecz niewygodną: nie możemy wszystkich nowych dochodów natychmiast rozdawać – mówi Sławomir Dudek.

– Jeżeli znajdujemy kilka czy kilkanaście miliardów złotych nowych, trwałych dochodów, to przy deficycie przekraczającym 7 proc. PKB ich pierwszym przeznaczeniem powinna być redukcja deficytu. To jest bolesna, fiskalna konkluzja – dodaje Dudek.

Dodajmy, że dziś rząd ma zaprezentować swój budżet. Wówczas dowiemy się, czy bardziej minister finansów potrzebuje nożyczek do cięć czy kleju do kolejnych wydatków w wyborczym roku 2027. ●

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Trump grozi każdemu, kto pomaga Iranowi. To problem dla Chin?

Wojna ekonomiczna – tak określił w środę Donald Trump nowe działania wobec Iranu. Teheran ma zostać odcięty od pomocy innych państw, a kary grozić mają każdemu, kto będzie z nim w jakikolwiek sposób współpracował. De facto to jednak sygnał tylko dla Chin.

Sebastian Ogórek

• **Donald Trump we wtorek przyznał, że nie prowadzi rozmów pokojowych z Iranem** FOT. REUTERS / KYLIE COOPER

– To gospodarczy D-Day – mówił prezydent USA, nawiązując tym samym do lądowania wojsk alianckich w Normandii. Wcześniej stwierdził na swoim serwisie Truth Social, że – tu cytat „Nikt nie dał Islamskiej Republice Iranu lepszej możliwości zawarcia umowy niż ja. Ku ich NIESZCZĘŚCIU, nie wykorzystali jej".

Dalej pisał, że szykuje w związku z tym – pisał kapitalikami – „NAJBARDZIEJ DOTKLIWĄ OPERACJĘ GOSPODARCZĄ, JAKĄ KIEDYKOLWIEK PRZEPROWADZONO PRZECIWKO JAKIEMUKOLWIEK KRAJOWI! Będzie to wojna gospodarcza i izolacja na niespotykaną dotąd skalę".

Na czym ma polegać? Trump chce odciąć Iran od jakiejkolwiek pomocy i współpracy handlowej oraz ekonomicznej. Blokowane mają być nie tylko transakcje samego Teheranu, ale także każdego państwa, które z nim prowadzi interesy. Trump twierdzi, że blokada ma dotyczyć instytucji finansowych, firm, czy nawet lotnisk.

„Przemyt ropy, linie swapowe, transfery gotówkowe, kantory wymiany walut, rejestry statków, firmy fasadowe – wszystko to musi się skończyć NATYCHMIAST. Ci, których to dotyczy, wiedzą o kim mówię" -stwierdził Trump.

Amerykanie pogodzili się z tym, że nie są w stanie wygrać militarnie z Iranem, więc chcą zmienić logikę gry i przejść na działania ekonomiczne

Konkrety? Tych na teraz jednak brak.

Wojna zostaje, ale amunicji brak

Przypomnijmy, że chwilę wcześniej nie tyle koniec wojny, co zaprzestanie działań militarnych, zasugerował Scott Bessent, sekretarz skarbu USA. Stwierdził on, że Stanom brakuje amunicji, a rosną koszty finansowania wojny. De facto oznacza to, że Amerykanie pogodzili się z tym, że nie są w stanie wygrać militarnie z Iranem, więc chcą zmienić logikę gry i przejść na działania ekonomiczne.

Także Trump we wtorek przyznał, że nie prowadzi rozmów pokojowych z Iranem.

„Potrzebujemy, żeby wszyscy nasi sojusznicy stanęli wraz z USA, aby odizolować Iran i pokonać zagrożenie z jego strony" – zaapelował też Trump do innych państw ogłaszając wspomniany „gospodarczy D-Day".

PAP pisze, że według waszyngtońskich źródeł jeszcze w tym tygodniu USA mogą ogłosić nowe „miażdżące" sankcje na Iran. Trump i jego zespół uważają, że presja gospodarcza na Iran ostatecznie skłoni tamtejszy reżim do zaakceptowania jego warunków zakończenia wojny.

Bloomberg zauważ jednak, że „nie jest jasne, jaką nową karę ekonomiczną, jeśli w ogóle, mogłyby nałożyć Stany Zjednoczone, której Iran już nie doświadczył". Serwis zwraca uwagę, że problemem może być tu interes Chin, które to są głównym odbiorcą teherańskiego ropy.

„To skomplikowałoby starania Trumpa o przedłużenie rozejmu celnego z prezydentem Xi Jinpingiem, którego planuje powitać w USA w przyszłym miesiącu" – dodaje Bloomberg.

Ciekawie skomentował działania prezydenta USA Brett Erickson, szef funduszu Obsidian Risk Advisors, na serwisie X. Stwierdził on, że wpis Trumpa skierowany jest w zasadzie tylko do Pekinu i to tam jest klucz do zwycięstwa nad Iranem. „Chiny, bez wątpienia, są gospodarczą linią życia Iranu" – stwierdził Erickson.

Ceny ropy rosną

Jak na działania Trumpa reagują rynki? Dużych zmian nie widać. Kluczowe są tu notowania ropy naftowej. Inwestorzy zareagowali na deklaracje prezydenta USA dość nerwowo, a ropa drożeje kolejny dzień z rzędu. Wynika to z obaw, że wycofanie się z działań militarnych, ale bez trwałego pokoju zatrzyma tankowce w Zatoce Perskiej. Jak podaje Reuters, cena baryłki Brent wzrosła o 28 centów i sięgnęła ponad 91 dolarów (w dostawach na wrzesień).

Takiego wzrostu pensji nikt się nie spodziewał

Średnia pensja w sektorze przedsiębiorstw przebiła poziom 9500 zł brutto. Wzrost rok do roku okazał się dużo wyższy, niż przewidywali ekonomiści i wyniósł aż 6,8 proc. Rynek pracy ma jednak jeden problem.

Ekonomiści przepytywani przez PAP szacowali, że wzrost wynagrodzeń w lipcu dojdzie do 6,2 proc. Rynek przebił więc te szacunki i to znacznie. Po ubiegłomiesięcznym wzroście o 5,9 proc., teraz jest to wzrost o 6,8 proc. To świetne informacje dla pracowników.

„Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w lipcu 2026 r. było wyższe nominalnie o 1,1 proc. niż w czerwcu br." – podał też GUS.

Z czego wynika ten wzrost? Prawdopodobnie to efekt wypłaty pracownikom premii. I to one zmyliły analityków, którzy szacowali nieco mniejszą dynamikę wzrostu płac. Potwierdza to też sam GUS, który wskazuje nawet na konkretną branżę, która mogła stać za większymi średnimi pensjami. O kogo chodzi? O pracowników Lasów Państwowych.

„Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w lipcu 2026 r. względem poprzedniego miesiąca wynikał z dodatkowych wypłat (...), a także nagród z okazji Dnia Leśnika, nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych (które obok wynagrodzeń zasadniczych również zaliczane są do składników wynagrodzeń)" – podał Główny Urząd Statystyczny. Przypomnijmy, że w Lasach Państwowych pracuje ok. 25 tys. osób.

– To najwyższa dynamika wynagrodzeń w tym roku. Dla porównania, w czerwcu płace rosły o 5,9 proc. Na tym etapie trudno jednak przesądzić, czy lipcowy odczyt jest jednorazowym wyskokiem, czy może tworzyć dalsze obawy o presję cenową dla gospodarki w sektorze usług. Na razie sytuacja pozostaje względnie stabilna. Inflacja w Polsce nadal mieści się w paśmie odchyleń od celu NBP, choć wysokie ceny energii związane z konfliktem na Bliskim Wschodzie pozostają czynnikiem ryzyka – komentuje Jan Karczewski, dyrektor ds. klientów strategicznych w Michael / Ström Dom Maklerski.

To najwyższa dynamika wynagrodzeń w tym roku

JAN KARCZEWSKI

Tym samym średnia pensja zbliża się do psychologicznej granicy 10 tys. zł. W sektorze przedsiębiorstw, czyli w firmach zatrudniających powyżej 9 osób, wynosi ona na teraz dokładnie 9509,02 zł. Problem, który wyłania się z danych GUS to kwestia liczby pracowników. Rok do roku znacząco ono spadło.

„W lipcu 2026 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe o 0,1 proc. niż w czerwcu br., natomiast w porównaniu z lipcem 2025 r. było o 0,8 proc. niższe." – pisze GUS.

GUS podał w czwartek także dane o produkcji przemysłowej. Tu widać wyraźne wzrosty.

„Ta lokomotywa w tym roku nie chce się zatrzymać. W lipcu produkcja przemysłowa wzrosła o 5,1 proc. r/r, mniej więcej (uwzględniając rewizję czerwca) 1 pkt proc. szybciej od prognoz. Trudno mówić o ożywieniu – przemysł rośnie obecnie zgodnie z wieloletnim trendem. Sprzyja temu zarówno silny popyt wewnętrzny, jak i cykliczne ożywienie w Europie" – skomentowali dane analitycy Pekao.

Sebastian Ogórek

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34448603

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

BURMISTRZ GMINY KRZESZOWICE

informuje

O OGŁOSZENIU PIERWSZEGO PRZETARGU USTNEGO NIEOGRANICZONEGO

na sprzedaż nieruchomości utworzonej z działek nr 860/31 o pow. 0,6204 ha, 860/46 o pow. 1,5972 ha, 860/76 o pow. 3,4139 ha oraz 860/80 o pow. 2,4425 ha objętej księgą wieczystą nr KR2K/00059742/8 obr. Krzeszowice, jednostka ewidencyjna Krzeszowice, Powiat Krakowski, Województwo Małopolskie, stanowiącą własność Gminy Krzeszowice.

Cena wywoławcza wynosi 20 954 452,20 zł brutto (w tym VAT 23%).
Wadium: 2 000 000,00 zł.

Przetarg odbędzie się 27.10.2026 r. w budynku Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach, ul. Grunwaldzka 4, 32-065 Krzeszowice, w Sali Herbowej na I piętrze budynku – godz. 10:00.

Szczegółowe informacje odnośnie zbywanych nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach, Pl. Franciszka Kulczyckiego 1, Segment A (pok. A8 – I piętro), tel. 12 252 08 16 w godzinach pracy Urzędu.

Ogłoszenie o przetargu jest publikowane:

a) na stronach internetowych Urzędu Gminy: www.gminakrzeszowice.pl Zakładki: GOSPODARKA I ŚRODOWISKO – > Inwestycje i nieruchomości – > Przetargi na nieruchomości.
b) w Biuletynie Informacji Publicznej: http://bip.malopolska.pl/umkrzeszowice zakładki: Zamówienia publiczne i ogłoszenia – > Ogłoszenia różne – > 2026.
c) przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach przy ul. Grunwaldzkiej 4 (parter – ściana pomiędzy pok. nr 4 i nr 5).
d) przez wywieszenie na tablicach ogłoszeń w miejscowości, na terenie której położona jest zbywana nieruchomość.

1 RP

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34448656

Przed Sądem Rejonowym w Płocku toczy się postępowanie z wniosku Heleny Krystyny Szymańskiej o nabycie przez nią **w drodze zasiedzenia prawa własności nieruchomości położonej w Płocku, przy ul. Chopina,** oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym 328, która nie ma urządzonej księgi wieczystej.

Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych, aby w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do Sądu Rejonowego w Płocku – I Wydział Cywilny i wykazali swoje prawo do nieruchomości w przeciwnym razie Sąd stwierdzi zasiedzenie jeśli zostanie udowodnione.

eprasa.pl 429c60c01d

Kryzys migracyjny

Liberalne centrum skręca w prawo

Kopiowanie rozwiązań proponowanych przez radykałów tylko ich wzmacnia i daje poczucie kontroli nad debatą publiczną.

Mazzini

Prawdopodobnie najbardziej nadużywanym i jednocześnie źle interpretowanym pojęciem ostatnich lat w europejskiej polityce jest tak zwany „duński model migracyjny". Pojęcie to odnosi się do działań socjaldemokratycznych rządów premier Mette Frederiksen, która, pozostając polityczką progresywną i pro-europejską na wszystkich innych płaszczyznach, jest bardzo restrykcyjna w kwestii imigracji.

Zestawiając podejście Frederiksen z innymi lewicowymi politykami w Europie, jego unikatowość staje się jeszcze bardziej wyraźna. Wszak duńscy socjaldemokraci zasiadają w tej samej frakcji europarlamentarnej – Socjalistów i Demokratów – co chociażby eurodeputowani PSOE, partii Pedro Sáncheza, czyli premiera Hiszpanii, w tej chwili najbardziej otwartego na imigrantów europejskiego kraju.

Rozbieżności pomiędzy ich podejściem do polityki migracyjnej stały się aż nadto widoczne w trakcie kryzysu w Ceucie. Podczas gdy Sánchez próbował poradzić sobie z napływem imigrantów wyreżyserowanym przez dezinformację i władze Maroka, Frederiksen zainicjowała ogólnoeuropejski list de facto obwiniający władze w Madrycie o sprowokowanie tej katastrofy. Nie miało znaczenia to, że Hiszpania nie zrobiła z prawnego punktu widzenia nic, żeby przybyszów z Afryki do siebie ściągnąć.

Szeroko cytowany wyrok Sądu Najwyższego, w sprawie braku możliwości natychmiastowego odesłania imigrantów złapanych na morzu, oznaczał tylko, że migranci zostaną poddani procedurze weryfikacji wniosków o azyl na miejscu, w Ceucie. Jednak w świat czas poszedł obraz premiera Hiszpanii jako zdemoralizowanego, proimigranckiego lewaka.

Podczas gdy Sánchcez proponuje szybką ścieżkę do legalizacji pobytu, a z czasem nawet do obywatelstwa dla pół miliona pracujących w Hiszpanii nielegalnych imigrantów, pochodzących głównie z krajów Ameryki Łacińskiej, Frederiksen przeprowadza największe zaostrzenie prawa deportacyjnego w Europie. Sprawy deportacyjne zleciła specjalnie wydzielonej agencji rządowej, radykalnie ograniczyła prawo do azylu, rozważa też otwarcie centrów dla migrantów poza Europą, w krajach trzecich. Tym którzy są w procesie legalizacji pobytu, ale naruszą procedurę raportowania do władz, nie zgłaszając się chociażby na spotkanie w urzędzie, chciałaby założyć na kostkach elektroniczne nadajniki monitorujące.

Trudno o bardziej różniące się od siebie polityki migracyjne, zwłaszcza wewnątrz jednego obozu politycznego.

Model stworzony przez Frederiksen wśród centrowych komentatorów i obserwatorów polityki europejskiej uchodzi (także w Polsce) za wzorowy, wręcz pożądany, bo ma reputację niezwykle skutecznego. Duńska premier jest w naszym kraju chwalona za rzekomą odwagę, „łamanie lewicowego tabu", „realizm zamiast naiwności" oraz coś, co można nazwać „nielewicową lewicowością". W końcu wiele z jej rozwiązań tylko kosmetycznie różni się od postulatów migracyjnych forsowanych chociażby przez partie z frakcji Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, na przykład Braci Włochów Giorgii Meloni czy Prawo i Sprawiedliwość.

• **Donald Tusk, będący wielkim fanem Frederiksen, powinien duńską opowieść potraktować jako przestrogę.** FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dunka sprawnie korzysta z tego, że nie jest obciążona populistycznym czy radykalnie prawicowym rodowodem ideologicznym. Mówiąc językiem prawicy, udaje, że ma na myśli coś zupełnie innego. Jeszcze ciekawsze i trudniejsze do zrozumienia jest odbiór jej modelu jako udanego. Argumentem na rzecz tego jest to, że Frederiksen nadal jest u władzy. Premierką została w 2019 roku, rządzi więc ponad siedem lat, a to dziś rzadkość dla europejskiej lewicy.

Ale Sánchez jest szefem swojego rządu o rok dłużej i jakoś za polityka z sukcesami nie uchodzi, przynajmniej w Polsce. Rzadko zwraca się uwagę na fakt, że hiszpańska gospodarka na tle Europy ma dzisiaj świetne wyniki wzrostowe i niskie bezrobocie, a dzięki inwestycjom w energię odnawialną Hiszpanie w czasie kryzysu paliwowego wywołanego zamknięciem Cieśniny Ormuz płacili za prąd znacznie mniej niż reszta kontynentu. Ponieważ premier Hiszpanii zdecydował się pójść na wspak europejskiego głównego nurtu w kwestii imigracji, pozostałych sukcesów nikt nie zauważa. Analogicznie ma się sprawa z Frederiksen, chwaloną za rzekome „odcinanie tlenu" radykałom.

Problem w tym, że niewiele z tej tezy ma poparcie w faktach. Ona sama mówi, że jest autorką „najostrzejszej polityki imigracyjnej w historii Danii", ale na obywatelach wcale nie robi to wrażenia. Im bardziej Frederiksen przesuwa się na prawo, tym jeszcze bardziej radykalnych rozwiązań oczekuje społeczeństwo.

Obecny rząd, zrodzony w bólach długich rozmów koalicyjnych po wyborach z 24 marca, postuluje deportację obcokrajowców skazanych na co najmniej rok więzienia w Danii oraz recydywistów. Dla Duńczyków to mało. Według sondażu przeprowadzonego na zlecenie portalu POV z grudnia 2025 roku aż 72 proc. z nich chciałoby deportacji po każdym, nawet pierwszym, złamaniu prawa. Inne badanie, ze stycznia 2026 roku, wskazywało, że blisko połowa Duńczyków odesłałaby do domu każdego imigranta, który otrzymuje wsparcie socjalne od państwa. To również jest rozwiązanie idące kilka kroków dalej, niż zakłada „najtwardsza w historii" polityka socjaldemokratów.

Teza, że Frederiksen „odcinana tlen" radykałom nie ma poparcia w faktach

Właściwie każde rozwiązanie proponowane przez Frederiksen jest przez wielu Duńczyków uznawane za niewystarczające. W tej sytuacji lewica goni króliczka, którego dogonić nie jest w stanie.

Czego by nie zaproponowała, prawica i tak ją przelicytuje, a polityka premierki będzie co najwyżej tanią imitacją prawicowych postulatów.

W ten sposób duńscy socjaldemokraci tracą wiarygodność we własnym elektoracie, a nowego nie zyskują. No bo po co głosować na kopię, kiedy ma się do dyspozycji oryginał? Widać to zresztą w wynikach wyborów, pokazujących jednoznacznie, że uznawanie polityki Frederiksen za pełen sukces jest absurdalne. Wynik wyborczy z marca 2026 roku był najgorszy dla partii od ponad 120 lat. 21,9 proc. głosów to o 5,6 pkt. proc. mniej niż w 2022 roku. Gorzej było ostatnio w 1903 roku, partia straciła 12 mandatów w parlamencie, poparcie spadło nawet w wielkomiejskich twierdzach takich jak Kopenhaga i Aalborg.

Tymczasem poparcie dla Dansk Folkeparti, prawicowego ugrupowania antyimigranckiego, wzrosło, tak samo jak ich stan posiadania w parlamencie, trzykrotnie. Trendy są nieubłagane, socjaldemokratom poparcie spada w trzecich wyborach z rzędu, a równocześnie prawica systematycznie rośnie. Po ostatnich wyborach ani blok liberalno-lewicowy, ani prawica, nie zdobyli większości. O przyszłości koalicji decydowało centrum.

Jeśli więc Frederiksen uprawia politykę uznawaną za zbyt łagodną, a przyszłość jej rządów jest na łasce małych partii o innych poglądach, trudno naprawdę uznać ten model za wielki triumf. Prawica w Danii nie rządzi, to prawda. Ale powodem tego jest raczej rozdrobnienie sceny partyjnej i fakt, że lewica ma tam większe tradycje i zapas kapitału politycznego. Ma więc z czego tracić, zanim upadnie całkowicie.

Strategia mimikry wobec prawicy po prostu się nie sprawdza. Prof. Cas Mudde, holenderski politolog z University of Georgia, opisał to w swojej książce „The Far Right Today", pokazując, że kopiowanie prawicowych strategii w kwestiach tożsamościowych dowartościowuje je, uprawomocnia i normalizuje, wskutek czego poparcie dla nich rośnie. Z kolei lewica i liberałowie tracą, bo zamiast tworzyć własne pomysły, jedynie reagują na wizje rzeczywistości pochodzące z prawicy. Nie nadają więc tonu debacie, a tylko się odnoszą do tego, co mówią inni, tracąc jakąkolwiek kontrolę nad dyskursem publicznym.

Do podobnych wniosków doszli Tarik Abou-Chadi z Uniwersytetu Oksfordzkiego i Denis Cohen z Uniwersytetu w Mannheim, badając dane empiryczne z 16 zachodnioeuropejskich krajów. Prawie w każdym przypadku strategia mimikry kończyła się wzrostem poparcia dla partii prawicowych.

Mało tego, początkowo były to partie niszowe, które dzięki przejęciu ich postulatów przez formacje głównego nurtu stawały się pełnoprawnymi uczestnikami debaty publicznej. Prof. Tim Bale z Queen Mary University w Londynie doszedł do tych samych konkluzji, badając elektoraty UKIP i Reform UK. Takie przykłady można mnożyć, ta prawidłowość jest naprawdę dobrze zbadana.

Nie ma czegoś takiego jak wprowadzanie przez lewicę i liberałów polityk prawicy w wersji soft. Taki model jest skazany na porażkę, czego dowodem są słabnące notowania partii centrowych w Niemczech, Francji, a zwłaszcza w Polsce.

Donald Tusk, będący wielkim fanem Frederiksen, powinien duńską opowieść potraktować jako przestrogę. Nie chodzi też o to, żeby wpuszczać do kraju wszystkich i zawsze, jak brzmiały lewicowe postulaty minionej dekady, dziś słusznie uznane za błędne. Jedynym sposobem na powstrzymanie trendu wzrostu poparcia dla partii prawicowych i skrajnie prawicowych jest stworzenie własnej opowieści o migracji. Na tanią kopię naprawdę nikt się nie nabierze. ●

Mateusz Mazzini

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Apel Konferencji Ambasadorów RP

Dzień Niepodległości Ukrainy w Warszawie. Nie bądź obojętny!

Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Polska była również pierwszym państwem, do którego przybili uchodźcy z terenów ogarniętych działaniami militarnymi. Okażmy solidarność w Dzień Niepodległości Ukrainy.

24 sierpnia obchodzić będziemy w Warszawie (na Placu Zamkowym, początek o godz. 18.00) Dzień Niepodległości Ukrainy, 35-tą rocznicę uchwalenia przez ukraiński parlament Aktu Niepodległości Ukrainy.

To wielkie święto dla Ukrainy, Polski, Europy i wielu państw pozaeuropejskich, wspierających obecnie Ukrainę w odpieraniu morderczej agresji Rosji Putina. Wojna, będąca następstwem tej agresji, toczy się bezpośrednio za granicą Polski, walczą w niej Ukraińcy, ginąc za swoją ale także za naszą wolność, niepodległość, suwerenność.

W grudniu 1991 r. Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Polska była również pierwszym państwem, do którego przybyło, wraz rozpoczęciem pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r., tysiące uchodźców z terenów ogarniętych działaniami militarnymi, rosyjskimi bombardowaniami i morderstwami.

Dziś setki tysięcy Ukrainek i Ukraińców, wciąż niemogących powrócić do swych domów, zrujnowanych wsi, miast, miasteczek, mieszkają wśród nas. Są naszymi sąsiadami na dobre i na złe, spotykamy ich na ulicach, w środkach komunikacji publicznej, pracujących niemal we wszystkich działach polskiej gospodarki, uczących się, opiekujących się swymi rodzinami, ludźmi starszymi, niedołężnymi, pognębionymi wojną. Są naszymi znajomymi, przyjaciółmi, a często i rodzinami. Ich/nasze dzieci wspólnie uczą się, bawią się w szkołach, na podwórkach, miejscach zabaw.

• **Święto Niepodległości Ukrainy odbędzie się 24 sierpnia o 18:00 na Pl. Zamkowym w Warszawie**

FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Okażmy solidarność w Dzień Niepodległości Ukrainy

Konfrontowani jesteśmy niestety obecnie z narastającą falą antyukraińskości, podżeganą jednoznacznie z Moskwy. Mnożą się przypadku wyzwisk w sklepach i na ulicach, akty napaści na osoby mówiące po ukraińsku, przejawy nienawiści i przemocy fizycznej. Stymulowane są one działaniami i przyzwoleniem ze strony polskich środowisk prawicowych, które budują swoją tożsamość polityczną na ksenofobii, populizmie i nacjonalizmie.

Marian Turski ostrzegał, że tragiczne następstwa nacjonalizmu nadchodzą niepostrzeżenie, stopniowo, krok za krokiem. W Polsce ten złowrogi pochód nienawiści zaszedł zbyt daleko, mnożą się akty przemocy fizycznej.

W zamierzeniu organizatorów spotkanie na Placu Zamkowym będzie nie tylko wyrazem pamięci, solidarności i przyjaźni polsko-ukraińskiej, lecz przede wszystkim „zgromadzeniem tych wszystkich, którzy wierzą, że wolność nie zna granic, a dobro zawsze jest silniejsze od nienawiści".

Konferencja Ambasadorów RP zdecydowanie wspiera zamierzenia organizatorów spotkania. Demokratyczna Polska potrafiła, po zwrocie politycznym w 1989 r., uzgodnić ze zjednoczonymi Niemcami drogę do porozumienia i pojednania i tym samym przezwyciężenia tragicznej przeszłości. Taka droga jest otwarta również dla ułożenia społecznych i politycznych relacji z walczącą Ukrainą. Wymaga to nie tylko mądrości, zdecydowania i działań politycznych, lecz również szerokiej aktywności społecznej. Przywołując ponownie Mariana Turskiego – nie można w takiej sytuacji pozostawać obojętnym.

Spotykamy się w poniedziałek, 24 czerwca o godz. 18.00 na Placu Zamkowym w Warszawie. ●

wyborcza to WY

Nie ma wolności bez solidarności
Masz temat dla reporterek i reporterów „Wyborczej"? Chcesz się podzielić swoją opinią, historią?

Pisz: **listy@wyborcza.pl**

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414001

PREMIERA GAZETA wyborcza wyborcza.pl

GUSTAW
nowela z nowej książki
MACIEJA SIEMBIEDY

PIERWSZY ODCINEK JUŻ JUTRO

KOLEJNE 6 ODCINKÓW:
• 26.08 ŚRODA • 29.08 SOBOTA • 02.09 ŚRODA
• 05.09 SOBOTA • 09.09 ŚRODA • 12.09 SOBOTA

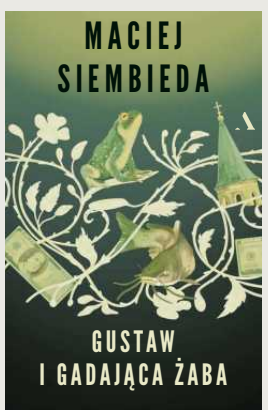

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Premiera wydania papierowego 23 września;
E-book i audiobook (czyta Mariusz Bonaszewski) od 12 września na Publio

Wydawnictwo Agora publio.pl

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Wystawa „Nowa Moda Polska. Kronika głębokich uczuć”

JESTEM ROZCZAROWANA

• „Nowa Moda Polska. Kronika głębokich uczuć”, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi. Wystawa czynna do 3 maja 2027 roku

FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL (3)

Czy w 2026 r. można opowiadać o modzie bezkrytycznie, nie pytając o jej koszty, klasowe uwikłania, konsumpcjonizm? Odpowiedź brzmi: można. Ale po co?

Emilia Dłużewska

Po wystawie „Nowa Moda Polska. Kronika głębokich uczuć” obiecywałam sobie wiele. Do Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi pojechałam na „pierwszą w historii obszerną wystawę polskiej mody z XXI w.”. Jej twórcy zapowiadali wielowątkową opowieść o związkach między modą a społeczną zmianą, kulturą i sztuką; refleksję nad współczesną i historyczną polskością; opowieść o historii, pamięci i emocjach.

Niestety, te zapowiedzi okazały się na wyrost. Wystawę w Centralnym Muzeum Włókiennictwa od showroomu odróżnia głównie nagromadzenie marek. W „Kronice głębokich uczuć” uczuć faktycznie nie brakuje. Gorzej z krytyczną refleksją.

RÓŻNORODNOŚĆ Z TYGODNIA MODY

Rozczarowana jestem tym bardziej, że Centralne Muzeum Włókiennictwa lubię, cenię i polecam znajomym, którzy wybierają się do Łodzi. Wystawa stała „Miasto – Moda – Maszyna” jest świetnym przykładem tego, jak opowieść o ciuchach może spleść się z opowieścią o technologii, pieniądzach i społecznych przemianach.

Cieszę się też, że CMWŁ od siedmiu lat buduje kolekcję polskiej mody XXI wieku. Nie tylko dlatego, że za jakiś czas będzie miała wartość historyczną. Muzeum kojarzy się z patrzeniem wstecz, ale muzealna perspektywa – skupienie na obiekcie, dostrzeżenie w nim fragmentu większej historii; szukanie punktów wspólnych, bez tracenia z oczu różnorodności – przydaje się również do badania współczesności.

Tyle że „Nowa Moda Polska” o polskiej współczesności powie nam niewiele. Kurator Marcin Różyc pokazuje jej bardzo wąski wycinek: ubrania topowych projektantów, często absolwentów prestiżowych zagranicznych uczelni, uczestników londyńskich i paryskich tygodni mody. Marki, które noszą nie tylko polscy celebryci, ale i zachodnie gwiazdy: Rihanna, Dua Lipa, Kardashianki, Paul Mescal.

Większość pokazywanych na wystawie rzeczy powstała w ciągu ostatnich pięciu lat. Ubrań czy dodatków z poprzedniej dekady jest wyraźnie mniej. Te z lat zerowych to niemal wyłącznie projekty Arkadiusa, które można było zobaczyć na jego solowej wystawie w tym samym muzeum jeszcze w zeszłym roku.

Jasne, poszczególne marki różnią się od siebie: streetwearowy MSBHV nie przypomina szydełkowej sukienki Magdy Butrym; inkrustowana perłami chusta Zofii Chylak to całkiem inna bajka niż udająca sklepową foliówkę torba UEG; inspirowane włocławskim fajansem projekty RAD DUET kontrastują ze skrzącą się kreacją marki Paprocki&Brzozowski czy zwiewnymi sukienkami Ani Kuczyńskiej. Ale to różnorodność na miarę tygodnia mody: kolekcje wyglądają inaczej, jednak grupa odbiorców jest mniej więcej ta sama.

Wrażenie, że jestem raczej w showroomie niż w muzeum, potęgowały umieszczone w przestrzeni wystawy opisy, które przypominały raczej marketingowe notki niż teksty kuratorskie. „Marynarki Body Holes przypominają obszerne garnitury z lat 80., które wyrażały męską siłę, a jednocześnie manifestują delikatność (...). Kolekcję dyplomową współtworzyły wielkie, dziurawe sylwetki wycięte z gąbki. Ich kształt odzwierciedlają metki” – dowiadujemy się w sekcji „Odcienie męskości”. Albo: „estetykę Krysvinczi kształtuje kultura Warszawy i Berlina. Marka nawiązuje do hedonizmu i przyjemności realizowanych w klubach techno. Kurtkę ozdabiają futurystyczne żyłkowania, które wyglądają jak rozbity ekran smartfona”.

Zagadnienia, którym poświęcone są poszczególne sekcje wystawy – nowa męskość, odchodzenie od sztywnych norm płciowych, polska tożsamość, prawa kobiet, historyczne traumy – potraktowane są pobieżnie, raczej jak zestaw modnych haseł.

WOŁGA W „VOGUE'U” A SPRAWA POLSKA

Czy na wystawie w Muzeum Włókiennictwa można zobaczyć ciekawe ubrania, oryginalne torebki, ładną biżuterię? Jasne. Ale czy można dowiedzieć się czegoś o polskiej modzie rozumianej szerzej niż zbiór ubrań zaprojektowanych przez pochodzących z Polski lub związanych z nią projektantów?

Pokazywane w ramach „Nowej Mody Polskiej” projekty mogłyby stać się punktem wyjścia do pogłębionej refleksji. Na wystawie jest t-shirt UEG z kolekcji jesień-zima 2017 ozdobiony zdjęciem Zuzy Krajewskiej z projektu „Imago”, do którego fotografce pozowali nastolatkowie z poprawczaka ze Studzieńca. Pamiętam ówczesną dyskusję o tym, czy wyestetyzowane zdjęcia Krajewskiej romantyzują wykluczenie, czy przeciwnie – humanizują osoby, w których społeczeństwo widzi tylko bandytów. I czy ich miejsce jest na koszulkach, na które większość takich chłopaków nigdy nie będzie mogła sobie pozwolić.

Jesień 2017 r. to czas, gdy w modzie królował tzw. „post-soviet chic”, estetyka czerpiąca ze stylu wschodnioeuropejskich dresiarzy. Kilka miesięcy później ukaże się pierwszy numer polskiego „Vogue'a”, na którego okładce Małgosia Bela i Anja Rubik opierają się o czarną Wołgę – a Polacy pokłócą się o to, czy sesja w błocie pod Pałacem Kultury to wyraz szacunku, egzotyzacji czy odklejki branży high fashion.

Ciekawych wątków jest więcej. Czy i na jakich zasadach moda powinna włączać się w społeczne zrywy (na wystawie można zobaczyć ubrania Acephali inspirowane Czarnymi Protestami, których marka nie zdecydowała się wcześniej pokazać, by nie monetyzować walki o prawo do aborcji)? Czy kolekcja Magdy Butrym dla popularnej odzieżowej sieciówki to sukces polskiej projektantki (podobne stworzyli m.in. Karl Lagerfeld, Vercase i Comme des Garçons), ukłon w kierunku egalitaryzmu czy skok na kasę i wspieranie fast fashion? Czy

eprasa.pl 429c60c01d

ubrania cyfrowe – jak kupiony do kolekcji łódzkiego muzeum projekt Marcina „Kitty" Kossakowskiego – to nowe NFT czy sposób na realne ograniczenie konsumpcji?

CZY „PATRIOTYCZNE" KOSZULKI WEJDĄ DO MUZEÓW?

„Nowa Moda Polska" tytułem nawiązuje do Mody Polskiej, jednej z najważniejszych marek czasów PRL. Założona w 1958 r. Moda Polska była fenomenem: państwowym przedsiębiorstwem współtworzonym przez absolwentkę prestiżowej londyńskiej szkoły artystycznej Saint Martins, Kayę Mirecką-Ploss i kierowanym przez Jadwigę Grabowską, przedwojenną właścicielkę salonu mody, która zaraz po wojnie w gruzach Warszawy otworzyła sklep odzieżowy „Feniks", a już dwa lata później jeździła do Paryża i Londynu, by śledzić trendy. Moda Polska towarzyszyła Polakom przez cztery dekady, upadła ostatecznie w 1998 r.

Marki pokazywane w Centralnym Muzeum Włókiennictwa nie mają szans zaistnieć w świadomości Polaków na podobną skalę – nie z powodu braku talentu projektantów, a dlatego, że czasy się zmieniły, modą nie zarządza już państwo, rynek mody jest zglobalizowany, przyspieszony, przesycony mikrotrendami i „viralowymi" ciuchami z TikToka. Ale też dlatego, że są autorskie, produkowane w krótkich seriach, niszowe – i zwyczajnie drogie.

Marzy mi się wystawa, która opowie o polskiej modzie XXI w. nie z punktu widzenia branży, a zwykłych ludzi.

Ostatnie 25 lat na świecie to czas rosnących nierówności i polaryzacji, coraz szybszych przemian technologicznych, bogacących się na nich megakorporacji, które wymykają się państwowej kontroli. W Polsce ostatnie ćwierć wieku to dodatkowo czas ogromnego gospodarczego wzrostu, wielkich inwestycji i dwóch odsłon migracji: najpierw Polaków wyjeżdżających za lepszym życiem na Zachód po wejściu do Unii Europejskiej, później mieszkańców innych krajów, którzy w tym samym celu przyjeżdżają nad Wisłę.

Wszystkie te procesy odbijają się w modzie. Jeszcze na przełomie wieków większość Polaków kupowała rzeczy w lokalnych „butikach", czyli po prostu niewielkich sklepach wyposażonych według gustu i handlowej intuicji właścicieli, lumpeksach albo na bazarach, gdzie upragnione jeansy mierzyło się na kartonie rozłożonym za zasłonką (a oglądało w lustrze kilka stoisk dalej).

Pamiętam jakim przełomem na początku XXI w. było wejście do Polski zagranicznych sieciówek, które pozwalały ubrać się tak samo jak nasi rówieśnicy w Wielkiej Brytanii, Francji czy Szwecji. Widziałam, jak modę zmienia dostęp do zagranicznych sklepów internetowych – najpierw zachodnich, później chińskich. I spektakularny sukces litewskiego startupu ułatwiającego handel używaną odzieżą.

Chciałabym obok designerskiej Maryjki Arkadiusa, przetworzonych polskich orzełków UEG czy świetnych projektów Tomasza Armady, łączącego formę kontusza i materiał z muzułmańskich kobierców do modlitwy, zobaczyć biało-czerwone bluzy noszone bez ironii przez polskich migrantów na Wyspach, koszulki z Żołnierzami Wyklętymi produkowane w Bangladeszu i stroje grup rekonstrukcyjnych. Obok sukienek z czerwonych dywanów – outifty pierwszych polskich szafiarek.

Chciałabym opowieści o tym, jak gdańska firma LPP stała się odzieżowym imperium otwierającym sklepy od Mediolanu po Azerbejdżan – i co miały do tego metki znalezione w ruinach zawalonej fabryki w kompleksie Rana Plaza. „Nowa Moda Polska" nie jest – i nigdy nie miała być – taką wystawą. Ale może podsumowanie ostatniego ćwierć wieku polskiej mody jeszcze przed nami? ●

1 RP

Czy w naszym piekiełku możliwe jest przejściowe ochłodzenie?

Zagrajcie to jeszcze raz, razem

Skoro Blackmore wystąpił z Deep Purple, to może Budka Suflera, głosem Krzysztofa Cugowskiego, jeszcze jeden, ostatni raz zapewni nas, że po nocy przychodzi dzień, a po burzy spokój?

Szubrycht

Kilka tygodni temu zapytałem muzyków Deep Purple, czy jest jakakolwiek szansa na ich wspólny występ z Ritchiem Blackmore'em, oryginalnym gitarzystą grupy i współautorem największych jej przebojów. Choćby ten jeden ostatni raz.

„To niemożliwe. On się od wszystkich odciął. Ze mną w ogóle nie rozmawia" – odpowiedział z przekonaniem Roger Glover. Nie zaskoczył mnie, pytałem pro forma. Blackmore odszedł z zespołu ponad 30 lat temu i przez cały ten czas pomiędzy nim a byłymi kolegami nie było miłości, że pozwolę sobie na tak gruby eufemizm.

A jednak fani, którzy 12 sierpnia przyszli na koncert Deep Purple w Wantagh, pod Nowym Jorkiem, zobaczyli Ritchiego Blackmore'a na scenie i usłyszeli, jak gra z zespołem „Smoke on the Water". Sam o to poprosił, bo – jak później powiedział w wywiadzie dla „Rolling Stone'a" – zdał sobie sprawę z tego, że mogą się widzieć po raz ostatni.

Nie było to żadne doniosłe wydarzenie artystyczne, muzycznie nic wielkiego w Wantagh się nie stało. Ale w kategoriach czysto ludzkich – to jedna z nielicznych naprawdę dobrych wiadomości w zalewie doniesień o tym, co najgorsze w kraju i na świecie.

Dowód na to, że można zrobić krok w tył, wyciągnąć rękę, wykonać przyjazny gest.

Nie trzeba przepraszać ani czekać na przeprosiny, nie trzeba się upewniać, czy cały świat widzi, kto ma rację, nie trzeba ani triumfować, ani grać ofiary. Można po prostu przez chwilę być razem, jakby nie było wczoraj i jakby miało nie być jutra.

Budkagate. Tu wszyscy leżą i kwiczą

Polacy nie gęsi i swoje Deep Purple mieli. Pierwsze wcielenie Budki Suflera grało hard rocka o podobnym charakterze – czy raczej grywało, bo lubelski zespół odpływał też w inne stylistyczne rejony – i porównywalnej jakości. To nie żarty, „Cień wielkiej góry", debiut Budki z 1975 roku, zawierał muzykę nie tylko aktualną, ale w dodatku wymyśloną i zagraną na światowym poziomie. Kłopot w tym, że polskie zespoły nie miały wtedy szans na nawiązanie kontaktu ze światem, a i w ojczyźnie grupa największą popularność zdobyła już w innym czasie oraz z innym repertuarem.

• **David Keith i Ritchie Blackmore podczas koncertu w Berlinie, 18 kwietnia 2018 r.** FOT. FRANK HOENSCH/REDFERNS/GETTY IMAGES

„Cień wielkiej góry", debiut Budki z 1975 roku, zawierał muzykę wymyśloną i zagraną na światowym poziomie. Kłopot w tym, że polskie zespoły nie miały wtedy szans na nawiązanie kontaktu ze światem

Sprawdźmy, co słychać u Budki Suflera. 10 sierpnia zespół wypuścił nowy singel, zatytułowany „Nie chcę z tobą być". Prawdę mówiąc, przegapiłem tę premierę. Złośliwy algorytm podrzucił mi za to post Tomasza Zeliszewskiego, perkusisty i obecnego lidera grupy, zamieszczony na oficjalnym profilu zespołu 16 sierpnia. Nie wiem, czemu mi się to wyświetliło, bo adresatem był Zenek Martyniuk.

Zeliszewski przepraszał gwiazdę disco polo za to, że Jacek Kawalec, jeden z trójki wokalistów Budki, parodiuje czasem Zenka. Przy okazji, niesiony świętym oburzeniem, swojego kolegę publicznie zbeształ. Dzień później Kawalec opublikował oświadczenie, że jest mu przykro, że Zeliszewski nie zna się na żartach, że czuje się cenzurowany, więc odchodzi z zespołu. Tymczasem Martyniuk, proszony przez media o komentarz, poczuł krew i grozi Kawalcowi pozwem...

Powstrzymam się od komentowania tej afery, bo nieładnie kopać leżącego, a tu wszyscy leżą i kwiczą. Piszę o najnowszej Budkagate, bo wyświetlała mi się w internecie na przemian z dobrą nowiną z obozu Deep Purple. Aż zacząłem w nich widzieć dwie strony tego samego medalu.

Najtrudniejszy pierwszy krok

Skoro piekło zamarzło i Blackmore wystąpił z Deep Purple, to może i w naszym piekiełku możliwe jest przejściowe ochłodzenie? Może Budka Suflera głosem Krzysztofa Cugowskiego jeszcze jeden, ostatni raz zapewni nas, że po nocy przychodzi dzień, a po burzy spokój? Może Zbigniew Hołdys zagra „Autobiografię" z tym, co zostało z Perfectu? Może w Kombi albo w Kombii spotkają się Grzegorz Skawiński ze Sławomirem Łosowskim? Łzy popłyną z Adamem Konkolem i Anną Wyszkoni? Artur Rojek gościnnie zaśpiewa w Myslovitz, w Lombardzie Małgorzata Ostrowska, a Marek Kościkiewicz zagra w DeMono...

Wiem, że każdy przypadek jest inny. Rozumiem, że niektóre rany wydają się zbyt głębokie, inne są zbyt świeże. Zdaję sobie sprawę z tego, że najtrudniejszy pierwszy krok, a do tanga trzeba dwojga. Skoro jednak w Deep Purple zdarzył się cud, po niemal czterech dekadach wzajemnych oskarżeń, niechęci czy wręcz otwartej wrogości, to i gdzie indziej może. Przecież nie muszą się znowu lubić, niech się po wszystkim znowu rozejdą do swoich spraw, niechże się dalej na siebie boczą. Niech się sądzą lub odsądzają od czci i wiary, jeśli inaczej się nie da. Niech tylko ten jeden raz pokażą, że wszystko jest możliwe.

Bo jeśli ludzie kultury nie są w stanie raz w życiu porozumieć się w tak błahej sprawie, jak wspólne wykonanie jednej piosenki, dlaczego od nas, szaraczków, oczekuje się, żebyśmy na co dzień umieli dogadywać się – w domu, w pracy, w kraju – w znacznie poważniejszych kwestiach? ●

Jarek Szubrycht

eprasa.pl 429c60c01d

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

TAJEMNICA JOWITY

Była trzydziestoletnią wdową. Żyła pomiędzy domem teściów, pracą w sklepie mięsnym i cmentarzem. 6 lipca 2024 roku zaginęła bez śladu.

PAULINA BŁASZKIEWICZ

[redacted]

– Wiedziałam, która to jest, ale nie znałyśmy się. Dziewczyny ode mnie z pracy też jej nie znały. Ona była bardzo skryta. Znajomych tu na miejscu raczej nie miała, nigdzie nie wychodziła. Tylko praca, dom, praca, dom – słyszę od pracownicy urzędu w gminie Rogowo, której podlega wieś Lisiny.

Mieszka tu ok. 70 osób. Kilkanaście rozproszonych domów, wokół lasy i jeziora. To jedno z ulubionych miejsc grzybiarzy z Rypina.

Jowita przyjechała tu w 2017 roku z Lubelszczyzny, z Radzynia Podlaskiego. Za mężem, którego poznała na Facebooku. Siedem lat później ślad po niej zaginął.

MIŁOŚĆ I RAK

Adam, mąż Jowity, był jednym z czwórki dzieci Małgorzaty i Jana Zielińskich.

– Wie pani, syn jak to chłopak, nie zwierzał się matce, ale jak rozmawiałam z Jowitą, to powiedziała, że poznali się przez internet, najpierw ze sobą pisali – mówiła mi dwa lata temu Małgorzata, teściowa Jowity.

Młodzi wzięli ślub w lipcu 2017 roku, ale ich szczęście nie trwało długo. Kilka miesięcy później Adam zachorował. Najpierw szukał pomocy w szpitalu w Lipnie, potem przewieziono go do Włocławka. Tam był leczony na zespół Guillaina-Barrégo. To choroba zapalna nerwów obwodowych o podłożu autoimmunologicznym. Nikt nie podejrzewał raka. Tymczasem ostateczna diagnoza była druzgocąca: mięsak, rzadki nowotwór złośliwy, który wywodzi się z tkanki łącznej, mięśni, kości, tkanki tłuszczowej, naczyń lub nerwów.

W maju 2018 roku Adam zmarł. Tuż przed śmiercią poprosił rodziców, by zaopiekowali się jego żoną i pozwolili jej mieszkać w ich pokoju na poddaszu.

– Do niedawna mieszkaliśmy wszyscy razem, nawet w 16 osób. Mamy duży dom, dla każdego był kąt. Jakiś czas temu wyprowadził się jeden z synów, a kilka tygodni przez zniknięciem Jowity wyprowadził się drugi, bo dostał mieszkanie. Dziś mieszka z nami córka i moja mama. No i Jowita. – opowiadała Małgorzata Zielińska tuż po zaginięciu synowej.

ONA TAK NIE ZNIKAŁA

6 lipca 2024 roku Jowita nie wróciła do domu z pracy w sklepie mięsnym w Rypinie oddalonym 15 kilometrów od Lisin. To był dzień jak co dzień. Po godz. 15 teściowie Jowity zaniepokoili się, że długo jej nie ma i zawiadomili policję. Zwykle Jowita wracała przed czternastą. Śledczy ustalili, że ostatni raz jej telefon logował się o godz. 13.18 w okolicach trasy prowadzącej przez las do domu, o 13.20 powinna być już na miejscu.

– Tego dnia, gdy nie wróciła, dzwoniliśmy do jej szefa. Mówił, że wszystko było w porządku, rozliczyła się i pojechała do Rogowa na cmentarz. Stamtąd przejechała przez Rojewo i jechała do domu. Jeszcze sąsiad ją widział. Ślad po niej zaginął przed samym skrętem na Lisiny – zapamiętała Małgorzata. To niecały kilometr od domu.

– Była godzina czternasta, akurat ocieplałem poddasze z tej strony i widziałem, jak Jowita przejeżdżała tutaj sama – mówił w „Interwencji" Polsatu sąsiad Andrzej Kiełpiński.

Później nikt już jej nie widział.

Gdy pytam, czy to normalne, że tak szybko rozpoczyna się poszukiwania dorosłej kobiety, która w letni dzień nie wraca od razu do domu, zarówno jej bliscy jak i policjanci przyznają, że ten przypadek był wyjątkowy. Ale też zgodnie z przepisami nie ma określonego czasu, który musi upłynąć od zaginięcia osoby, by wszcząć poszukiwania.

– Jowita nigdzie sama by nie pojechała. Mógłby ją ktoś podwieźć, ale nigdy nie wsiadłaby do obcego samochodu dobrowolnie. Wolała iść pieszo czy zadzwonić po nas. Zawsze dzwoniła, jak miała przyjechać późniejszym autobusem. Różne myśli przychodzą mi do głowy, ale ja Jowitę poznałam i wiem, że gdyby miała jakieś plany, to by zadzwoniła i powiedziała. Taki typ człowieka. Ona się z nikim nie przyjaźniła, jedynie w pracy miała koleżanki. Z pracy zawsze wstępowała do Adasia na cmentarz, a później przyjeżdżała do domu. Książki czytała, ze mną rozmawiała – opowiadała Małgorzata Zielińska.

POSZUKIWANIA

Dwa lata temu Jowity szukali wszyscy: mieszkańcy Lisin, policja, wojsko, OSP. Byli nawet przewodnicy z Warszawy i Poznania z psami wyszkolonymi do tropienia śladów ludzkich. Akcja poszukiwawcza trwała kilka tygodni. Mimo udziału setek osób i specjalistycznego sprzętu nie przyniosła efektów.

Miesiąc po zaginięciu Jowity, w sierpniu 2024 roku, grzybiarka przypadkiem znalazła rower kobiety.

– Był schowany za drzewem, ale nie było na nim żadnych śladów ani uszkodzeń. Rower znaleziono w miejscowości Wierzchowiska, oddalonej od Lisin o 5 kilometrów. Ktoś go mógł celowo podrzucić, by przekierować uwagę śledczych – mówi Maciej Rokus, szef Grupy Specjalnej Płetwonurków RP, biegły sądowy.

Do sprawy zaginięcia trzydziestolatki z Lisin dołączył w 2025 roku. Miał sporządzić opinię dotyczącą zbadania akwenów.

– Na podstawie zebranego materiału dałem śledczym wytyczne. Prawdopodobnie możemy mieć do czynienia z sytuacją oddalenia uwagi od miejsca zdarzenia. W takiej sytuacji można prowadzić poszukiwania metodą powiększających się figur geometrycznych – wyjaśnia Maciej Rokus. Polega ona na sprawdzaniu terenu od punktu centralnego po trasie układającej się w spiralę z zakrętami pod kątem prostym. Z każdym skrętem wydłuża się pokonywane odcinki, dzięki czemu tworzy coraz większe figury geometryczne i sukcesywnie sprawdza cały teren.

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Rokus uważa, że ktoś chciał, by ludzie myśleli, że Jowita zostawiła rower i wyjechała. – To upozorowanie samooddalenia się z własnej woli – mówi.

I faktycznie wiele osób tak właśnie myślało. Jowita była traktowana jako zaginiona, śledztwa wprawdzie nie umorzono, ale niewiele się w nim działo. Aż do 18 lipca tego roku, gdy dwaj młodzi grzybiarze w lesie natrafili na wystające z ziemi ludzkie kości. Leżały 500 metrów od miejsca zamieszkania Jowity.

Grzybiarze natychmiast zadzwonili na policję i poinformowali o swoim odkryciu. Początkowo nikt nie chciał wierzyć, że to szczątki ludzkie, bardziej prawdopodobne wydawało się, że należą do dużego zwierzęcia. Ale gdy służby zaczęły sprawdzać to miejsce, znaleźli stanik i medalik z pierwszą literą imienia męża Jowity. Sekcja zwłok potwierdziła, że to kości zaginionej kobiety, nie dała jednak odpowiedzi w jaki sposób straciła życie. Mają to wyjaśnić kolejne badania.

Nikt oficjalnie nie mówi, dlaczego Jowity nie udało się odnaleźć wcześniej choć była tak blisko domu. Mieszkańcy obwiniają policję, zarzucają funkcjonariuszom niekompetencję. Słyszę: „Tak szukali, żeby nie znaleźć".

JAK ZGINĘŁA JOWITA

– Trwają dalsze czynności w sprawie mające na celu zrekonstruowanie przebiegu wydarzeń z dnia zaginięcia kobiety – prokurator Małgorzata Kręcicka z Prokuratury Okręgowej we Włocławku lakonicznie informuje o śledztwie.

Funkcjonariusze z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy od ponad dwóch tygodni pracują na pełnych obrotach. W toku śledztwa przesłuchano i przebadano wariografem mieszkańców Lisin oraz bliskich Jowity Zielińskiej.

– Syn był badany wariografem przez kilkanaście godzin. Sąsiedzi jeździli do Bydgoszczy. Po kilku z nich przyjechał radiowóz, bo nie mieli czym dojechać – mówi mi Małgorzata Zielińska, teściowa zmarłej, do której wracam po dwóch latach.

Kobieta podkreśla, że każdy jest podejrzany. Zwierza się, że trudno jej znieść ataki i oskarżenia kierowane w stronę rodziny.

– Wmawia się nam, że Adaś, nasz zmarły syn, zostawił Jowicie majątek, ale on nie miał żadnego majątku. Trudno się z tego tłumaczyć publicznie. Od kiedy znaleziono naszą synową, zmagamy się z hejtem. Codziennie przyjeżdża policja, odpowiadamy na te same pytania. A wciąż musimy pracować. Spotkała nas tragedia, ale musimy za coś żyć, dlatego jeździmy na targowisko – opowiada.

W jednym z programów telewizyjnych poświęconych tajemnicy odnalezienia szczątków Jowity, reporter zapytał mieszkańca przed sklepem mięsnym w Rybinie, jakie były relacje kobiety z bliskimi. Mężczyzna relacjonował, że Jowita chciała wynająć mieszkanie w mieście i wyprowadzić się od teściów. I że była smutna, bo jej dokuczali.

– Ten człowiek nas nie zna – twierdzi Małgorzata Zielińska. – Jak można sugerować, jacy my jesteśmy? Szanujemy dziennikarzy, ale czy można tak nazywać człowieka, który pojechał na cmentarz do naszego syna i opublikował jego zdjęcie?

Dopytuję, jak wyglądały jej relacje z synową i czy rzeczywiście chciała się wyprowadzić.

– Wie pani, gdy syn dostał mieszkanie i się wyprowadził, to zażartowałam, że jeszcze Jowita się wyprowadzi i będzie pusta chata. Ona nie znała się na żartach i wzięła to do siebie. I faktycznie oglądała jakieś mieszkanie w Rypinie. Ale po dwóch dniach przyszła i powiedziała, że zostaje z nami. Nikt z nas nigdy jej nie powiedział, żeby się wyprowadziła – tłumaczy Małgorzata.

Zielińscy nie kryją, że są zmęczeni oskarżeniami. Tłumaczą, że nie mogą zbyt wiele mówić, bo śledztwo trwa.

– Powiemy za dużo i co będzie? Czekamy cierpliwie, żeby służby zadziałały. Mamy nadzieję, że będzie komu nas przeprosić – mówi Jan, teść Jowity.

• **Jowita Zielińska**
FOT. ARCHIWYM RODZINNE

ZBYT WIELE NIESZCZĘŚCIA JAK NA JEDEN DOM

Wiadomość, że Jowita nie żyje, nie przyniosła jej bliskim spokoju, tylko pogłębiła traumę.

– Czy kiedyś zmarł pani ktoś bliski? – pyta mnie teściowa Jowity. – Nam zmarł syn, a teraz synowa. Jak mamy się czuć?

Jowita żyła pomiędzy domem u teściów, pracą w sklepie mięsnym i cmentarzem. Rocznie przejeżdżała rowerem ponad 800 kilometrów. Nie miała przyjaciół i wielkich potrzeb. Pensję przeznaczała na zakupy spożywcze czy znicze na grób zmarłego męża. Codziennie wracała do małego pokoju na poddaszu.

– Żal mi jej. Była tak młoda, a miała tak ciężkie życie, które zgasło przedwcześnie. Komu ta dziewczyna wadziła? – zamyśla się sąsiad Zielińskich.

Maciej Rokus mówi, że niebawem dowiemy się, co się stało Jowicie. Policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy nie chcą na razie ujawnić, jakie konkretnie czynności prowadzą poza przesłuchaniem mieszkańców Lisin.

– Póki co podążamy za zaginioną – mówi jedynie Rokus.

Bliscy, ale też mieszkańcy, czekają na finał sprawy. A ta budzi też emocje poza lokalną społecznością.

– Była młoda, nie chciała sobie ułożyć życia? Jak miała to zrobić mieszkając z teściami zmarłego męża? To musiało się skończyć źle – czytam pod jednym z artykułów o zaginięciu Jowity. Takich komentarzy jest więcej.

– Ludzi może dziwić, że jej życie było tak ciche i uporządkowane, ale z perspektywy socjologicznej i psychologicznej nie ma w tym nic niezwykłego – komentuje psychotraumatolożka i socjolożka dr Anna Pluskota. – Po stracie bliskiej osoby część ludzi ogranicza swoją codzienność do tego, co znane i przewidywalne: pracy, domu, stałych rytuałów. Odwiedzanie cmentarza może być elementem podtrzymywania więzi ze zmarłym, a rutyna sposobem odzyskiwania poczucia bezpieczeństwa i ciągłości życia. Poza tym nie każdy potrzebuje rozbudowanej sieci znajomych czy intensywnego życia towarzyskiego. To zwykłe życie, jakie wiedzie wiele Polek.

Dr Pluskota zwraca uwagę, że w małej społeczności można łatwo zacząć być postrzeganym jako „inny", – Dodatkowo po tragedii dochodzi jeszcze naturalna potrzeba szukania znaczeń: patrzymy wstecz i próbujemy odnaleźć coś, co mogło zapowiadać późniejsze wydarzenia. Wtedy nawet zwyczajna codzienność może zacząć wydawać się zagadkowa. W tej historii prawdziwą tajemnicą pozostają jednak okoliczności śmierci Jowity – mówi psychotraumatolożka.

Podkreśla także, że zachowanie osób przeżywających traumę czy żałobę nie jest wiarygodnym wskaźnikiem ich winy lub niewinności. – Ludzie mogą reagować bardzo różnie. Ocenianie kogoś na podstawie tego, że „zachowywał się dziwnie" jest psychologicznie ryzykowne – mówi.

Dr Anna Pluskota zaznacza, że w małej społeczności takie wydarzenie nie dotyczy wyłącznie jednej rodziny, a staje się doświadczeniem całej lokalnej zbiorowości.

Tłumaczy: – Ludzie się znają, mają wspólne historie, wiedzę o relacjach rodzinnych i sąsiedzkich. To może być ogromnym zasobem podczas poszukiwań, ale w sytuacji długotrwałej niepewności może również prowadzić do powstawania plotek, podejrzeń i nieformalnych teorii. Im mniej faktów, tym większa społeczna potrzeba stworzenia spójnej historii, która wyjaśni to, co się wydarzyło. ●

• **Więcej wiadomości czytaj na Wyborcza.pl**

Nikt oficjalnie nie mówi, dlaczego Jowity nie udało się odnaleźć wcześniej, choć była tak blisko domu. Mieszkańcy obwiniają policję, zarzucają funkcjonariuszom niekompetencję. Słyszę: „Tak szukali, żeby nie znaleźć"

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
34448784

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

ZAMÓW NA KulturalnySklep.pl

wyborcza.pl

• Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
• Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Paulina Moczyńska*

...chrapania z plastrami na usta

Dla stomatologa ważną informacją jest to jak pacjent sypia. W czasie snu spada wydzielanie śliny, co może sprzyjać rozwojowi próchnicy. Szczególnie jeśli zapomnieliśmy o wieczornym umyciu zębów. Suchość nasila oddychanie przez usta.

Dentysta może zapytać o chrapanie, w którym niemałą rolę odgrywa obecność wad zgryzu. Może też zalecić szynę przeciw chrapaniu (np. typu MAD), która utrzymuje właściwy tor oddechowy. Stomatolog może też zasugerować wizytę u laryngologa, podejrzewając bezdech senny.

Zmuszanie się sztucznie do oddychania nocą przez nos za pomocą modnych od jakiegoś czasu plastrów nie jest dobrym pomysłem. Takie postępowanie nie ma żadnych udowodnionych korzyści, a problem z drożnością nosa powinien być rozwiązany u specjalisty.

Stomatolog może zapytać o nieświeży oddech, dokuczający szczególnie rano, o konieczność picia w nocy, by nawilżyć zaschnięte usta, o odczuwanie przerw w oddychaniu i o to, czy sen przyniósł odpoczynek i regenerację. Może też spojrzeć w nasz telefon – jeśli tylko pochwalimy się aplikacją w telefonie do całonocnego wykrywania zaburzeń snu. ● **Not. ET**

* stomatolożka z Vivadental Medicover Stomatologia w Gdańsku

PYTANIE DO... epidemiolożki

Jak skutecznie usunąć wszy?

dr n. o zdr. Barbara Czech-Szczapa

z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Nawyk regularnego przeglądania głowy dzieci to podstawa profilaktyki wszawicy. Czujność należy zachować także po wakacyjnych wyjazdach dzieci. Gdy dzieci bawią się blisko siebie lub wymieniają kaskami, wszy mogą zmienić żywiciela. Znalezienie jednej wszy i jej usunięcie nie oznacza, że problemu już nie ma. Mogliśmy inne wszy przeoczyć, a młode nimfy trudniej zauważyć. Znaleziona wesz mogła też już złożyć jaja, z których wylęgną się kolejne.

Usuwanie wszawicy wymaga odpowiedniego środka z apteki i czasu. Możemy zastosować preparaty ze środkiem owadobójczym, ale mamy dane z Czech i z innych obszarów w Europie, że efektywność tych substancji jest mniejsza, bo wszy się na nie uodporniły, np. na permetrynę. Poza tym takich środków nie można stosować u najmłodszych dzieci i kobiet w ciąży. Lepiej użyć substancji, które zatykają przetchlinki, czyli otwory, przez które wszy oddychają. Tak działają np. dimetykon i cyklometikon, pochodne silikonów.

Żaden z dostępnych środków nie jest skuteczny wobec gnid, czyli jaj wszy. Dlatego po użyciu preparatu, należy włosy pasmo po paśmie wyczesać odpowiednim grzebieniem, żeby usunąć czekające na wyklucie gnidy. To, co zbierze się na grzebieniu wycieramy w chusteczkę higieniczną i przesuwamy się na kolejne pasmo włosów. Rodzice często nie powiadamiają rodziców innych dzieci o zakażeniu, co sprawia, że zakażenie może się szerzyć. Nie ma się czego wstydzić, wszy są i w szkołach publicznych, i prywatnych. Lubią brudne i czyste włosy, proste i kręcone. Jest im wszystko jedno, bo żywią się krwią. ●

Notowała Katarzyna Staszak

Liczba

54

PROC.

• **Polek uważa, że odniosło sukces – wynika z badania „Postrzeganie sukcesu przez Polaków", przygotowanego przez Yotta by Publicis Groupe na zlecenie Erste Bank Polska**

Książka

Amerykańska dziennikarka śledcza odsłania mroczną stronę globalnego rynku leków generycznych. Podążając tropem sygnalistów, inspektorów i tajnych dokumentów, rekonstruuje historię oszustw, manipulacji i zaniedbań, które przez lata pozostawały ukryte przed pacjentami i regulatorami.

Katherine Eban

„Gorzkie pigułki. Mroczna prawda o tańszych zamiennikach leków"

tłumaczenie: Jan Dzierzgowski, Wydawnictwo Czarne

Nowe badanie

Wyczytali z twa

To, jak szybko starzeje się twarz, może wiele powiedzieć o stanie całego organizmu, w tym o kondycji układu odpornościowego. Niewykluczone więc, że w przyszłości zdjęcie twarzy stanie się jednym z rutynowych badań lekarskich.

Katarzyna Staszak

To brzmi niewiarygodnie, ale jest prawdą: naukowcy zrobili zdjęcia twarzy pacjentów z rakiem i na tej podstawie oszacowali ich szanse na pokonanie choroby. Badanie przeprowadzone przez naukowców ze Szkoły Medycznej Harvardu przypomina oceny, których sami nieustannie dokonujemy. Nie na taką skalę i nie tak dokładnie, ale przecież zauważamy, jak starzeją się nasi znajomi. Pomyślcie choćby o koleżankach i kolegach ze szkoły podstawowej, których spotykacie po latach.

Kiedy mieliśmy po 10 lat, łatwo było przypisać nas do jednego rocznika. Gdy mamy 45 czy 50 lat, wyglądamy już tak różnie, że osobom, które nas nie znają, trudno oszacować nasz wiek.

Ktoś ma podwójny podbródek i mocno zarysowane zmarszczki, a ktoś inny w tym samym wieku cieszy się elastyczną skórą i szczupłą twarzą.

U jednej osoby widać na skórze ślady niezdrowego stylu życia, grudki wywołane zbyt wysokim stężeniem cholesterolu, a także obrzęki i rumień spowodowane nadciśnieniem. Ktoś inny wygląda na 15 lat mniej, niż ma, bo dba o aktywność fizyczną i dietę bogatą w antyoksydanty oraz zdrowe tłuszcze.

Tempo starzenia się twarzy jest miarą zmian wieku biologicznego – tłumaczą naukowcy. Wiek biologiczny odzwierciedla stopień „zużycia" organizmu. Można mieć 45 lat według kalendarza, ale biologicznie być o 10 lat młodszym. Albo odwrotnie – biologicznie być o 10 czy 15 lat starszym wskutek palenia, picia alkoholu, braku ruchu, nadwagi, cukrzycy lub nadciśnienia.

Żeby sprawdzić wiek biologiczny, można użyć testów z krwi lub śledzić zmiany w aktywności genów. Można też po prostu zrobić zdjęcia twarzy i zlecić sztucznej inteligencji ocenę tempa starzenia skóry.

LUSTRO I APARAT PRAWDĘ CI POWIE?

Jeśli do zdjęć twarzy doda się datę urodzenia, to algorytmy ocenią, czy ktoś jest biologicznie młodszy czy starszy. A co za tym idzie, jaki jest stan jego organizmu. To może stanowić „nieinwazyjny, prognostyczny biomarker określający rokowania u pacjentów onkologicznych" – twierdzą naukowcy z Harvardu.

Do swojego badania włączyli ponad 2 tys. pacjentów z rakiem, którzy byli leczeni w słynnym szpitalu Brigham and Women's Hospital w Bostonie.

Pacjenci mieli robione zdjęcia twarzy, a analizowała je sztuczna inteligencja w programie

Jak starzeje się twarz

Tłumaczy dr n. med. Piotr Osuch, chirurg plastyczny:

Starzenie twarzy zachodzi warstwowo obejmuje skórę, tkankę tłuszczową, więzadła, mięśnie, a nawet kości twarzy.

Z wiekiem tkanki twarzy zaczynają opadać pod wpływem grawitacji. Policzki tracą podparcie, linia żuchwy staje się mniej wyraźna, pojawiają się chomiki i zmienia się szyja. Jednocześnie część objętości zanika, wtedy twarz staje się bardziej płaska. To nie jest tylko problem skóry, a zmiana całej architektury twarzy.

Twarz starzeje się bardzo indywidualnie. U jednej osoby szybciej opada środkowa część twarzy, u innej szyja, jeszcze u innej dominuje utrata objętości.

Najwcześniej zwykle starzeje się okolica oczu. Skóra wokół oczu jest najcieńsza, dlatego bardzo szybko pojawiają się drobne zmarszczki, utrata napięcia i zmęczony wygląd. Z czasem dochodzi do opadania brwi, pogłębiania doliny łez i uwidocznienia przepuklin tłuszczowych pod oczami. To często pierwszy sygnał starzenia, który pacjenci zauważają już po trzydziestce.

Równolegle zmienia się jakość skóry. Spada ilość kolagenu, elastyny i kwasu hialuronowego. Skóra staje się cieńsza, bardziej sucha, traci blask. Pojawiają się przebarwienia, rozszerzone naczynia i drobne zmarszczki związane z mimiką oraz ekspozycją na słońce.

Twarz kobiety i mężczyzny starzeje się według tych samych biologicznych mechanizmów, ale efekt wizualny starzenia jest często zupełnie inny. Wynika to z różnic anatomicznych, hormonalnych i jakości tkanek.

Mężczyźni mają zazwyczaj grubszą skórę, mocniejszy układ więzadłowy i cięższe tkanki twarzy. Dzięki temu przez długi czas mogą wyglądać młodziej lub bardziej stabilnie, ale kiedy proces starzenia zaczyna być widoczny, zmiany bywają bardziej gwałtowne. Tkanki są cięższe, więc opadanie dolnej części twarzy i szyi może być bardziej wyraźne.

Inaczej starzeje się również okolica oczu u mężczyzn. Oczy mogą sprawiać wrażenie bardziej zmęczonych i ciężkich przez nadmiar skóry górnych powiek oraz głębsze osadzenie oczu wewnątrz oczodołów.

Mężczyźni mają zwykle silniejsze mięśnie mimiczne i bardziej dynamiczne ruchy twarzy, co prowadzi do głębszych zmarszczek czoła czy okolicy między brwiami. ●

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

rzy, kto ma szansę przeżyć raka

• **Stan skóry odzwierciedla stan organizmu. Na twarzy można dostrzec m.in. objawy wysokiego cholesterolu i nadciśnienia** FOT. SHUTTERSTOCK AI GENERATOR

FaceAge. Program oceniał zmiany w wyglądzie między dwoma punktami w czasie i obliczał tempo starzenia się twarzy. Wolniejsze tempo starzenia się wiązało się z lepszymi rokowaniami dotyczącymi przeżywalności w chorobie nowotworowej. Za to osoby, które starzały się szybciej, miały mniejsze szanse na przeżycie choroby – wynika z publikacji w czasopiśmie „Nature Communications".

W swojej poprzedniej analizie naukowcy ustalili, że osoby wyglądające o co najmniej pięć lat młodziej od swojego wieku metrykalnego, miały znacznie lepsze rokowania. Natomiast u osób wyglądających na co najmniej 10 lat więcej niż wskazywała data urodzenia, rokowania były znacznie gorsze. Te badania opublikowało czasopismo „Journal of the National Cancer Institute".

CO Z TEGO WYNIKA DLA NAS?

– Jedną z pierwszych informacji, jakie lekarze wprowadzają do kartoteki pacjentów, jest wiek chronologiczny. Zadajemy pytanie: po co posługiwać się wiekiem chronologicznym, skoro obserwujemy tak znaczne rozbieżności między wiekiem biologicznym a chronologicznym? Dlaczego nie zastosować wskaźnika, który mógłby być bardziej precyzyjny w odniesieniu do konkretnej osoby? – mówi prof. Raymond Mak, specjalista radioterapii onkologicznej i współautor badania.

Tłumaczy, że każdy lekarz pierwszego kontaktu zaczyna wizytę od pytania o datę urodzenia. Wiek uwzględnia się również podczas kwalifikacji do zabiegów operacyjnych, a także w wielu kalkulatorach ryzyka i w procesie leczenia.

Czy to jednak słuszna zasada, skoro ludzie w tym samym wieku metrykalnym są w tak różnym stanie zdrowia?

Zapewne więc lekarze niedługo zaczną posługiwać się wiekiem biologicznym. Ocena tego wieku wkrótce może się stać standardowym badaniem dla wszystkich, dziś to badanie można zrobić tylko prywatnie.

Autorzy odkryć ze Szkoły Medycznej Uniwersytetu Harvarda twierdzą, że analiza tempa starzenia na podstawie zdjęć twarzy może usprawnić planowanie spersonalizowanego leczenia, poprawić jakość porad dla pacjentów oraz pomóc w ustaleniu częstotliwości i intensywności badań kontrolnych. Także u osób z innymi chorobami. A u osób zdrowych może służyć do przewidywania ryzyka zachorowania.

Niewykluczone, że w przyszłości każda nasza wizyta w przychodni będzie się wiązać z robieniem fotografii do kartoteki.

Dla osób, które korzystają z medycyny estetycznej to żadna nowość. Dermatolożki i specjalistki medycyny estetycznej fotografują twarze pacjentów, żeby widać było stan przed rozpoczęciem zabiegu i po. W niektórych gabinetach oferowana jest jednak także analiza jakości skóry wykorzystująca sztuczną inteligencję.

– Dzięki takiemu badaniu potrafimy ocenić m.in. elastyczność i nawilżenie skóry oraz nasilenie zmarszczek, przebarwień czy rumienia w sposób bardzo dokładny i w odniesieniu do innych osób w tym samym wieku chronologicznym. To znaczy, że analiza daje obraz tempa starzenia na tle średniej dla danej grupy wiekowej – wyjaśnia lek. Agnieszka Lew Mirska, specjalistka medycyny estetycznej, założycielka kliniki Self Esteem.

Pacjentkom i pacjentom tłumaczy, że zabiegi to tylko dopełnienie stylu życia, dlatego w jej klinice pracuje dietetyczka kliniczna i lekarka medycyny stylu życia. – Różnymi badaniami oceniamy np. stan jelit, układu sercowo-naczyniowego czy nasilenie przewlekłego stanu zapalnego i wiele innych czynników mających wpływ na tempo starzenia i jakość skóry. A profesjonalna analiza skóry może z kolei szybko pokazać, jak zmiany w diecie, ruchu czy śnie przełożyły się na poprawę jej jakości i pośrednio na tempo starzenia – mówi dr Lew-Mirska.

NAUKOWCY ZAUWAŻAJĄ TWARZ

Naukowcy coraz częściej traktują wygląd twarzy i stan skóry jako tzw. biomarker w badaniach nad starzeniem organizmu.

– Skóra – jako nasz największy organ – w dużej mierze odzwierciedla to, co zachodzi w całym organizmie, w układzie krążenia czy układzie odpornościowym. Skóra jest najbardziej wyeksponowana na działanie czynników środowiskowych, więc jest świetnym modelem do badań nad starzeniem – mówiła nam prof. Ewelina Pośpiech, genetyczka, ekspertka od starzenia epigenetycznego.

I wyjaśniała: – Jeśli zmniejszymy stan zapalny, usprawnimy funkcjonowanie mitochondriów, poprawimy walkę ze stresem oksydacyjnym, poprawimy zdrowie metaboliczne, to stan skóry też się poprawi. Stan skóry i tempo jej starzenia jest więc odzwierciedleniem stanu całego organizmu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34446370

DO 24 SIERPNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"

na wrzesień u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA 199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ CO NAJMNIEJ 51 zł

Dostęp także do Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej". Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej". Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.
**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Ze smutkiem żegnamy

Agatę Vlasakovą

z d. Jaśkiewicz

bliską nam Córkę naszych Przyjaciół

Głęboko współczujemy

Jej Najbliższym

Hania, Jola, Sława, Krzysztof, Zbyszek Ch., Zbyszek J.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448581

Z głębokim żalem żegnamy

Wandę Traczyk-Stawską

uczestniczkę Powstania Warszawskiego, Honorową Obywatelkę Warszawy, Ambasadorkę akcji Żonkile.

Przez całe życie kierowała się harcerskim przyrzeczeniem – służby Polsce, pomocy bliźnim i wierności wartościom, które niosła z niezwykłą odwagą.

Była głosem tych, którzy nie mogli już mówić, a jej siła, miłość i niezłomność inspirowały kolejne pokolenia. Jako Ambasadorka akcji Żonkile przypominała, że pamięć jest obowiązkiem, a człowieczeństwo – wyborem.

Pani Wando, dziękujemy za świadectwo życia, które pozostanie w naszych sercach dla kolejnych pokoleń. Pamiętamy!

Rodzinie i Bliskim

składamy najszczersze wyrazy współczucia.

Dyrekcja, pracowniczki i pracownicy Muzeum POLIN

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448642

Drogiemu

Bronisławowi Kledzikowi

założycielowi wydawnictwa Media Rodzina i wieloletniemu jego Dyrektorowi, składamy najserdeczniejsze wyrazy szczerego współczucia z powodu śmierci

Żony Marii

Łączymy się w bólu z całą

Rodziną

Zarząd i pracownicy wydawnictwa Media Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448722

W wieku 92 lat zmarła

Joanna Rawik-Petrusewicz

Wybitna artystka, dziennikarka, znawczyni i popularyzatorka piosenki francuskiej, wieloletnia członkini władz Stowarzyszenia Artystów Wykonawców SAWP – nasza Przyjaciółka.

Przez dziesięciolecia zachwycała talentem, głosem, wrażliwością, erudycją i wielką kulturą, pozostając jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci polskiej sceny muzycznej.

Rodzinie, Bliskim, Przyjaciołom i Wielbicielom Jej talentu

składamy wyrazy głębokiego współczucia

Stowarzyszenia Artystów Wykonawców SAWP

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448795

W Sądzie Rejonowym w Kielcach pod sygn. akt **VIII Ns 181/22** wszczęte zostało postępowanie o ustanowienie drogi koniecznej przez działki położone w Kielcach przy ulicy Nowy Świat, oznaczone numerem ewidencyjnym 426/1, 426/12, 426/21, 426/19, 426/17, 426/4 na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Nowy Świat 42a, obejmującej działki o numerach ewidencyjnych 426/6 i 426/31, polegającej na prawie przechodu i przejazdu.

Sąd wzywa wszystkie osoby zainteresowane aby w terminie 3 miesięcy od ukazania się ogłoszenia, zgłosiły się do Sądu i wykazały swoje prawa, gdyż w przeciwnym razie może zapaść orzeczenie zgodne z wnioskiem.

Kraj/34448448

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu I Wydział Cywilny ogłasza, że w tutejszym Sądzie w I Wydziale Cywilnym, pod sygnaturą I Ns 1103/23 toczy się postępowanie z wniosku Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych we reprezentowanego przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego przy udziale Anny Michalak, Małgorzaty Gettler, Andrzeja Wojtysiaka, Grzegorza Wojtysiaka, Wiktorii Pietruczuk, Jana Michalaka, Feliksa Michalaka, Matyldy Michalak, Ignacego Michalaka i Miasta Poznań o stwierdzenie nabycia spadku po Bożenie Kazimierze Snadnej - Wojtysiak nazwisko rodowe Snadna córce Feliksa i Jadwigi zmarłej 21 lutego 2022 r. w Poznaniu ostatnio stale zamieszkałej w Poznaniu. Sąd wzywa spadkobierców Bożeny Kazimiery Snadnej - Wojtysiak aby zgłosili się do Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu 1 Wydział Cywilny do sprawy I Ns 1103/23 w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się tego ogłoszenia i udowodnili swe prawa do spadku po Bożenie Kazimierze Snadnej - Wojtysiak, w przeciwnym razie mogą zostać pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Kraj/34448655

INFORMACJA BURMISTRZA OŻAROWA MAZOWIECKIEGO

W siedzibie Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim przy ul. Kolejowej 2 zostały wywieszone wykazy nieruchomości przeznaczonych do najmu i dzierżawy.

Kraj/34448244

STAROSTA PLESZEWSKI

informuje:

o zamiarze wydania decyzji zobowiązującej właściciela lub osobę, której przysługują inne prawa rzeczowe do udostępnienia nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, oznaczonej jako działki nr 12/9 (ark. mapy 2) i nr 102 (ark. mapy 3), obręb Brzezie, gm. Pleszew, w celu wykonania czynności związanych z wymianą linii napowietrznych SN-15kV oraz stanowisk słupowych SN-15kV.

Wzywa się osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do ww. nieruchomości, aby zgłosiły swój udział w postępowaniu.

Szczegółowych informacji udziela:
Starostwo Powiatowe w Pleszewie,
ul. Poznańska 79, 63-300 Pleszew, tel. (62) 7429643.

Kraj/34448671

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis odeszli.pl

LESZNO JestemTU

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Prezydent Miasta Leszna ogłasza V przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych niezabudowanych:

1. **Oznaczenie nieruchomości:** **Leszno, ul. Henrykowska**, KW nr PO1L/00030661/0, na ark. mapy nr 66, działki ewidencyjne numer:

L.p	Nr dz.	Powierzchnia (w m²)	Cena wywoławcza (w tym 23% podatku VAT)	Wadium (w zł)
1	1/50	6486	2 641 000,00	130 000,00
2	1/48	6156	2 704 000,00	135 000,00
3	1/44	6281	2 878 000,00	143 000,00
4	1/47	5628	2 470 000,00	123 000,00

2. **Opis nieruchomości:** nieruchomości gruntowe niezabudowane. Działki nr 1/50 i 1/44 porośnięte trawą oraz miejscowo drzewami i krzewami (samosiejkami). Działki nr 1/47 i dz. 1/48 (narożna) oraz część działki 1/50 o pow. ok. 1000 m² i część działki 1/44 o pow. ok. 566 m² stanowią grunt organiczny wymagający uzyskania **decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej** oraz uiszczenia należności i opłat rocznych, zgodnie z ustawą z dnia 03.02.1995r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych.* Przez część działki nr 1/47 przebiega napowietrzna linia energetyczna eN. Nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia nieodpłatnej i na czas nieoznaczony służebności przesyłu na rzecz właściciela sieci. Usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości jest możliwe na warunkach określonych w *Ustawie o ochronie przyrody,* własnym kosztem i staraniem przez nabywcę nieruchomości.
3. **Przeznaczenie: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.**
4. **Termin i miejsce przetargu:** **22 października 2026 r., godz. 12:00** w sali konferencyjnej Wydziału Architektury Planowania Przestrzennego i Budownictwa na II piętrze w budynku Urzędu Miasta Leszna przy Al. Jana Pawła II 21.
5. **Termin wniesienia wadium:** wadium **wymagalne na koncie** Urzędu Miasta Leszna nr: 37 1020 3088 0000 8302 0005 7703 PKO BP S.A. I O/Leszno **do dnia 16 października 2026 r.**
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w Urzędzie Miasta Leszna przy ul.Kazimierza Karasia 15 oraz Al.Jana Pawła II nr 21 a także na stronie internetowej: bip.leszno.pl - w dziale „Przetargi na nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Leszna, Al. Jana Pawła II 21, 64-100 Leszno, pok. nr 16, telefon 65/ 529-82-13 w godz. 8:00-15:00 w poniedziałki w godz. 7:00-17:00.

www.leszno.pl

Kraj/34448760

Politechnika Wrocławska

Ogłoszenie przetargowe nr 9/2026

Politechnika Wrocławska

ogłasza przetarg nieograniczony pisemny na najem

powierzchni 1 m² zlokalizowanego w Klubie Architekta poziom – 1 piwnica w budynku E-01 przy ul. Bolesława Prusa 53-55 we Wrocławiu z przeznaczeniem na ustawienie obiadomatu/ lunchomatu do codziennej sprzedaży ciepłych posiłków i dań.

Przedmiotem przetargu jest najem powierzchni 1 m² dla obiadomatu/ lunchomatu do codziennej sprzedaży ciepłych posiłków i dań.

Istotne dla Wynajmującego jest, aby proponowany automat nie generował hałasu wyższego niż **60 dB.**

Automat musi mieć własne źródło wody – Wynajmujący nie zapewnia podłączenia pod instalację.

Data rozpoczęcia działalności: 05 października 2026 r.

Czas trwania umowy: czas nieoznaczony

Cena wywoławcza miesięcznej stawki czynszu wynosi 1 000,00 zł/m2 netto. Do oferowanej ceny doliczony będzie podatek VAT w wysokości 23%. Oprócz czynszu, najemca ponosić będzie koszty energii elektrycznej.

Zabezpieczenie: kaucja pieniężna w wysokości wynegocjowanej 3-miesięcznej stawki czynszu brutto. Kaucja jest uiszczana przed zawarciem umowy najmu.

Przed przystąpieniem do przetargu należy zapoznać się z Regulaminem przetargu na najem lokalu, Informacjami Przetargowymi oraz wzorem umowy najmu wraz z załącznikami udostępnionymi na stronie internetowej: https://pwr.edu.pl/uczelnia/nieruchomosci-wynajem-dzierzawa.

Dokumenty i ofertę pisemną w zaklejonej kopercie (opisaną numerem i tytułem przetargu oraz danymi kontaktowymi oferenta) należy złożyć w Sekretariacie Dyrektora Administracyjnego Politechniki Wrocławskiej, Wybrzeże Wyspiańskiego 27 we Wrocławiu, Gmach Główny (bud. A-1), pok. 140, w terminie do 28 września 2026 r. do godz. 15.30. Oferty złożone po tym terminie nie będą rozpatrywane.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest:

- złożenie dokumentów o których mowa w §4 Regulaminu przetargów na najem/ dzierżawę nieruchomości Politechniki Wrocławskiej oraz Informacji przetargowej,
- złożenie pisemnej oferty w zamkniętej kopercie opisanej zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Informacjach Przetargowych",
- wpłata wadium na konto wskazane w „Informacjach Przetargowych" z zaznaczeniem w tytule wpłaty: Przetarg nr 9/2026 .

Wadium należy wpłacić przed złożeniem oferty. Wadium wniesione przez oferenta zalicza się na poczet kaucji zabezpieczającej. Wadium przepada, jeżeli oferent, który wygrał przetarg nie przystąpi z przyczyn leżących po jego stronie do zawarcia umowy w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniach. Zasady zwrotu lub przepadku wadium, wysokość postąpienia oraz utraty praw wynikających z licytacji określone są w Regulaminie.

Część jawna przetargu odbędzie się w Gmachu Głównym (bud. A-1) Politechniki Wrocławskiej, Wybrzeże Wyspiańskiego 27 we Wrocławiu, Sala Senatu, nr 241, w dniu 29 września 2026 r. o godz. 9.00

Informacji o przetargu i jego warunkach udziela Dział Zarządzania Majątkiem (tel. 71 320 37 84, e-mail: dzm@pwr.edu.pl) od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30.

Politechnika Wrocławska zastrzega sobie prawo do rejestracji audiowizualnej przebiegu przetargu ustnego oraz prawo do odwołania, unieważnienia lub zakończenia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert, na każdym etapie postępowania oraz odstąpienia od podpisania umowy najmu bez podania przyczyn i bez konsekwencji finansowych.

Kraj/34448774

eprasa.pl 429c60c01d

W SPRZEDAŻY

TEMAT NUMERU:

ROZSTANIE TO NIE KONIEC ŚWIATA

PSYCHOLOGIA: Jak rozpada się przyjaźń
RELACJE: Seks to nie nagroda
URODA: Reanimacja po lecie
ZDROWIE: Cytologia po nowemu

wysokieobcasy extra

Kraj/34414003

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza II przetarg pisemny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położnej w obrębie geodezyjnym SZELIGI BUCZKI, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działki:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
10/39	0,8292	RIVa	0,2333	1 013 000,00 zł	150 000,00 zł
		RIVb	0,3963		
		RV	0,1996		
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00076655/2 województwo warmińsko - mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0052 SZELIGI BUCZKI					

Nieruchomość położona w centralnej części gminy Ełk, w obrębie Szeligi Buczki w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy przemysłowo- usługowej, w pobliżu granic administracyjnych miasta Ełk oraz drogi ekspresowej S61 (Via Baltica). Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Ełk, w obrębie Szeligi Buczki, zwanego „ulica Przyprawowa", zatwierdzonego uchwałą nr XVII/124/2025 Rady Gminy Ełk z dnia 23.05.2025 r*. działka nr 10/39 znajduje się na terenie usług lub produkcji (symbol 2U- P). Nieruchomość stanowi teren niezabudowany, częściowo- od strony wschodniej zadrzewiony. Otoczenie stanowią tereny o podobnym przeznaczeniu. Nieruchomość będąca przedmiotem niniejszego przetargu wolna jest od obciążeń i zobowiązań. W dziale III księgi wieczystej nr OL1E/00076655/2 wpisane jest ograniczone prawo rzeczowe dotyczące ustanowienia służebności przesyłu nie związane z działką nr 10/39.

Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 kwietnia 2026 roku. Wniosków nie złożono. Nieruchomość nie została sprzedana w przetargu pisemnym nieograniczonym, który odbył się w dniu 9 lipca 2026 r.

CZĘŚĆ JAWNA przetargu odbędzie się 28 października 2026 r. o godz. 10^{00} w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (sala konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich) CZĘŚĆ NIEJAWNA o terminie i miejscu komisja przetargowa zawiadomi oferentów w trakcie części jawnej przetargu.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest spełnienie łącznie poniższych warunków:

1. Wpłacenie wadium
Wadium w wysokości wskazanej w powyższej tabeli należy wpłacić w pieniądzu na rachunek bankowy Urzędu Gminy w Ełku, prowadzony w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 22 października 2026 r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym.

2. Złożenie oferty w wyznaczonym terminie
Oferty należy składać w zaklejonych kopertach z dopiskiem: Oferta- przetarg na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie Szeligi- Buczki nr działki…… w sekretariacie Urzędu Gminy w Ełku (pok. nr 1- parter), przy ul. T. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, w terminie do 22 października 2026 r., do godziny 15^{00}.

Oferta powinna być sporządzona na piśmie w języku polskim i należy w niej zawrzeć następujące dane oraz dokumenty:

dane składającego ofertę, datę sporządzenia oferty; wskazanie numeru działki, której dotyczy oferta; oferowaną cenę i sposób jej zapłaty, kopię dowodu wniesienia wadium lub dowody stanowiące podstawę do zwolnienia z tego obowiązku; oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i przyjmuje te warunki bez zastrzeżeń, zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz zgodę na publikację informacji o wynikach przetargu zawierającej dane osobowe (imię i nazwisko lub nazwa firmy) zgodnie z §12 ust 1. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości z dnia 14 września 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2213) w przypadku gdy oferent jest cudzoziemcem- promesę zezwolenia lub zezwolenie na nabycie nieruchomości objętej ofertą, wydaną przez MSW, zgodnie z ustawą z 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców- (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2278).

!!!Zarówno oferta i załączniki powinny być czytelnie podpisane przez oferenta.

Uczestnicy przetargu powinni posiadać dokument tożsamości. Przetarg odbędzie się nawet w przypadku zakwalifikowania tylko jednego oferenta spełniającego warunki przetargu. Zastrzega się, że Wójtowi Gminy Ełk przysługuje prawo zamknięcia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert. Przewodniczący komisji przetargowej zawiadomi na piśmie wszystkich, którzy złożyli oferty o wyniku przetargu w terminie nie dłuższym niż 3 dni od zamknięcia przetargu. Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu oraz pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Ełk https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html? oraz w Wydziale Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska, ul. T. Kościuszki 28 A, 19- 300 Ełk (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19.

Kraj/34448428

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza II przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położnej w obrębie geodezyjnym SZELIGI BUCZKI, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działki:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
10/31	0,4297	RV	0,4297	460 000,00 zł	50 000,00
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00061526/1					
województwo warmińsko- mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0052 SZELIGI BUCZKI					

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.
Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych. Nieruchomość położona w centralnej części gminy Ełk, w obrębie Szeligi Buczki w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy przemysłowo- usługowej, w pobliżu granic administracyjnych miasta Ełk oraz drogi ekspresowej S61 (Via Baltica). Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Ełk, w obrębie Szeligi Buczki, zwanego „ulica Przyprawowa", zatwierdzonego uchwałą nr XVII/124/2025 Rady Gminy Ełk z dnia 23.05.2025 r. działka nr 10/31 znajduje się na terenie usług lub produkcji (symbol 3U- P). Nieruchomość stanowi teren niezabudowany, otoczenie stanowią tereny o podobnym przeznaczeniu oraz tereny ogrodów działkowych. Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 kwietnia 2026 roku. Wniosków nie złożono. Nieruchomość nie została sprzedana w pierwszym przetargu ustnym nieograniczonym, który obył się 10 lipca 2026 r.

Przetarg odbędzie się 29 października 2026 r. o godz. 10^{00} w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 23 października 2026r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Ełk.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu oraz pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Ełk https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html? oraz w Wydziale Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska, ul. T. Kościuszki 28 A, 19- 300 Ełk (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19.

Kraj/34448435

eprasa.pl 429c60c01d

PUBLIC NOTICE TO HEIRS

Any person who believes that he or she is an heir of the late Iwonna Maria Horowitz, born Dobrowolski, daughter of Bronislaw Dobrowolski and Maria Lipinski, born in Łódź, Poland, on 24 September 1951, a Swiss citizen of Geneva (Switzerland), last domiciled in Magliaso (Switzerland), deceased in Magliaso on 30 January 2026, a widow, is hereby invited to come forward before the District Court of Lugano, Canton of Ticino, Switzerland, within six (6) months from the date of publication of this notice and to submit documentary evidence establishing his or her relationship to evidence establishing his or her relationship to the deceased.

Upon expiry of the above-mentioned period, the estate shall be distributed exclusively amongst those heirs whose rights have been duly established, without prejudice to any inheritance action that may be available under applicable law.

Legal Notice

Persons to whom this notice is addressed are invited to submit their claims to:

Pretura di Lugano
Section 4
Via Emilio Bossi 3
6901 Lugano
Switzerland

Case No.: SO.2026.4098

Interested parties must submit the documents necessary to establish their status as legal heirs; failing to do so within the prescribed period of time they will not be recognized as such in these proceedings.

This publication is made pursuant to Articles 555 and 558 (2) of the Swiss Civil hCode.

Lugano, 21 August, 2026

The public notary

Avv. Marco Primavesi

Kraj/34448138

Zwierzyniecka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Krakowie

z siedzibą w Krakowie ul. J. Lea 92

ogłasza

PRZETARG NIEOGRANICZONY - PISEMNE SKŁADANIE OFERT

Przedmiotem przetargu jest sprzedaż prawa odrębnej własności **samodzielnego lokalu o innym przeznaczeniu niż mieszkalny (użytkowy) nr 1U** o pow. 460,97 m² położonego w poziomie piwnic, na parterze i I piętrze w budynku **ul. Karola Szymanowskiego 15** w Krakowie.
Wskaźniki rocznego zapotrzebowania na energię użytkową = 96,32kWh/(m² · rok), energię końcową = 128,79kWh/(m² · rok), nieodnawialną energię pierwotną = 185,71 kWh/(m² · rok), udział odnawialnych źródeł energii w rocznym zapotrzebowaniu na energię końcową = 0,00%, jednostkową wielkość emisji CO_2=0,0434 t CO_2/(m² · rok). Więcej informacji o lokalu - w ogłoszeniu o przetargu na stronie internetowej Spółdzielni.

Lokal można oglądać od dnia 1 września 2026r. po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu terminu pod nr telefonu: 12 637 85 60.

Cena wywoławcza lokalu nr 1U: **3 500 000 zł** (słownie: trzy miliony pięćset tysięcy zł), wysokość **wadium: 350 000 zł.**

Termin wpłaty wadium: **do 15.09.2026r.** - wpłata na rachunek bankowy Sp-ni: PKO BANK POLSKI SA II O/Kraków 17 1020 2906 0000 1602 0013 8008. Decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni.

Pisemne oferty wraz z **Oświadczeniem** warunkującym udział w przetargu (o którym mowa w „Regulaminie (…)" **można składać do godz. 12:00 w dniu 17.09.2026r** w siedzibie Spółdzielni – parter – dziennik podawczy - w zaklejonej kopercie z dopiskiem „ Oferta – przetarg na lokal nr 1U".

Oferta powinna zawierać dane oferenta, jego adres, oferowaną cenę, ew. nr telefonu, nr rachunku do zwrotu wadium, podpis oferenta.

Komisyjne otwarcie ofert (bez udziału oferentów) nastąpi o godz. 12:30 w dniu 17.09.2026r.

Informacja Spółdzielni dla oferentów w sprawie wyboru oferty: w dniu 17.09.2026r. o godz. 14:00 w siedzibie Spółdzielni – Sekretariat. Zawiadomienie oferenta o przyjęciu oferty dokonuje się niezwłocznie – pisemnie. Oferenta nieobecnego w siedzibie Spółdzielni – zawiadamia się pisemnie na wskazany adres za potwierdzeniem odbioru.

Osoba, której oferta zostanie przyjęta (wygra przetarg) ma obowiązek w terminie **do 16.10.2026r. wpłacić na konto Spółdzielni zaoferowaną kwotę** (cenę nabycia) pomniejszoną o wpłacone wadium (decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni).
Bezskuteczny upływ tego terminu powoduje przepadek wadium na rzecz Spółdzielni.

Z „Regulaminem w sprawie zasad organizowania przetargów na lokale w Zwierzynieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej (…)" można zapoznać się w siedzibie Spółdzielni w dziale członkowsko-mieszkaniowym (parter) w dniach przyjęć stron lub na stronie internetowej **www.zsm.krakow.pl w zakładce Przetargi.**

Zawarcie umowy notarialnej i wydanie lokalu nastąpi w terminie 14 dni od spełnienia przez oferenta wszystkich warunków określonych w ogłoszeniu o przetargu. Zawiadomienie oferenta o przyjęciu oferty oznacza zobowiązanie do zawarcia umowy.
W przypadku uchylenia się od zawarcia umowy wadium przepada.
Spółdzielnia zastrzega sobie prawo odwołania a także unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. 12 637-11-05.

Zarząd Spółdzielni

Kraj/34447799

WM. 6840.32.2026

Prezydent Miasta Gniezna

ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej, położonej w Gnieźnie w rejonie ulic Transportowców i Cegielskiego, w granicach Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

I. Dane dotyczące przedmiotu przetargu:
Przedmiotem przetargu jest nieruchomość niezabudowana, położona w Gnieźnie w rejonie ulic Transportowców i Cegielskiego, oznaczona geodezyjnie jako działka **numer 3599/5** (poprzednia numeracja arkuszowa dz. nr 3/5 ark. 70) o powierzchni 4.6130 ha, stanowiąca własność Miasta Gniezna, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem PO1G/00031848/7.

Nieruchomość położona jest na terenie wschodniej części miasta o intensywnym zagospodarowaniu przemysłowym i magazynowo – produkcyjnym.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kostrzyńsko – słubickiej specjalnej strefy ekonomicznej, przedmiotowa nieruchomość została objęte statusem Kostrzyńsko –Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W najbliższym sąsiedztwie dominuje zabudowa przemysłowa, związana z aktywizacją gospodarczą oraz tereny niezainwestowane, stanowiące wolne rezerwy inwestycyjne. W otoczeniu znajduje się firma z branży motoryzacyjnej KIRCHHOFF, producent klejów Tex Year, zakład produkcji materiałów tekstylnych Mistral Home. Lokalizacja i otoczenie nieruchomości korzystne dla działalności gospodarczej. Atrakcyjność nieruchomości wzrosła w momencie rozbudowy obiektów przemysłowych , powstałych w ostatnich dwóch latach oraz infrastruktury komunikacyjnej i technicznej tego regionu.

Dojazd do nieruchomości prowadzi od strony ścisłego centrum miasta ul. Konikowo oraz od strony ul. Witkowskiej przez ul. Osiniec i Słoneczną. Działka posiada dostęp do urządzonej w części ul. Transportowców i asfaltowej ul. Cegielskiego. Dostęp do działki wymaga realizacji wjazdu.

Działka jest nieuzbrojona. W ulicy Cegielskiego znajduje się prąd, gaz i woda. W sąsiedztwie ulicy Transportowców znajduje się tylko sieć wodociągowa. Infrastrukturę techniczną niezbędną do funkcjonowania planowanych obiektów nabywca wykona we własnym zakresie i na własny koszt na warunkach określonych przez dysponentów poszczególnych sieci.

Działka jest niezagospodarowana i nieużytkowana inwestycyjnie. Znajduje się w strefie podwyższonych wód gruntowych.

Przedmiotowa zlokalizowana jest na terenie objętym aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy przemysłowej przy ul. Kolejowej w Gnieźnie, zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXV/358/2002 Rady Miasta Gniezna z dnia 26.04.2002 r. Zgodnie z ustaleniami planu działka nr **3599/5** przeznaczona jest pod teren zabudowy przemysłowej – symbol planu „P" oraz w niewielkiej części pod tereny zieleni – symbol planu „Z" .

II. Miejsce i termin przetargu.

Przetarg odbędzie się w dniu **22 października 2026 roku o godz: 11:00** w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie w sali nr 9.

III. Wartość, cena wywoławcza, wadium :

Cena wywoławcza równa jest wartości rynkowej działki i wynosi: **6 200 000,00 zł.**

Do ceny sprzedaży doliczony będzie obowiązujący podatek VAT.
Wadium: **1 300 000,00 zł**

Wadium należy wnieść w pieniądzu w wysokości 1 300 000,00 zł. Wadium należy wpłacić na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, nr: 07 9065 0006 0000 0000 6956 0009, w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie z takim wyprzedzeniem, **aby w dniu 19 października 2026 roku środki znajdowały się na tym koncie**. Na przelewie należy wpisać „Wadium - sprzedaż działka 3599/5 ul. Transportowców". Wadium wniesione przez uczestnika, który przetarg wygrał zalicza się na poczet ceny nabycia. Pozostałym uczestnikom zwraca się wadium na wskazany przez uczestnika rachunek bankowy nie później niż przed upływem 3 dni od dnia zamknięcia przetargu. Wadium ulega przepadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy notarialnej.

IV. Warunki przetargu:

W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które:

- w terminie wpłacą wadium w podanej wyżej wysokości;
- przedłożą komisji przetargowej przed otwarciem przetargu: dowód wniesienia wadium, w przypadku osób fizycznych dowód tożsamości, w przypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, a podlegających wpisowi do rejestrów aktualny wpis z właściwego rejestru, właściwe pełnomocnictwa, dowody tożsamości osób reprezentujących podmiot;
- oświadczą, że dokonały wizji lokalnej w terenie oraz zdobyły konieczne informacje o przedmiocie przetargu i zapoznały się z warunkami przetargu;
- oświadczą, że zapoznały się z procedurą uzyskania decyzji o wsparciu inwestycji w związku z planowaną realizacją nowej inwestycji, spełniającej kryteria jakościowe i ilościowe w ramach działalności gospodarczej niewyłączonej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2025 poz. 469), w granicach Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Podstrefie Gniezno;
- Nabywca zobowiązany jest do zawarcia warunkowej umowy sprzedaży w terminie 30 dni od dnia zamknięcia przetargu;
- umowa przenosząca własność zostanie zawarta po otrzymaniu przez Miasto Gniezno od Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S. A. pisemnego oświadczenia

o odstąpieniu od wykonania prawa pierwokupu.

- Prezydent Miasta Gniezna może odwołać przetarg z ważnych powodów, niezwłocznie podając informacje o odwołaniu przetargu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, ogłoszenie w prasie, a także na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, podając przyczynę odwołania przetargu.

V. Publikacja:

Ogłoszenie o przetargu podlega wywieszeniu na okres 60 dni na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie oraz ukazuje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gnieźnie. Informację o ogłoszeniu przetargu podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie wyciągu z ogłoszenia w prasie codziennej ogólnokrajowej.

Szczegółowych informacji można zasięgnąć w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie, Wydział Majątku Miasta, tel. 61 426 04 91

Kraj/34448515

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

GAZETA wyborcza **DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI**

- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: | **kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232 | nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55**

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 429c60c01d

Miliarderzy przejmują Ekstraklasę

Robert Dobrzycki, Zbigniew Jakubas, Michał Świerczewski, Wojciech Kwiecień i inni właściciele klubów stają się kluczowymi postaciami rozmów o Ekstraklasie, nie mniej ważnymi niż piłkarze czy trenerzy.

Michał Trela

Jeśli spojrzeć na skład Ekstraklasy sprzed 10 lat, na pierwszy rzut oka nie widać wielkiej różnicy. Siłą rzeczy w ciągu dekady musiało wymienić się kilka nazw. Zasadniczo jednak tak samo, jak dziś były tam Legia Warszawa, Śląsk Wrocław, Korona Kielce czy Górnik Zabrze. To jednak stabilność tylko pozorna. Pod przykrywką dokonała się prawdziwa rewolucja. Połowę składu najwyższej ligi stanowiły bowiem wówczas kluby, w których dominował kapitał publiczny. Sześć z 16 było w rękach lokalnych samorządów. Zagłębie Lubin i Górnik Łęczna z kolei finansowane były przez potężne spółki z państwowym kapitałem. Prywatni właściciele nie byli więc wówczas przeważającym modelem w polskiej piłce, a w niższych ligach było to widać jeszcze mocniej. Dziś po latach przerwy już niemal ¾ klubów z elity ponownie znajduje się w prywatnych rękach. By do tego doszło, liga musiała przejść jednak długą drogę.

Od momentu transformacji ustrojowej, gdy kluby utraciły resortowe patronaty, teoretycznie wszyscy musieli sobie radzić w ramach gospodarki rynkowej. W polskiej piłce pojawiło się w latach 90. i wczesnym XXI wieku wiele prywatnych fortun od biznesmenów, którzy dorobili się w trakcie przemian i chcieli bawić się w futbol. Od Bogusława Cupiała i Janusza Filipiaka w Krakowie, przez Jacka Rutkowskiego we Wronkach, czy Zbigniewa Drzymałę w Grodzisku Wielkopolskim, jak polska długa i szeroka płynęły pieniądze prywatne. Tak, jak cała gospodarka państwowa, tak i futbol uczył się funkcjonowania w kapitalizmie. W polskiej lidze te procesy uległy jednak zahamowaniu na długie lata.

Zniechęcenie biznesmenów

Historia każdego z tych właścicieli jest inna. Jedni szybko się nudzili, inni odkrywali, że to nie dla nich, albo, ratując biznesy wpadające w tarapaty, porzucali kluby piłkarskie. Dość jednak powiedzieć, że z tamtych czasów nie przetrwał w niezmienionej formie praktycznie nikt. Najdłużej w polską piłkę inwestuje rodzina Rutkowskich, ale i ona musiała całkowicie wywrócić model funkcjonowania, porzucając w 2005 roku Amicę Wronki i dokonując fuzji z Lechem Poznań. Długo przetrwała także rodzina Filipiaków, ale po nagłej śmierci Janusza, właściciela Cracovii, jego żona Elżbieta w 2025 roku sprzedała większościowy pakiet akcji.

Momentem, w którym wielcy biznesmeni masowo odwracali się od polskiej piłki, był wybuch afery korupcyjnej w 2005 roku, gdy wyszło na jaw, że część z nich pośrednio lub bezpośrednio brudziła sobie ręce ustawianiem spotkań. Tak było m.in. w Koronie Kielce, gdzie Krzysztof Klicki właściwie z dnia na dzień porzucił prężnie rozwijany przez siebie klub, kiedy okazało się, że jego kolejne awanse do wyższych lig nie były uczciwe. W wielu miastach nie pomagały także lokalne grupy kibicowskie, które panoszyły się na trybunach tak bardzo, że w efekcie zniechęcały inwestorów do dalszego zaangażowania.

• **Zarząd Legii Warszawa na meczu z Zagłębiem Lubin na stadionie przy Łazienkowskiej w Warszawie**
FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wieczne związki z miastem

W przypadku większości zawirowań ratunkiem okazywało się miasto. Nikomu z lokalnych władz nie było na rękę, by lokalny klub upadał, często narażając budowany na potrzeby futbolu profesjonalnego stadion na bezużyteczność. Za klubami często szły masy kibiców, a więc także potencjalnych wyborców. A nie jest tajemnicą, że sukcesy lub porażki miejscowej drużyny wpływają na społeczne nastroje w danym miejscu. Dobre mogą przyczyniać się do tworzenia pozytywnego wizerunku miasta. Kiepskie potęgować wrażenie, że dany ośrodek nie jest dobry do życia. Gdy więc klub znajdował się w nagłej potrzebie, a na horyzoncie nie było nikogo, kto byłby w stanie utrzymać go na sensownym poziomie, miasta często były jedynym ratunkiem.

W niektórych miejscach prowadzenie klubu przez lokalne samorządy miało być tylko sytuacją tymczasową, przygotowującą klub do kolejnej sprzedaży. Były jednak i takie, w których samorząd był od początku jedynym powodem funkcjonowania na wysokim poziomie. W Bielsku-Białej nie było żadnych tradycji profesjonalnego futbolu. Jedyna lokalna drużyna, której udało się dotrzeć choćby na jej zaplecze, zrobiła to w głębokich latach 80. Na początku XXI wieku ówczesnemu prezydentowi zamarzył się jednak wielki futbol. Podbeskidzie, doprowadzone do ówczesnej II ligi przez grupę lokalnych biznesmenów, od ćwierć wieku niemal nie zna funkcjonowania z dala od samorządowej kroplówki. Od samego początku, gdy zmieniło się w spółkę akcyjną, większościowy pakiet miała gmina. Ale i wcześniej na froncie koszulek reklamowały się głównie spółki miejskie. Nie byłoby sześciu sezonów w najwyższej lidze, gdyby nie samorząd, który nadal finansuje istnienie pierwszoligowego obecnie klubu.

Zaburzony łańcuch pokarmowy

Jeszcze bardziej jaskrawym przykładem jest Piast Gliwice, który zadomowił się w Ekstraklasie na półtorej dekady i w tym czasie sięgnął nawet po mistrzostwo Polski, ani na moment nie wychodząc z rąk samorządu. W niektórych miejscach plany początkowo były inne, ale prowizorka okazywała się najtrwalsza. Czasem stawało się jasne, że sprzedanie klubu w dobre ręce wcale nie jest takie proste. Nierzadko zaś samorząd odkrywał, że wcale nie chce szukać kupca, bo posiadanie klubu jest wygodne. Pozwala obsadzać stanowiska, wpływać na nastroje lokalnej społeczności, a w niektórych miejscach nawet pomaga wygrywać wybory. Ekstraklasa stała się więc ligą, w której finansowanie z samorządu wyrosło na jeden z głównych modeli funkcjonowania klubów.

Wielokrotnie zwracano uwagę na kontrowersje, a nawet patologie, jakie generuje bezpośrednie finansowanie zawodowego sportu. To, że miasta budowały klubom stadiony, nie jest w warunkach europejskich zjawiskiem niespotykanym. Powszechne jest też dotowanie szkolenia młodzieży przez gminy. Kiedy jednak wsparcie przybierało formy stypendiów stanowiących część pensji zawodowych piłkarzy, czy różnego rodzaju nierynkowych umów, w wielu miejscach zaczęto zwracać uwagę, że nie tak to powinno działać. Nagromadzenie klubów zarządzanych w ten sposób było szkodliwe także dla całej ligi, bo choć podtrzymywało przy życiu różne wielkie marki, zaburzało funkcjonowanie naturalnego łańcucha pokarmowego wewnątrz rozgrywek. Brak transferów wewnętrznych, na który narzekano przez lata, brał się w dużej mierze stąd, że kluby nie musiały patrzeć na transakcje rynkowo, lecz wizerunkowo. Nie sprzedawały zawodników, nie zważając na budżet, lecz na to, jak zostanie to odebrane przez kibiców. A brakujące pieniądze zawsze można odzyskać w formie dotacji.

Klany milionerów

Proces wychodzenia z tego stanu odbywał się w bólach i nie jest zakończony. Publiczne pieniądze wciąż płyną do zawodowych klubów, także tych będących w rękach prywatnych, szerokim strumieniem. Ale coraz częściej samorządy dorastały jednak do świadomości, że ich zadaniem nie powinna być zabawa w profesjonalny futbol. Dlatego dziś o lidze znów zaczyna się rozmawiać tak, jak pod koniec lat 90. Analizuje się, kogo sprowadzi do Widzewa Robert Dobrzycki, czy wszystkich zdoła przechytrzyć Łukasz Maciejczyk z Korony, albo jak przebuduje Górnik Zabrze Lukas Podolski. Wszyscy zaś wiedzą, że najlepiej byłoby zbudować klub w ten sposób, jak zrobili to Rutkowscy w Poznaniu. Za to z dala trzymać się od wzorców Dariusza Mioduskiego z Legii. Zamiast ciągle zmieniających się prezesów z miejskiego nadania, pojawiają się bardziej stałe, obliczone na długie lata prywatne projekty. Coraz częściej nawet wielopokoleniowe.

Miasta, które zostały z tyłu i z różnych powodów przegapiły moment na korzystne sprzedaże klubów, mogą za chwilę mieć problem. Odkąd w Piaście, po latach prosperity, zaczęto przykręcać miejski kurek, nauka funkcjonowania w nowych realiach jest bardzo bolesna i czołowy niedawno klub w lidze zaczyna niebezpiecznie balansować na krawędzi spadku. Śląsk Wrocław degradacja już dotknęła. I choć szybko udało się wrócić do elity, najważniejszy strukturalny problem nie został rozwiązany. Jedno z największych polskich miast, posiadające klub z olbrzymimi tradycjami i gigantycznym stadionem, niewątpliwie ma biznesowy potencjał, by rywalizować z Warszawą, Poznaniem, Łodzią, czy Krakowem. Nie uda się to jednak w sytuacji, w której konkurencja zaczyna kupować zawodników za miliony euro. Jeszcze dekadę temu, gdy wszyscy obracali się w mniej więcej podobnych realiach finansowych, kluby miejskie nie odstawały. Dziś coraz trudniej im uczestniczyć w wyścigu zbrojeń. ●

SPORT.PL

- **Iga Świątek grała w nocy z Jeleną Rybakiną – komentarze i analizy**
- **Lech, Jagiellonia, Górnik i Raków po kolejnych meczach o Europę**
- **Bright Ede – w 21 miesięcy z drużyny rezerw do czołowej ligi świata**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na **Sport.pl**

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

34447457

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 429c60c01d

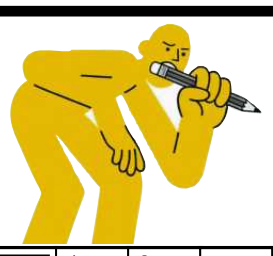

krzyżówka

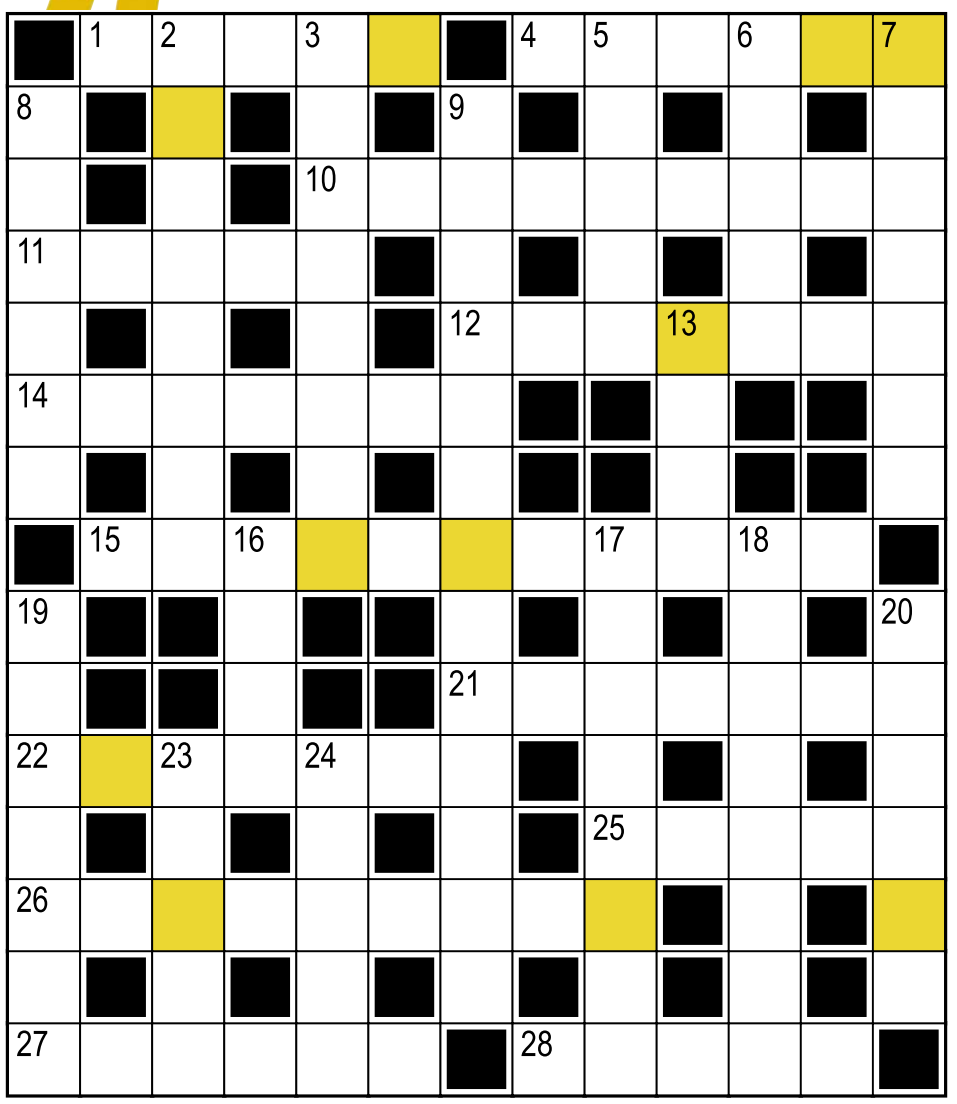

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) Leopold, poeta, autor zbioru wierszy „Sny o potędze"
4) o czułości i delikatności nie słyszał wiele
10) „Skazani na ...", sfilmowane opowiadanie Stephena Kinga
11) wyprawiona skóra z delikatnym meszkiem
12) „O czym szumią ..."
14) na klawiaturze domofonu
15) 17 marca obchodzą Dzień Świętego Patryka
21) Onufry, szlachcic herbu Wczele
22) Magda, tenisistka
25) model Toyoty (z liter wyrazu „Syria")
26) jednostka organizacyjna w harcerstwie składająca się z kilku hufców
27) „... na życie", serial, w którym zagrała Maja Hirsch
28) śpiewa: „Dwanaście groszy, tylko nie płacz, proszę"

Pionowo:
2) do ogrzewania ciała, napełniany gorącą wodą
3) efekt pracy partacza
5) drapieżniki z pędzelkami na końcach uszu
6) „Anna Maria smutną ma ..."
7) fotel do przenoszenia monarchy
8) obywatel kraju z Ałma Atą i Astaną
9) ... o niekaralności, przedkładane przez kandydata na stanowisko urzędnicze
13) polski tatrzański top
16) Salt ... City, stolica stanu Utah
17) serwis siatkarza lub tenisistki
18) śmiałkowie, odważniaki
19) polska – świętuje 24 lipca
20) nienaturalnie wysoki, piskliwy głos
23) córka Tantala, matka 7 synów i 7 córek
24) jerychońskie lub powietrzne

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 100 z 20.08:
Poziomo: 1) ohyda **4)** Google **10)** tragiczki **11)** pikle **12)** samobój **14)** kwintet **15)** konwersacja **21)** oktagon **22)** Dziwnów **25)** Biesy **26)** fani Ruchu **27)** kiście **28)** cytat
Pionowo: 2) Hokkaido **3)** detektyw **5)** opium **6)** grzyb **7)** Elizjum **8)** Lipski **9)** majsterkowicz **13)** owoc **16)** nerw **17)** autobusy **18)** Jagienka **19)** zadufek **20)** indygo **23)** Ignaś **24)** nerki
Hasło: Dama kierowa.

sudoku

9						4	8	
2		3		4	8	5	7	
	8	4	5		6	1		
	9	5		1	4	8		3
	2					7	5	
1					2	9	6	
	1		4		5		9	8
5	4		3		9	6	1	
	7		6		1		4	5

		2			6		3	
				5		1		
	4						7	9
	9					6		
8			3	6			1	
		1		2			9	3
4	7	9	6					
6			5					
3				7			8	

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

W	A	Y	W	Y	P	O
D	N	C	H	K	A	C
E	I	E	I	R	I	Z
E	Ż	U	K	R	N	Y
P	Y	I	D	A	E	N
S	T	K	N	I	Z	E
U	R	K	C	Ę	S	K
Z	H	U	I	E	A	G
Ą	R	B	I	A	W	K

wypoczynek, kwaszeniak, kradnięcie, brąz, huk, speedway, nieużytki

Hasło z 20.08: silnik

skojarzenia

Korona	Korzenie	Kopczyki	Mostek
Główka	Morale	Folia	Ojczyzna
Kpinka	Kolebka	Pęczek	Wypełnienie
Łodyga	Licówka	Źródło	Nać

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 20.08:
Wąż wędrujących, podróżujących osób: Kolumna, Sznur, Procesja, Karawana. **W niewoli:** Branka, Rab, Więzień, Jeniec. **W tytułach klasyki kina gangsterskiego:** Bronx, Chrzestny, Blizna, Ferajna. **Zaczynają się nazwami polskich zespołów:** Wilkinson, Kultywator, Demonolog, Irak

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

wyborcza
TRÓJMIASTO
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Katarzyna Fryc** trojmiasto.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: trojmiasto@wyborcza.pl

Plany nowych międzynarodowych połączeń pociągami z Gdańska

Jedna trasa to absolutna perełka

Popularnego przed laty nocnego pociągu z Białegostoku przez Gdańsk do Szczecina, nie ma już dziś w rozkładzie jazdy. Co się zmieniło, że kolejarze zaczęli planować nocne trasy z Trójmiasta i innych polskich miast do odległych stolic europejskich?

Joanna Wiśniowska

Koncepcję nocnych pociągów przedstawili niedawno przedstawiciele Portu Polska. To nowa nazwa projektu budowy nowego lotniska międzynarodowego koło Warszawy, znanego dotychczas jako Centralny Port Komunikacyjny. Nowe lotnisko przejmie funkcję stołecznego Okęcia. Z budową portu lotniczego wiąże się rozbudowa siatki połączeń kolejowych z różnych stron Polski do Warszawy, także z myślą o pasażerach lotniczych. W nowej siatce znajdą się nie tylko połączenia między polskimi miastami.

Zgodnie z pomysłem lotniskowej spółki, Gdańsk, który obecnie posiada dwa bezpośrednie połączenia kolejowe z zagranicą, miałby je – także bez przesiadek – z ośmioma europejskimi miastami. Dzięki temu z Pomorza można byłoby wyjechać wieczorem, przespać noc w pociągu i rano znaleźć się w jednym z tych miast.

– To oczywiście dopiero początek prac nad siatką nocnych połączeń kolejowych – zastrzega na wstępie Piotr Rachwalski, członek zarządu Portu Polska.

Z Gdańska pociągiem do Pragi, Amsterdamu i Wiednia

Koncepcja zakłada między innymi utrzymanie istniejącego obecnie połączenia z Gdańska do Pragi. Według planów spółki lotniskowej podróż do stolicy Czech zajmowałaby około 8 godzin i 15 minut, wiodła – jak obecnie – przez Bydgoszcz, Poznań, Wrocław, Kłodzko, a po stronie czeskiej pociąg zatrzymywałby się w Pardubicach, a potem w Pradze.

Ale to nie to połączenie wzbudza najwięcej emocji. Powstała koncepcja uruchomienia połączenia z Trójmiasta, przez Szczecin i Berlin do Kolonii oraz Amsterdamu. Z Gdańska pociąg wyjeżdżałby ok. godz. 21.15, do Kolonii docierał o godz. 9, a do stolicy Holandii o godz. 10. W drogę powrotną z Amsterdamu wyruszałby o godz. 20, a z Kolonii – o godz. 21.

• **Dworzec kolejowy PKP Gdańsk Główny**
FOT. BARTOSZ BAŃKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kolejna linia nocna opisana w koncepcji wiedzie z Trójmiasta, przez Warszawę i Brno do Bratysławy i Wiednia, a więc to przedłużenie dotychczasowego pociągu Chopin. Skład rozpoczynałby trasę w Gdańsku o godz. 21.15, do stolicy Austrii docierałby o godz. 7.30. Natomiast w drogę powrotną ruszałby o godz. 22.30.

Absolutną perełką, jak określa to połączenie Michał Tusk, ekspert ds. transportu zbiorowego, byłoby kolejowe skomunikowanie Gdańska z Tallinem. W ten sposób Trójmiasto znalazłoby się na trasie Berlin – Tallin, po drodze mijając Kowno na Litwie i stolicę Łotwy – Rygę.

Należy wskazać, gdzie ma to sens

Na początek trzeba było jednak rozstrzygnąć zasadność utworzenia tych połączeń. Skąd wątpliwości? Czas podróży pociągiem między wieloma miastami w Polsce i w Europie skrócił się na tyle, że w niektórych relacjach nie ma już potrzeby uruchamiania połączeń nocnych, które są zarezerwowane dla wyjątkowo długich tras. Najlepszy dowód to popularny przed laty nocny pociąg z Białegostoku przez Gdańsk do Szczecina, którego dzisiaj nie ma już w rozkładzie. Zostały tylko połączenie dzienne na tej trasie.

– Kluczowe jest wskazanie tych tras, na których nocny pociąg rzeczywiście ma nadal sens – uważa Piotr Rachwalski. A sens mają tylko te nocne połączenia do dużych miast i europejskich stolic, które będą miały szansę cieszyć się zainteresowaniem pasażerów.

Koncepcję przygotowali planiści, którzy wcześniej – na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury – pracowali nad tzw. horyzontalnym rozkładem jazdy na rok 2035 (to szykowany z dużym wyprzedzeniem zintegrowany system połączeń kolejowych w Polsce). Korzystali oni z tych samych baz danych i analiz, dotyczących także potencjalnej liczby pasażerów. Plan nocnych linii uwzględnia również zmiany na kolei, jakie się zaczną w roku 2035. Do tego czasu oddane zostaną do eksploatacji nowe linie kolejowe, takie jak Rail Baltica (łącząca Polskę, Litwę, Łotwę i Estonię), polski Y (linie dużych prędkości między Warszawą a Wrocławiem i Poznaniem) i zakończy się modernizacja głównych linii w Polsce.

> *Nowe nocne pociągi popłyną na wysokiej fali mody na kolej wywołanej uruchomieniem w Polsce pociągów dużych prędkości jadących 350 km na godzinę. Ten przypływ podniesie wszystkie łódki, także segment połączeń nocnych*
>
> **PIOTR RACHWALSKI**
> członek zarządu Portu Polska

Nie krócej, ale wygodniej

W przypadku nocnych połączeń kolejowych kluczowe jest nie tylko skrócenie podróży. Chodzi także o komfort.

– Te pociągi mają być alternatywą wobec konieczności rezerwacji noclegu w hotelu lub wstawania o trzeciej-czwartej na pociąg o poranku. Trzeba zakładać, że przejazd takim pociągiem powinien trwać co najmniej siedem-osiem godzin. To minimalny czas, który daje pasażerom realną możliwość odpoczynku i wyspania się w pociągu przed dojazdem do celu – wyjaśnia Rachwalski.

W Polsce część nocnych pociągów ma dziś zbyt krótki czas przejazdu, by spełniać tę funkcje. Jak tłumaczy ekspert, wynika to z rozmieszczenia dużych ośrodków na mapie kraju.

– Ciężko jednym pociągiem obsłużyć połączenia ze Słupska czy Trójmiasta do Warszawy i Krakowa/Zakopanego lub Krynicy. Nie ma sensu bowiem przyjazd o godz. 4 rano do Warszawy, a z kolei przyjazd po godz. 11-12 do celu w górach czy w miastach południowej Polski też może być trudny do zaakceptowania – podaje przykład rozmówca „Wyborczej".

Czy jednak 12-godzinna podróż z Gdańska do Amsterdamu jest alternatywą dla samolotu na tej samej trasie? – Europejskie przykłady pokazują, że tego typu relacje mogą funkcjonować równolegle, pomimo długiego czasu przejazdu [pociągiem] – odpowiada Piotr Rachwalski.

I przywołuje sieć NightJet w kolejach austriackich, gdzie pasażerowie korzystają z połączeń o podobnym czasie przejazdu z Wiednia do Brukseli i Rzymu. Ekspert podkreśla, że obecnie w Europie widać renesans nocnych połączeń pociągowych. Co ciekawe, często są one uruchamiane przez prywatne inicjatywy. Niedawno w Szwecji zaczął jeździć pociąg na trasie przez całe Niemcy aż do Austrii. Powstała też spółka, która uruchomiła nocne połączenia z Paryża do Berlina, Pragi i Mediolanu. Ostatnio ruszył również pociąg z wagonem sypialnym z Przemyśla do Frankfurtu, uruchomiony przez czeską, nie-

eprasa.pl 429c60c01d

państwową spółkę kolejową. I są to przedsięwzięcia komercyjne, oparte na wpływach ze sprzedaży biletów, bez bezpośredniego wsparcia w formie dotacji budżetowej.

Dlaczego pasażerowie wybierają taki sposób podróży? Rachwalski podkreśla „inny komfort podróży" – noc w pociągu ogranicza potrzebę wydawania pieniędzy na hotel, albo korzystania z samolotów wylatujących nad ranem, na które i tak trzeba wstać w środku nocy. Do tego w pociągu opada kontrola bezpieczeństwa, tak nielubiana przez wielu podróżnych, oraz dopłata za duży bagaż.

– Nie tylko czas podróży między punktem A i B liczy się przy wyborze środków transportu. Sam przejazd nocnym pociągiem jest też dla wielu osób przygodą, bez stresu związanego z lataniem – dodaje członek zarządu spółki Port Polska.

• **Dworzec PKP Gdańsk Główny**
FOT. BARTOSZ BAŃKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z Gdańska lepiej niż z Lublina

Karol Trammer, redaktor naczelny pisma „Z biegiem szyn" oraz autor książek „Ostre cięcie. Jak niszczono polską kolej" i „Przestawianie zwrotnicy. Jak politycy bawią się koleją", zwraca uwagę, że nie należy traktować tej koncepcji tras nocnych jako gotowego planu uruchomienia konkretnych połączeń. Ale analizowanie możliwości rozwoju nocnej kolei jest potrzebne, zwłaszcza że wraz ze skracaniem czasów przejazdu, zmienia się rola takich pociągów.

– Trzeba rozszerzać skalę terytorialną myślenia o nocnych połączeniach. One raczej już nie będą służyć do podróży Trójmiasto-Warszawa, tylko mogą obsługiwać właśnie podróże Trójmiasto-Wiedeń, Trójmiasto-Bratysława czy Trójmiasto-Amsterdam – wymienia Trammer.

Jego zdaniem coraz szybsza kolej i skracające się czasy przejazdu sprawiają, że część tras przestaje być naturalnymi nocnymi relacjami. Jako przykład podaje pociąg „Karkonosze", który rusza z Warszawy o godz. 23.44 i we Wrocławiu jest na godz. 4.25.

– Nie jest to ani atrakcyjna pora wyjazdu, ani dogodna pora dotarcia na miejsce, gdyż dla pasażera oznacza to konieczność spędzenia kilku godzin w mieście przed rozpoczęciem dnia – przekonuje Karol Trammer.

Dlatego dostrzega w propozycji spółki Port Polska próbę powrotu do myślenia o nocnych połączeniach w szerszej, międzynarodowej skali. Ma jednak zastrzeżenia do tego, jak rozłożone są akcenty. Jego zdaniem, na mapie brakuje propozycji dla części Polski, szczególnie wschodniej. Wskazuje Lublin, który poza połączeniem Warszawa-Kijów nie otrzymał w tej koncepcji nowych nocnych relacji ani na zachód czy północ Polski, ani do Europy Zachodniej.

– Z perspektywy Gdańska sytuacja wygląda znacznie lepiej. Trójmiasto, położone na północnym skraju Polski, jest dobrym punktem wyjścia dla długich podróży międzynarodowych – mówi „Wyborczej" ekspert.

Wygodniej i z małego miasta

Jeśli chodzi o konkurowanie na połączenia między koleją a samolotami, Karol Trammer uważa, że przewagą tych pierwszych może być przede wszystkim dostępność.

– Lotniska z bogatą siatką połączeń znajdują się w kilku największych aglomeracjach, podczas gdy kolej może zabierać pasażerów także z mniejszych miejscowości – zwraca uwagę.

Jako przykład wskazuje trasę z Gdyni do Pragi, która może zapewnić dostęp dla połączenia międzynarodowego również mieszkańcom mniejszych miast, np. Inowrocławia, Gniezna czy Leszna. Dla nich podróż pociągiem może być wygodniejsza, bo nie wymaga czasochłonnej i często skomplikowanej podróży do oddalonego lotniska, przez co nawet jeśli samolot pokonuje trasę znacznie szybciej, to trzeba do czasu podróży doliczyć dotarcie i powrót z lotniska.

To jednak wymaga odpowiedniego zaprojektowania postojów. Tymczasem nie wiadomo jeszcze, gdzie dokładnie pociągi miałyby się zatrzymywać. W ruchu nocnym często ogranicza się postoje między północą a piątą rano, aby nie budzić pasażerów podróżujących na długich dystansach. Jego zdaniem nie należy jednak całkowicie rezygnować z obsługi miast pośrednich.

– Warto zadbać o to, żeby były na trasie postoje pośrednie w mniejszych i średnich miastach, bo właśnie ze względu na dużą z nich odległość do lotnisk to nisza dla kolei, którą w konkurencji z lotnictwem można odważnie zdobywać – uważa Trammer.

Trzeba rozszerzać skalę terytorialną myślenia o nocnych połączeniach. One raczej już nie będą służyć do podróży Trójmiasto-Warszawa, tylko mogą obsługiwać właśnie podróże Trójmiasto-Wiedeń, Trójmiasto-Bratysława czy Trójmiasto-Amsterdam

KAROL TRAMMER
redaktor naczelny pisma „Z biegiem szyn" oraz autor książek

Rewolucja na torach

Jak podkreśla Piotr Rachwalski do powstania nocnych połączeń, potrzeba dwóch czynników. Pierwszy to wprowadzenie przez Ministerstwo Infrastruktury systemu przetargów na obsługę tras dalekobieżnych w Polsce po 2030 roku. Drugi – dostępność wagonów nocnych, których wciąż jest za mało. Obecnie PKP Intercity jest głównym dysponentem takiego taboru i zapowiada jego zwiększenie. Część nieużywanych wagonów ma zostać zmodernizowana i przywrócona do ruchu. Przewoźnik zamówił także 26 nowych wagonów dzienno-nocnych. Potrzeby są jednak dużo większe, a wymagania pasażerów rosną.

– Obecnie zakładamy, że zaprezentowana przez nas siatka połączeń jest możliwa do uruchomienia w perspektywie 2035 roku – przewiduje członek zarządu Portu Polska.

Jednak nocne połączenia kolejowe mają być elementem większej rewolucji, którą polski rynek kolejowy przejdzie w najbliższych dekadach, także dzięki budowie kolei dużych prędkości.

– Same w sobie połączenia nocne pełnią raczej funkcję uzupełniającą w systemie kolejowym. Jednak chcemy pokazać, że o kolei myślimy systemowo i całościowo, nie pomijamy ważnych dla niektórych grup połączeń, jak np. w przypadku podróży kuracjuszy do uzdrowisk. W ostatnich latach ten segment połączeń raczej był okrajany, niż rozwijany – przyznaje członek zarządu.

Spółka jest przekonana, że w połączeniach nocnych tkwi duży potencjał. Bilety na tego typu pociągi znikają w ciągu kilku godzin od uruchomienia sprzedaży.

– Także doświadczenia z innych krajów pokazują, że pasażerowie chcą podróżować pociągami nocą, jeśli oferta jest dobrze zaplanowana i wygodna. Wiele mówi o tym także popularność pociągu PKP Intercity do Rijeki – podaje przykład Rachwalski.

I zaznacza, że o sukcesie nowych nocnych połączeń zdecyduje nie tylko sama siatka tras, ale także odpowiednia obsługa pasażerów, komfort wagonów, dobra informacja i skuteczny marketing.

– Nowe nocne pociągi popłyną na wysokiej fali mody na kolej wywołanej uruchomieniem w Polsce pociągów dużych prędkości jadących 350 km na godzinę. Ten przypływ podniesie wszystkie łódki, także segment połączeń nocnych – zapowiada ekspert.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448745

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw
- Do każdej trasy w tym przewodniku możecie pobrać plik GPX

ZAMÓW NA KulturalnySklep.pl

wyborcza.pl

1 GD

eprasa.pl 429c60c01d

46 ROCZNICA PODPISANIA POROZUMIEŃ SIERPNIOWYCH

Od wielkiego strajku w sierpniu 1980 roku minęło już 46 lat. Pokojowa rewolucja Solidarności wywalczyła wolną, demokratyczną Polskę i doprowadziła do upadku imperium sowieckiego.

Z wdzięcznością pamiętamy o wszystkich, którzy mieli w tym swój udział.

Zapraszamy do Gdańska na Święto Solidarności i Wolności. We wspólnocie napełnijmy się radością, siłą i nadzieją, których tak bardzo dziś potrzebujemy.

ECS europejskie centrum solidarności

miejsce wydarzeń / Gdańsk, Europejskie Centrum Solidarności
wstęp / wolny lub biletowany
pełen program / ecs.gda.pl

ORGANIZATORZY ECS

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

GDAŃSK

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk/34447918

eprasa.pl 429c60c01d

Kolejny znak firmowy Pomorza

Będzie sieć szlaków konnych

Pomorze razem z partnerami z Danii, Szwecji, Niemiec i Litwy zamierza w ciągu dwóch lat stworzyć modelowe warunki dla coraz popularniejszej turystyki konnej.

Robert Robaszewski

Rosnąca popularność turystyki aktywnej, bliskiej naturze i nastawionej na doświadczanie sprawia, że rekreacja w siodle staje się jedną z najszybciej rozwijających się branż turystyki specjalistycznej. Europa jest światowym liderem tego rynku, a polskie regiony, zwłaszcza Pomorze, coraz mocniej inwestują w rozwój szlaków i infrastruktury dla jeźdźców. Powstaje coraz więcej oznakowanych szlaków konnych, miejsc postoju dla koni, rozbudowywana jest infrastruktura jeździecka.

Pomorze już dziś dysponuje jednymi z najlepszych w Polsce warunków do turystyki konnej: od tras nadmorskich, przez Kaszuby, po Bory Tucholskie. Już teraz region oferuje unikalną możliwość przejażdżek konnych w sąsiedztwie morza, wydm i szerokich plaż. Szczególnie popularne są trasy na Mierzei Wiślanej, w rejonie wybrzeża między Choczewem a Półwyspem Helskim.

W całym województwie działa wiele ośrodków jeździeckich, m.in. w Wieżycy, Gdyni-Kolibkach, Słajszewie, Kwidzynie czy na Kociewiu. Pozwalają one zarówno na naukę jazdy, jak i organizację wielodniowych rajdów. Wiele gospodarstw na Kaszubach, Kociewiu czy w Borach Tucholskich oferuje noclegi dla jeźdźców i koni, organizuje kuligi, rajdy oraz wypoczynek w siodle.

POMORZE ZAPRASZA MIŁOŚNIKÓW JEŹDZIECTWA

Od niedawna samorząd województwa realizuje program „Pomorska Turystyka Konna", którego celem jest rozwój sieci szlaków i infrastruktury dla jeźdźców, ale także wypromowanie marki Pomorza jako jednego z najważniejszych regionów turystyki konnej nad Bałtykiem. Bo skoro Pomorskie posiada unikalne połączenie walorów, których nie oferuje żaden inny region w Polsce – możliwość jazdy konnej od bałtyckich plaż, przez kaszubskie wzgórza i jeziora, po rozległe lasy Borów Tucholskich – to władze regionu chcą te atrakcje połączyć w spójną ofertę turystyki konnej.

Po trasach rowerowych, kajakowych czy żeglarskich, zaczęliśmy inwestować w turystykę konną – mówi Marta Chełkowska z Departamentu Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. – Taka forma wypoczynku to jest coś dla osób szukających relaksu, wyciszenia i kontaktu z naturą. I, co istotne, może to być wypoczynek całoroczny.

Jak mówi Marta Chełkowska, na terenie 15 nadleśnictw w regionie znajduje się ok. 850 kilometrów tras dla jeźdźców.

– Wiemy doskonale, że stan techniczny wielu z nich wymaga poprawy i to znacznej. Dlatego samorząd województwa, we współpracy z Lasami Państwowymi, rozpoczął proces inwentaryzacji wybranych szlaków, które sugerowały największy potencjał turystyczny i rozwojowy. Wstępne wyniki analizy terenowej potwierdzają, że deklarowany stan oraz długość szlaków konnych różnią się od ich faktycznego przebiegu oraz stopnia zagospodarowania, dosyć znacznie – podkreśla urzędniczka. I dodaje, że po analizie przyjdzie czas na modernizację infrastruktury.

Te działania są jednym z głównych założeń trzyletniego projektu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego „Turystyka konna dla wszystkich", który rozpoczął się w ubiegłym i potrwa do końca przyszłego roku.

• **Gospodarstwo Agroturystyczne Stadnina Koni w Kolanie na Kaszubach**
FOT. MICHAL RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Maria Muszyńska z Pomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (PROT): – To projekt międzynarodowy. Oprócz Polski bierze w nim udział także Dania, Szwecja, Niemcy i Litwa. Wszystkie te kraje chcą, by obszar południowego Bałtyku mógł nosić miano obszaru dostępnej oferty turystyki konnej, która w założeniu powinna być inkluzywna.

Inicjatywa angażuje wiele środowisk: ośrodki konne, stadniny, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, leśników, przewodników i lokalnych gospodarzy.

Chcemy, by do 2028 r. powstały w regionie w pełni oznakowane i przygotowane do użytku trasy konne

MARTA CHEŁKOWSKA
z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

Muszyńska: - Chcemy, by do 2028 r. powstały w regionie w pełni oznakowane i przygotowane do użytku trasy. Jesteśmy w trakcie opracowywania standardów, jakie muszą spełnić stadniny chcące przyjmować wymagających gości. Chodzi m.in. o możliwość wypożyczenia wierzchowca na miejscu lub zapewnienie bezpiecznego pensjonatu dla koni przywożonych przez turystów.

„ZACZYNAMY BUDOWAĆ SYSTEM"

Jakub Rutkiewicz, właściciel Pałacu pod Bocianim Gniazdem w Runowie – rodzinnego kompleksu wypoczynkowo-jeździeckiego na Kaszubach, w którym działa certyfikowany ośrodek jeździecki Polskiego Związku Jeździeckiego – uważa, że pomorska turystyka konna ma swoje mankamenty, ale właśnie wchodzi w bardzo ważny okres.

- Jeszcze kilka lat temu mówiło się głównie o pojedynczych trasach czy ośrodkach. Dzisiaj coraz częściej rozmawiamy o całej sieci szlaków i o tym, jak je ze sobą połączyć – zauważa. I dodaje, że inne województwa, np. łódzkie, zrobiły to wcześniej i mogą być inspiracją. Z kolei w regionach górskich ogromnym atutem jest sam teren.

– Pomorskie – podkreśla Rutkiewicz – ma coś innego: chodzi o niezwykłą różnorodność. W ciągu kilku dni można przejechać od wybrzeża, przez lasy i jeziora, aż po Kaszuby, odwiedzając po drodze pałace, zamki, gospodarstwa i małe miejscowości. Mamy duży potencjał, dzięki któremu możemy wiele zdziałać. Do tego trzeba jednak chęci współpracy. I to już się dzieje. Kooperują ze sobą nadleśnictwa, samorządy, organizacje turystyczne, Lokalne Grupy Działania i właściciele stajni. Mam wrażenie, że zaczynamy budować coś większego niż pojedyncze szlaki. Zaczynamy budować system.

Podstawą takiego systemu jest czytelne oznakowanie każdego szlaku. A sama trasa powinna być bezpieczna zarówno dla jeźdźca, jak i dla konia.

– Z punktu widzenia zwierzęcia niezwykle istotne jest podłoże – mówi Krystian Mróz, właściciel Gospodarstwa Agroturystycznego „Maciejówka" oraz stajni Pasja w Opaleniu niedaleko Gniewu.

– Najgorsze, co może być dla konia – tłumaczy dalej – to tłuczeń i małe kamienie, które mogą się dostać pod puszkę kopytową [odpowiednik ludzkiego paznokcia] i ją uszkodzić. W związku z tym droga powinna biec przez tereny trawiaste, piaszczyste, ewentualnie powinny być to drogi utwardzone: betonowe lub asfaltowe.

Kolejny ważny aspekt to unikanie krzyżowania szlaków konnych z innymi traktami, na przykład pieszymi czy rowerowymi. – Bo choć piesi koniom nie utrudniają przeprawy, to konie pieszym już tak, pozostawiając po sobie choćby zanieczyszczenia. Bardziej niebezpieczne są natomiast spotkania z rowerzystami, bo koń może się wystraszyć roweru – wyjaśnia.

Konny szlak powinien mieć też odpowiednią przestrzeń. – Człowiek, który jedzie na koniu, ma głowę na wysokości trzech metrów, więc szlak konny powinien mieć przynajmniej trzy metry prześwitu w górę i tyle samo szerokości, żeby dwa konie mogły się minąć. To ideał, do którego należałoby dążyć – wskazuje Mróz.

Chełkowska: – W ramach programu „Turystyka konna dla wszystkich" wypracowaliśmy rekomendacje dotyczące budowy szlaków, ich parametrów, podłoża itd. Te wytyczne są przedstawiane na spotkaniach z branżą jeździecką, samorządami lokalnymi oraz instytucjami współpracującymi. Ponadto w przypadku natrafienia na nieprzejezdne, uszkodzone lub niedostosowane do jazdy konnej odcinki wyznaczonych szlaków, zachęcamy do zgłaszania tego do operatorów poszczególnych tras, czyli najczęściej nadleśnictw. Leśnicy podkreślają, że takie informacje są dla nich bardzo cenne.

MODELOWY PUNKT POSTOJOWY

Urząd marszałkowski we wprowadzaniu programu rozwoju turystyki konnej ma wsparcie partnerów branżowych. Nad merytoryką czuwa gdański oddział Polskiego Związku Jeździectwa. Z kolei partnerem finansowym została Fundacja Pod Bocianim Gniazdem, prowadząca stajnię Runowo. To właśnie wokół Runowa powstaną pierwsze modelowe szlaki konne nowej sieci, a jeszcze we wrześniu tego roku – przykładowy punkt postojowy dla koni i jeźdźców.

Przystanek będzie przestrzenią, która pozwoli na bezpieczny odpoczynek podczas konnych przejażdżek – mówi Marta Rutkiewicz, prezeska Fundacji Pod Bocianim Gniazdem. – Niewielka odległość od dwóch ośrodków jeździeckich – naszego i sąsiedniego – sprawi, że do takie-

eprasa.pl 429c60c01d

go punktu dotrze każdy jeździec, niezależnie od stopnia zaawansowania.

Zagroda i wiata, gdzie będzie można bezpiecznie osiodłać lub rozebrać konia. Ławeczki do odpoczynku oraz miejsce na ognisko, a oprócz tego przestrzeń edukacyjna z planszami, które pozwolą poszerzyć wiedzę o koniach i lokalnej przyrodzie. – To wszystko złoży się na ten modelowy przystanek, który przy okazji będzie także punktem widokowym z panoramą na okoliczne łąki, lasy i pola. W dodatku postawiony będzie tuż przy strumyku, z którego koń będzie mógł się napić wody, a jeździec opłukać ręce czy nogi – wskazuje Marta Rutkiewicz, która ma nadzieję, że nowy obiekt stanie się także miejscem zajęć szkolnych i przedszkolnych.

– Będzie można przyjechać z dziećmi do ośrodka jeździeckiego, pójść z koniem na szlak, a potem zatrzymać się, zrobić ognisko, porozmawiać o przyrodzie i zwierzętach. Zobaczyć na żywo, jak wygląda więź klaczy ze źrebakiem, co jest arcyciekawe – wskazuje prezeska.

Przystanek ma też odegrać ważną rolę logistyczną, bo połączy docelowo dwa szlaki konne należące do sąsiadujących ze sobą Nadleśnictw: Lębork i Cewice. Ma to m.in. ułatwić organizację jednodniowych rajdów konnych i usprawnić współpracę między ośrodkami jeździeckimi.

– Tak w małej skali ma wyglądać budowanie sieci szlaków w całym regionie – podkreśla Rutkiewicz.

PROMOCJA ZACZNIE SIĘ W NIEMCZECH

Samorząd oraz PROT przygotowują się do promocji tej sieci i pozostałych elementów pomorskiej turystyki konnej, w tym ośrodków jeździeckich oraz ich oferty. Zaczną w przyszłym roku.

– To będzie promocja budowana niemal od podstaw, bo wcześniej województwo nie kładło na ten obszar usług tak dużego nacisku – przyznaje Maria Muszyńska. – Poza promocją w kraju będziemy też reklamować się u zagranicznych partnerów projektu „Turystyka konna dla wszystkich". Zaczniemy od kampanii na rynku niemieckim, który jest bardzo duży, z szeroką grupą klientów, którą może zainteresować jazda konno poza Dolną Saksonią czy Sprewaldem, np. w przepięknych okolicznościach kaszubskiej przyrody.

Jaką trasę już dziś mógłby polecić właściciel ośrodka jeździeckiego w Runowie?

– Jeżeli ktoś chce zobaczyć, jak może wyglądać dobrze przygotowana turystyka konna, to na pewno okolice Choczewa. To świetny przykład rozbudowanej sieci tras prowadzących przez bardzo atrakcyjne tereny. Zapraszam również do Runowa. Nie dlatego, że to nasze miejsce, ale dlatego, że tutaj można połączyć wszystko, o czym mówimy. Jazdę konną, spokojne leśne trasy, kontakt z przyrodą, nocleg, lokalną kuchnię i poznawanie historii regionu. Taki wypoczynek zostaje w pamięci dużo dłużej niż sama liczba przejechanych kilometrów.

Rutkiewicz chciałby, aby tak wyglądała sieć szlaków w całym regionie. Żal mu każdego traktu, który niegdyś błyszczał, a z czasem popadł w zapomnienie. – Za każdą taką trasą stoją czyjaś praca, historia i szansa dla lokalnych przedsiębiorców. Szczególnie szkoda mi tras w okolicach Gdańska i na Kaszubach, bo mają wyjątkowe walory krajobrazowe i kulturowe – ubolewa, ale widzi światełko w tunelu.

– Powstają nowe projekty, odnawiane są istniejące odcinki i wyznaczane kolejne trasy. Jestem przekonany, że za kilka lat będziemy mówić o Pomorskiem jako o jednym z najlepiej rozwiniętych regionów turystyki konnej w Polsce. To cel, który jest w naszym zasięgu. ●

• **Hala Targowa w Gdańsku po remoncie** FOT. MARTYNA NIEĆKO / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gdańska Hala Targowa ponownie otwarta

Turyści są zachwyceni

Gruntowny remont zabytkowej hali trwał półtora roku. W nowej odsłonie obiekt będzie funkcjonować głównie jako food hall.

Ilona Godlewska

To nie był zwykły remont. Z hali zniknęły niewielkie boksy. Nie znajdziemy tu już ubrań, ani stoisk ze słodyczami czy rybami.

Hala Targowa w Gdańsku po nowemu

W 2024 r. zabytkową gdańską halę przejął od spółki Kupcy Dominikańscy nowy właściciel – Grupa Apsys – który od początku zapowiadał, że zmieni funkcję obiektu na food hall, czyli przestrzeń z różnorodną gastronomią pod jednym dachem. I tak się stało.

Hala w nowym wydaniu to 34 koncepty gastronomiczne i handlowe na trzech poziomach. Obiekt funkcjonuje teraz pod nazwą Hala Targowa Enjoy.

– Hala Targowa obchodzi w tym roku swoje 130. urodziny i wierzymy, że przed nią kolejne lata bycia ważną częścią życia Gdańska – mówi Joanna Tymińska, dyrektorka Hali Targowej i dodaje:

Chcemy, aby Hala Targowa Enjoy ponownie stała się miejscem, do którego wraca się naturalnie – na poranną kawę, codzienne zakupy, lunch, kolację czy spotkanie z bliskimi. Zależało nam, aby już od pierwszych dni pokazać gościom różnorodność tego miejsca, nie tylko poprzez ofertę kulinarną, ale również muzykę, wydarzenia, historię i sztukę, które wspólnie tworzą jego wyjątkową atmosferę.

W środę, 12 lipca, wnętrze hali pokazano klientom. Na parterze rozlokowano koncepty street foodowe i bary. Poziom niżej znajduje się strefa Deli & Bar, która ma nawiązywać do historycznej funkcji targowiska, łącząc delikatesy, ofertę gastronomiczną. Liczba stoisk – w porównaniu ze starą odsłoną hali – znacznie się zmniejszyła. Zmieniła się też oferta – znajdziemy tu głównie delikatesy z wyselekcjonowaną żywnością, np. włoskimi wędlinami. Poziom +1 był w środę nie był jeszcze w pełni dostępny dla gości. Mają się tu znaleźć – jak zapowiada inwestor – restauracje z obsługą kelnerską inspirowane atmosferą dawnych oranżerii.

Warzyw na hali, póki co, nie kupisz

Nie ma za to śladu po zielonym rynku warzywno-owocowym, który sąsiadował z halą. Inwestor zapowiada, że wróci, ale zmienionej formie.

– Z przyczyn organizacyjnych rynek warzywno-owocowy rozpocznie działalność po zakończeniu Jarmarku św. Dominika, w tym roku w formule tymczasowej. Będzie odbywał się cyklicznie w każdą sobotę na zasadach takich jak rynki osiedlowe. Docelowy model funkcjonowania rynku planowany jest na przyszły rok, co wynika z konieczności uzyskania uzgodnień oraz przygotowania infrastruktury, w tym całorocznych stoisk spełniających wymagania sanitarne – wyjaśniała „Wyborczej" kilka tygodni temu Alina Geniusz-Siuchnińska, reprezentująca inwestora.

Otwarciu gdańskiej hali towarzyszyły pokazy live cooking i muzyka na żywo, nic więc dziwnego, że wydarzenie przyciągnęło tłumy.

Świetne miejsce, takie wszystko w jednym. Nie znałem tego miejsca wcześniej, ale teraz wygląda rewelacyjnie – ocenia pan Łukasz, turysta z Torunia.

– To taka podróż dookoła świata w jednym miejscu – od kuchni koreańskiej, przez meksykańską do greckiej. Myślę, że to będzie sukces – ocenia pani Marta, która do hali trafiła – jak przyznaje – przypadkiem przy okazji zakupów na Jarmarku św. Dominika.

Mieszkańcy o nowej hali

Znacznie mniej entuzjazmu przejawiają jednak okoliczni mieszkańcy.

– Przyszłam zobaczyć, co zostało po „mojej" hali i nie poznaję tego miejsca. Mury niby te same, ale serce inne, obce dla mieszkańców. I to się raczej nie zmieni, bo kogo stać na to, żeby codziennie kupować chleb po 20 złotych? Włoskie wędliny – pewnie pyszne, ale 120 złotych za kilogram salami? Turyści sobie może mogą na to pozwolić, ale ja tu na zakupy na pewno nie wrócę – komentuje pani Grażyna, mieszkanka Śródmieścia od 31 lat.

Na otwarciu nowej hali spotykam panią Dorotę, która w hali przepracowała 13 lat.

Ta nasza stara hala miała coraz mniej klientów, głównie dlatego, że ludzie zaczęli się wyprowadzać z centrum. Ale to nadal było miejsce, do którego okoliczni mieszkańcy przychodzili systematycznie. Z wieloma wciąż jestem na „dzień dobry", gdy spotykamy się na mieście. To nowe miejsce takiej społeczności już raczej nie zbuduje.

Nowa hala w liczbach

W obiekcie znajduje się teraz:
• ponad 4 200 m2 powierzchni użytkowej, w tym 1 310 m2 powierzchni najmu,
• poziom +1: 4 otwarte restauracje a la carte, 300 miejsc dla gości,
• poziom 0: 17 stoisk gastronomicznych, 2 bary, ponad 400 miejsc siedzących, 1 scena,
• poziom -1: 10 lokali handlowych, 1 bar, prawie 300 miejsc siedzących, 1 scena.
• koszt rewitalizacji: 141 mln zł.

Obiekt będzie czynny od poniedziałku do czwartku w godz. 12.00-23.00, pt.-sob: 12.00-00.00, a w niedziele 12.00-22.00.

Lista nowych najemców gdańskiej hali:

Poziom +1: RESTAURACJE
• Alticcio – kuchnia włoska
• The Dreamers Marzyciele – kuchnia autorska
• Seafood Station Bistro & Oyster Bar – ryby i owoce morza
• Polana – kuchnia polska

Parter: STREET FOOD
• Alticcio Bar
• Chinkalnia – restauracja gruzińska
• Curry Leaves – kuchnia indyjska
• El Patron Authentic Mexican Cuisine – kuchnia meksykańska
• Fiori Pizza – pizza
• HARIS Authentic Kraft Kebab – kraftowy kebab
• Koi Midori – kawiarnia, herbaciarnia
• Koreanka – kuchnia koreańska
• Mango Rice & Noodle – kuchnia chińska
• Nami Nami ramen & donburi – kuchnia japońska
• Pitagoras Greek Food & Wine – kuchnia grecka
• Seafood Shack by Seafood Station – owoce morza
• Sexy Bull – burger
• The Dreamers / Marzyciele – bar
• The Fry – frytki i churrosy
• Tuk Tuk thai street food – kuchnia tajska
• Umam Cukiernia Gdańska – cukiernia
• Wiśniewski – nalewki
• Vietlabb – kuchnia wietnamska

Poziom -1: DELI & BAR
• Azjatka – produkty i garmaż azjatycki
• Błogo – cukiernia, kawiarnia
• Crazy Butcher – delikatesy mięsne
• Delikatesy Prosto z Włoch – produkty kuchni włoskiej
• Fenomen Deli – piekarnia rzemieślnicza
• Fromażeria-Kraina Serów – sery
• Garmaż – wyroby garmażeryjne
• Seafood Station Deli – ryby, owoce morza
• U Rene – bar
• Vininova – specjalistyczny sklep z winami. ●

eprasa.pl 429c60c01d

Pomorze

Jest szansa na wspólną taryfę i bilet dla metropolii

Wiemy, kiedy mieszkańcy zaczną odczuwać efekty przyjęcia ustawy metropolitalnej dla Pomorza.

Katarzyna Fryc

Prezydent Karol Nawrocki 2 lipca podpisał ustawę, która zakłada, że w województwie pomorskim powstanie związek metropolitalny. Stąd ustawa jest potocznie nazywana metropolitalną. Związek będzie obejmował 61 samorządów i niemal 1,6 miliona mieszkańców. Dzięki niemu samorządy tworzące metropolię będą wspólnie podejmować decyzje dotyczące jej funkcjonowania zgodnie z zasadą podwójnej większości. Oznacza to, że decyzje będą wymagały jednoczesnego poparcia odpowiedniej liczby jednostek samorządu terytorialnego oraz reprezentacji ludnościowej. Dodatkowo samorządy będą miały dostęp do wspólnego budżetu metropolitalnego.

ROZMOWA Z
MICHAŁEM GLASEREM
prezesem zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS)

KATARZYNA FRYC: Co w ciągu najbliższego roku będzie pierwszym widocznym efektem ustawy metropolitalnej dla Pomorza, który odczują mieszkańcy regionu?
MICHAŁ GLASER: Na początku powinniśmy zaznaczyć, że przyjęcie ustawy nie oznacza automatycznego powstania związku metropolitalnego. Ten krok jest jeszcze przed nami. Ustawa stworzyła ramy prawne do tego, by Rada Ministrów wydała rozporządzenie o utworzeniu – począwszy od 1 stycznia 2027 roku – drugiego w Polsce [po Śląsku] związku metropolitalnego. Będziemy musieli włożyć dużo pracy, aby udało się nam to zrobić w tym terminie. Żeby się to udało, 61 rad miast, gmin i powiatów, które wejdą do związku metropolitalnego, musi przyjąć uchwały w tej sprawie. Równolegle odbywają się konsultacje społeczne.

Niezależnie od tych prac przygotowawczych, rozpoczęliśmy uzgodnienia dotyczące wprowadzenia wspólnej taryfy i jednego biletu na komunikację zbiorową dla całej metropolii, co jest jednym z głównych celów powołania związku metropolitalnego. Czeka nas finalizacja rozmów, dopełnienie wszystkich formalności i uzgodnienie przepływów finansowych.

Więc jeśli pyta mnie pani o efekty naszej pracy widoczne już po roku, to muszę powiedzieć, że w przypadku Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej, dotąd jedynej w Polsce, integracja taryfowa trwała trzy-cztery lata.

• **Gdańsk**
FOT. MICHAŁ RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

My zrobimy wszystko, żeby na Pomorzu pierwsze efekty funkcjonowania metropolii były widoczne pod koniec przyszłego roku. Mam na myśli wspólną taryfę i jeden bilet.

Podpisanie ustawy metropolitalnej przez prezydenta Nawrockiego było dla pana zaskoczeniem?
– Faktycznie wiele osób obawiało się, że ten wielki prezent rządu Donalda Tuska dla Pomorza zostanie zablokowany przez prezydenta RP, ale jako osoba odpowiedzialna za całość prac nad ustawą dawałem mocne 90 procent szans, że zostanie podpisana. Jako OMGGS zrobiliśmy bardzo dużo, jak się okazuje, w stu procentach skutecznych działań, żeby ustawę zaprezentować prezydentowi jako tę, którą popierają wszystkie środowiska polityczne na Pomorzu. W starania o ustawę zaangażowało się wiele osób, często narażając się na krytykę w swoich środowiskach. Jestem im za to bardzo wdzięczny. W efekcie osiągnęliśmy duży sukces i – pomimo sceptycyzmu wielu osób – udało nam się zbudować ponadpartyjną koalicję i po prawie trzech dekadach starań wreszcie udało się tę ustawę przyjąć.

Zrobimy wszystko, żeby na Pomorzu pierwsze efekty funkcjonowania metropolii były widoczne pod koniec przyszłego roku. Mam na myśli wspólną taryfę i jeden bilet

MICHAŁ GLASER
prezes zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot

Starania o powołanie metropolii pokazały także dojrzałość naszej samorządowej wspólnoty metropolitalnej. Aż w 31 z 61 gmin i powiatów po ostatnich wyborach zmieniły się władze, a mimo to one dalej jednym głosem starały się o tę ustawę.

Jakie pieniądze zasilą naszą metropolię?
– W pierwszym roku dostaniemy 150 milionów złotych, w drugim – 250 milionów, w trzecim – 500 milionów. A od 2030 roku będzie to pół procentu udziału w dochodach mieszkańców.

A konkretnie jaka to będzie kwota?
– Według dzisiejszych szacunków to ponad 530 milionów złotych rocznie. Tegoroczny dochód z tego tytułu większej od nas Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej wynosi 630 milionów. Jednak dla porównania dodajmy, że wydatki tylko Gdańska i Gdyni na transport zbiorowy wynoszą obecnie 1,1 miliarda zł rocznie. A doliczając do tego wydatki województwa na transport kolejowy kwota ta wynosi prawie 2 miliardy.

Powiedzmy ludziom otwarcie, czego metropolia zagwarantować im nie może.
– Po pierwsze, wobec powyższych kwot, dodatkowe 150 milionów złotych, które dostaniemy w pierwszym roku, to nie będzie kwota, która nagle wszystko zmieni. Wyobraźmy sobie prosty przykład: jeśli teraz za normalny bilet autobusowy w mieście płacimy 4,8 zł, a za przejazd kolejką SKM z Gdańska do Gdyni 11 zł, to do wspólnego biletu autobusowo-kolejowego będziemy musieli bardzo dużo dołożyć. Od wielu miesięcy z najlepszymi polskimi ekspertami od transportu zbiorowego prowadzimy analizy i szacunki dotyczące tego, jaką ofertę będziemy mogli wprowadzić. Ale powinniśmy oczekiwać wieloletniego progresu, a nie nagłych zmian.

Po drugie, nie należy raczej oczekiwać konkretnych inwestycji, które są działaniami punktowymi, bo metropolia ma skupiać się na projektach wspólnych.

Naszym zadaniem nie jest wybudowanie basenu w konkretnej gminie, lecz spowodowanie, że gmina stanie się bogatsza i będzie ją stać na wybudowanie tego basenu.

Chciałbym, by związek metropolitalny rozwinął promocję gospodarczą metropolii, by przyciągać nowe firmy i inwestycje. Aby związek metropolitalny sprawiał, że nasze gminy i powiaty stają się coraz bogatsze – aby oferowały jak najwięcej wysoko płatnych miejsc pracy. Niestety, wciąż nasze firmy mają nawet czterokrotnie niższe marże niż podobne firmy w innych częściach Europy, a to przekłada się na dużo niższe zarobki. W tym celu chcemy też rozszerzać wsparcie dla startupów i dojrzałych firm, oraz sprawić, by oferty naszych parków naukowo-technologicznych były łatwo dostępne dla mieszkańców wszystkich naszych gmin i nie służyły wyłącznie mieszkańcom Gdańska czy Gdyni.

Po trzecie, przez ostatnie miesiące posłowie Prawa i Sprawiedliwości grzmieli, że ustawa metropolitalna to będzie zamach na niezależność gmin i powiatów, na unitarny charakter państwa, a nawet „landyzacja" Polski. Więc jeśli pani mnie pyta, czego na pewno nie będzie, to odpowiadam, że nie będzie żadnej z tych rzeczy. Bo związek metropolitalny będzie narzędziem do tego, co samorządy chcą robić wspólnie.

Co mogłoby zahamować wdrażanie metropolii? Rywalizacja samorządów? Naciski polityczne? Może procedury administracyjne?
– Najgorsze byłoby, gdyby nowy budżet zaczął nas dzielić lub generować spory polityczne. Dobrze pamiętam, jakie populistyczne głosy pojawiały się w Sejmie, jak bardzo niektóre stwierdzenia odstawały od rzeczywistości. Powinniśmy uważać, by nie zaprzepaścić największego osiągnięcia, które z takim trudem zbudowaliśmy w ciągu ostatnich kilkunastu lat – silnej wspólnoty liderów metropolii, dzięki której odnieśliśmy ten historyczny sukces. ●

1 GD

eprasa.pl 429c60c01d

Centrum Integracji dla imigrantów w Kwidzynie

Internauci grożą: „Będzie się paliło”

„Będziecie teraz bawić brudasów”, „To nie są migranci, to najeźdźcy” – piszą internauci o uchodźcach w Kwidzynie. To ich reakcja na ośrodek pomocy obcokrajowcom, który otworzył się w tym mieście.

Paula Gustowska

• **Kwidzyn, widok z wieży**
FOT. SHUTTERSTOCK

Psycholożka z Ukrainy nie może wykonywać swojego zawodu w Polsce, bo nie nostryfikowała dyplomu. Z podobnym problemem mierzy się ukraińska dentystka. Inni skarżą się, że właściciele nie chcą im wynajmować mieszkań, a uchodźcy wojenni przeżywają rozłąkę z bliskimi, którzy są na froncie w Ukrainie oraz nie radzą sobie z koniecznością budowania na obczyźnie wszystkiego od nowa.

GMINY TWORZĄ CENTRUM DLA IMIGRANTÓW I MUSZĄ GO BRONIĆ

Centrum Integracji Społeczno-Ekonomicznej w Kwidzynie, które właśnie zaczęło swoją działalność, ma być pomocą dla takich właśnie osób, obcokrajowców, którzy chcą związać swoją przyszłość z Polską – tu się uczyć, pracować i płacić podatki. Chcą, ale na każdym kroku napotykają problemy, z którymi nie mogą sobie poradzić: potrzebują pomocy psychologicznej, szukają doradcy zawodowego, chcą się nauczyć języka polskiego czy lepiej poznać lokalną społeczność. Gdy takiej pomocy nie znajdą, przeżywają silne emocje, izolują się od Polaków, co szkodzi wzajemnym relacjom, potęguje niechęć.

– Chcemy, aby uczestnik w jednym miejscu otrzymał wszechstronną pomoc, zamiast krążyć między różnymi instytucjami – mówi Marta Wojnicz ze Stowarzyszenia Akwedukt, które uczestniczy z projekcie kwidzyńskiego Centrum Integracji.

Placówka mieści się w lokalu o powierzchni ok. 50 m kw. Są tu dwa pomieszczenia, aneks kuchenny i toaleta. Nie ma mieszkań, ani nawet pokoi noclegowych. Jest otwarta przez kilka godzin dziennie. Funkcjonuje dzięki funduszom Unii Europejskiej i budżetowi państwa.

Marta Wojnicz mówi, że zdecydowaną większość migrantów w Kwidzynie stanowią obywatele Ukrainy, głównie kobiety z dziećmi oraz osoby starsze. To przede wszystkim migranci przymusowi, których do wyjazdu z Ukrainy pchnęła wojna wywołana w ich kraju przez Rosję. Potem są ludzie z Azji, innych krajów Europy Wschodniej, a także Ameryki Południowej. Oni przyjeżdżają do Kwidzyna głównie w celach zarobkowych, a więc to migranci dobrowolni.

TROLLE Z INTERNETU RUSZAJĄ DO „OBRONY” KWIDZYNA

Gdy jednak pojawiła się informacja o tym, że migranci z Kwidzyna i okolic będą mogli skorzystać z pomocy nowego Centrum Integracji, na lokalnych grupach w serwisach społecznościowych emocje sięgnęły zenitu. Na jednej z nich jest ponad 120 komentarzy. „Nam w Kwidzynie jesień średniowiecza szykują, nie szkoda wam naszych dzieci kobiet?”, „Chcą nam zrobić piekło w Kwidzynie i okolicy”, „Wstyd, żeby w Kwidzynie, ludzie nie dajcie się”, „Zniszczycie naszą młodzież i całe społeczeństwo kwidzyńskie”, „Unię chwalicie, więc będziecie teraz bawić brudasów”, „To nie są migranci, to najeźdźcy” – to tylko przykładowe wpisy.

Kilka z nich można uznać za nawołujące do przestępstwa: „Zbudują budynek, to się go spali”, „Nawet nie próbujcie czegoś takiego w naszym mieście, kwidzyniacy są mściwi i po jakimś czasie [centrum] pójdzie z dymem”, „Będzie się paliło”.

Wpisów osób, które cieszą się z pomocy dla migrantów, nie ma.

Organizatorzy centrum, a więc gmina Gardeja, bo to właśnie ona we współpracy z innymi samorządami regionu – miastem i gminą Kwidzyn oraz gminą Sadlinki – zareagowali bardzo szybko. Zaczęli przekonywać, że nie będą dawać migrantom pracy, szukać im mieszkań ani oferować zakwaterowania. Wójt Gardei, Karolina Nowak, zapewniła też, że nie będzie sprowadzać migrantów do Polski, ani tym bardziej tworzyć ośrodka dla nielegalnych imigrantów.

JEST PRZYZWOLENIE, SĄ ATAKI NA OBCOKRAJOWCÓW

Mikołaj Winiewski z Centrum Badań nad Uprzedzeniami Uniwersytetu Warszawskiego mówi, że to politycy oraz polityczno-populistyczny klimat, jaki panuje obecnie w Polsce, sprawia, że antyimigranckie, a zwłaszcza antyukraińskie nastroje, stają się tak popularne w internecie. – Zrobiło się większe przyzwolenie na tego typu wypowiedzi – zauważa.

A te nastroje są łatwe do wykorzystania. O narastającej niechęci do obcokrajowców – głównie Ukraińców i Białorusinów – podsycanej w internecie przez rosyjskie i prorosyjskie kanały oraz boty „Wyborcza” pisała wielokrotnie, ostatnio w artykule Rafała Górskiego „Tak Putin podpala Polskę. Sprawdziłem, jak rosyjskie fejknewsy budują niechęć do Ukraińców”.

Te obserwacje potwierdza Mikołaj Winiewski. – Duża część tego rodzaju komunikacji to konta trollerskie, zwłaszcza w kontekście Ukrainy. Mamy wiele dowodów na to, że propaganda kremlowska i kremlowskie trolle tutaj działają, są sponsorowane. Są też konta i dyskusje inicjowane sztucznie, przez boty i opłacane konta. Ma to nie tylko polityczny, ale także wojenny czy hybrydowy wymiar – tłumaczy.

Na to samo zwraca uwagę Karolina Szymańska z Fundacji Ocalenie, czyli organizacji pozarządowej, która od 2000 roku pomaga migrantom i uchodźcom. Mówi i o wypowiedziach polityków od dawna niechętnych imigrantom, jak i dezinformacji prowadzonej przez trolle oraz internetowe boty. Ale w tym kontekście mówi też o odpowiedzialności, która spada na obecnie rządzących. – Widzimy ich niedostateczne reakcje [na wypowiedzi antyimigranckie], brak jakiejkolwiek próby merytorycznej rozmowy na temat migracji i potrzeby integracji – podsumowuje.

Do jej fundacji zgłasza się coraz więcej obcokrajowców, którzy są ofiarami hejtu. – Jest ich zdecydowanie więcej niż w ubiegłym roku – dodaje.

I opowiada: – Nasza koleżanka została zwyzywana w autobusie, bo rozmawiała z córką po ukraińsku. Wczoraj zgłosił się do nas pan z Ukrainy, którego syn został pobity w centrum handlowym, bo rozmawiał po ukraińsku. Polak zaatakował gazem pieprzowym naszego klienta z Bangladeszu. Osoby czarne, głównie mężczyźni, doświadczają ataków fizycznych. Słyszymy, że obcokrajowcy wolą nie chodzić w miejsca publiczne, żeby nie wzbudzać zainteresowania i niepotrzebnych emocji. ●

Mamy wiele dowodów na to, że propaganda kremlowska i kremlowskie trolle tutaj działają, są sponsorowane. Są też konta i dyskusje inicjowane sztucznie, przez boty i opłacane konta. Ma to nie tylko polityczny, ale także wojenny czy hybrydowy wymiar

MIKOŁAJ WINIEWSKI
z Centrum Badań nad Uprzedzeniami Uniwersytetu Warszawskiego

OGŁOSZENIE PŁATNE Gdańsk/34446272

Uniwersytet Gdański

UNIWERSYTET GDAŃSKI

ogłasza przetarg (obejmujący negocjacje)
na sprzedaż atrakcyjnie położonej nieruchomości:

w Gdańsku Sobieszewie, przy **ul. Ornitologów 26**,
KW nr GD1G/00069607/9.

W skład nieruchomości wchodzą: działki o numerach 116/1 i nr 114 oraz 115/1 o łącznej powierzchni 15 457m² oraz dwa budynki o powierzchniach użytkowych: 469 m² i 403 m².

Cena wywoławcza wynosi: 10 000 000,00 zł (**dziesięć milionów złotych)**

Wadium w kwocie: 500 000,00 zł (pięćset tysięcy złotych), należy wpłacić przelewem na konto: PEKAO S.A. IV/O Gdańsk **54 1240 1271 1111 0000 1492 5434** do **dnia 23 września 2026 r.** (liczy się data wpływu na konto bankowe UG)

Szczegóły dotyczące przetargu znajdują się na stronie internetowej:
https://nieruchomosci.ug.edu.pl

Pisemne oferty z podaniem ceny oraz potwierdzeniem złożenia wadium, zgodnie z „Regulaminem i Informacją" dotyczącego przetargu (obejmującego negocjacje) na sprzedaż nieruchomości położonej w Gdańsku Sobieszewie Górki Wschodnie" zamieszczonym pod adresem: https://nieruchomosci.ug.edu.pl w zakładce „Sprzedaż nieruchomości – Gdańsk Sobieszewo, Górki Wschodnie", należy składać osobiście lub przesłać pocztą do dnia **24 września 2026 r**. do godz. 12:00 na adres: Uniwersytet Gdański ul. Marii Janion 4, 80-309 Gdańsk, pok. 324 z dopiskiem "Przetarg Górki Wschodnie– NIE OTWIERAĆ do dnia 24 września do godz. 13:00". Wszelkie informacje można uzyskać pod numerem telefonu (58) 523-24-64/94 w godz. 10.00–14.00 lub osobiście w biurze ww. miejscu.

Uniwersytet Gdański zastrzega sobie prawo w każdym czasie do:
1. odwołania/unieważnienia/zamknięcia bez wybrania oferenta przetargu/warunków przetargu i/lub ogłoszenia, w całości lub w części, bez podania przyczyny, na każdym etapie postępowania,
2. zmiany warunków przetargu i/lub ogłoszenia.

eprasa.pl 429c60c01d

WI-III.7840.12.7.2026.MKH-d
Gdańsk, 18 sierpnia 2026 r.

OBWIESZCZENIE

Wojewoda Pomorski, działając na podstawie art. 9ac ust. 1a ustawy z dnia 28 marca 2003 r. - o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1234) oraz art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 1691),

PODAJE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

- informację, iż na wniosek z dnia 19.06.2026 r., złożony przez Gminę Miasta Gdańska, z pełnomocnictwa której występuje pan Krzysztof Płudowski, zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę dla inwestycji pn.: *Budowa ulicy Nowej Politechnicznej (GPW) w Gdańsku odcinek 2 – Budowa linii tramwajowej pomiędzy ulicami Wileńską a Fiszera w Gdańsku, zlokalizowanej* na działkach ewidencyjnych:

gmina M. Gdańsk obręb **0053**, działki nr:
128/23 (128/19), **128/25** (128/19), **130/1** (130), **130/2** (130), **131/1** (131), **131/2** (131), **132/1** (132), **132/2** (132), **133/1** (133), **133/2** (133), **134**, **135/5**.

gmina M. Gdańsk obręb **0054**, działki nr:
523/1 (523), **523/2** (523), **524/5**, **449**, **524/11** (524/6), **524/12** (524/6), **524/13** (524/8), **524/14** (524/8), **524/15** (524/8), **524/9**, **450/4** (450/3), **450/5** (450/3), **450/1**, **244/3** (244/2), **244/4** (244/2), **240/3** (240/2), **240/4** (240/2), **241, 242, 243, 238/1** (238), **238/2** (238), **239/7** (239/4), **239/8** (239/4), **236/3** (236/2), **236/4** (236/2), **236/5** (236/2), **228/3** (228/2), **228/5** (228/2), **227/3** (227/2), **227/4** (227/2), **226/1** (226), **226/2** (226), **436/14** (436/11), **436/15** (436/11);

gmina M. Gdańsk obręb **0055**, działki nr:
380, **381/1**, **381/6**, **382/5** (382/4), **382/6** (382/4), **379/7** (379/1), **379/8** (379/1), **379/9** (379/1), **379/10** (379/1), **379/11** (379/2), **379/12** (379/2), **375/5** (375/2), **375/6** (375/2), **375/3** (375/1), **375/4** (375/1), **357/18** (357/13), **357/19** (357/13), **357/20** (357/13), **359/1** (359), **359/2** (359), **361/1** (361), **361/2** (361), **360/1** (360), **360/2** (360), **351/6** (351/4), **351/7** (351/4), **351/8** (351/5), **351/9** (351/5), **351/10** (351/5), **352**, **354/2**, **353/8** (353/1), **353/9** (353/1), **353/10** (353/1), **355/9** (355/8), **349/1** (349), **349/2** (349), **348/1** (348), **350**, **357/16** (357/12), **357/17** (357/12), **343/5** (343/4), **343/6** (343/4), **343/7** (343/4), **342/3** (342/2).

** w nawiasach podano numery działek przed podziałem wg oznaczenia w katastrze nieruchomości*

Ponadto informuję, iż zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

W związku z powyższym informuję strony postępowania, właściwe organy administracji rządowej i samorządowej oraz właścicieli, zarządców i użytkowników terenów objętych inwestycją, o możliwości składania wniosków, uwag lub zastrzeżeń dotyczących przedmiotowej sprawy, a także o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie.

Z aktami sprawy można zapoznać się w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku przy ul. Okopowej 21/27, **po telefonicznym uzgodnieniu terminu pod nr tel. 58-30-77-706.**

Gdańsk/34448673

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.) i art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.)

WÓJT GMINY KOLBUDY
informuje, że w siedzibie

Urzędu Gminy w Kolbudach, ul. Staromłyńska 1, na czas 21 dni został wywieszony wykaz nieruchomości przeznaczonych do oddania w użyczenie, najem lub dzierżawę w trybie bezprzetargowym objętych niżej wymienionym zarządzeniem.

ZARZĄDZENIE NR 80/2026
WÓJTA GMINY KOLBUDY
z dnia 19 sierpnia 2026 r.

w sprawie: podania do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości stanowiących własność Gminy Kolbudy przeznaczonych do oddania w użyczenie, najem lub dzierżawę w trybie bezprzetargowym.

Gdańsk/34448636

Gdański Ośrodek Sportu

OGŁOSZENIE
o warunkach najmu

Dyrektor Gdańskiego Ośrodka Sportu

80-221 Gdańsk, ul. Traugutta 29, tel. 58 524 18 51

informuje, że przeznacza do oddania w najem na okres do 3 lat 3 m² powierzchni korytarza Pływalni Osowa przy ul. Siedleckiego 14, 80-299 Gdańsk, pod ustawienie automatów sprzedażowych oraz do nieodpłatnego udostępnienia 1 m² powierzchni pod dozownik zimnej wody pitnej.

Minimalna dzienna stawka czynszu netto za 1 m² powierzchni przeznaczonej pod automaty, bez podatku VAT i opłat eksploatacyjnych, wynosi **19,78 zł.**

Wadium w wysokości **5 340,60 zł** należy wnieść przelewem na rachunek Pekao S.A. nr 46 1240 1268 1111 0010 3860 4109, w terminie określonym w pełnym ogłoszeniu, z tytułem „Wadium – automaty sprzedażowe w Pływalni Osowa".

Oferty przyjmujemy w siedzibie Gdańskiego Ośrodka Sportu do dnia **11 września 2026 r. do godz. 10:00.**

Szczegółowa dokumentacja Konkursu, w tym Regulamin wraz z załącznikami, jest dostępna na tablicach ogłoszeń GOS i Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz na stronie internetowej GOS www.sportgdansk.pl.

Informacji i wyjaśnień w sprawach dotyczących Konkursu udziela się w siedzibie Gdańskiego Ośrodka Sportu przy ul. Traugutta 29 w Dziale Najmu i Dzierżawy (pokój Nr 14), tel. 58 524 18 51 lub 517 806 587, od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30–15:30.

Dyrektor GOS może zmienić warunki Konkursu przed upływem terminu składania ofert albo odwołać Konkurs z ważnych powodów, podając informację o zmianie lub odwołaniu i jego przyczynach do publicznej wiadomości.

Gdańsk/34448611

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJ WYBORCZEJ

WI-V.747.2.12.2026.JP.u

Gdańsk, 18 sierpnia 2026 r.

O B W I E S Z C Z E N I E

Działając na podstawie art. 89 ust. 1 oraz art. 90 ust. 1 w związku z art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 747 ze zm.), zwanej dalej „*u.c.p.k.*", oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 1691) zwanej dalej „*Kpa*",

Wojewoda Pomorski zawiadamia,

że zostało wniesione odwołanie od decyzji Wojewody Pomorskiego nr WI-V.747.2.12.2026.JP z dnia 16 lipca 2026 r o zezwoleniu na wejście na teren nieruchomości, w celu wykonania badań podłoża gruntowo-wodnego dla zrealizowania pełnego zakresu prac terenowych, objętych projektem robót geologicznych oraz programem badań geotechnicznych w związku z planowaną inwestycją pn.:

„Budowa linii kolejowych nr 5 i 242 na odcinku Grochowalsk - Grudziądz - Warlubie oraz Budowa linii kolejowej na odcinku Grudziądz - Gdańsk",

będącą Inwestycją Towarzyszącą w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego, w zakresie dotyczącym działek ewidencyjnych:

powiat kwidzyński:
gmina Kwidzyn:
- obręb Brachlewo: nr 62/2, 61/2;
- obręb Mareza: nr 436/4;
- obręb Gurcz: nr 71, 167/2, 139;
- obręb Baldram: nr 48;
- obręb Podzamcze: nr 75, 91, 154, 157, 160;
- obręb Kamionka: nr 146/7, 2;
- obręb Tychnowy: nr 276/3, 277, 315;
- obręb Obory: nr 78/1;

gmina Sadlinki:
- obręb Olszanica: nr 322/5, 321/4;
- obręb Białki: nr 20, 21;

gmina Ryjewo:
- obręb Mątowskie Pastwiska: nr 21, 437;
- obręb Barcice: nr 276;
- obręb Straszewo: nr 6/2

gmina Gardeja:
- obręb Gardeja: nr 1266;
- obręb Zebrdowo: nr 163/33
- obręb Otłowiec: nr 198/8, 199

powiat malborski:
gmina Malbork:
- obręb Kościeleczki: nr 31, 107, 111, 140, 232/14, 305, 157;
- obręb Czerwone Stogi: nr, 143, 145/1, 148/5;
- obręb Kraśniewo: 1/9, 14/3;
- obręb Cisy: 60;

gmina Miłoradz:
- obręb Mątowy Małe: nr 203/3, 85/1, 91, 300, 303;
- obręb Pogorzała Wieś: nr 10/5, 35/8;
- obręb Stara Wisła: nr 144/5;

gmina Nowy Staw:
- obręb Tralewo: nr 133/1, 133/3, 135/4;

powiat gdański:
gmina Pruszcz Gdański:
- obręb Radunica: nr 32/6;

gmina Pszczółki:
- obręb Kolnik: nr 238;

gmina Suchy Dąb:
- obręb Krzywe Koło: nr 171/2;
- obręb Ostrowite: nr 78;

powiat nowodworski:
gmina Ostaszewo:
- obręb Palczewo: nr 150/5, 152/2, 152/3;
- obręb Nowa Cerkiew: nr 148;

powiat sztumski:
gmina Sztum:
- obręb Sztumska Wieś: nr 475;
- obręb Uśnice: nr 124/1,

Odwołanie wraz z aktami sprawy zostało przekazane w celu rozpatrzenia do Ministra Finansów i Gospodarki.

Gdańsk/34448660

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

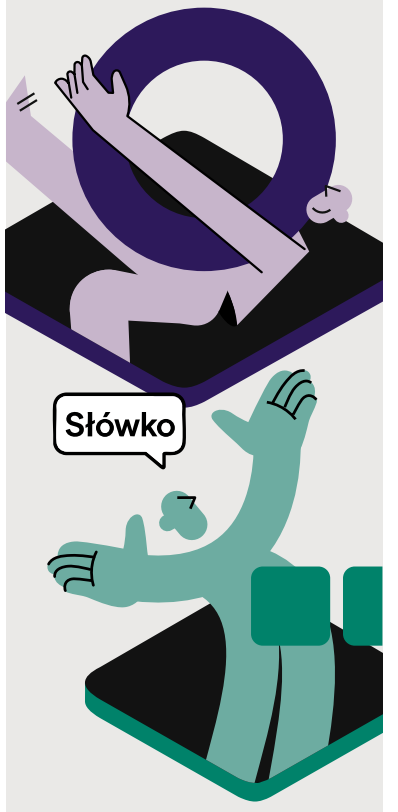

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

eprasa.pl 429c60c01d

wyborcza
ŁÓDŹ
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Szlachetka** lodz.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: lodz@wyborcza.pl

Maria Nowakowska broni dobrej architektury

Nie chcę rozdmuchiwać emocji

▶ 4-5

Nocowanie w lesie

Niedaleko testują broń

Las odwiedzam przez cały rok, najbardziej lubię go w wersji jesiennej, gdy maniakalnie zbieram grzyby. Znam go jednak w tylko wersji dziennej. Moja pierwsza nocna leśna przygoda trwała dwanaście godzin. W drodze do namiotu zaatakował mnie szerszeń. Nad ranem obudził przejmujący ptasi krzyk. Nie ma łazienki ani toalety. Ale i tak była to jedna z ciekawszych nocy w moim życiu. No i jeszcze te piękne widoki. ▶ 2

Las Łagiewnicki

Inwestycje budzą niepokój

– Musimy robić wszystko, aby działalność człowieka nie niszczyła kruchej równowagi. Jeśli chcemy wprowadzać interwencje inwestycyjne w tak czułym organizmie, jak Las Łagiewnicki, to musimy oprzeć się na badaniach naukowców. Kto to widział, żeby wysypywać jakieś kruszywo w lesie. Las powinien mieć naturalny charakter – mówi Grażyna Ojrzyńska. Z architektką krajobrazu rozmawiamy o miejskich inwestycjach planowanych w Lesie Łagiewnickim. ▶ 6

Łodzianie o mieście

Nie żałują ruin ani brudu

– Kiedyś Piotrkowska obsługiwała codzienność, dziś czas wolny młodych – mówi 77-letnia Jadwiga. Ostatni raz była tam kilka lat temu. Sklepów, w których robiła zakupy, już nie ma. Restauracje? Są dla niej za drogie. Przyznaje, że Łódź bardzo wypiękniała. Stare kamienice są odnawiane, ulice remontowane, w budynkach po dawnych fabrykach powstają sklepy, biura, biblioteki. Nie żałuje ruin ani brudu. Drażni ją co innego. ▶ 8

FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

eprasa.pl 429c60c01d

Nocowanie w lesie

Leśniczy ostrzega: W pobliżu testują broń

W drodze do namiotu zaatakował mnie szerszeń. Nad ranem obudził przejmujący ptasi krzyk. Mimo to noc spędzona w lesie była jedną z ciekawszych w życiu.

Alicja Zboińska

Dwanaście godzin – tyle trwała moja najnowsza leśna przygoda.

Las odwiedzam przez cały rok, najbardziej lubię go w wersji jesiennej, gdy maniakalnie zbieram grzyby. Znam go jednak w wersji dziennej. W nocnej poznam go za chwilę.

MODA NA BUSHCRAFT

Internet przekonuje, że w Polsce panuje moda na bushcraft i survival – są liczne grupy poświęcone tym zjawiskom, np. grupa „Bushcraft-Leśni Ludzie" liczy ponad 80 tys. osób. Sieć edukuje, czym się te pojęcia się różnią. A więc bushcraft to umiejętność życia w dzikim naturalnym otoczeniu, zakłada pełen kontakt z naturą, a pobyt w lesie traktuje jako rekreacyjną formę spędzania wolnego czasu. Survival zaś to sztuka przetrwania w trudnych warunkach.

Łukasz Kotlarek, instruktor z firmy Survival Tech, która od 20 lat organizuje survivalowe ćwiczenia: – Wiele osób tak naprawdę nie wie, co uprawia, po prostu cieszy się z tego, że jest w lesie. Słowa „bushcraft: czy „survival" do naszego języka weszły niedawno, wcześniej mieliśmy puszczaństwo, harcerstwo, które bazują na tym samym zjawisku.

Decyduję się na nocleg w hotelu „las", czyli skorzystam z programu „Zanocuj w lesie", który proponują Lasy Państwowe.

Zaczęło się w 2019 roku, gdy leśnicy wyznaczyli 65 hektarów na legalny nocleg między drzewami, obecnie miejsca znajdują się na terenie każdego z nadleśnictw, a tych jest w Polsce 429.

Najbliżej Łodzi takie miejsce jest na terenie Leśnictwa Budziszewice (niedaleko Ujazdu).

– Przygotowaliśmy wiatę, a w jej pobliżu parking, na którym można zostawić samochód. Obok wiaty jest miejsce na ognisko, dostępne jest drewno, można z niego bezpłatnie korzystać – zachęca leśniczy Grzegorz Marczyński z Nadleśnictwa Brzeziny, opiekun programu „Zanocuj w lesie":

– Niedaleko, w Niewiadowie, znajduje się ośrodek doświadczalny, w którym jest testowana broń i czasem słychać wybuchy – ostrzega, ale zaraz dodaje: – Nie ma się czym przejmować.

• **Nocowanie w lesie koło Łodzi**
FOT. ALICJA ZBOIŃSKA

Spać możemy albo w namiocie, albo w hamaku. Decyduję się na namiot, chwilę zajmuje mi namierzenie osoby, która mi go pożyczy (dzięki, Olu!).

Łukasz Kotlarek: – Spanie w hamaku jest sztuką, wymaga pewnych umiejętności. Trzeba wiedzieć, jakie kąty zachować w hamaku, co rozłożyć pod nim na wypadek, gdyby się wypadło. Namiot jest bezpieczniejszy.

Namiot trzeba rozbić tak, by nie niszczyć leśnego poszycia, nie wolno łamać krzaków, gałęzi czy drzew. Małe ognisko wystarczy zasypać, nie trzeba go zalewać wodą. Bezwzględnie należy zabrać wszystkie śmieci i doprowadzić teren do takiego stanu, jakby nikogo tu nie było.

Z KORPORACJI DO LASU

Nie do końca wpisuję się w grupę docelową, która najczęściej korzysta z legalnego spania w lesie. To – jak mówi Grzegorz Marczyński – głównie mężczyźni w wieku 30-45 lat, mieszkańcy dużych miast pracujących w korporacjach, którzy chcą oderwać się od codzienności.

Podobne obserwacje ma Łukasz Kotlarek: – Uczymy realistycznych technik przetrwania. Często decydują się na to osoby w wieku 30-45 lat, świadome, zamożne, z dużych miast, pracujące w korporacji, które zdają sobie sprawę z przemian otaczającego świata. Są to osoby z całego świata: USA, Szwecji, Norwegii, rocznie od 800 do tysiąca.

Podsumowując: hotel „las" jest bezpłatny, ale „pokój" trzeba sobie zbudować i wyposażyć. Nie ma łazienki ani toalety, dostępne są za to piękne widoki. I choć już wiem, że wolę las w wersji dziennej, nie wykluczam kolejnego noclegu

NOCLEG W LESIE. GDZIE POSTAWIĆ NAMIOT?

W leśnej przygodzie towarzyszy mi mój partner Rafał – pomimo wielkiej miłości do lasu nie jestem gotowa spędzić tej nocy sama. Ekwipunek mamy całkiem pokaźny. Poza namiotem pakujemy jeszcze: dwa śpiwory, koc (zamiast karimaty, w ostatniej chwili okazało się, że jednak jej nie mamy), pięciolitrowa butla z wodą, kiełbasa na ognisko, banany, napar z mięty w termosie, indonezyjskie cukierki kawowe, ubrania do spania, jednorazowe naczynia i sztućce.

Leśniczy przekazuje nam dokładną lokalizację wiaty i parkingu. Do przejechania mamy niecałe 40 kilometrów, po 38 minutach widzimy leśniczówkę, obok niej wiatę z miejscem na ognisko i zapasem porąbanego drewna.

Jest około godz. 19, zaczynamy od znalezienia miejsca na rozbicie namiotu. Brniemy przez piach wyznaczoną w pobliżu ścieżką edukacyjną w poszukiwaniu polany, ale – jak na złość – żadnej nie ma. Stawiamy więc namiot między drzewami, mniej więcej kilometr od wiaty. Decydujemy się na rozbicie samej sypialni, tropik sobie darujemy. Szkoda czasu – robi się już ciemno, a przecież w namiocie spędzimy tylko kilka godzin.

„Parkuję" jeszcze namiot w aplikacji (bo jest kompletnie niewidoczny z drogi i trudno byłoby nam go w nocy znaleźć) – i już wracamy w kierunku wiaty. Nagle od strony krzaków dobiega nas jakiś szelest. Sarna! Niby wiem, że powinnam się jej tu spodziewać, podobnie jak na przykład dzika, a jednak okrzyk wyrywa mi się z gardła.

NIEDŹWIEDZICY NIE MA, JEST SZERSZEŃ

Rozpalenie ognia zajmuje Rafałowi chwilę. Po paru minutach kiełbasa się piecze, pomidor jest pokrojony, mięta pachnie w jednorazowych kubkach. Wszystko przygotowane w świetle przenośnej lampy. Przenosimy się z wiaty na ławki przy ognisku; przestaję myśleć, że jestem w pracy i cieszę się krótkimi wakacjami. Z otwartych okien leśniczówki dobiegają słowa piosenki Kultu: „Wyjechali na wakacje wszyscy nas podopieczni".

Mimo że zapomnieliśmy przyprawy, kiełbasa smakuje doskonale. Trafiamy na bardzo dobrą noc – nie pada, nie wieje, nie ma też chmur. Wielki wóz wisi nad nami. Tylu gwiazd nie zobaczymy w mieście.

Koło północy gasimy ognisko i idziemy do namiotu. Jest ciemno, robi się coraz chłodniej, a my nagle znaleźliśmy się w zupełnie innym lesie niż ten przyjazny, sprzed paru godzin.

Przypominam sobie słowa Łukasza Kotlarka, który mówił mi, że w polskim lesie nie ma żadnych zwierząt, które mogą zrobić ludziom krzywdę. – Ataki zwierząt na ludzi to są skrajnie rzadkie sytuacje – tłumaczył, dodając: – Wróciliśmy niedawno z Amazonii, gdzie panuje zasada: po lesie nie wolno poruszać się po cichu, tylko głośno, żeby ostrzec zwierzęta o naszej obecności. W Polsce takiej potrzeby nie ma. Trzeba mieć naprawdę pecha, by iść np. w Tatarach i natknąć się na niedźwiedzicę z małym.

Niedźwiedzicy rzeczywiście nie spotkaliśmy. W drodze do namiotu zaatakował nas za to szerszeń, którego zobaczyliśmy w świetle lampy. Na szczęście udało się uniknąć ukąszenia.

HOTEL Z WIDOKIEM NA LAS

Po kilku godzinach snu budzi nas nie odgłos wystrzałów, przed którymi ostrzegał leśniczy, ale chłód i przejmujący krzyk ptaka. Gdybym była sama, w tym momencie zrezygnowałabym z noclegu. I straciłabym możliwość oglądania koron drzew w blasku wschodzącego słońca. Takiego widoku nie zaoferuje Wam żaden pięciogwiazdkowy hotel.

Spakowanie namiotu zajmuje nam kilka minut, po chwili nie ma śladu po naszym noclegu.

Podsumowując: hotel „las" jest bezpłatny, ale „pokój" trzeba sobie zbudować i wyposażyć. Nie ma łazienki ani toalety, dostępne są za to piękne widoki.

I choć już wiem, że wolę las w wersji dziennej, nie wykluczam kolejnego noclegu. ●

eprasa.pl 429c60c01d

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw
- Do każdej trasy w tym przewodniku możecie pobrać plik GPX

ZAMÓW NA KulturalnySklep.pl

wyborcza.pl

eprasa.pl 429c60c01d

Spór o rozbiórkę Wydziału Chemii Politechniki Łódzkiej

Broniła architektury, rzu

– Nie zależy mi, żeby rozdmuchiwać emocje – mówi Maria. Nie lubi, gdy ją nazywają szeryfem od zabytków. Ale to ona, historyczka sztuki, rzuciła wyzwanie potężnej uczelni.

ROZMOWA Z
MARIĄ NOWAKOWSKĄ
historyczką sztuki

PIOTR BRZÓZKA: Dawid i Goliat – tak właśnie pomyślałem, przyglądając się pani zmaganiom. Zrobiła pani niewiarygodny hałas w obronie modernistycznego gmachu dawnego Wydziału Chemii Politechniki Łódzkiej, przeznaczonego przez uczelnię do rozbiórki. Stan na dziś: prace zostały wstrzymane, a pani ma pismo przedsądowe wzywające do zaprzestania... naruszania dobrego imienia rektora PŁ. Nie boi się pani?

MARIA NOWAKOWSKA: Mam nadzieję, że żyjemy w takim kraju, iż nie muszę się bać. Na pewno sytuacja była dla mnie trudna, zwłaszcza na początku, ze względu na zaskoczenie, że w ogóle ktoś sięgnął po takie narzędzia. Ale bardzo dużo daje mi wsparcie społeczności. Odzew po tym, jak upubliczniłam wezwanie pana rektora, był niesamowity. Zbiórka na pomoc prawną w ciągu jednej doby przyniosła pięć tysięcy złotych.

To pokazuje, że na wypadek procesu mam już jakieś zaplecze, nie jestem w tym sama. Mam radcę prawnego, który mnie wspiera. Zakładam, że jest to sytuacja, po której będą silniejsza i mądrzejsza niż byłam, a tymczasem po prostu sprawdzamy siły.

I co z tego sprawdzania wychodzi? Będzie proces?

– Nie ma nowych ruchów ze strony Politechniki. A w każdym razie nie wiem nic o dalszych działaniach. Bardzo czekam na to, żebyśmy zamknęli wątek pisma przedsądowego, żeby pan rektor uznał, że odstępuje od tej procedury. I żebyśmy skupili się na budynku. Nie zależy mi na tym, żeby rozdmuchiwać emocje, bo to niczemu nie służy.

Konsultowałam się z pięcioma radcami prawnymi i żaden nie znalazł podstaw do tego, żeby można było powiedzieć, że gdziekolwiek dobra osobiste pana rektora naruszyłam.

Przy czym rektor, prof. Krzysztof Jóźwik, podkreślił w piśmie do pani, że chodzi o dobra osobiste rozumiane jako jego autorytet związany ze sprawowaną funkcją.

– To pismo mówi o wszelkich możliwych rejestrach, bo jest w nim cześć, wiarygodność, autorytet. Wymiennie są też używane kategorie funkcji, uczelni i osoby prywatnej. Ale nie ma konkretu, który pozwoliłby na zamieszczenie sprostowania, na zasadzie: „pani Mario, to i to się nie zgadza, mamy dokumenty pokazujące, że napisała pani nieprawdę".

Gdybym zobaczyła dowody, przeprosiłabym, napisała sprostowanie, bo zależy mi na rzetelności. Ale to pismo nie pozwala na merytoryczną odpowiedź. I mam wrażenie, że wysyłając je, pan rektor dużo bardziej zaszkodził dobremu imieniu swojemu i Politechniki Łódzkiej. Bo teraz się to rozlało w nieelegancką stronę, zupełnie niepotrzebnie.

Ja chcę dyskutować wyłącznie o tym budynku. Co można z nim zrobić. Pamiętajmy, że mówimy o obiekcie, który jeszcze rok temu był użytkowany. Nie jest tak, że stała jakaś ruina. Co się więc stało, że jest teraz problem techniczny?

• **Maria Nowakowska na klatce schodowej modernistycznej kamienicy Judy Salomonowicza przy ulicy Zielonej 25 Łódź, styczeń 2026 roku**
FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

W rozmowie z „Wyborczą" rektor mówił, że budynek ze względu na kondycję techniczną „grozi ludziom", traci swoją nośność i nie ma szans, by przywrócić go do stanu używalności. Bo remont kosztowałby 200 milionów złotych. Nie przekonują pani te argumenty?

– Nie i już mówię, dlaczego. W sierpniu ubiegłego roku ten budynek normalnie funkcjonował. Proszę dla porównania sobie przypomnieć, jak wyglądała przez remontem Mediateka [przestrzeń kulturalna urządzona w zabytkowej willi Ludwika Meyera przy ul. Moniuszki], jak długo ten budynek był wyłączony z użytkowania i co udało się tam zrobić.

Koronny argument jest dla mnie taki, że jedyna znana publicznie ekspertyza mówiąca o stanie gmachu dawnego Wydziału Chemicznego PŁ została sporządzona na potrzeby rozbiórki. I tam czytamy, że budynek jest w stanie dostatecznym. Są w nim miejsca wymagające pilniejszej interwencji, ale są też takie, które pozostają w dobrym stanie.

Co istotne, wspiera nas Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, jedna z najpoważniejszych instytucji w tym kraju. O sytuacji wie Narodowy Instytut Dziedzictwa. Jest wielu specjalistów, którzy mówią, że kwota 200 milionów złotych jest przeszacowana. Pytanie, z czego ona wynika. Być może jest w tym budynku coś, czego nie widać na pierwszy rzut oka i może – widząc dokumenty – przyznalibyśmy, że sytuacja jest bez wyjścia.

Pamiętajmy też, że w mieście mamy idealną analogię. W 2015 roku Uniwersytet Łódzki wyremontował swój Wydział Chemiczny i dziś mieści się tam siedziba rektoratu. Ludzie pracują w XXI-wiecznych warunkach. Widać, że można. A jeśli na Politechnice nie można, z przyczyn których nie znamy, to należy pokazać ekspertyzę, kalkulację.

Powiedziała pani, że jest ekspertyza.

– Tak, ale na potrzeby rozbiórki. I ona wskazuje, że budynek nie jest w stanie katastrofy budowlanej. Jest w stanie do remontu.

Dowiadujemy się, że budynek podzielony jest na trzy części. Boczne skrzydła mają drewniane stropy. Część środkowa ma jednak konstrukcję żelbetową. Stan ścian fundamentowych piwnicznych – dostateczny. Ścian konstrukcyjnych – dostateczny. Słupów żelbetowych – dobry. Dachu – dostateczny. Stropów – dobry. Kominów – dostateczny. Belek i podciągów – dobry. Nadproży – dostateczny. Klatki schodowej – dostateczny.

Gorzej jest w bocznych skrzydłach, ponieważ przeważa ocena konstrukcji dostateczna, a miejscami zła, głównie dachu oraz części ścian nośnych. Ale widać, że nie jest to sytuacja, w której budynek zawali się na pierwszą przechodzącą osobę.

Rozumiem, że po waszej stronie kontrekspertyzy nie ma?

– Nie, ponieważ nie zezwolono nam na wejście do budynku i zrobienie inwentaryzacji. A prosiłam o to.

Pamiętajmy o jeszcze jednej rzeczy. Nie ulegajmy fałszywej alternatywie: albo stoi ruina, albo budujemy nową kubaturę. Politechnika pozyskała już setki milionów złotych na remonty swoich zabytkowych budynków. Więc to nie jest kwestia tego, że uczelnia wyciągnie teraz większą sumę ze swojej kieszeni – choć i tak zrobiła to na rozbiórkę – tylko tego, że może zdobyć granty na modernizację istniejącego budynku, bez obciążania własnego budżetu.

Zwłaszcza że za sprawą unijnych priorytetów ekologicznych, w konkursach są premiowane właśnie modernizacje. Więc nie mówmy, że Politechnika „pójdzie z torbami".

Ale zamiast starego uczelnia chce inwestować w nowe, przy czym nie wiadomo, czy pozyska na ten cel środki. Prof. Jóźwik udzielił wywiadu portalowi KNews.pl i powiedział tam tak: „W tym miejscu chcielibyśmy zbudować centrum nowoczesnych metod kształcenia. Czy zdobędziemy na to pieniądze? Nie wiem. Wniosek złożony do ministerstwa został odrzucony ze względu na brak pieniędzy. Uruchomiliśmy procedurę odwoławczą i zobaczymy, jak zostanie rozpatrzona".

– Wystąpiłam oficjalnie do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z zapytaniem o wiarygodność posiadanych informacji. I uzyskałam w ostatni piątek odpowiedź, że Politechnika nigdy nie wystąpiła z odwołaniem do wyników konkursu. Mamy więc do czynienia z jakąś nierzetelnością.

Może to odwołanie dopiero zostanie złożone?

– Ale w wywiadzie z 5 lipca mamy tryb dokonany. A okazuje się w połowie sierpnia, że takie pismo nadal nie spłynęło. Raczej ministerstwo nas nie okłamuje.

Rozbiórka została wstrzymana w związku uruchomieniem przez wojewódzkiego konserwatora zabytków procedury wpisu do rejestru. Jeśli to się stanie, Politechnika zostanie „na wieki" z obiektem, którego nie chcą jej obecne władze?

– To znaczy, że Politechnika zyska dodatkowe narzędzia na wyremontowanie tej kubatury. Na obiekty rejestrowe łatwiej pozyskać środki zewnętrzne.

Politechnika Łódzka poznała już moc determinacji Marii Nowakowskiej. A będzie pani pilnować Uniwersytet Łódzki, który szykuje się do generalnego remontu modernistycznej perły, jaką jest siedziba uczelnianej biblioteki, gmach bliski pani sercu?

– Jest bliski i uważam, że powinien być zabytkiem rejestrowym, zostać objęty najwyższą formą ochrony. W skali województwa nie mamy zachowanego w lepszym stanie wnętrza, tak kompletnie wykonanego przez tej klasy artystów, w tak pięknej kubaturze. W regionie można wymienić jedynie kilka porównywalnych budynków z czasów PRL, ale Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego jest wyjątkowa ze względu na udział wybitnych twórców i stan zachowania.

Więc będzie pani patrzeć...

– Nie lubię, jak kreuje się mnie na szeryfa od zabytków. Jeśli chodzi o Wydział Chemiczny PŁ, pismo do wojewódzkiego konserwatora zabytków skierował Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki. Do petycji dołączyło się TUP, a także łódzki oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki, grono profesorów, architektów.

1LO

eprasa.pl 429c60c01d

ciła wyzwanie uczelni

Nie jest tak, że pani Nowakowskiej coś się nie podoba i robi dym. Za tym stoją specjaliści, którzy znają wartość tej architektury i wiedzą, że jeśli teraz nie zaczniemy jej chronić, te budynki znikną w ciszy. Bez sensu, bo nie cierpimy w Polsce na nadmiar dobrej architektury.

A propos dobrej architektury. W lipcu modernistyczne centrum Gdyni zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Nadmorskie miasto, powstałe równo sto lat temu, jest szczególnym przypadkiem urbanistycznego i architektonicznego planowania w tym właśnie stylu. Jak na jego tle wygląda Łódź? Jak pani ocenia wartość naszego modernizmu w skali od 1 do 10?

– Oczywiście powiem: 11. W tym roku będę miała przyjemność występowania podczas Weekendu Architektury w Gdyni, właśnie po to, by opowiedzieć o łódzkim modernizmie. Gdynia jest przepiękna, wartościowa, jednocześnie jednak, jeśli chodzi o skalę i ilość budynków, to nie jest wielkie miasto. Łódź ma więcej przykładów modernizmu, tyle że mniej spopularyzowanych i rozpoznawalnych.

Nawiasem mówiąc, w tym roku wpis na listę UNESCO uzyskał również Uzbekistan. Tam, w Taszkiencie, objęto wpisem 10 budynków z okresu socmodernizmu, opisanych jako przykład architektury socjalistycznej z tendencjami lokalnymi. Więc widać, że dziedzictwo drugiej połowy XX wieku doczekało się nareszcie uznania.

A wracając do Łodzi, fascynujące dla mnie jest to, że cały czas mamy co odkrywać. Jeśli chodzi o literaturę, jest dwutomowe opracowanie prof. Joanny Olenderek, jest praca prof. Krzysztofa Stefańskiego i Błażeja Ciarkowskiego, ale niewiele więcej. Nie ma przekrojowego opracowania choćby o klatkach schodowych, pokazującego, jaki to zasób.

Pracuję teraz nad pierwszym książkowym przewodnikiem po łódzkiej modernie i jest to droga odkryć. Fascynująca, bo jest wiele rzeczy do ustalenia, nawet tak podstawowych faktów, jak określenie właścicieli, inwestorów, projektantów tej architektury. Ponieważ była to wysoka kultura rzemiosła, warto też przypomnieć o murarzach, tynkarzach, cieślach. To byli ludzie o kompetencjach często na poziomie nieosiągalnym współcześnie.

Dla mnie łódzki modernizm śmiało może stawać w jednej linii z katowickim, krakowskim, warszawskim, poznańskim, gdyńskim. W niczym nie odstajemy, a często byliśmy miastem, które przecierało szlaki. Mamy dużo do zaoferowania, tylko trzeba to pokazać.

Pamiętajmy przy tym, że architektura modernistyczna jest bardzo wrażliwa na przekształcenia i remonty. Czasem ocieplenie budynku i zasłonięcie wypraw tynkarskich powoduje, że znika luksusowa kamienica, pojawia się blok prostopadłościenny.

Mówiąc brutalnie – z zewnątrz zwykły kloc.

– Tak, można też użyć tego słowa. Dlatego trzeba uwrażliwiać ludzi na szczegóły tej architektury, niesamowite wykończenia, kulturę pracy związaną z tworzeniem budynków. Dopiero wtedy dostrzeżemy, jak bardzo jest potrzebna opieka nad nimi.

I tutaj nawiążę do prof. Olenderek. Bo to właśnie pracownicy Politechniki Łódzkiej w 2018 roku wpisali budynek Wydziału Chemicznego na listę dóbr kultury współczesnej. Jest to lista pokazująca dziedzictwo najmłodsze. Powoli procedujemy to w formułach wpisu do ewidencji i rejestru zabytków, bo wcześniej czekaliśmy, aż dyskurs publiczny dojrzeje, aż pojawi się przekonanie, że budynek mający 50 lat być może również zasługuje na taką ochronę, jak Wawel. To kwestia przepracowania mentalnego.

W tym konkretnym przypadku sama Politechnika, własnymi siłami Instytutu Architektury, zawyrokowała, że budynek jest wyjątkowy. Więc to nie Nowakowska zaczęła, to wyszło bezpośrednio od uczelni, niecałe 10 lat temu.

Zróbmy krótki przewodnik dla opornych i nieuświadomionych. Najwybitniejsze przykłady łódzkiego modernizmu, pani zdaniem, to...

– Na pewno budynek YMCA przy Moniuszki 4a. To jest perła w koronie. Podejmowane są niesamowite wysiłki, żeby przywrócić mu kondycję z czasów świetności. Ale nawet teraz, gdy otwieram zapisy na wycieczkę po wnętrzach, 70 miejsc rozchodzi się w ciągu godziny. Ludzie wiedzą, że jest to obiekt nieporównywalny z czymkolwiek innym, również ze względu na stan zachowania, ilość pierwotnej substancji.

Na pewno też kamienica Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu przy Piotrkowskiej 203/205, czyli obecna siedziba kina Charlie. Które należy docenić za zamontowanie stolarki dębowej, będącej analogią – w tym sensie, że nie wiadomo, jak dokładnie wyglądały drzwi w tym budynku, ale na podstawie różnych przykładów z epoki zaprojektowano takie, które świetnie oddają ducha międzywojennego modernizmu.

Nikomu nie trzeba polecać Al. Kościuszki na odcinku od Żwirki do Struga, bo to znane zagłębie modernizmu. Plac Komuny Paryskiej to kolejny adres obowiązkowy i warto pamiętać, że znajduje on swoją kontynuację przy Sienkiewicza, gdy idziemy w stronę Galerii Łódzkiej. Czeka tam między innymi przepiękna kamienica Radosława Hansa, przyległa do parku.

Mamy też osiedla z międzywojnia. Najbardziej znane jest Montwiłła-Mireckiego, ale polecałabym także osiedle ZUS przy Bednarskiej, trochę mniej znane, a niezwykle nowoczesne w czasach budowy. Zachwyca nie tylko wieżowcem, który jest jego wizytówką, ale też galeriowcem, najpiękniejszym, jaki Łodzi się przydarzył. Dziś coś tak zachwycającego by nie powstało.

Tymczasem były architekt miasta Marek Janiak w rozmowie z „Wyborczą" nazwał Le Corbusiera największym szkodnikiem w historii architektury, nie raz też kierował mocne słowa pod adresem modernizmu jako takiego. Dlaczego ten prąd wciąż bywa nierozumiany, niedoceniany i dezawuowany?

– Niestety nie będzie to prosta odpowiedź. Mamy do czynienia z dwoma fenomenami, które mają punkty styczne, ale nie są tym samym.

Rozumiem, że być może u Le Corbusiera panu profesorowi Janiakowi nie podoba się to, że był on nie tyle wizjonerem, co władcą dusz. Gdy czyta się jego teksty, są one przepięknie napisane, ale na prawach ewangelii. I też w pewnym momencie Le Corbusier osunął się w skalę projektów nierealnych, które przez nieludzką skalę były trudne do udźwignięcia, a czasem może i szkodliwe.

To nie oznacza, że architektura, którą tworzył on i inni w jego czasach, jest pozbawiona wartości. Ta architektura, zwłaszcza międzywojenna, daje wysoki standard życia pod względem komfortu, estetyki i funkcjonalności, pietyzmu wkładanego w wykończenia. Dzisiejsza deweloperka mogłaby się wiele nauczyć; zresztą wiele nowych projektów nawiązuje do modernizmu.

Problemem jest to, że poruszamy się w obszarze zwulgaryzowanego modernizmu powojennego, czyli PRL-owskich osiedli mieszkaniowych, które były budowane niezwykle szybko. Faza wykonawcza i odbioru były połączone w jednym podmiocie, co generowało wiele usterek. Wiadomo: sami budujemy, sami się rozliczamy, nie będziemy sobie wskazywać błędów. Architekci aktywni w tej epoce często przywołują niepisaną zasadę „projektowania osiedla pod trasę dźwigu" – stąd złe skojarzenia z modernizmem.

Ale należy zrobić krok w tył i zobaczyć, co było, zanim to się zwulgaryzowało. I trzeba też pamiętać, że nawet powojenny modernizm przyniósł przykłady olśniewającej architektury. Wspomnijmy choćby o Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego, żeby zrobić kotwicę semantyczną do tego, co już zostało powiedziane.

Najważniejsze jest to, co dobrego zbudowano. Czy to będzie gotyk, barok, modernizm czy postmodernizm, jest dla mnie rzeczą zupełnie wtórną. Architektura jest zwierciadłem czasów, w których powstaje. Warto patrzeć, gdzie są akty strzeliste architektonicznego ducha, a gdzie mieliśmy do czynienia z odpuszczeniem, z którym do dziś musimy się mierzyć. I walczyć o to, by przykłady tego pierwszego mogły oglądać nasze dzieci i wnuki.

Rozmawiał Piotr Brzózka

Nie jest tak, że pani Nowakowskiej coś się nie podoba i robi dym. Za tym stoją specjaliści, którzy znają wartość tej architektury i wiedzą, że jeśli teraz nie zaczniemy jej chronić, te budynki znikną w ciszy. Bez sensu, bo nie cierpimy w Polsce na nadmiar dobrej architektury

MARIA NOWAKOWSKA
historyczka sztuki

Maria Nowakowska. Historyczka sztuki. Na Facebooku, Instagramie i YouTubie prowadzi profile „Maria od detalu". Opublikowała „Łódzki detal. Przewodnik po Łodzi szlakiem detali architektonicznych" oraz „Przewodnik po secesji w Łodzi i województwie łódzkim", teraz szykuje się do wydania książki o łódzkim modernizmie. Jest dyrektorką Festiwalu Detalu Architektonicznego #detalfest. Wspólnie z Marcinem Nowickim tworzy Ceramiczny Szlak Ulicy Nawrot.

REKLAMA Łódź/34446021

eprasa.pl 429c60c01d

Inwestycje w Lesie Łagiewnickim

Dalekie od celu, jakim jest ochrona przyrody

– Kto to widział, żeby wysypywać jakieś kruszywo w lesie. Las powinien mieć naturalny charakter.

To ma być inwestycja za 26 milionów złotych. W pakiecie zapowiadanych zmian jest m.in. budowa wieży widokowej na szczycie Górki Rogowskiej, rozbudowa wodnego placu zabaw w Arturówku, czy inwestycje drogowe – jak przebudowa ul. Warszawskiej i nowy asfalt na ul. Okólnej.

Zmiany obejmą również płuca Łodzi, czyli Las Łagiewnicki, co już wzbudziło kontrowersje. Protestujący mieszkańcy mówią: „chcemy, żeby las został lasem".

ROZMOWA Z
GRAŻYNĄ OJRZYŃSKĄ*
architektką krajobrazu

MAŁGORZATA SZLACHETKA: Jak ocenia pani zapowiedzi o miejskich inwestycjach w Lesie Łagiewnickim?

GRAŻYNA OJRZYŃSKA: Dostajemy deklaracje o zwiększeniu atrakcyjności tego obszaru, ale jeśli przyjrzymy się temu bliżej, to okazuje się, że jest do dalekie od celu, jakim powinna być ochrona przyrody i bioróżnorodności w Lesie Łagiewnickim.

• **Las Łagiewnicki to płuca Łodzi**
FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Urząd Miasta Łodzi deklarował „Wyborczej" m.in., że "'w Lesie Łagiewnickim dla około 22 km traktów zostanie zastosowana nawierzchnia mineralna, z naturalnych materiałów, która nie wpłynie na stosunki wodne. Konkretny materiał nie został jeszcze wskazany, stanie się to na etapie przygotowania projektu". Czyli już wiemy, że będzie ingerencja w leśne ścieżki, Jak pani ocenia ten pomysł?

– To budzi największe kontrowersje, podobnie jak plan budowy ścieżki w koronach drzew. Przecież w Lesie Łagiewnickim co najmniej od ponad 20 lat funkcjonują trasy turystyczne, także szersze drogi. Wystarczy teraz się nimi przejść, żeby sprawdzić, które wymagają nowego oznakowania, tablic informacyjnych, ewentualnie dostawienia ławki.

Absolutnie – w lesie tak cennym, jak Las Łagiewnicki, nie ma potrzeby zmiany nawierzchni leśnych ścieżek. Każdy materiał będzie wymagał dowiezienia. Budowa alejek wiąże się przecież z wprowadzeniem ciężkiego sprzętu. W czasie korytowania alejek albo ich wypiętrzenia dochodzi do niszczenia korzeni. Zresztą, kto to widział, żeby wysypywać jakieś kruszywo w lesie. Las powinien mieć naturalny charakter, a ścieżki w nim nie powinny być barierą dla migracji roślin i zwierząt.

Dlaczego Las Łagiewnicki jest cenny?

– To serce systemu przyrodniczego Łodzi. Mamy tam cenne rośliny, a niektóre fragmenty lasu mają nawet 240 lat. Najcenniejszy jest rezerwat, który w 1996 roku powstał na powierzchni prawie 70 ha. Są tam różnorodne postaci lasu liściastego, np. grądy i dąbrowy oraz mnóstwo roślin chronionych.

Jeśli chodzi o faunę, w Lesie Łagiewnickim można spotkać na przykład trzmiela tajgowego, traszkę grzebieniastą i kumaka nizinnego. Jest też 13 gatunków nietoperzy. Nie wspominając już o ptakach, których jest więcej tam, gdzie ludzie zapuszczają się rzadziej.

Co więcej, w ochronę Lasu Łagiewnickiego angażowało się kilka pokoleń. Gdy w XIX wieku kupcy wycięli zachodnią część lasu, fabrykant Juliusz Heinzel kazał ten teren zalesić.

W międzywojniu udało się zatrzymać plany parcelacji na działki terenu znajdującego się na wschód od ul. Wycieczkowej. Apelował o to Stefan Rogowicz, naczelnik Wydziału Plantacji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Historia nakłada na nas obowiązek dalszej ochrony Lasu Łagiewnickiego.

A co z suszą hydrologiczną? Czy nie powinniśmy brać jej pod uwagę, planując inwestycje w Lesie Łagiewnickim?

– Z pewnością. Przyrodnicy prowadzą badania naukowe w Lesie Łagiewnickim od lat 60. XX wieku. Hydrolodzy stwierdzili, że poziom wód gruntowych w niektórych miejscach tego lasu obniżył się o trzy metry, więc następuje osuszanie siedlisk i zamieranie drzew.

Musimy robić wszystko, aby działalność człowieka nie niszczyła kruchej równowagi. Jeśli chcemy wprowadzać interwencje inwestycyjne w tak czułym organizmie, jak Las Łagiewnicki, to musimy oprzeć się na badaniach naukowców. ●

Rozmawiała Małgorzata Szlachetka

*** Grażyna Ojrzyńska**, architektka krajobrazu, urbanistka i doktor nauk biologicznych. W latach 1990-2004 pełniła w łódzkim magistracie funkcję ogrodnika miasta i zastępcy dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska.

OGŁOSZENIE PŁATNE Łódź/34447492

OGŁOSZENIE

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Łodzi obejmującej dolinę rzeki Olechówki, położonej w rejonie ulic: Pabianickiej, 3 Maja i Demokratycznej oraz alei Władysława Bartoszewskiego.

Na podstawie art. 8h ust. 1 i art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z pożn. zm.), zwanej dalej ustawą i art. 21 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z pożn. zm.) w związku z uchwałą Nr XXII/624/25 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 22 października 2025 r., zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie **projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Łodzi obejmującej dolinę rzeki Olechówki, położonej w rejonie ulic: Pabianickiej, 3 Maja i Demokratycznej oraz alei Władysława Bartoszewskiego** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz uzasadnieniem.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w okresie od 21 sierpnia 2026 r. do 18 września 2026 r. w następujących formach:

1) **zbieranie uwag** w terminie **od 21 sierpnia 2026 r. do 18 września 2026 r.**, przy czym uwagi do konsultowanego projektu aktu planowania przestrzennego należy składać do Prezydenta Miasta Łodzi **wyłącznie na formularzu** zgodnym z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. poz. 2509).
Wzór formularza dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi w zakładce „Opracowania"/„Plany miejscowe"/„Przystąpienia do mpzp"/„406. - dolina rzeki Olechówki, Pabianicka, 3 Maja, Demokratyczna, al. Władysława Bartoszewskiego" (pod adresem https://mpu.lodz.pl/opracowania/plany-miejscowe/obejmujacej-doline-rzeki-olechowki-polozonej-w-rejonie-ulic-pabianickiej-3-maja-i-demokratycznej-oraz-alei-wladyslawa-bartoszewskiego-583/).
Stosownie do art. 8g ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej (e-mail: mpu@mpu.lodz.pl, ePUAP), na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego. Uwagi składane w postaci papierowej należy składać na adres Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi, al. Tadeusza Kościuszki 19, 90-418 Łódź.
Składający uwagę zobowiązany jest podać swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazać, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.
Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Prezydent Miasta Łodzi. Bez rozpatrzenia pozostawione zostaną uwagi niespełniające wymogów formalnych, w szczególności:
- złożone poza wyznaczonym terminem,
- niezłożone na ww. formularzu,
- niezawierające danych składającego uwagę,
- niezawierające czytelnego podpisu w przypadku uwagi w postaci papierowej,
- niezłożone w formie dokumentu elektronicznego w przypadku uwagi w postaci elektronicznej;

2) **spotkanie otwarte**, poprzedzone prezentacją ww. projektu planu miejscowego, odbędzie się za pomocą środków porozumiewania się na odległość, w dniu **3 września 2026 r. (czwartek), w godz. od 15.30 do 17.00**. Osoby zamierzające wziąć udział w spotkaniu otwartym powinny się uprzednio zarejestrować. Link do rejestracji zostanie udostępniony na stronie www.mpu.lodz.pl, w zakładce Opracowania;

3) **dyżur projektanta** będzie się odbywał codziennie w czasie trwania konsultacji społecznych, w godz. od 7.30 do 15.30 oraz dodatkowo w dniu **9 września 2026 r. (środa)** po godzinach pracy, **w godz. od 15.30 do 17.00** w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi przy al. Tadeusza Kościuszki 19, 90-418 Łódź.

Projekt planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i uzasadnieniem zostanie udostępniony, w czasie trwania konsultacji społecznych:
- w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi przy al. Tadeusza Kościuszki 19,
- w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www.mpu.lodz.pl.

Administratorem danych osobowych przetwarzanych przez Miejska Pracownię Urbanistyczną w Łodzi w związku z realizacją zadań w zakresie planowania przestrzennego jest Prezydent Miasta Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 104, 90-926 Łódź. Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych dostępna jest pod adresem www.mpu.lodz.pl w zakładce bocznej RODO.

WICEPREZYDENT MIASTA ŁODZI
Tomasz PIOTROWSKI

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448543

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448542

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

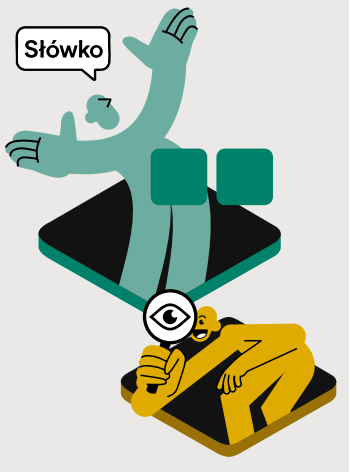

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

1LO

eprasa.pl 429c60c01d

Co zrobić ze zużytymi tekstyliami?

Kłopotliwe stare ubrania

Od ponad roku nie możemy już wyrzucać zużytych ubrań do zwykłych koszy na odpady zmieszane. Jak sobie z tą zmianą radzą Polacy i co jeszcze można zrobić, żeby ułatwić sobie życie?

Jakub Chełmiński

Nawet 26 kg ubrań rocznie kupuje przeciętny Europejczyk lub Europejka. Taka liczba wydaje się ogromna, szczególnie jeśli policzymy to na sztuki. Przykładowo: 15 koszulek waży 3 kg, osiem bluz 4,8 kg, kurtka zimowa ponad 1,5 kg. Średnio ta liczba odpowiada 50-60 sztukom odzieży kupowanej rocznie.

Zaczynamy minicykl, w którym chcemy zachęcić państwa do udziału w naszym Wielkim Teście Wiedzy o Odpadach. I przy okazji zwrócić nieco uwagę, na to co na co dzień wyrzucamy do kosza. Szczegóły testu znajdą państwo na końcu artykułu.

MILIONY TON ODPADÓW

Ekstremalnie szybka wymiana ubrań w naszych szafach, efekt szybkiej mody (fast fashion) napędzanej m.in. przez tanie sklepy z Chin, ale i innych producentów co sezon wypuszczających nowe kolekcje. Według raportu „Co dalej z górą ubrań? Odpowiedzialność w nowym porządku prawnym oczami konsumentów „ firmy RLG w Polsce 40 proc. Polek i Polaków kupuje ubrania impulsywnie, kiedy ma na to ochotę, a nie według potrzeb. Większość kupuje wprawdzie odzież dopiero po zużyciu poprzedniej, ale młode pokolenie Generacji Z, a także kobiety, robią to częściej. Nawet jedna na pięć młodych osób z tej generacji kupuje ubrania raz na tydzień lub dwa.

Jednocześnie badani konsumenci są przekonani, że jakość odzieży jest gorsza niż kiedyś. Puchną więc nasze szafy, choć często od ubrań słabej jakości, dlatego jednocześnie coraz częściej zmieniamy garderobę. Znów przeciętny Europejczyk lub Europejka wyrzuca co roku 11 kg tekstyliów. W skali całe Unii Europejskiej daje to miliony ton odpadów co roku. Tylko jeden procent z nich trafia do recyklingu.

Co się z dzieje z resztą to materiał na osobny artykuł. Miliony ton odzieży z Europy trafiają do Afryki i Azji, gdzie tylko część jest wykorzystywana ponownie. Według raportu Europejskiej Agencji Środowiska na wysypiska w Afryce trafia 40 proc. tekstyliów eksportowanych z UE na ten kontynent. Jak zaśmieca to kontynent pisał niedawno Maciej Czarnecki z „Gazety Wyborczej".

Właśnie po to, żeby okiełznać ten niekontrolowany zalew, dyrektywa unijna wprowadziła nowe regulacje. W Polsce weszły w życie 1 stycznia 2025 roku.

Nadal obowiązuje podział na pojemniki w selektywnej zbiórce odpadów. Oddzielnie wrzucamy szkło, papier i tworzywa sztuczne, szkło opakowaniowe, odpady biodegradowalne i zmieszane. Różnica jest taka, że ubrań i innych tekstyliów (jak np. pościel, buty) nie można już wyrzucać do zwykłych pojemników na odpady zmieszane.

Trzeba więc poświęcić im nieco więcej uwagi, tak samo jak powinniśmy już to robić z choćby z elektroodpadami.

Od razu po wprowadzeniu zmian podniosły się głosy niezadowolenia, spływały także do naszej redakcji. „Mam z jedną z parą dziurawych skarpetek jechać do PSZOK-u?", „To zachęta do jeżdżenia samochodem, bo PSZOK-i znajdują się na peryferiach" – to tylko niektóre głosy od naszych czytelników.

Mimo tego Polacy ruszyli do PSZOK-ów. Z najnowszych danych, które dostaliśmy w warszawskim ratuszu jeszcze w 2024 roku do warszawskich PSZOK-ów oddano 25 ton ubrań, w 2025 już 267 ton, a w pierwszej połowie tego roku – już 157 ton.

- 2024 r. – 25,247 ton,
- 2025 r. – 267,001 ton,
- I półrocze 2026 r. – 157,867 ton.

Po zmianie przepisów gminy stanęły przed nie lada wyzwaniem – jak zbierać tekstylia jednocześnie nie utrudniając zbytnio życia mieszkańcom. Tym bardziej że na przykład w Warszawie z nowymi przepisami zbiegło się usuwanie z ulic nielegalnych pojemników na ubrania. Jeszcze kilka lat temu mieliśmy ich prawdziwy wysyp, stały na niemal każdej ulicy polskich miast. Problem w tym, że wiele z nich zajmowało chodniki nielegalnie, a w dodatku nikt nie kontrolował, co się dzieje z wrzucaną do środka zawartością. Ubrania wartościowe, niezniszczone, trafiały do sklepów z odzieżą używaną, ale to znikomy procent zwracanej odzieży. Cała reszta „znikała" w niekontrolowany sposób.

• **Sklep z odzieżą używaną** FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

40 proc. Polek i Polaków kupuje ubrania impulsywnie, a nie według potrzeb. Młode pokolenie Generacji Z, a także kobiety, robią to częściej

CO ZATEM ROBIĆ Z NIEPOTRZEBNYMI UBRANIAMI?

Przede wszystkim trzeba podzielić je na te, które jeszcze nadają się do użytku. I warto to zrobić uczciwie. Przedstawiciele firmy i organizacji prowadzące zbiórki odzieży narzekają, że od wprowadzenia przepisów w 2025 roku w zbieranej odzieży bardzo wzrósł odsetek ubrań zniszczonych, po prostu bezużytecznych.

Ubrania, które jednak uznamy za wciąż wartościowe, można oddawać m.in. do takich organizacji, które zajmą się ich dalszą dystrybucją w zrównoważony sposób. W „Ubrania do oddania" wystarczy przygotować i nadać paczkę o wadzę do 25 kg. Możemy tez wybrać, jaką organizacje wesprze dochód z naszych niepotrzebnych ubrań: czy to będzie ratowanie bocianów, pomoc osobom w kryzysie bezdomności czy cegiełka na budowę ośrodka dla osób z depresją.

Podobnie działa też usługa InPostu „Puść w obieg". Spakować i za darmo wysłać przez paczkomat możemy nie tylko niepotrzebne ubrania, ale też zabawki, buty czy nawet elektronikę. InPost zapewnia, że zajmie się nimi profesjonalna firma, wykorzysta, to co się da wykorzystać, a resztę zutylizuje zgodnie w wymogami ochrony środowiska.

W Łodzi wciąż działa duża sieć pojemników, do których można wkładać niepotrzebne ubrania. Ich mapę podaje urząd miasta.

Nie da się jednak ukryć, że nie wszystko już nadaje się do ponownego użytku i każde spodnie czy koszulka mają swój najlepszy czas za sobą. Co zatem z ubraniami, które już nikomu nie posłużą, zużyta bielizną czy zwykłymi starymi szmatami?

Tu pozostają oczywiście gminne PSZOK-i, czyli Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. ●

Wielki Test Wiedzy o Odpadach

• „Gazeta Wyborcza" zaprasza do udziału w kolejnej edycji Wielkiego Testu Wiedzy o Odpadach, organizowanego z okazji Światowego Dnia Ziemi.

W tym roku konkurs odbędzie się 17 września – jednocześnie w Warszawie i Łodzi.

Segregacja odpadów jest dziś jednym z najprostszych działań, które każdy z nas może podejmować na rzecz środowiska. Choć podstawowe zasady wydają się dobrze znane, wiele przedmiotów codziennego użytku nadal budzi wątpliwości. Gdzie powinny trafić fusy po kawie? Czy stłuczony talerz należy wrzucić do pojemnika na szkło? Co zrobić ze zużytymi bateriami lub opakowaniami po lekach?

Odpowiedzi na te i wiele innych pytań będzie można sprawdzić podczas testu przygotowanego przez organizatorów.

Konkurs ma formę testu wiedzy składającego się z 60 pytań zamkniętych dotyczących segregacji odpadów, recyklingu oraz zasad prawidłowego postępowania z odpadami. Na rozwiązanie całości uczestnicy będą mieli 45 minut, a odpowiedzi będą zaznaczane na tabletach.

Do wygrania łącznie 12 tysięcy złotych. W każdym mieście organizator wyłoni trzech laureatów.

- **I miejsce – 3 000 zł**
- **II miejsce – 2 000 zł**
- **III miejsce – 1 000 zł**

Udział w konkursie jest bezpłatny. Zgłoszenia przyjmowane są do 11 września 2026 roku za pośrednictwem formularza dostępnego pod adresem **wyborcza.pl/testoodpadach**

OGŁOSZENIE

Łódź/34445644

17 WRZEŚNIA, ŁÓDŹ

Wielki Test Wiedzy o Odpadach

Więcej: **Wyborcza.pl/testoodpadachLO**

ORGANIZATOR

wyborcza.pl

REKLAMA

SPONSOR GŁÓWNY I PARTNER MERYTORYCZNY

RLG by Reconomy

ELEKTROBOOC

Zrealizowano w ramach publicznych kampanii edukacyjnych prowadzonych przez RLG w Polsce

1 LO

eprasa.pl 429c60c01d

Łodzianie o zmianach w mieście

Nie żałują ruin ani brudu. Drażni ich coś innego

– Kiedyś Piotrkowska obsługiwała codzienność, dziś czas wolny młodych – mówi 77-letnia Jadwiga. Ostatni raz była tam kilka lat temu. Sklepów, w których robiła zakupy, już nie ma. Restauracje? Za drogie.

• **Plac Wolności w Łodzi** FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Robert Grześkowiak

Na starej Piotrkowskiej załatwiało się dzień! Szło się po buty, firanki, garnki, czasem tylko sprawdzić, kto siedzi w której kawiarni – Jerzy ma 84 lata i pamięta ulicę, która na stałe nie była jeszcze deptakiem. Dziś, gdy idzie Piotrkowską po dłuższej przerwie, przeciera oczy ze zdumienia.

KAWIARNIA, W KTÓREJ POZNAŁ ŻONĘ. BYLI RAZEM 60 LAT

Oj, bywało się na Piotrkowskiej. – Czasami się poszwendać, tak jak i teraz robi młodzież, czasami, żeby wejść do jakiegoś tańszego lokalu na kawę – wspomina Jerzy.

Upodobał sobie zwłaszcza jedną kawiarnię – Kaczka była przy Piotrkowskiej 196, dziś pod tym adresem jest pizzeria Papa Lolo. – Jako już pełnoletni chłopak spędzałem tam większość swojego wolnego czasu – przyznaje.

Szatnia obowiązkowa. Paliło się zawsze przy stolikach. A po otwarciu drzwi dym wytaczał się kłębem na ulicę.

To był czas, kiedy nie każdy miał telefon w domu. Miasto miało więc swoje punkty kontaktowe. Kawiarnia, kino, przystanek, brama, stały stolik. – Jak chciałem kogoś spotkać, szedłem do jednej kawiarni, potem do drugiej – dodaje Jerzy.

W Kaczce Jerzy poznał przyszłą żonę. Pamięta ten dzień, jakby to było dziś. Siedział z kolegą przy kawie, ale wyszli na chwilę do knajpy po drugiej stronie ulicy. Rzeczy zostawili na stoliku, bo przecież obsługa ich doskonale znała. Kiedy wrócili, przy ich miejscu siedziały już dwie dziewczyny. Jedna z nich spodobała się Jerzemu: – Spędziłem z nią następne 60 lat swojego życia. Żona zmarła dwa lata temu.

Na randki najczęściej chodzili właśnie do Kaczki albo do łódzkich kin. Gdy dopisało szczęście, jechali dalej np. do Pabianic. – Znajomy miał syrenkę, więc można było pojechać na zabawę. Była taka świetna restauracja z dancingiem – wspomina. Grała muzyka, zbierało się towarzystwo.

PIOTRKOWSKA MA „EUROPEJSKI WYSTRÓJ", ALE...

– Piotrkowska to było centrum zakupów. Cała w sklepach. Tu obuwniczy, tu firanki, tu gospodarstwo domowe, tam garnki – wylicza Jadwiga, 77-letnia emerytka.

Po buty do jednego sklepu, po firanki do drugiego, po garnki jeszcze gdzie indziej.

Jadwiga jadała w barach mlecznych. Brało się herbatę, bułkę z serem. Albo obiad z dwóch dań: zupę, ziemniaki albo kluski, surówkę, kotlet. – Nie były to wykwintne restauracje jak teraz. Ale człowiek pochodził po sklepach, zgłodniał, wszedł i zjadł, a potem dalej gonił życie – mówi.

Przyznaje, że Łódź wypiękniała. Kamienice są odnawiane, ulice remontowane, w dawnych fabrykach powstają sklepy, biura, biblioteki. Nie żałuje ruin ani brudu. Drażni ją co innego. – Zieleni niby dużo, nowe drzewa posadzone, ale co z tego, jak wszystko wokół wybetonowane! Te drzewa mają za mało wody, za mało powietrza. Wszystko usycha i zostaje tylko asfalt – ubolewa.

Jerzy i Jadwiga zgadzają się, że Piotrkowska ma dziś „europejski wystrój". Dostrzegają odrestaurowane kamienice i nowe chodniki. Ale przyznają też, że coraz trudniej znaleźć im powód, żeby tam wracać.

Jadwiga ostatni raz była na Piotrkowskiej jakieś siedem lat temu. Sklepów, które kiedyś ściągały ją do centrum, prawie już nie ma. Restauracje są dla niej po prostu za drogie – to miejsca, do których chodzi od święta albo kiedy ktoś zaprosi. – Dawniej Piotrkowska obsługiwała codzienność, dziś czas wolny młodych – zauważa.

Jadwiga pracowała pod trzema adresami. Najpierw Obrońców Pokoju przy Kilińskiego, niedaleko dawnej ulicy 8 Marca. Potem Bonaks bliżej Złotna, naprzeciwko cmentarza na Mani. Na końcu zakład obuwniczy przy Traktorowej. Dla niej dawna Łódź, to przede wszystkim Łódź pracy. W pierwszym zakładzie przygotowywała materiał i nici, później robiła przy butach. Włókniarki, owszem, były najważniejszym symbolem miasta, ale obok nich pracowali obuwnicy, mechanicy, kierowcy, magazynierzy, księgowe, majstrowie.

Obrońców Pokoju to dawny Uniontex, zakład tak ważny, że w 1987 roku odwiedził go Jan Paweł II. Spotkał się tam z łódzkimi włókniarkami. Był to jeden z największych zakładów włókienniczych w Europie: około 20 hektarów, 150–200 mln metrów tkanin rocznie i do 20 tys. ton przędzy.

Dla Jadwigi z tej wielkości został obraz widziany z tramwaju. Obserwowała walące się z czasem budynki. – Okropnie to wyglądało – mówi.

Transformacja była bolesna.

Zygmunt, 87-letni emerytowany technik: – Były zakłady po 14-15 tysięcy pracowników. I zamykano je prawie z dnia na dzień.

Jego żona pracowała jako księgowa – kontrolowała rozliczenia w fabrykach przy Piotrkowskiej. Dziś w tej okolicy zamiast fabryk są restauracje, biura, kluby i modne podwórka. Zygmunt nie mówi, że to źle.

Według Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w województwie łódzkim 66 proc. pracujących przypada dziś na usługi, 24 proc. na przemysł, a 10 proc. na rolnictwo. Region, którego tożsamość przez dekady opierała się na fabrykach, utrzymuje się dziś przede wszystkim z pracy poza przemysłem. Raport BEAS 2025 pokazuje Łódź od lepszej strony: inwestorzy ocenili jej potencjał na 7,2 pkt w dziesięciostopniowej skali, wysoko punktując biura, infrastrukturę biznesową i atrakcyjność miasta do życia.

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi w raporcie o warunkach i jakości miejsc pracy wskazywało na niską jakość pracy w regionie, niskie zarobki i problemy rekrutacyjne związane z kwalifikacjami pracowników. Podobnie zwracaliśmy uwagę w „Wyborczej", gdy prof. Piotr Krajewski z Uniwersytetu Łódzkiego mówił, że Łódź „nie jest centrum bardzo wysokich zarobków", a wiele dostępnych miejsc pracy wiąże się z produkcją, logistyką i prostszymi usługami. Przy innej okazji profesor mówił wprost, że jeśli porównać łódzki rynek pracy z innymi czołowymi miastami w Polsce: „to jest przepaść".

Dlatego kierunek rozwoju Łodzi jest niejednoznaczny. Miasto jest atrakcyjniejsze dla inwestorów, ma lepsze biura, odnowione fabryki, wydarzenia, hotele, restauracje, logistykę, usługi dla biznesu. Nie ma już przemysłowego rdzenia, który przez dekady dawał pracę całym rodzinom. Część dawnej tradycji próbuje przetrwać w mniejszych firmach tekstylnych, lecz i one są pod presją. Jak pisaliśmy w „Wyborczej", w 2025 roku w Polsce przestało działać 240 producentów tkanin i 528 producentów odzieży, a Jerzy Kotwas z Izby Bawełny przypominał, że w sezonie 1988/1989 polskie zakłady przetworzyły około 166 tys. ton bawełny, podczas gdy dziś jest to około 10 tys. ton.

Jest jeszcze Warszawa. Nie jako pewna diagnoza, że Łódź stała się jej noclegownią, lecz jako coraz silniejszy punkt odniesienia. ŁKA podaje, że w ciągu dekady z połączeń między Łodzią a Warszawą skorzystało ponad 4,6 mln osób, a najszybszy Super Sprinter pokonuje trasę w 67 minut. Dla jednych to szansa: można mieszkać taniej i pracować bliżej największego rynku w kraju.

PODZIAŁ ŁODZI WEDŁUG KLUBOWYCH BARW

Dla Zygmunta nie tylko przemysł był dawnym symbolem Łodzi. Wspomina także o łódzkich klubach piłkarskich, a przede wszystkim o ŁKS-ie. Pierwszy raz poszedł na mecz w 1956 roku, miał 15 lat. Bilet dostał przypadkiem od chłopaka, który wolał wtedy spędzić czas z dziewczyną niż iść na stadion. Zygmunta nie trzeba było prosić, od razu wsiadł w tramwaj. Później – kiedy pracował przy Dworcu Kaliskim, zaglądał nawet na treningi. Niektórych piłkarzy znał osobiście, z niektórymi siadał po meczu.

Dziś mówi, że jest kibicem łódzkich drużyn. ŁKS ma dwa mistrzostwa Polski, Widzew cztery, w tym wielkie lata 80. i 90., europejskie puchary i Ligę Mistrzów. Docenia, że oba kluby grają na nowoczesnych stadionach: obiekt ŁKS-u ma 18 029 miejsc, Widzewa – 18 008.

– Stadiony są piękne, tylko chciałoby się, żeby jeszcze drużyny za tym poszły. Bo Łódź kiedyś więcej znaczyła w sporcie – mówi.

Przyznaje, że dawne kibicowanie nie było grzeczne. Były wyzwiska, awantury, czasem bójki, ale Zygmunt nie pamięta niczego na kształt późniejszej przemocy: maczet, ustawek, strachu przed wejściem w nieodpowiednią część miasta, podziału ulic według klubowych barw.

Jadwiga nie chodziła i nie chodzi na mecze, ale kiboli rozpoznaje. Tych, którzy zaczynają rozrabiać, bo czują za plecami grupę i nie boją się konsekwencji. – Kiedy jeszcze dziś przez wagon przechodzi banda kiboli, nikt rozsądny nie zwraca im uwagi. Ludzie patrzą w okno albo w telefon – mówi.

NA DROGI ŁODZIANIE NARZEKALI OD ZAWSZE

Zygmunt docenia modernizację trasy W-Z i nowy Dworzec Fabryczny, choć był na nim tylko raz. Czeka na kolejowe połączenie Łodzi Fabrycznej z Kaliską.

– Zanim powstała trasa W-Z, nie było wygodnego przejazdu ze wschodu na zachód miasta. Trzeba było kluczyć, nadrabiać, szukać przejazdu bocznymi ulicami – zwraca uwagę Zygmunt.

Przekonuje przy tym, że na drogi Łodzianie narzekali od zawsze. Sam przez remonty dziś musi nadrabiać drogi na cmentarz do bliskich, ale nie narzeka. – Jeśli się nie robi, będzie gorzej. Jeśli się robi, Łódź będzie co prawda jakiś czas rozkopana, ale może później będzie lepiej – mówi.

I dodaje: – Chciałbym, żeby moja Łódź mogła pójść naprzód, wręcz skoczyła. ●

eprasa.pl 429c60c01d

wyborcza
POZNAŃ
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadząca **Monika Pasławska** poznan.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: poznan@wyborcza.pl

Awantura na Strzeszynie

Zbyt wielu chętnych na budynek dawnej szkoły

Zabytkowy budynek chciałaby przejąć rada osiedla, by służył mieszkańcom. Wniosek o dzierżawę złożyła też działająca na Strzeszynie prywatna fundacja. Z nieoficjalnych informacji wynika, że szkołą zainteresowana jest również kuria.

Maria Bielicka

• **O budynek starej szkoły toczy się zacięty bój, bo pomysłów na niego jest wiele** FOT. MARIA BIELICKA

Budynek przy Biskupińskiej 27 ma bardzo atrakcyjną lokalizację, bo jest położony w bliskim sąsiedztwie Jeziora Strzeszyńskiego – popularnego miejsca wypoczynku Poznaniaków. Powstał w 1914 r. na działce przekazanej lokalnej społeczności pod szkołę przez hrabiego Feliksa Przyłuskiego. W czasie wojny mieszkali w nim robotnicy przymusowi. Teraz nieruchomość należy do miasta, które przez ostatnie 35 lat dzierżawiło go na niepubliczne młodzieżowe schronisko Hanka z prawie setką miejsc noclegowych. Z końcem sierpnia dzierżawca zrezygnuje jednak z dalszego najmu.

O budynek toczy się teraz zacięty bój, bo pomysłów na niego jest wiele. Była o nich mowa podczas konferencji prasowej zwołanej przez osiedlowych radnych ze Strzeszyna.

Nie ma się gdzie spotkać

Mieszkańcy i rada osiedla chcą, by miasto przeznaczyło budynek na cele społeczne. – Nasza okolica jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się rejonów Poznania, rośnie tu też liczba mieszkańców. Niestety nie mamy gdzie się spotykać, bo nie ma tu żadnych miejskich budynków, które mogłyby zostać zaadaptowane na dom kultury czy siedziby dla prężnie działających lokalnych organizacji społecznych. Na osiedlu są klub seniora, grupa teatralna, chóry, Centrum Inicjatyw Lokalnych i Centrum Inicjatyw Międzypokoleniowych, a także Koło Gospodyń Miejskich. Jesteśmy w stanie wypełnić wydarzeniami cały budynek, i to codziennie, bo mamy bardzo aktywnych mieszkańców – mówiła Katarzyna Zalewska, mieszkanka i osiedlowa radna ze Strzeszyna.

– W tej chwili możemy spotykać się tylko w domu, na dworze, w supermarkecie albo w kościele – dopowiada Dobrochna Bartkowska-Nowak z Koła Gospodyń Miejskich, bo na spotkanie z dziennikarzami przyszli też mieszkańcy i lokalni działacze. – Jesienią Strzeszyn zapada w sen zimowy, bo po prostu nie mamy gdzie się podziać – uzupełnia Zalewska.

Radni podjęli starania o to, by miasto zgodziło się przekazać budynek na ośrodek kultury i integracji mieszkańców oraz na siedzibę rady osiedla, gdy tylko dowiedzieli się, że poprzedni dzierżawca złożył wypowiedzenie. Przyjęli w tej sprawie formalną uchwałę i zawarli w niej wniosek do miasta „o wstrzymanie ewentualnych procedur konkursowych zmierzających do komercyjnego wynajmu lub zbycia budynku tzw. „Starej Szkoły" przy ul. Biskupińskiej 27". Rada sprzeciwiła się też komercjalizacji całości nieruchomości – dopuszcza tylko wynajęcie części budynku np. na restaurację czy kawiarnię, by z tych przychodów pokryć koszty dalszego utrzymania obiektu. Radni podkreślają, że budynek ma ogromną wartość historyczną i sentymentalną dla mieszkańców Strzeszyna, dlatego właśnie im powinien dalej służyć. Jednocześnie deklarują, że mają 3 mln zł na remont, z tego 2 mln zł to nagroda dla mieszkańców, przyznana w konkursie „Zamelduj się na fyrtlu".

Wielkie obietnice i wielki sceptycyzm

Na spotkaniu nieoczekiwanie pojawił się Krzysztof Stankowski, prezes fundacji Wspólny Nurt, która dzierżawi już od miasta Skout Camp przy ul. Koszalińskiej. Stankowski przyznał, że złożył już wniosek w Zarządzie Komunalnych Zasobów Lokalowych o dzierżawę budynku, by dalej prowadzić w nim schronisko. Dodał, że do wniosku dołączył listy referencyjne m.in. z wydziału kultury, czy od Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Rada Osiedla wcześniej o wniosku fundacji nie wiedziała, choć słyszała, że jakiś podmiot jest dzierżawą zainteresowany. Te informacje wprawiły więc radnych w lekką konsternację.

Tymczasem Stankowski przejął inicjatywę. Wiele mówił o dotychczasowych działaniach fundacji na rzecz mieszkańców Poznania i Strzeszyna oraz zapewniał, że właściwie cel fundacji i rady osiedla jest zbieżny. – Nie ma dwóch stron, rada osiedla działa na rzecz mieszkańców Strzeszyna i my działamy na rzecz społeczności lokalnej od 30 lat. Jako fundacja realizujemy szereg projektów dla naszego kochanego Strzeszyna i dalej będziemy to robić. Dlatego wszystko, co się będzie tutaj działo, będzie się działo również dla mieszkańców – mówił, podkreślając, że sam jest mieszkańcem tej części Poznania od lat 80.

> *Na osiedlu są klub seniora, grupa teatralna, chóry, Centrum Inicjatyw Lokalnych i Międzypokoleniowych oraz Koło Gospodyń Miejskich. – Jesteśmy w stanie wypełnić wydarzeniami cały budynek*

Stankowski zadeklarował też, że jeśli dostanie budynek, będzie on otwarty na wszystkie inicjatywy społeczne zarówno rady osiedla, jak i samych mieszkańców i będzie możliwość organizowania na terenie danej szkoły różnych wydarzeń. – Oczywiście nie zawsze i nie o każdej porze dnia i nocy, bo tego się zrobić nie da – zastrzegł.

Radni nie ukrywali jednak, że bliskiej współpracy z fundacją sobie nie wyobrażają. – Mieszkańcy nie mają żadnych korzyści ze Scout Campu, więc i w budynku starej szkoły fundacja chce realizować własne interesy. Do tej pory współpraca między nami się nie układała – ripostują radni. Zapytałam więc prezesa fundacji, jakie konkretnie aktywności Wspólny Nurt do tej pory proponował mieszkańcom Strzeszyna. Stankowski wymienił ognisko w listopadzie ubiegłego roku, zorganizowane z okazji Dnia Niepodległości.

– Jeśli w tym miejscu będzie schronisko, to dla nas sytuacja będzie taka, jak do tej pory: znowu ten budynek nie będzie służył mieszkańcom – podsumowała Katarzyna Zalewska.

Mieszkańcy nie odpuszczają

Według informacji, które dotarły do rady osiedla, pomysłów na zagospodarowanie zabytkowego budynku jest jeszcze więcej. Wydział Oświaty Urzędu Miasta Poznania zastanawiał się nad utworzeniem tu szkoły specjalnej. – Ale ponoć z tego pomysłu się wycofuje – mówią radni. Przyznają jednak, że gdyby powstała szkoła, budynkowi zostałaby przywrócona jego pierwotna funkcja. – Jednak oddanie go w prywatne ręce lub komercyjny najem byłoby wielką stratą.

Zainteresowana kupnem lub zamianą zabytkowego budynku ma być też poznańska kuria. – Podobno chce tu utworzyć archidiecezjalny ośrodek rekolekcyjny – mówi Zalewska.

Rada Osiedla Strzeszyn podjęła już wstępne rozmowy z przedstawicielami władz Miasta, w tym z Magdaleną Pietrusik-Adamską, zastępcą prezydenta odpowiedzialną za sprawy społeczne, z dyrektorem wydziału oświaty, dyrektorką wydziału kultury oraz z wydziałem zdrowia i spraw społecznych. – Niestety w Wydziale Wspierania Jednostek Pomocniczych UMP, dowiedzieliśmy się na razie nieoficjalnie, że nasza uchwała w tej sprawie z lipca nie będzie brana poważnie pod uwagę ze względu na konkurencyjne propozycje – mówił Jan Matusewicz, również osiedlowy radny ze Strzeszyna.

Mieszkańcy jednak nie odpuszczają i podpisują w tej sprawie petycję na petycjeonline.com. W ciągu kilku dni, mimo wakacji, pod petycją podpisało się kilkaset osób. Radnych i mieszkańców Strzeszyna wspiera też Marcin Ruta, członek Rady Miasta Poznania. Ruta wystosował już do prezydenta Jacka Jaśkowiaka interpelację na temat przyszłego zagospodarowania budynku z wieloma szczegółowymi pytaniami. Odpowiedzi jeszcze nie ma.

Ja też zapytałam urząd miasta o pomysły na zagospodarowanie budynku. – Obecnie w związku z powrotem nieruchomości do zasobu Miasta, prowadzona jest wewnętrzna analiza, której celem jest wypracowanie propozycji w zakresie dalszego sposobu zagospodarowania nieruchomości miejskiej – informuje Katarzyna Przybysz, zastępczyni dyrektora Wydziału Gospodarki Nieruchomościami UMP. ●

eprasa.pl 429c60c01d

Gmina, która stawia na OZE

Nie ma betonozy, są za to niżs

– **Dzięki inwestycji w fotowoltaikę płacę za prąd ok.** 15 zł na dwa miesiące. Dzięki temu kupiliśmy kuchnię indukcyjną czy klimatyzację, z której cieszymy się podczas upałów – mówi Jacek Stankiewicz z Jaroszewic Rychwalskich.

Tomasz Cylka

• **Jedną z osób, która sześć lat temu zdecydowała się na inwestycję w OZE, jest Jacek Stankiewicz z Jaroszewic Rychwalskich** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Rychwał jest jedną z tych gmin w Wielkopolsce, do której nigdy w historii nie dojeżdżały pociągi. Przez miasto nie biegła żadna linia kolejowa, dlatego transport publiczny opierał się tam wyłącznie na komunikacji autobusowej. Choć dziś tyle mówi się o wykluczeniu komunikacyjnym, to Rychwał nie jest w tragicznej sytuacji. W dni powszednie średnio co godzinę jeżdżą tu autobusy PKS z Konina, są także dwa kursy do Kalisza. O wiele gorzej jest w weekendy, gdy mieszkańcy są skazani na własne auta.

RYCHWAŁ CZEKA NA NOWĄ DROGĘ NR 25

Do Rychwała jedziemy z fotografem samochodem i to jest podróż przed dwa światy. Najpierw mamy autostradę A2, jedną z najdroższych – jeśli nawet nie najdroższą w Europie. Za każde 50 km z Poznania płacimy 40 zł. Na węźle Modła koło Konina zjeżdżamy na drogę krajową nr 25, prowadzącą z Konina do Kalisza. To właśnie na tej trasie znajduje się Rychwał. Szybko zwalniamy do 70 km/h. Wystarczy, że jakiś pojazd skręca w lewo, by utworzył się korek. Samorządy z okolicy czekają na nową drogę, choć nie będzie to klasyczna „ekspresówka".

– Ta trasa będzie realizowana jako rozbudowa drogi krajowej do klasy GP, a całość ma połączyć Konin, Kalisz i Ostrów Wielkopolski do 2030 roku.

Nie ma co ukrywać, że bardzo na nią czekamy, bo znacznie przyspieszy dojazd np., do Konina – mówi Stefan Dziamara, burmistrz Rychwała.

Klasa GP to tzw. droga ruchu przyspieszonego. Podobnie jak autostrada czy ekspresówka będzie miała po dwa pasy ruchu w każdą stronę, a jezdnie oddzieli pas zieleni. Droga tej klasy jest np. między Poznaniem a Tarnowem Podgórnym. Dopuszczalna prędkość wynosi tu 100 km/h. Burmistrz Rychwała cieszy się, że jeden z węzłów znajdzie się właśnie na wysokości tego miasta.

– To otworzy przed nami nowe perspektywy rozwoju dla całej gminy – podkreśla Dziamara.

W lutym 2026 roku GDDKiA podpisała umowę na zaprojektowanie i rozbudowę odcinka właśnie między Koninem a Rychwałem. Wartość kontraktu wynosi prawie 380 mln zł, a kierowcy skorzystają z nowej, 12-kilometrowej trasy w IV kwartale 2029 roku.

WIELKA INWESTYCJE W GMINNEJ SZKOLE

Na razie jednak z jednopasmowej drogi krajowej skręcamy do Rychwała. Na głównej ulicy Konińskiej, tuż za cmentarzem, znajduje się Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera, która przyciąga wzrok odnowioną elewacją.

– To jest nasza tysiąclatka, która ze zrozumiałych względów wymaga inwestycji. Kończymy właśnie jej kompleksową termomodernizację za 17 mln zł – cieszy się Dziamara. Ponad 13 mln zł to wsparcie z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski. – Kiedyś działała tu kotłownia węglowa, którą potem zamieniliśmy na olej opałowy. Teraz zamontowaliśmy pompy ciepła i naprawdę jesteśmy dumni z tej inwestycji.

1 września dzieci przyjdą do szkoły, gdzie zostały wymienione wszystkie okna,

ściany docieplono 15-centymetrową warstwą styropianu, a nowe dachy wzbogacono o panele fotowoltaiczne. Ale to nie wszystko: odmalowaliśmy wszystkie sale, wymieniliśmy oświetlenie – wylicza burmistrz.

Na frontowej ścianie szkoły działa już telebim, z którego mieszkańcy dowiedzą się nie tylko jaka jest temperatura, ale również jakie panuje w gminie zanieczyszczenie powietrza. Będzie to też kolejny sposób przekazywania ważnych, często trudnych i nagłych informacji.

– Mieliśmy niedawno bakterie E. coli w wodzie. Nie można było z niej korzystać i musieliśmy zorganizować beczkowozy. Oprócz mediów społecznościowych to będzie kolejne źródło gminnych komunikatów kryzysowych – mówi burmistrz.

Ta inwestycja nabiera jeszcze większego znaczenia, gdy uwzględnimy, że w tym budynku oprócz szkoły działa żłobek oraz Centrum Usług Społecznych, które powstało po zmianach w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

NA POCZĄTKU MIESZKAŃCY BYLI SCEPTYCZNI

Termomodernizacja szkoły wpisuje się w gminne projekty związane z szeroko pojętą ochroną środowiska. To jeden z priorytetów dla gminy położonej przecież we wschodniej Wielkopolsce, tak bardzo kojarzonej z odkrywkami węgla brunatnego. Choć akurat sam Rychwał, położony na południe od Konina, jest od nich oddalony. – Nie dla wszystkich ten problem ekologii jest oczywisty.

Uważam, że żyjemy dziś w tak zwariowanym świecie, w którym nie wszyscy uważają, że walka z ociepleniem klimatu powinna być ważna, choćby dla przyszłych pokoleń. Bardzo nad tym ubolewam – zwraca uwagę burmistrz.

– Przyjechałem do Rychwała 1 lipca 1981 roku, mieszkam więc tu już 46 lat. I dobrze pamiętam, jak w latach 80. czy 90., jesienią czy zimną, nie dało się wyjść wieczorem na spacer. Nad miastem unosił się jeden wielki dym. Dzisiaj wszystko zmieniło się niemal w stu procentach. Można wieczorem wyjść na spacer o każdej porze roku, można pobiegać lub pojeździć na rowerze, jak kto woli – dodaje.

Włodarz gminy przypomina pierwsze ekologiczne inwestycje realizowane w 2015 roku. – Pierwszy projekt to było skromne 25 instalacji odnawialnych źródeł energii na domach indywidualnych. Projekt opiewał na ok. 1 mln, a dofinansowanie wynosiło 90 proc. Byliśmy jednym z pierwszych samorządów, który się na to zdecydował – wskazuje Dziamara.

Oprócz domów fotowoltaika trafiła m.in. na budynek gminnej biblioteki, a potem urzędu gminy. Ewa Jędrzejczak, zastępca burmistrza, przypomina, że początki nie były łatwe.

– Na spotkaniach wiele osób mówiło, że to się nie opłaca, że nie wiadomo, co to będzie. Dziś widać, jak to się zmieniło – mówi zastępczyni.

PARTNERSKI PROJEKT CZTERECH GMIN

Kilka lat później gmina postanowiła iść za ciosem i sięgnąć po kolejne fundusze europejskie na OZE. – Żeby zwiększyć szanse, a patrzyliśmy bardzo perspektywicznie, stworzyliśmy porozumienie czterech gmin, czyli Rychwał, Tuliszków, Golina i Wierzbinek – tłumaczy Dziamara.

I tak w 2018 roku dzięki partnerskiemu projektowi powstało aż 668 instalacji fotowoltaicznych na 1896 MW. Rychwał został symbolicznie liderem tego przedsięwzięcia, którego wartość zbliżyła się do 9 mln zł, a ponad 5,3 mln zł to dotacja z funduszy unijnych.

– Mieszkańcy przekonali się, że dzięki fotowoltaice realnie oszczędzają i więcej pieniędzy zostaje w kieszeni zwykłych ludzi. W tych trudnych czasach jeszcze bardziej to rozumiemy i doceniamy – mówi burmistrz.

I dodaje: – W tym rozdaniu było już więcej chętnych, niż otrzymana dotacja. To dowód na to, jak dojrzała świadomość obywatelska, że warto inwestować w ochronę klimatu. Poza tym mieszkańcy zobaczyli, że to są bezpieczne instalacje. Przez te kilka lat mieliśmy tylko jeden pożar, gdy w kotłowni spalił się falownik. Awarii też było niewiele – podsumowuje ten projekt Dziamara.

Projekt gmin Rychwał, Tuliszków, Golina i Wierzbinek wygrał w pierwszej edycji plebiscytu „Łączy nas WIELkopolskieE" w kategorii „Łączy nas... dobry klimat". Na początku września rozpocznie się piąta edycja głosowania, wtedy też poznamy dwudziestkę nominowanych.

RACHUNKI SĄ O WIELE NIŻSZE

Jedną z osób, która sześć lat temu zdecydowała się na inwestycję w OZE, jest Jacek Stankiewicz z Jaroszewic Rychwalskich. – Zdecydowałem się na montaż instalacji fotowoltaicznej i po kilku latach mogę powiedzieć, że to był bardzo dobry i przemyślany ruch.

Owszem, na początku trzeba było zainwestować, ale przy wsparciu gminy te koszty nie były wielkie. Jednorazowy wydatek ok. 3 tys. zł był do udźwignięcia – mówi Stankiewicz.

Nasz rozmówca nie ma żadnych wątpliwości, że rachunki za prąd spadły znacząco – do ok. 15-17 zł na dwa miesiące. Wtedy przy podpisywaniu umów były bowiem bardzo korzystne systemy rozliczania OZE. Dziś wygląda to już nieco inaczej, ale i tak się opłaca.

– Zaoszczędzone dzięki temu pieniądze zainwestowaliśmy w poprawę komfortu życia, np. w kuchnię indukcyjną czy klimatyzację, z której szczególnie cieszymy się podczas letnich upałów. To nie wszystko: zrezygnowaliśmy z gazu, a gdyby z jakichś względów zabrakło któregoś dnia prądu, jesteśmy zaopatrzeni w agregat – przyznaje mieszkaniec gminy i dodaje:

– Zachęcam tych, którzy się wahają, by skorzystali, jeśli taka okazja się trafi. To jest bardzo dobra inwestycja dla naszych rodzin – podsumowuje Stankiewicz.

Burmistrz przypomina, że średnio roczne opłaty za wszystkie media dla gospodarstw, które zainwestowały w OZE, wynoszą ok. 3,5 tys. zł. Miesięcznie to średnio 290 zł.

RYCHWAŁ KORZYSTA ZE SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI

Po raz trzeci Rychwał sięgnął po unijne pieniądze na systemy OZE w 2024 roku w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej oraz działania, którego celem jest przybli-

eprasa.pl 429c60c01d

ze rachunki za prąd

żenie regionu do neutralności klimatycznej. Całkowita wartość przedsięwzięcia wynosi prawie 15 mln zł, z czego ponad 10,3 mln zł stanowi dofinansowanie Unii Europejskiej. Ten projekt to nie tylko fotowoltaika, ale też pompy ciepła oraz magazyny energii. Łącznie to 293 instalacje OZE.

Liczba może wyglądać jak kolejna pozycja w tabeli projektu. Jednak za każdą z tych instalacji stoi konkretny dom, rachunek za energię, a także konkretna rodzina albo osoba prowadząca działalność gospodarczą. To ważna różnica. Transformacja energetyczna często opisywana jest językiem sieci przesyłowych i miliardowych inwestycji. Tymczasem w Rychwale ma ona przede wszystkim wymiar bardzo lokalny. Choć w porównaniu z poprzednim projektem wkład własny wynosi już 30 proc.

– Muszę się jednak podzielić taką smutną refleksją, że tego typu inwestycje to także mniejsze i większe problemy dla takich gmin jak nasza – mówi Dziamara i tłumaczy:

– Przetarg wygrała firma, która zaoferowała, że zrealizuje inwestycję za ok. 9 mln zł. Niestety, wynik oprotestowano. Sprawa trafiła przed oblicze Krajowej Izby Odwoławczej, która uznała protest.

W efekcie projekt realizuje inna firma za ok. 13 mln zł. Uważamy tę decyzję za niesprawiedliwą, ale uznaliśmy, że dalsze blokowanie przyczyni się do tego, że nie zrealizujemy projektu i dlatego odpuściliśmy. Taki werdykt oznacza jednak większe koszty nie tylko dla gminy, ale i samych mieszkańców – nie kryje żalu burmistrz.

Ze względu na ten protest projekt ma niewielkie opóźnienie, ale jest już na ukończeniu.

– Chcę wyraźnie podkreślić, że choć nie jesteśmy gminą pokopalnianą, to mocno stawiamy na ekologiczne inwestycje. Nie boimy się inwestować np. farmy fotowoltaiczne. Przekształciliśmy około 110 hektarów na tak zwaną infrastrukturę techniczną, która umożliwiła budowanie takich inwestycji. Przygotowaliśmy też plan ogólny, który został złożony do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i ujęliśmy w nim kolejne 120 hektarów na tego typu grunty – wylicza Dziamara.

SZEŚĆ SIŁOWNI WIATROWYCH

Burmistrz chwali się też, że już w 2011 roku gmina podjęła decyzję o budowie sześciu siłowni wiatrowych o mocy 3 MW każda.

– Wtedy było wiele kłopotów, by ruszyć, ale po kilku latach to zrealizowaliśmy. Siłownie do budżetu gminy odprowadzają ponad 1,2 mln zł podatków.

Również dzięki takim dochodom stajemy się coraz bardziej samodzielną gminą. Tylko w tym roku zrealizujemy zadania inwestycyjne za 40 mln zł przy budżecie na poziomie ok. 78 mln zł, a więc ponad połowa. Dlatego też korzystamy z każdej możliwości starania się o fundusze europejskie – podsumowuje burmistrz.

Gmina pozyskała np. ponad 1 mln zł na projekt związany z rozwojem zielono-niebieskiej infrastruktury. Chodzi m.in. o ogrody deszczowe, place zabaw, siłownie plenerowe w miejscowościach Grochowy, Święcia oraz Rychwał. Do tego dochodzi też kanalizacja sanitarna oraz sieć wodociągowa w miejscowości Dąbroszyn, a także wcześniejsze, kompleksowe programy uporządkowania gospodarki ściekowej i modernizacji stacji uzdatniania wody. Natomiast w ramach aglomeracji konińskiej wybudowano ścieżki rowerowe. Rychwał ma również swoje Kino za Rogiem.

> *Mieszkańcy przekonali się, że dzięki fotowoltaice realnie oszczędzają i więcej pieniędzy zostaje w kieszeni zwykłych ludzi. W tych trudnych czasach jeszcze bardziej to rozumiemy i doceniamy*
>
> **STEFAN DZIAMARA**
> burmistrz Rychwała

– W oczy rzuca się też hala sportowa. Ona też powstała z funduszy europejskich? – pytam przed wyjazdem burmistrza.

– Akurat ją wybudowaliśmy z własnych środków i z dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki. To już ponad 10 lat, jak z niej korzystamy – odpowiada Dziamara.

Wyjeżdżamy ze spokojnego miasteczka akurat za autobusem PKS. Na przystanku czekało kilkanaście osób, choć to środek wakacji.

– Możemy się pochwalić, że w naszej gminie jest więcej urodzeń niż zgonów, co w obecnej sytuacji demograficznej nie zdarza się często. Rychwał to naprawdę piękne miejsce do życia z dala od miejskiego zgiełku.

A dzięki funduszom europejskim wiele się tu zmienia na lepsze. Betonozy u nas nie ma – podsumowuje burmistrz, pokazując na zielone zakątki placu Wolności, który pełni rolę rynku.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34447888

Nowa gra Skojarzenia

Łączysz fakty? Sprawdź się

Graj za darmo w APLIKACJI WYBORCZEJ

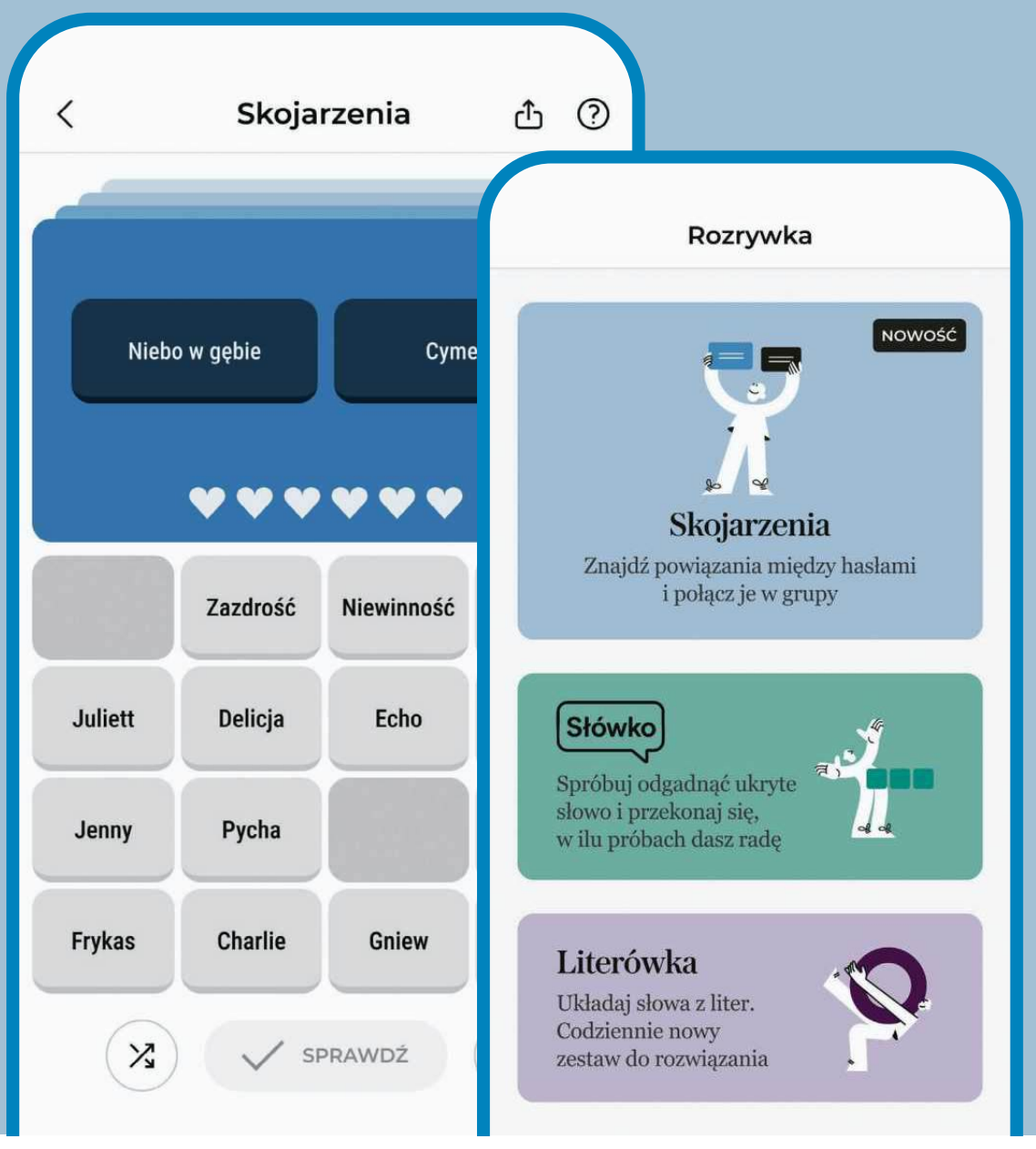

1 PO

eprasa.pl 429c60c01d

ROZMOWA Z
PROF. WITOLDEM KĘDZIĄ
ginekologiem-położnikiem i specjalistą onkologii ginekologicznej

• **Prof. dr hab. n. med. Witold Kędzia jest specjalistą w dziedzinie położnictwa i ginekologii oraz onkologii ginekologicznej**
FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Profilaktyka

Ten test daje kobiecie pięć lat spokoju

Jeśli kobieta wykona test HPV HR, a wynik będzie ujemny – przez najbliższe pięć lat nie będzie miała raka szyjki macicy. Ręczę za to głową.

MIKOŁAJ WOŹNIAK: Kiedy ostatnio przyszła do pana pacjentka w dojrzałym wieku, która nigdy nie miała cytologii?
PROF. WITOLD KĘDZIA*: Dokładnie sobie nie przypomnę. Mówię to ze smutkiem, bo paradoksalnie takie pacjentki nie należą do rzadkości. Bardzo częsty jest też scenariusz, w którym kobieta mówi: ostatnią cytologię miałam w ciąży. Pytam, kiedy to było i okazuje się, że 15-20 lat temu. Zapala mi się sygnał alarmowy. Szczególnie jeśli to kobieta w wieku powyżej 45 lat, kiedy nasilenie epidemiologiczne raka szyjki macicy jest najwyższe.

Dlaczego taka pacjentka do pana przychodzi?
– Zwykle dlatego, że zaczęło się już coś dziać. Na przykład ginekolog zauważył stan, który go zaniepokoił, i skierował pacjentkę do nas. Czasem to kobieta dostrzeże coś, czego wcześniej nie było, jak upławy czy plamienia po współżyciu. Rak szyjki macicy bardzo długo nie daje objawów. Zwykle są to objawy późne, kiedy mamy do czynienia z poważnym problemem onkologicznym.

Pacjentki tłumaczą, dlaczego nie robiły cytologii?
– Zwykle nie, a my jako lekarze nie mamy prawa o to pytać. Moim zdaniem w Polsce nie mamy nawyku regularnych badań profilaktycznych. Panie nie robią cytologii ani mammografii, a panowie PSA, czyli markera raka prostaty. Palacze nie robią badań płuc.

Dbałość o profilaktykę powinniśmy wynieść z domu czy szerzej społeczeństwa. Pytamy się, co słychać w domu, w pracy, a powinniśmy też: kiedy ostatnio robiłaś mammografię, wszystko u ciebie dobrze? Ja zrobiłam niedawno.

Możliwości w Polsce są, w dodatku cały czas pojawiają się nowe programy. W mojej dziedzinie dostępna jest profilaktyka pierwotna, czyli szczepienia przeciw HPV, oraz wtórna – do niedawna cytologia, a od sierpnia powszechny, bezpłatny test HPV HR. Problemem jest zgłaszalność.

Przed rozmową sprawdzałem, ile kobiet rocznie wykonywało cytologię. Mniej niż połowa – 40 procent uprawnionych.
– To przesadzone dane. Te, które pamiętam, wynosiły średnio 30 proc., a jeśli 40, to w najlepszych województwach. Tyle że były to czasy aktywnej profilaktyki i wysyłania zaproszeń na badania przez NFZ. Od 2005 roku widać było, że wskaźniki z roku na rok rosną, ale w 2015 roku z niezrozumiałych dla mnie przyczyn zrezygnowano z wysyłki zaproszeń na badanie cytologiczne i mammografię.

Światowa Organizacja Zdrowia uznaje, że profilaktyka ma największy sens, jeśli korzysta z niej minimum 70 proc. populacji docelowej.
– Nigdy nie otarliśmy się w Polsce o ten próg. W profilaktyce chodzi o to, żebyśmy leczyli mniej osób, a jeśli już zdarzy się choroba – wykrywali ją na wczesnym etapie, leczyli skuteczniej stany przedrakowe i za mniejsze pieniądze. W Australii, która jest wzorem, jeśli chodzi o walkę z rakiem szyjki macicy, nakłady na profilaktykę są 27-krotnie wyższe niż w Polsce. Tyle że oszczędności z tytułu leczenia tego i innych zaawansowanych nowotworów wywoływanych przez wirus HPV, do których rozwoju nie dopuściła skuteczna profilaktyka, Australijczycy liczą już w miliardach.

Mówiąc wprost: jeśli nie mamy zgłaszalności do badań na poziomie 70 proc., następuje gwałtowny spadek opłacalności. Wkładamy więcej środków, niż wyciągamy.

NIE BOLI I DAJE SPOKÓJ

Jak długo trzeba się przygotowywać do testu HPV HR?
– W ogóle.

Ile trwa?
– Od wejścia do wyjścia pacjentki – od kilku do kilkunastu minut, gdzie największym pożeraczem czasu jest papierologia. Samo badanie to rozebranie w kabinie, wejście na fotel, pobranie wymazu, założenie i wyjęcie wziernika, ubranie się. Przy obecnej pogodzie mającej wpływ na liczbę rzeczy, które trzeba z siebie zdjąć to 3-4 minuty.

Badanie boli?
– To ta sama procedura co przy cytologii, a pacjentki nie wspominały jej jako bolesnego badania. Oczywiście, jest element dyskomfortu, bo trzeba się rozebrać, ale wszystko dzieje się z zachowaniem intymności. A wartość takiego badania to czasami życie.

Cytologię zalecano raz na trzy lata. Na ile lat zapewnia spokój ujemny test HPV HR?
– To badanie tak dokładne i odporne na błąd ludzki, że przy ujemnym wyniku nie trzeba powtarzać testu przez kolejne pięć lat. Daję stuprocentową pewność.

Przez pięć lat kobieta jest bezpieczna. Ma nas z głowy, a my możemy powiedzieć: nic się pani w tym czasie nie stanie. Powtarzam pacjentkom: jeśli teraz wyjdzie pani z tego gabinetu i jeszcze dziś pozna partnera, który okaże się nosicielem wirusa HPV i panią zarazi – przez pięć lat nic się nie stanie.

Kiedy wróci pani do nas po tym czasie na kolejny test, zdążymy wkroczyć, zanim dojdzie do rozwoju nie tyle nowotworu, co nawet stanu przednowotworowego.

Wylicza pan same plusy, tymczasem widziałem szacunki, że prognozowana frekwencja na badaniu w tym roku to maksymalnie 10 proc. Dlaczego kobiety nie będą się na nie zgłaszać?
– Te szacunki są przerażające, ale prawdziwe. Tyle że to nie wina kobiet.

CHCIAŁBYM ALERTÓW JAK TE RCB

W takim razie czyja?
– Jako organizatorzy profilaktyki położyliśmy na stole produkt. Doskonały, bezpłatny, nowoczesny, bezpieczny i bezbolesny. Ale to nie znaczy, że wszystkie kobiety w Polsce między 25. a 64.

eprasa.pl 429c60c01d

rokiem życia na drugi dzień będą wiedziały, że mogą z niego skorzystać. Nie będą miały o tym zielonego pojęcia. Dziś mamy ofertę, która nie dociera do grupy docelowej.

Dlaczego?
– Brakuje w Polsce aktywnej profilaktyki, czyli systemu wzywania na badania. Podobno jesteśmy w gronie 20 najlepiej rozwiniętych gospodarek świata, a nie robimy minimum tego, co powinno być standardem w wysoko cywilizowanym kraju. W wielu państwach, w tym wspomnianej Australii, taki system działa.

Polega na przesłaniu banalnej informacji: już czas, żeby zrobić cytologię, test HPV HR czy inne badanie, np. mammografię. Wskazuje się adres placówki, gdzie robiliśmy to badanie ostatnio, z bezpłatnie zabukowanym terminem wizyty i zaproszeniem. To działa mobilizująco. Jest wiele osób, które chętnie skorzystałyby z badań, ale w pogoni za codziennością o tym zapominają.

Byłoby to tym prostsze, że żyjemy w dobie telefonii komórkowej. Dlaczego nie mogę dostać takiego SMS-a, skoro co drugi dzień dostaję alert RCB? Dlaczego nie może być alertu profilaktycznego?

Mówi pan o błędach systemowych na samej górze. Problem był też po stronie lekarzy. Testy HPV HR poradnie ginekologiczne mogły wykonywać od lipca ubiegłego roku. Patrzę na komunikat wielkopolskiego NFZ z końca listopada: na ponad 200 gabinetów choć jedno takie badanie wykonała tylko połowa. Dlaczego?
– Nie było to obowiązkiem. Organizatorem systemu jest NFZ i Ministerstwo Zdrowia. Podpisanie umowy i zabezpieczenie finansowania to bardzo ważna rzecz, ale jakieś 20 proc. z wszystkiego, co należy zrobić. Zanim zabrali się za podpisanie umowy, powinni się skontaktować z każdym ośrodkiem i poinformować, że może wejść w nowe rozwiązanie. Tego nie zrobiono, a wejście na nową ścieżkę profilaktyczną i diagnostyczną powinno być obowiązkowe.

Czyli, jeśli nie ma przymusu, nie każdy lekarz sięgnie po nowoczesne rozwiązanie?
– Dopóki klient nie będzie tego wymagać – niekoniecznie. Tu koło się zamyka, bo pacjentka nie wie, że może tego zażądać.

Dla profilaktyki raka szyjki macicy wprowadzenie programu szczepień przeciw HPV i testów HPV HR jest jak dla Polski wejście do Unii Europejskiej. Tyle że przed wejściem do Unii mówiło się o tym wszędzie. Tutaj: nie. Uruchomiliśmy system i czekamy, aż pacjentka przyjdzie sama.

TEST HPV HR A CYTOLOGIA

Część z nich pewnie dowie się o tej możliwości teraz. Jakby pan wytłumaczył, jakiej skali wydarzeniem jest przejście z cytologii na testy HPV HR?
– Cytologia ma już 80 lat. Badanie, które standardowo oferowaliśmy do końca lipca 2026 roku, było tym samym, które mogliśmy zaoferować w lipcu 1946 roku. Nie znam drugiej metody, którą stosowano by tak długo.

Przejście na test HPV HR to zmiana na skalę pojawienia się w naszym życiu sztucznej inteligencji. Test HPV HR w profilaktyce zmienia wszystko. Powtórzę: jeśli kobieta z niego skorzysta, a wynik będzie ujemny, przez najbliższe pięć lat nie będzie miała raka szyjki macicy. Ręczę za to głową.

W cytologii dałby pan takie zapewnienie?
– Nie. Tak samo, jak nie dałbym go w odniesieniu do mammografii i raka piersi. Te badania pozwalają wcześnie wykryć zmiany, ale często jest już zbyt późno i zamiast stanów przedrakowych wykrywamy zmiany nowotworowe. A jeśli ktoś będzie regularnie wykonywał test HPV HR – nie dopuścimy do raka szyjki macicy. Maksymalnie dojdzie do stanu przednowotworowego, którego leczenie trwa przysłowiowe trzy minuty i kosztuje grosze.

Jak często występuje rak szyjki macicy?
– W Polsce to około 5 tys. zachorowań rocznie. W wielu przypadkach w takiej sytuacji kobiety odniosą już niestety istotną szkodę na zdrowiu. Nowoczesna profilaktyka pozwala zidentyfikować dziesiątki, jeśli nie setki tysięcy kobiet, które mają przewlekłe, czyli przetrwałe, zakażenie HPV i cechy stanu przednowotworowego. Czyli są dwa-trzy kroki przed inwazyjną postacią raka, ale możemy je skutecznie wyleczyć.

Ilu z nas zetknie się z wirusem?
– 8 na 10 aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn, bo zakażenie jest przenoszone drogą płciową. Oczywiście nowotworem skończy się o wiele rzadziej. Tylko u około 20 proc. osób, które zetkną się z wirusem, dojdzie do przetrwałego zakażenia, a u kolejnych 20 proc. z nich do problemu onkologicznego.

Jest też aspekt, o którym bardzo mało się mówi.

To znaczy?
– Od wielu kobiet słyszę: miałam jednego partnera seksualnego i jest to mój mąż. Jak mogę być zakażona HPV? Tyle że ryzyko zakażenia wirusem dotyczy obu płci.

Trzeba postawić pytanie: czy mąż miał przed związaniem się z nią inne partnerki. Jeśli miał, nawet jedną czy dwie, to mógł się zetknąć z HPV i to zwiększa ryzyko dla jego żony tak, jakby to ona miała innych partnerów.

Pacjentkom często trudno to zrozumieć, nierzadko pojawiają się podejrzenia co do wierności partnera. Rozumiem to, ale tłumaczę, że nie jest to pierwsze, co powinno im przyjść do głowy, bo zwykle powód jest ten, o którym wspomniałem wcześniej. Takie rozmowy są trudne. Kampania informacyjna zdjęłaby z nas godziny tłumaczeń.

Jak bardzo martwić się, jeśli wynik testu będzie dodatni?
– Test pobieramy na podłoże płynne, z którego w sytuacji wykrycia DNA wirusa, bez kontaktowania się z daną pacjentką, wykonujemy cytologię płynną. Jeśli jest prawidłowa, dodatni wynik na obecność wirusa HPV w organizmie nie dowodzi niczego złego. Zlecamy wówczas częstsze badania – co trzy lata lub co rok.

Jeśli cytologia płynna jest nieprawidłowa, wzywamy pacjentkę na dodatkowe badanie szyjki macicy. Kiedy odkryjemy stan przednowotworowy – usuwamy go. Jeśli wykryjemy nowotwór, obejmuje ją leczenie onkologicznie.

Reasumując: pozytywny wynik testu na HPV nie oznacza nowotworu.
– Dokładnie tak. Oznacza, że musimy dokładnie sprawdzić, co dzieje się w komórkach szyjki macicy i objąć pacjentkę bardziej intensywną opieką. Negatywny wynik daje pięć lat spokoju.

Ile pacjentek wyjdzie z gabinetu z dodatnim wynikiem?
– To zależy od wieku i jest trudne do określenia. Rak szyjki macicy zwykle pojawia się po 40. roku życia. Stany przednowotworowe około 30. Tyle że im młodsza osoba, tym zwykle bardziej jest aktywna płciowo, więc rośnie prawdopodobieństwo pozytywnego wyniku testu. Obecność wirusa HPV nie musi oznaczać przewlekłego zakażenia. Im starsza jest pacjentka, tym rzadziej wynik jest pozytywny, ale jego ciężar gatunkowy rośnie. Mówiąc najkrócej: z wiekiem procent pozytywnych wyników spada, ale ich znaczenie rośnie.

NIE WINIŁBYM RODZICÓW

Zaszczepienie przeciw HPV w wieku 9-14 lat wyklucza zakażenie w przyszłości?
– Oznacza spadek ryzyka przewlekłego zakażenia typami wirusa zawartymi w szczepionce. Aktualnie stosowana jest m.in. szczepionka 9-walentna, czyli obniżamy ryzyko zakażenia 9 typami wirusa. Na szczęście 7 z nich jest wysokoonkogennych i najczęściej identyfikuje się je w przebiegu raka szyjki macicy.

Stąd też szacuje się, że zaszczepienie dziewczynki między 9. a 14. rokiem życia obniża ryzyko wystąpienia patologii szyjki macicy o ponad 90 proc. Nie zwalnia jej to z testowania się w przyszłości. Będziemy zdziwieni, jeśli u osoby zaszczepionej w wieku młodzieńczym test w kierunku HPV wyjdzie pozytywnie, ale okazjonalnie takie sytuacje mogą się zdarzać.

Z aktualnych danych wynika, że rocznie szczepi się średnio od 16 do 22 proc. dzieci z objętych programem roczników.
– 20 proc. to już wynik „premium".

Ale są województwa, gdzie to 10 proc.
– Jednocześnie to rejony, gdzie zachorowalność na raka szyjki macicy jest najwyższa. Widzimy proste powiązanie: mało szczepień, więcej nowotworów.

Wielkopolska lokuje się w stanach średnich: średnia zachorowalność, średnia umieralność, korzystanie z programów profilaktycznych też średnie.

Czyli średnio co piąte dziecko jest zaszczepione w bezpłatnym programie, który przynosi wymierne korzyści. Co z nami nie tak?
– Nie winiłbym rodziców, ale logistykę. Szczepienia przeciw HPV to nowa oferta i nie należą do kalendarza szczepień obowiązkowych. W Australii szczepi się 80 proc. nastolatków, a program rozpoczął się tam w 2008 roku. Tylko że tam szczepi się w każdej szkole, a rodzicom wysyła komunikat: w przyszłym tygodniu przyjedzie zespół, można zaszczepić dziecko, proszę o pisemną zgodę.

W Polsce także jeżdżą zespoły szczepiące w szkołach. Tylko że przystępują do programu dobrowolnie.
– Czyli logistyka nie jest centralnie sterowana. Każda szkoła w Polsce powinna mieć obowiązek organizacji szczepień przeciw HPV. Może go narzucać Ministerstwo Edukacji Narodowej lub Ministerstwo Zdrowia. Obowiązkowe powinny być też przedmioty z wiedzy o zdrowiu.

Może to tu dotarliśmy do sedna problemu. Jako społeczeństwo mamy coraz większy problem ze szczepieniami i to zjawisko narasta. Dodatkowo, kiedy w szkołach rok temu próbowano wprowadzić obowiązkową edukację zdrowotną, część polityków, a za nimi rodziców krzyczała o ingerencji w wolność. Dlatego nie do końca zwolniłbym rodziców z odpowiedzialności.
– Jednocześnie nie ma śladów narzędzia systemowego, które obowiązkowo wprowadziłoby szczepienia do każdej szkoły. Moim zdaniem to rozwiązałoby problem, a Wielkopolska jest dobrym przykładem. Są tutaj ruchy antyszczepionkowe, ale nie udaje im się wywrzeć bardzo silnego wpływu. Dlatego uważam, że na gruncie Wielkopolski i podobnych nam województw systemowe działania, przełożyłby się na szybki sukces szczepień.

Musimy dotrzeć do nowej generacji, która komunikuje się głównie za pośrednictwem smartfonów i internetu. Trzeba przekonać ją do programów profilaktycznych. Moim zdaniem będzie to o wiele prostsze niż w generacji 45+, pod warunkiem że ktoś znajdzie na to pomysł.

Zaleca pan szczepienie niezależnie od wieku? Przeciw HPV szczepić mogą się też dorośli – z 50-proc. refundacją.
– Powiedzmy, że jeśli ktoś ma setkę na karku, to może już nie warto *(śmiech)*. Ale 30, 40, 55 lat – jak najbardziej. I to mimo że z wiekiem spada efektywność szczepienia, bo układ immunologiczny reaguje słabiej. Dorosłym na pewno szczepienie nie zaszkodzi.

Ustalmy, że szczepienie ma sens także u mężczyzn. Wirus HPV nie wywołuje wyłącznie nowotworów szyjki macicy?
– Może też odpowiadać za nowotwory: pochwy, sromu, penisa, odbytu, pęcherza moczowego, głowy i szyi.

Poza tym szczepienie u mężczyzn przerywa transmisję wirusa w społeczeństwie.
– To prezent dla siebie i innych. Nie tylko nie zarażam, ale też rośnie moja ochrona przed innymi nowotworami.

Kilka razy wspominał pan o Australii. To zrozumiałe, bo odnosi największe sukcesy na świecie w profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy...
– A dla mnie to nie jest zrozumiałe. Polska jest krajem pośrodku Europy. Mamy solidne, ponadtysiącletnie fundamenty kulturowe, a obecnie także ekonomiczne. Mamy szeroką ofertę profilaktyczną. Społeczeństwo jest stosunkowo jednorodne.

Z drugiej strony jest Australia. Państwo, którego aktualna historia sięga XVIII w., kiedy Brytyjczycy uczynili z niego najpierw kolonię dla więźniów. Jego populacja jest niejednorodna, pozbawiona solidnych fundamentów kultury i jednolitej tożsamości narodowej. Panuje duża migracja z Azji, wciąż obecna jest populacja Aborygenów. Tymczasem odpowiedź na ofertę profilaktyczną jest fantastyczna. Panuje ogromna akceptacja społeczna. Wyszczepialności nastolatków przeciw HPV nie złamała nawet epidemia COVID. W Europie nastąpił wtedy krach szczepień i dostarczano pożywki dla środowisk antyszczepionkowych.

Chciałem zapytać, czy umie pan wytłumaczyć, dlaczego Polska pod względem profilaktyki nigdy nie będzie jak Australia. Słyszę, że nie.
– Nie potrafię wytłumaczyć sobie fenomenu Australii. Mamy dokładnie tę samą ofertę co ona. Te same produkty, które tam świetnie się sprzedają. U nas nikt ich nie kupuje.

Czy jako Polacy naprawdę jesteśmy aż tak odporni na argumenty? Moim zdaniem nie, a grzechem jest niekonsekwencja i brak logistyki. Prowadziliśmy aktywną profilaktykę i wysyłkę zaproszeń na badania w latach 2005-15. Nie wiem, dlaczego ministerstwo ją wstrzymało. To jakby z samochodów przesiąść się znów do dorożek.

Teraz nagłaśnia się u nas taki sukces jak wprowadzenie programu szczepień czy testów. Za tym nie idzie próba popularyzacji produktu. Pacjentka jest niewinna, skoro nie dysponuje wiedzą o takich rozwiązaniach. To wina nasza – służby zdrowia, trochę wasza – mediów, a największa organizatorów profilaktyki, którzy skupiają się na budżetowaniu, podpisywaniu dokumentów, a nie przygotowaniu gruntu. Rzucają ziarno na grunt, na którym roślina na razie nie rośnie. ●

Rozmawiał Mikołaj Woźniak

Cytologia, którą standardowo oferowaliśmy do końca lipca 2026 roku, była tym samym badaniem, które mogliśmy zaoferować w lipcu 1946 roku. Przejście na test HPV HR to wielka zmiana

***Prof. dr hab. n. med. Witold Kędzia**

• od 1990 roku pracuje w Ginekologiczno-Położniczym Szpitalu Klinicznym Uniwersytetu Medycznego przy ul. Polnej w Poznaniu. Od 2003 roku kieruje tam Pracownią Patofizjologii Szyjki Macicy, a od 2012 roku kieruje Kliniką Ginekologii UM w Poznaniu. Jest konsultantem wojewódzkim z zakresu ginekologii onkologicznej w województwie lubuskim.

eprasa.pl 429c60c01d

Palmiarnia

Długi i drogi remont

Priorytetem ma być zachowanie cennej kolekcji palmiarni, a efektem prac, które kosztować będą ponad 200 mln zł – atrakcyjne wyeksponowanie egzotycznych roślin, ryb i ptaków. Oraz duże oszczędności.

Maria Bielicka

Poznańskie Inwestycje Miejskie podpisały umowę z firmą Dekpol na modernizację Palmiarni Poznańskiej w Parku Wilsona. Pierwsze wyremontowane pawilony obiektu, który stanął tu ponad 100 lat temu, mają być gotowe z końcem 2028 r. Cała inwestycja potrwa nawet do 2030 r. W jej ramach Poznań zyska też odnowioną muszlę koncertową i historyczną fontannę w parku, rewitalizację przejdzie również zieleń wokół pawilonów.

– Jeśli ktoś chce odwiedzić palmiarnię, zanim zostanie zamknięta, zapraszamy jeszcze tylko do końca wakacji – mówi Natalia Weremczuk, wiceprezydentka Poznania. – 1 września oddamy plac budowy wykonawcy – zapowiada.

A to oznacza, że trzeba będzie uzbroić się w cierpliwość, i to na kilka lat. Długi czas trwania remontu związany jest z tym, że wielu prac nie będzie można wykonywać w czasie, gdy na dworze jest zimno. Dekpol będzie wprawdzie przenosił część roślin do tymczasowych kontenerów, ale w przypadku dużych drzew nie jest to możliwe, dlatego harmonogram prac trzeba dostosować do pogody.

– Mam nadzieję, że kolekcja nie ucierpi i po remoncie będę mógł pokazać ją wnukowi – mówi prezydent Jacek Jaśkowiak. Zapowiada też, że będzie osobiście monitorował przebieg remontu.

BARDZIEJ ATRAKCYJNA DLA ZWIEDZAJĄCYCH

Zakres zaplanowanych prac jest bardzo szeroki. Przede wszystkim wymienione zostanie przeszklenie wszystkich pawilonów wystawienniczych. Ma to poprawić dostęp naturalnego światła i izolację termiczną, dzięki czemu ogrzewanie budynku będzie mniej kosztowało. Zainstalowane zostaną też automatyczne systemy sterujące wietrzeniem, zacienianiem, oświetleniem i multimediami. Plan zmian obejmuje również przebudowę wejścia głównego, a także rozbiórkę i budowę na nowo kawiarni oraz budynku, gdzie są akwaria. Po modernizacji będą tam duże zbiorniki, które pozwolą na eksponowanie ryb z rzek Ameryki Południowej.

Planowane prace dostosują też obiekt do obecnie obowiązujących przepisów i poprawią jego atrakcyjność dla zwiedzających. W przyszłości goście będą mogli podziwiać kolekcję z poziomu ścieżek poprowadzonych na wysokości, dobudowany zostanie też taras widokowy.

Harmonogram przewiduje ponadto odnowienie muszli koncertowej i fontanny w Parku Wilsona oraz rewitalizację zieleni wokół samej palmiarni.

Na przeprowadzenie modernizacji miasto dostało z Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę na bardzo preferencyjnych warunkach w wysokości blisko 163 mln zł. Te pieniądze pochodzą z Krajowego Planu Odbudowy, zarezerwowanego na wspieranie zielonej transformacji miast. Źródłem kolejnych 30 mln zł jest budżet miasta, a wartość całej inwestycji sięga 203 mln zł.

HISTORIA KOLEKCJI EGZOTYCZNYCH ROŚLIN

Palmiarnia Poznańska istnieje od 1911 roku. To cenny zabytek, którego kolekcję udało się podtrzymać po wojennych zniszczeniach dzięki ofiarności prywatnych właścicieli. Obecnie zbiór liczy około 1100 gatunków egzotycznych roślin, które podzielono na dziesięć pawilonów odpowiadających różnym strefom klimatycznym świata. Wśród okazów jest m.in. drzewo oliwne posadzone w latach międzywojennych, sagowiec australijski liczący ok. 400 lat i wiktoria królewska – pływająca roślina z liśćmi o średnicy 2 m.

Na przestrzeni lat palmiarnia była rozbudowywana i modernizowana, ale ostatni gruntowny remont przeprowadzono w latach 1982-1992. Po ponad trzydziestu latach konieczna jest kolejna modernizacja, bo stan techniczny obiektu o powierzchni blisko 5,5 tys. m kw. uległ takiej degradacji, że zagrożone są unikatowe i trudno odnawialne ekosystemy roślinne. Ponieważ palmiarnia wraz z Parkiem Wilsona są wpisane do rejestru zabytków, prace poprzedziły ustalenia z biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Miasto długo przygotowywało się do rozpoczęcia remontu, a sam proces wyłaniania wykonawcy trwał prawie rok. By modernizacja przebiegała sprawnie, akwaria zostały już przeniesione do kontenerów tymczasowych, a pracownicy administracji – do pomieszczeń na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. – W tym roku zaplanowano prace przygotowawcze, ponieważ przed nami zima – mówi Mariusz Niewiadomski, prezes firmy Dekpol.

Wiadomo też, że konieczne będzie przesadzenie siedmiu drzew i ośmiu grup krzewów przy palmiarni oraz usunięcie 14 drzew i ośmiu grup krzewów. Większość drzew przeznaczonych do usunięcia znajduje się na tyłach palmiarni, w miejscu sąsiadującym bezpośrednio z jej zapleczem, które zostanie gruntownie przebudowane. W zamian za wycięte drzewa i krzewy w Parku Wilsona pojawi się 27 nowych drzew i krzewy o takiej powierzchni jak te, które trzeba usunąć.

Podczas poniedziałkowej konferencji w palmiarni dziennikarze dopytywali też prezydenta Jacka Jaśkowiaka o przyszłość festiwalu Bittersweet, który odbył się w miniony weekend na zadrzewionej Cytadeli. Jaśkowiak wyjaśnił, że czeka na raporty dotyczące przebiegu i skutków kilkudniowego imprezowania w tym największym parku Poznania. – Wiemy już, że największy hałas generowała jedna ze scen i to nie była scena główna – mówił Jacek Jaśkowiak. Za ten hałas przeprosił mieszkańców. Jednocześnie dodał, że ma też sygnały od restauratorów i hotelarzy, którzy twierdzą, że wcześniej takiego ruchu nie mieli. Prezydent szacuje, że w ostatni weekend na Bittersweet do Poznania przyjechało 120 tys. osób. Na pytanie, czy za rok organizator dostanie zgodę na festiwal w podobnym kształcie, prezydent Jaśkowiak nie odpowiedział: – Nie wiem, to zależy od raportów – stwierdził. I zaznaczył, że na tej podstawie ustali, czy organizator wywiązał się z podjętych zobowiązań. ●

• **Wśród okazów palmiarni jest m.in. wiktoria królewska – pływająca roślina z liśćmi o średnicy 2 m** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **17 sierpnia podpisano umowę na realizację prac budowlanych. – Gołym okiem widać, że przebudowa jest konieczna – mówił prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak** FOT. URZĄD MIASTA POZNA-

• **Rewitalizację przejdzie również zieleń wokół pawilonów** FOT. URZĄD MIASTA POZNANIA

Plany

2028 r.

• **Wtedy mają być gotowe pierwsze wyremontowane pawilony obiektu**

eprasa.pl 429c60c01d

GAZETA wyborcza

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl

nekrologi.wyborcza.pl

Odeszła

Zofia Bartoszewska

uczestniczka Poznańskiego Czerwca 1956, pielęgniarka, działaczka „Solidarności”
i strażniczka pamięci o wydarzeniach, które na zawsze zapisały się w historii Poznania.

W czerwcu 1956 roku, mimo własnej hospitalizacji,
niosła pomoc rannym w Szpitalu im. Franciszka Raszei.

Przez kolejne dziesięciolecia
z odwagą i oddaniem pielęgnowała pamięć o Czerwcu ’56,
upominając się o prawdę, godność i pamięć o jego uczestnikach.

Jej świadectwo pozostanie ważną częścią historii i pamięci naszego miasta.

Wyrazy głębokiego współczucia

Rodzinie, Bliskim i Przyjaciołom

składają

Prezydent Miasta Poznania
Jacek Jaśkowiak

Przewodniczący Rady Miasta Poznania
Grzegorz Ganowicz

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448494

18 sierpnia 2026 roku odeszła od nas

ŚP

Wanda Traczyk-Stawska

ps. “Pączek”

Żołnierka Armii Krajowej, uczestniczka Powstania Warszawskiego,
wspaniały, skromny, mądry i odważny Człowiek o Wielkim Sercu!
Uczyła nas całym swoim życiem, co to znaczy
szlachetność, człowieczeństwo, prawdziwy patriotyzm i prawda historyczna.
Nigdy nie zapomnimy!

Cześć Jej Pamięci!

Michał Wawrykiewicz
Poseł do Parlamentu Europejskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448732

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Piła, 18 sierpnia 2026 r.

PREZYDENT MIASTA PIŁY

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie Al. Wojska Polskiego i ul. Kujawskiej z zastosowaniem postępowania uproszczonego

Na podstawie art. 27b ust. 1 pkt 2 litera d oraz ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r.o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), zawiadamiam o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie Al. Wojska Polskiego i ul. Kujawskiej, podjętego uchwałą Rady Miasta Piły Nr VII/60/19 z dnia 26 marca 2019 r., z zastosowaniem postępowania uproszczonego.

z up. PREZYDENTA MIASTA
/-/Jolanta Sobieszczyk
Zastępca Prezydenta

Poznań/34448405

PREZYDENT
MIASTA PIŁY

OBWIESZCZENIE
PREZYDENTA MIASTA PIŁY
z dnia 19 sierpnia 2026 r.
w sprawie przeprowadzenia obowiązkowej deratyzacji
na terenie miasta Piły.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.) w związku z art. 22 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1675) oraz zapisów § 12 uchwały nr XXXIV/346/20 Rady Miasta Piły z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Piły (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 9421), **Prezydent Miasta Piły** podaje do publicznej wiadomości, co następuje:

1. Akcją deratyzacji na terenie miasta Piły w terminie od 1 do 30 września 2026 r. obejmuje się wszystkie obiekty budowlane, zarówno mieszkalne jak i użytkowe, zabudowania gospodarcze, sklepy, warsztaty i zakłady usługowe, urzędy i instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady oraz sieci kanalizacyjne i ciepłownicze oraz w uzasadnionych przypadkach także tereny ogólnodostępne.
2. Właściciele nieruchomości, użytkownicy wieczyści, zarządcy oraz inne podmioty i osoby władające nieruchomościami i obiektami zobowiązani są do wyłożenia trutki w pierwszym dniu akcji, zgodnie z instrukcją załączoną do każdego opakowania w miejscach, gdzie pojawiają się gryzonie, a w szczególności w śmietnikach, komórkach, piwnicach, budynkach gospodarczych, kanałach i studzienkach, itp.
3. Przed rozpoczęciem akcji należy wywiesić na wejściach do budynków, komórek, piwnic, strychów, itp., informacje o wyłożonych przeciw gryzoniom trutkach i ewentualnym niebezpieczeństwie zatrucia.
4. Koszty przeprowadzenia akcji ponoszą zobowiązani do jej przeprowadzenia.
5. Nie wykonanie obowiązków określonych w obwieszczeniu stanowi wykroczenie określone w art. 117 Kodeksu wykroczeń.
6. Kontrolowanie i egzekwowanie postanowień niniejszego obwieszczenia przekazuję Straży Miejskiej w Pile.

z up. PREZYDENTA MIASTA PIŁY
Zastępca Dyrektora
Wydziału Gospodarki Komunalnej
I Ochrony Środowiska
(-) Ewa Betlińska

Poznań/34448540

czerwonak
zobacz więcej

OGŁOSZENIE
o wyłożeniu do publicznego wglądu
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Promnice – rejon ulic: Leśnej i Świerkowej oraz terenu części działki nr 124/8 – etap 1.

Zgodnie z art. 85 ust. 2, na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, tj. art. 8c, art. 8d, art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zm.), art. 39 ust. 1 w związku z art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670), zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu **projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Promnice – rejon ulic: Leśnej i Świerkowej oraz terenu części działki nr 124/8 – etap 1** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 31 sierpnia 2026 r. do 22 września 2026 r.** Projekt planu udostępniony zostanie na stronie internetowej: http://bip.czerwonak.pl/.
Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami odbędzie się w dniu **14 września 2026 r. o godzinie 17:30 w Urzędzie Gminy Czerwonak** w Sali konferencyjnej, przy ul. Źródlanej 39 w Czerwonaku.
Zgodnie z art. 18 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i art. 40 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, każdy może wnieść uwagi dotyczące ustaleń przyjętych w projekcie planu oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Uwagi do projektu planu oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy składać do Wójta Gminy Czerwonak na urzędowym formularzu, którego wzór udostępniony jest na stronie https://bip.czerwonak.pl/ z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu i oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w formie pisemnej, ustnie do protokołu, za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich podpisem elektronicznym na adres: kancelaria@czerwonak.pl.
Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie do dnia **6 października 2026 r.**

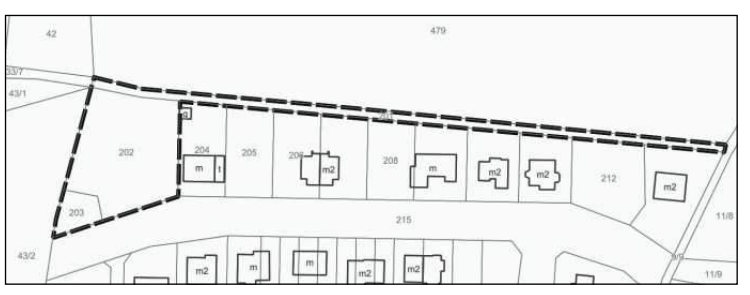

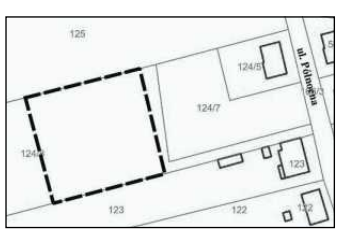

Z up. Wójta
Joanna Kowalczyk-Chudy
Sekretarz Gminy

Poznań/34448785

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

eprasa.pl 429c60c01d

Uniwersytet Kaliski likwiduje instytut badawczy

Historię mało kto studiuje

Ta likwidacja może zahamować badania nad historią Kalisza – alarmuje dyrektor muzeum. Rzecznik uczelni: Nas nie stać na finansowanie instytutu, który nie kształci studentów.

Janusz Jaros

• **Likwidację uczelnia tłumaczy rosnącymi długami. Roczny koszt funkcjonowania zamykanego instytutu to ponad 2 mln zł** FOT. JANUSZ JAROS

Szefowie kaliskich instytucji historycznych są zaskoczeni i przygnębieni decyzją o likwidacji Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych. Władze Uniwersytetu Kaliskiego zapowiedziały zakończenie jego działalności z dniem 30 września 2026 roku.

„Przyjmujemy tę informację z ogromnym żalem i poczuciem straty. Pracownicy tego ośrodka uniwersyteckiego włożyli wiele wysiłku w rozwój kaliskiej humanistyki i badania naukowe nad dziejami Kalisza i regionu. Instytut swoimi działaniami przyczynił się do wzmocnienia pozycji miasta na niwie naukowej i popularyzatorskiej. Dokonania instytutu są niepodważalne i obejmują między innymi opublikowanie ponad dwustu artykułów naukowych i kilkunastu książek o tematyce historycznej" – czytamy w piśmie otwartym, które odpisali: dyrektor Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej Marcin Magdziński, kierownik Kaliskiego Stanowiska Archeologicznego Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie Adam Kędzierski oraz kierownik kaliskiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu Tomasz Talar.

W OBRONIE LIKWIDOWANEGO INSTYTUTU

Przez zaledwie cztery lata funkcjonowania instytut stał się ważnym ośrodkiem na naukowej i kulturalnej mapie Kalisza, integrując środowisko badaczy i pasjonatów historii, a także rozwijając potencjał naukowy Uniwersytetu Kaliskiego.

Ubolewamy nad faktem, że lokalne środowisko naukowe traci tak wartościowego partnera, którego kompetencje stanowiły istotne wsparcie dla wspólnych przedsięwzięć" – stwierdzają sygnatariusze pisma.

I przypominają: – Pracownicy instytutu zorganizowali kilkanaście konferencji naukowych i sympozjów, a także kilkadziesiąt niezwykle ciekawych otwartych spotkań, które cieszyły się dużym zainteresowaniem publiczności. Instytut pozyskał też granty naukowe na prawie milion złotych i złożył wnioski na kolejne dofinansowania.

Chodzi o grant na badania postaci drugiego prezydenta II RP Stanisława Wojciechowskiego.

Szefowie instytucji historycznych ostrzegają: – Rozpoczęto również niezwykle ważne studia nad nowymi „Dziejami Kalisza" czy „Atlasem Architektury Kalisza". Istnieje poważna obawa, że w tej sytuacji badania te, tak potrzebne dla naszego regionu, nie będą kontynuowane.

> *Nie likwidujemy instytut z powodu widzimisię, lecz próbujemy zatrzymać postępujące problemy finansowe uczelni. Ta decyzja jest wpisana w reorganizację*
>
> **JAKUB BANASIAK**
> rzecznik Uniwersytetu Kaliskiego

Swoje pismo tak kończą: – Mamy nadzieję, że dorobek Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych pozostanie częścią historii Uniwersytetu Kaliskiego i będzie przez niego należycie doceniany.

BADANIA NAUKOWE ZOSTANĄ PRZERWANE

Niektórzy kaliscy historycy liczą na zmianę decyzji władz uczelni. Uważają, że 2 mln zł, które uczelnia ponosi rocznie na utrzymanie instytutu, to niewielki koszt w porównaniu do rocznego budżetu Uniwersytetu Kaliskiego sięgającego 80 mln zł (z ministerialną subwencją i różnymi dotacjami). Zwracają uwagę na koszty modernizacji zabytkowego budynku, w którym mieści się rektorat. Całość pochłonęła blisko 50 mln zł.

Marcin Magdziński, dyrektor Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej, nie ma jednak złudzeń, że decyzja władz uczelni jest nieodwracalna. – Rozporządzenie rektora weszło w życie. Nie ma szansy na zmianę tej decyzji. Dla naszego muzeum to duża strata. To też strata dla miasta i naszego regionu – mówi.

Decyzja o likwidacji instytutu była dla niego szokiem. Wskazuje, że ewaluacja instytutu przeprowadzona przez ministerstwo nauki wypadła dobrze – z wynikiem kategorii B+. – Przy kolejnej ta ocena mogła być jeszcze wyższa, co powodowałoby, że kolejne środki spływałyby do uczelni – mówi.

Magdziński dziwi się, że władze uczelni nie przeprowadziły wcześniej konsultacji, a decyzję podjęto bez rozmów z pracownikami i bez rozmów z dyrektorem instytutu.

Jego zdaniem, gdyby uczelnia podjęła rozmowy o planach wprowadzenia programu zaradczego, to można było zmniejszyć liczbę osób pracujących w instytucie. – A tym samym obniżyć koszty działania instytutu, ale prace byłyby kontynuowane. Może nie w takim dużym zakresie, tylko w trochę mniejszym, ale one były dalej prowadzone – mówi dyrektor Magdziński.

Według niego część naukowców z instytutu znajdzie pracę w innych ośrodkach badawczych, poza Kaliszem i regionem. Ale w nowych miejscach pracy zajmą się badaniami historii innego terenu. – Obawiamy się, że badania nad nowymi dziejami Kalisza zostaną przerwane, bo tutaj na miejscu nie będzie osób, które mogłyby to kontynuować. W Kaliszu nie ma drugiej jednostki naukowo-badawczej, która zajmowałaby się tą tematyką – mówi.

NIE BĘDZIE ZMIANY DECYZJI

Zdaniem rzecznika uczelni Jakuba Banasiaka badania w Kaliszu mogą kontynuować takie instytucje jak np. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Prezesem tego Towarzystwa jest dyrektor likwidowanego instytutu Krzysztof Walczak. Mimo likwidacji instytutu Walczak pozostaje pracownikiem uczelni.

– W Kaliszu są poszczególne osoby w różnych instytucjach, ale ich możliwości działania są jednak dużo mniejsze niż całego zespołu badaczy, pracujących w jednym kierunku, nad badaniami dziejów przeszłości Kalisza i regionu – odpowiada dyrektor muzeum.

Dyrektor Magdziński przyznaje jednak: – Rozumiem rektora, bo jeżeli ma stratę finansową, to będzie robił wszystko, żeby tę stratę zmniejszyć lub jej nie pogłębiać.

Rzecznik uczelni Jakub Banasiak nie kwestionuje dorobku instytutu. – To nie była łatwa decyzja. Strata jest oczywiście ogromna, rzesza mieszkańców Kalisza i całego regionu jest bowiem zainteresowana badaniami historycznymi, natomiast uczelni nie stać na finansowanie takiej działalności naukowej.

Przypomina, że instytut generował duże koszty, nie kształcąc studentów. – Roczny koszt funkcjonowania tego instytutu zatrudniającego 14 osób to ponad 2 mln zł. Uczelnia przez trzy lata finansowała instytut z własnych środków licząc, że zostaną zwrócone w subwencji z Ministerstwa Nauki. Niestety, tegoroczna subwencja jest realnie niższa od ubiegłorocznej, a możliwości dalszego finansowania instytutu przez uczelnię po prostu się wyczerpały.

Uczelnia musi więc zaciskać pasa, bo jej zadłużenie rośnie, a kierowane do ministerstwa prośby o zwiększenie subwencji pozostają bez echa. – Instytut prowadził niezwykle cenną działalność naukową. Mamy świadomość, że dorobek naukowy naszych historyków jest imponujący. Ich udział w konferencjach, publikacje prasowe, naukowe to jest oczywiście bardzo ważne, ale instytut nie prowadził działalności dydaktycznej – mówi Banasiak.

Rzecznik podkreśla:

– Nie likwidujemy instytut z powodu widzimisię, lecz próbujemy zatrzymać postępujące problemy finansowe uczelni. Ta decyzja jest wpisana w reorganizację. Chcemy umożliwić działalność naukową przede wszystkim tym instytutom, które kształcą studentów.

Jak informuje Banasiak, uczelnia próbowała uruchomić kształcenie studentów historii, ale zrezygnowała z powodu słabego zainteresowania. Nie powiódł się nawet nabór na studia podyplomowe na tym kierunku.

DŁUGI UNIWERSYTETU ROSNĄ

Jedna z pracownic administracji Uniwersytetu uważa, że likwidacja instytutu historii jest najmniejszą ze strat, jakie uczelnia mogła ponieść, walcząc z rosnącym długiem. – Dobrze jest się bawić na czyjś koszt. Organizowali sobie wyjazdy zagraniczne, np. do USA. Ale ten instytut nie przynosi uczelni żadnych dochodów, bo nie kształcą studentów – mówi kobieta, prosząca o anonimowość.

Na rosnące zadłużenie uczelni zwracają uwagę związkowcy. Zaniepokojeni o dalsze losy uczelni skierowali otwarty apel do samorządu Uniwersytetu Kaliskiego. Domagali się od władz uczelni transparentności i dialogu z załogą.

Jak twierdzą związkowcy, od czasu powołania Akademii Kaliskiej w 2020 roku (przekształconej w 2023 roku w Uniwersytet Kaliski) rośnie strata uczelni. Została zniwelowana tylko raz w 2022 roku dzięki decyzji o jednorazowym zwiększeniu subwencji. Decyzję tę podjął ówczesny minister nauki Przemysław Czarnek. To jemu uczelnia zawdzięcza błyskawiczny awans. Uniwersytet Kaliski powstał trzy lata temu z przekształcenia Akademii Kaliskiej, utworzonej w 2020 roku na bazie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Czarnek dawał pieniądze i zielone światło kaliskiej uczelni, którą kierował jego partyjny kolega – prof. Andrzej Wojtyła, były senator PiS.

Po odejściu ze stanowiska ministra Czarnka w 2023 roku zadłużenie Uniwersytetu wróciło i rosło w kolejnych latach. W 2024 roku osiągnęło poziom 9,6 mln zł, a w 2025 roku ponad 14 mln zł. – Oznaczać to może, że realna strata uczelni ukształtowała się na poziomie 17-19 mln zł. To przesądzi o konieczności wprowadzenia programu naprawczego – ostrzegają związkowcy.

W sprawie długów uczelni rektor prof. Andrzej Wojtyła zorganizował zamknięte spotkanie z pracownikami. Potwierdził złą kondycję finansową uczelni. Kanclerz Grzegorz Szymański poinformował pracowników o powołaniu zewnętrznej firmy doradczej, która ma zająć się ustabilizowaniem finansów Uniwersytetu.

Jakub Banasiak zwraca uwagę, że wiele uczelni zmaga się z zadłużeniem, często dużo większym, jak np. Uniwersytet Śląski, który 2025 rok zakończył ze stratą 33 mln zł. Sześć z 21 uniwersytetów w kraju zakończyło rok ze stratą netto. Dodatni wynik części pozostałych był możliwy wyłącznie dzięki odsetkom od obligacji lub wyprzedaży majątku. Ośrodki akademickie wprowadzają radykalne oszczędności.

Banasiak podsumowuje: – Dla nas kluczowe jest zachowanie równowagi między działalnością naukową i dydaktyczną. ●

1 PO

eprasa.pl 429c60c01d

wyborcza

PORADNIK ZDROWOTNY

JAK UNIKNĄĆ CZERNIAKA

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Anna Kwiatkowska** wyborcza.pl

Jak rozpoznać czerniaka

Fakty i mity o raku skóry

Jeden urlop może zdecydować o życiu. Czerniak ma związek z działaniem promieni słonecznych na skórę. A czy można tę chorobę odziedziczyć?

Katarzyna Staszak

• **Osoby, które w najbliższej rodzinie miały chorych na czerniaka, powinny badać się dermatologicznie co pół roku**
FOT. SHUTTERSTOCK

Jesteśmy skazani na coraz więcej gorących dni, a z działaniem słońca związany jest czerniak, złośliwy nowotwór skóry. Chorych przybywa, choć według lekarzy, możemy się przed czerniakiem ochronić. Przeszkadzają nam jednak błędne przekonania związane z tym nowotworem. Niektóre są szczególnie niebezpieczne, bo usypiają naszą czujność.

Sprawdź, czy znasz prawidłową odpowiedź na kilka ważnych pytań dotyczących czerniaka.

CZERNIAK POWSTAJE Z PIEPRZYKÓW?

Zazwyczaj nie.

– Czerniak może się rozwinąć w miejscu, gdzie skóra była gładka, bez znamion. Tak właśnie powstaje ponad połowa czerniaków – mówi prof. Piotr Rutkowski, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Wiele osób inwestuje w prywatne wizyty u chirurgów, by pozbyć się znamion z różnych części ciała. Traktują te zabiegi jako profilaktykę czerniaka. Skóra bez znamion daje im poczucie bezpieczeństwa.

– Gdyby wycinanie znamion chroniło przed czerniakiem, to wraz z upowszechnieniem tej procedury zmalałaby liczba zachorowań na czerniaka, a tak nie jest – zauważa prof. Rutkowski.

KTO MA DUŻO PIEPRZYKÓW, JEST BARDZIEJ ZAGROŻONY CZERNIAKIEM?

To prawda.

Wrażliwość naszej skóry na słońce ma związek z naszą karnacją. Są osoby, którym opalanie zdaje się nie wyrządzać szkód, inni łatwiej ulegają poparzeniom. Ale jak zaznaczają lekarze, żaden odcień skóry nie chroni przed rakiem.

– Czerniak wywodzi się z melanocytów, czyli komórek wytwarzających barwnik zwany melaniną. To właśnie melanina sprawia, że skóra ciemnieje w kontakcie z promieniowaniem UV. Częściej chorują osoby o jasnej skórze i te, które mają sporo znamion. Jednak te znamiona mogą być już skutkiem działania słońca – wyjaśnia prof. Rutkowski.

Zaznacza, że czerniak tylko przypomina znamię, ale nim nie jest.

– Czerniak zmienia się, powiększa. Na początku można uznać go po prostu za nowe znamię. Dlatego tak ważna jest ocena skóry przez lekarza z pomocą dermatoskopu, czyli przyrządu powiększającego. Podstawą jest jednak kontrola przed lustrem w łazience – tłumaczy prof. Rutkowski.

CZERNIAKA MAJĄ OSOBY DOJRZAŁE, KTÓRE CAŁE ŻYCIE LUBIŁY LEŻEĆ NA PLAŻY?

Niekoniecznie. Chorują też osoby młode, 20- lub 30-letnie.

– Rozwój czerniaka wiąże się z intensywnym, ale nawet krótkim opalaniem. Szczególnie młodzi pacjenci mówią nam, że doświadczyli oparzenia słonecznego, albo korzystali z solariów – opowiada prof. Rutkowski.

Podstawowa zasada ochrony skóry brzmi więc: nigdy nie dopuść do poparzenia przez słońce. Oparzenia słoneczne, np. te z dzieciństwa, znacznie zwiększają ryzyko wystąpienia czerniaka w dorosłości. Oparzenie to stan, gdy skóra jest mocno zarumieniona, mogą pojawić się na niej pęcherze.

– Promieniowanie UV zaczyna proces nowotworowych zmian w skórze. Już jedna wizyta w solarium czy jeden urlop spędzony na słońcu może być wyzwalaczem mutacji prowadzących do czerniaka – ostrzega prof. Rutkowski.

To duża „kara" za jedno niewłaściwe zachowanie.

– Jeden wypalony papieros nie jest w stanie przynieść takich szkód jak jedno oparzenie skóry. Po jednym papierosie nie rozwija się rak płuca – mówi onkolog.

CZERNIAK JEST ZAPISANY W GENACH?

Tak i nie.

– Przede wszystkim to nowotwór związany z działaniem słońca w skórze. Nie należy jednak lekceważyć genetycznych predyspozycji do zachorowania na czerniaka. U dzieci osób, które zachorowały na czerniaka, częściej rozwija się ten nowotworu. Może to być jednak związane z tym samym typem skóry i podobnymi zwyczajami w rodzinie, czyli nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV – tłumaczy prof. Rutkowski.

Onkolog zaznacza, że dziedziczenie skłonności do czerniaka jest wielogenowe. Nie wykryto dotychczas wszystkich możliwych mutacji, które mogą odpowiadać za rodzinne występowanie czerniaka. Jednym z najlepiej poznanych genów jest *CDKN2A*. We Francji prawie połowa przypadków rodzinie występującego czerniaka ma związek z tym genem, w Polsce – niespełna 5 proc. przypadków.

Osoby, które w najbliższej rodzinie miały chorych na czerniaka, powinny badać się dermatologicznie co pół roku.

CZERNIAKA DA SIĘ ROZPOZNAĆ GOŁYM OKIEM?

Często tak. Czerniaki mają cechy charakterystyczne, które warto znać, żeby wychwycić u siebie czy bliskiej osoby podejrzaną zmianę na skórze. Cechy te określana się za pomocą kryteriów ABCDE. ●

ABCDE czerniaka

A – Asymetria, np. znamię wylewające się na jedną stronę

B – Brzegi – poszarpane, nierównomierne, posiadające zgrubienia

C – Czerwony, czarny lub niejednolity kolor

D – Duży rozmiar – powyżej 6 mm

E – Ewolucja – postępujące zmiany

© GAZETA WYBORCZA ŹRÓDŁO: AKADEMIA CZERNIAKA

eprasa.pl 429c60c01d

Kiedy trzeba iść do lekarza

Plama, w której może żyć rak

Prawie wszyscy je mamy. Mówimy, że to plamy wątrobowe, plamy starcze lub piegi, i nie martwimy się nimi. Jednak to właśnie z plam soczewicowatych często rozwija się nowotwór skóry.

Katarzyna Staszak

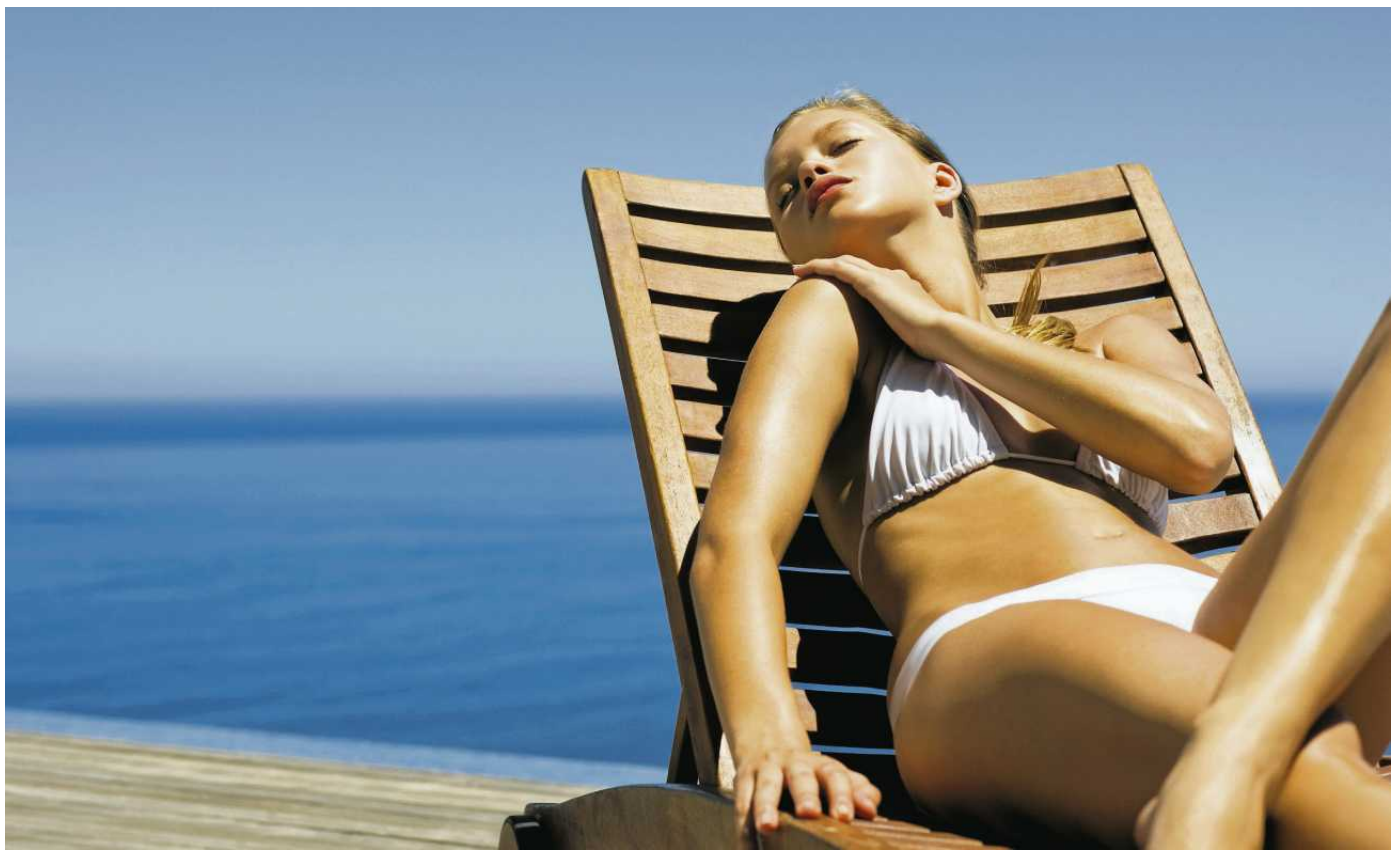

• **Plamy soczewicowate są związane z działaniem promieniowania słonecznego**
FOT. DAVID LEES/STONE/GETTY

W październiku Anna pomyślała, że mogłaby rozjaśnić przebarwienie, które od lat ma na policzku. W gabinecie medycyny estetycznej dermatolożka zaproponowała, że nałoży na to miejsce kwasy, czyli peeling chemiczny, który złuszczy naskórek. Po zabiegu plama miała zniknąć lub być o wiele mniej widoczna.

Efekt był jednak odwrotny. Po kilku tygodniach plama była zdecydowanie ciemniejsza niż na początku. Gdy Anna wróciła do gabinetu dermatolożki, usłyszała, że powinna jak najszybciej iść do lekarza, który zajmuje się nowotworami skóry. Na wszelki wypadek.

Lekarz od razu powiedział, że podejrzewa czerniaka. Dziś Anna jest po trzech zabiegach chirurgicznych. Kilka razy miała wycinaną skórę, bo w usuniętych fragmentach – tych, które wydawały się już marginesem zdrowych tkanek – wciąż znajdowały się komórki nowotworowe. Jakby „wystrzeliły" z plamy w różne strony policzka.

Konieczne było dalsze leczenie. Anna przeszła więc brachyterapię, czyli miejscową radioterapię powtarzaną przez 10 dni. Zastanawia się, jak plama, którą widuje na twarzach i dekoltach wielu innych ludzi, stała się nowotworem.

Masz plamę soczewicowatą? Pokaż ją lekarzowi

Plamy soczewicowate często są wyraźnie jajowate lub okrągłe, stąd ich nazwa nawiązująca do ziaren soczewicy. Wiele osób mówi o nich „plamy wątrobowe". – Nie mają nic wspólnego z wątrobą, są związane z działaniem promieniowania słonecznego albo z naturalnym starzeniem się skóry – tłumaczy prof. Grażyna Kamińska-Winciorek, która kieruje zespołem ds. raka i czerniaka w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach.

Jak powstają plamy soczewicowate?

– Są związane z nadmierną produkcją melaniny, czyli barwnika, który mamy w skórze albo, z aktywacją melanocytów, czyli komórek barwnikowych. Plamy mogą być śladem po stanach zapalnych skóry, jak trądzik. Mogą być też pozostałością po oparzeniu skóry na słońcu. Zazwyczaj plama soczewicowata nie jest wyczuwalna pod placami, jest płaska. Czasem jednak plama ma formę rogowacenia łojotokowego, czyli komórki naskórka tak się rozrastają, że zmiana jest wyczuwalna pod palcami, można powiedzieć, że jest nasadzona na skórze – opisuje dermatolożka.

Nie każda plama soczewicowata jest groźna, choć każdą warto pokazać lekarzowi.

– W plamach soczewicowatych przez lata może rozwijać się czerniak in situ, czyli postać miejscowa, która rozwija się w obrębie naskórka i nie nacieka głębszych warstw skóry. To wczesne stadium nowotworu. Zazwyczaj chodzi o pojedynczą plamę na twarzy, która ma związek z przewlekłym eksponowaniem skóry na słońce – mówi prof. Kamińska-Winciorek.

Tego typu czerniak rozwija się zazwyczaj powoli, a przerzuty może dawać później niż inne podtypy czerniaka. Ale ponieważ czerniak jest groźnym nowotworem, lepiej sprawdzić u lekarza taką pojedynczą plamę na policzku, nosie czy czole. – Wielu pacjentów przychodzi do nas bardzo późno, bo przez lata uważali, że tzw. plama wątrobowa czy starcza, to nic takiego – zaznacza prof. Kamińska-Winciorek.

> *Wielu pacjentów przychodzi do nas bardzo późno, bo przez lata uważali, że tzw. plama wątrobowa czy starcza, to nic takiego*
>
> PROF. GRAŻYNA KAMIŃSKA-WINCIOREK

Medycyna estetyczna tylko po konsultacji

Gabinety medycyny estetycznej oferują różne zabiegi na przebarwienia skóry. Można je usuwać laserami czy medycznymi peelingami. Zanim zdecydujemy się na zabieg, warto ocenić u specjalisty od nowotworów skóry, czy na pewno nasza zmiana jest zwykłym przebarwieniem. Jeśli w plamie znajduje się czerniak in situ, zabieg „dla urody" może opóźnić podjęcie właściwego leczenia.

Złośliwe plamy soczewicowate, czyli z komórkami czerniaka, mogą być nierozpoznane przez lata, co może brzmieć uspokajająco. Jednak wcale nie tak łatwo się je leczy.

– Trudno osiągnąć radykalne leczenie z pomocą chirurgii. Plama jest wycinana z marginesem zdrowych tkanek, ale może się okazać, że w tym marginesie, czyli już poza plamą, też są komórki nowotworowe. Ponieważ czerniak jest złośliwym nowotworem, nie możemy sobie pozwolić na pozostawienie tych komórek w skórze pacjenta – wyjaśnia dermatolożka.

Gdy to możliwe, lekarze proponują kolejny zabieg. – Jeśli badanie usuniętego fragmentu skóry znowu pokazuje obecność komórek nowotworowych, trzeba zastanowić się, co dalej. Można zastosować metodę mikrochirurgii Mohsa, czyli badać histopatologicznie usuwane fragmenty skóry podczas zabiegu i na bieżąco decydować, ile jeszcze jej usunąć. Można by oczywiście postąpić radykalnie, czyli wyciąć spory fragment skóry, żeby zastąpić go przeszczepem. Ma to jednak dwie wady. Po pierwsze, pacjent nie chciałby takiego rozwiązania ze względów estetycznych. Po drugie, przeszczepy mogą utrudniać kontrolowanie skóry i wychwycenie potencjalnej wznowy czerniaka – tłumaczy prof. Kamińska-Winciorek.

Metody na zatrzymanie czerniaka

Jeśli po zabiegach chirurgicznych komórki czerniaka wciąż są znajdowane w skórze, lekarz może zalecić radioterapię. – Metodą rekomendowaną w takich przypadkach jest brachyterapia. Można również rozważyć metodę eksperymentalną, czyli użycie kremu z immunomodulatorami. To miejscowe działanie na układ odpornościowy. Taki lek jest zatwierdzony do leczenia m.in. raków podstawnokomórkowych skóry. W przypadku czerniaków in situ stosuje się go poza wskazaniem, co wymaga dokładnego omówienia sposobu twojego leczenia z chorym i podpisania przez niego zgody na takie leczenie – mówi prof. Kamińska-Winciorek.

Podstawowa zasada ochrony skóry brzmi: nigdy nie dopuść do oparzenia przez słońce.

Oparzenie słoneczne to stan, gdy skóra jest mocno zarumieniona, mogą pojawić się na niej pęcherze.

Oparzenia słoneczne, także te z dzieciństwa, znacznie zwiększają ryzyko wystąpienia czerniaka w dorosłości. Nawet o 200-300 proc. To powód, dla którego w każdy letni dzień powinniśmy smarować się kremem z filtrami UV.

Już jedna wizyta w solarium czy jeden urlop spędzony na słońcu może być wyzwalaczem mutacji prowadzących do czerniaka – ostrzegają lekarze.

– Gdy patrzymy na skórę pacjenta, który ma plamy soczewicowate, możemy stwierdzić, ile oparzeń słonecznych przeszedł. Szacuje się, że 30 plam – drobnych piegów widocznych np. na plecach – to jedno oparzenie. Jeśli ktoś ma na ciele w sumie 100 takich plam, ma duże ryzyko zachorowania na czerniaka. Taka osoba ma szczególne powody, żeby regularnie badać skórę u lekarza – mówi prof. Grażyna Kamińska-Winciorek. ●

1 RP

Jak rozpoznać czerniaka

• Lekarz może dostrzec podejrzane zmiany dermoskopem, czyli urządzeniem powiększającym. – W wybranych przypadkach dokładniejsze badanie można przeprowadzić mikroskopem konfokalnym, ale takich urządzeń jest w Polsce w poradniach dermatologicznych niewiele. Poza tym badanie jest czasochłonne. Nowsze urządzenia potrafią szybko skanować skórę i rozpoznać, jak rozprzestrzeniają się komórki nowotworowe. To C-OCT, rodzaj optycznej koherentnej tomografii skóry – mówi prof. Grażyna Kamińska-Winciorek.

• Jeśli podejrzana zmiana na skórze jest w miejscu, które pozwala na jej usunięcie bez szkody dla pacjenta, zaleca się zabieg chirurgiczny i ocenę histopatologiczną. – To kluczowe badanie. Usunięcie zmiany bez jej zbadania, może dać mylne złudzenie, że problem jest rozwiązany. Margines skóry dookoła zmiany powinien być czysty, czyli bez komórek nowotworowych – zaznacza dermatolożka.

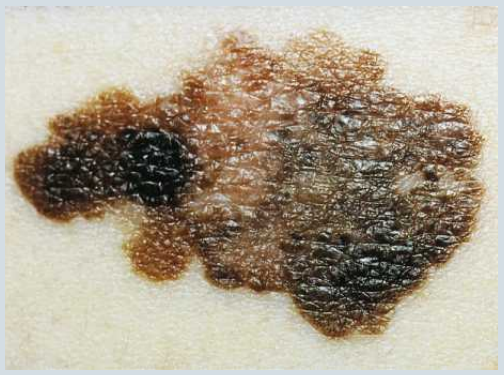

FOT. CALLISTA IMAGES/GETTY IMAGES

• Warto regularnie pokazywać lekarzowi zmiany na skórze. Lepiej zgłosić się i usłyszeć, że to zwykły pieprzyk, niż zignorować nowotwór i zmniejszyć swoje szanse na skuteczne leczenie. – Każda pora roku jest dobra na przegląd skóry. Niektórzy uważają, że warto zaczekać na koniec lata. Prawda jest taka,

eprasa.pl 429c60c01d

Holenderski pomysł na raka

Sprzęt do dezynfekcji przerobiony na broń przeciw czerniakowi

Pomysł przerobienia pozostałych po pandemii słupków z płynem dezynfekcyjnym na dozowniki z kremem przeciwsłonecznym narodził się w głowie dermatolożki z holenderskiego szpitala przy granicy z Niemcami.

Ewa Tomkowska

Wchodzę do Vondelparku, najpopularniejszego parku w Amsterdamie, i zanim zaczęłam podziwiać tamtejsze tulipany, zobaczyłam duży dystrybutor. Początkowo pomyślałam, że to automat z jedzeniem dla kaczek, jak w warszawskich parkach.

Ale z bliska zauważyłam, że dozownik ma jakąś żółtą maź. „Obrzydliwość" – pomyślałam. Szybko jednak zmieniłam zdanie. Do automatu podjechała w sportowym stroju kolarka. Sięgnęła po krem, nałożyła go na twarz i pojechała dalej. Dziewczyna pewnie zapomniała w domu nałożyć krem z filtrem na twarz, bo dzień zaczął się pochmurnie. Gdy dojechała do parku, przypomniała sobie o Słońcu. Krem miała pod ręką, za darmo.

• **Automat z kremem do opalania na holenderskiej plaży w IJmuiden** FOT. DINGENA MOL/HOLLANDSE HOOGTE/EAST NEWS

Mamy na to sposób, tylko z niego nie korzystamy

Dozownik z płynem do dezynfekcji rąk w biurze czy publicznej toalecie by mnie nie zaskoczył. Ale automat z kremem przeciwsłonecznym widziałam pierwszy raz i jestem tym zachwycona. To rozwiązanie proste i równie potrzebne, jak płyny do dezynfekcji.

Holendrzy wzięli przykład z Australii i w 2023 r. w wielu niderlandzkich miastach ustawiono dozowniki z darmowym kremem przeciwsłonecznym. Akcję zainicjowali przedstawiciele szpitala VieCuri w Venlo-Venray, blisko granicy z Niemcami. Uznali, że krem SPF to podstawowy produkt, który powinien być używany przez każdego, szczególnie latem.

– To nasza dermatolog Karen van Poppelen wpadła na pomysł przekształcenia pozostałych po pandemii słupków z płynem dezynfekcyjnym w dozowniki z kremem przeciwsłonecznym – mówiła rzeczniczka szpitala Liset Spreuwenberg.

Zgodnie z zapowiedziami niderlandzkiego rządu automaty z SPF pojawiły się trzy lata temu w szkołach, na uniwersytetach, festiwalach, w parkach, obiektach sportowych, przy wejściach na plaże i w otwartych przestrzeniach publicznych na terenie całego kraju. I są tam do dziś.

Darmowy dostęp do kremów przeciwsłonecznych mają jednak nie tylko mieszkańcy Niderlandów.

Sundo, czyli jedna z największych firm dostarczających dozowniki z kremami, umieściła na swojej stronie mapę miejsc, w których jej automaty są zamontowane. Największe zagęszczenie dystrybutorów jest właśnie w Holandii i Belgii. Ale Sundo ma swoje punkty także w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji i we Włoszech. W Polsce ani jednego.

Firma wylicza, że na ten moment jej dozowniki chronią przed czerniakiem ponad 7 mln ludzi. Nabywcami automatów są ubezpieczyciele zdrowotni, kluby sportowe, instytucje rządowe, organizacje charytatywne i firmy.

Krem z filtrem – „szczepionka" na czerniaka

Holandia jest w pierwszej dziesiątce krajów z najwyższym wskaźnikiem zachorowań na raka skóry na świecie. Nowotwory skóry to, po raku prostaty i piersi, najczęściej diagnozowane nowotwory u Holendrów – informuje na swojej stronie holenderskie centrum onkologiczne IKNL. W tym kraju co roku diagnozuje się raka skóry u prawie 75 tys. osób, a na każdy szpital przypada średnio ponad tysiąc nowych pacjentów.

W Polsce, według danych Krajowego Rejestru Nowotworów (KRN), w 2022 roku odnotowano ponad 15 tys. nowych przypadków niebarwnikowych raków skóry (ponad 7 tys. wśród mężczyzn i 8 tys. wśród kobiet), co stanowi ok. 9 proc. wszystkich zachorowań na choroby nowotworowe. Jednak w rzeczywistości jest ich prawdopodobnie o wiele więcej. Szacuje się, że nawet 40-50 tys. rocznie.

Najczęstsze nowotwory skóry to rak podstawnokomórkowy i rak kolczystokomórkowy (płaskonabłonkowy).

Są one związane z długotrwałą ekspozycją na promieniowanie UV. Są mniej groźne niż czerniak, choć występują aż u 40 proc. osób po 60. roku życia.

– Czerniaka rozpoznajemy rocznie u ponad czterech tysięcy mieszkańców Polski, z tej grupy umiera aż 1,4 tys. osób. Czerniak jest zagrożeniem życia, bo rozprzestrzenia się na inne części organizmu – mówił w „Wyborczej" onkolog prof. Piotr Rutkowski, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Na czerniaka, czyli najbardziej złośliwy nowotwór skóry, wcale nie trzeba pracować latami. Jego rozwój wiąże się z intensywnym, nawet krótkotrwałym opalaniem.

– Nowotwory skóry występują w każdej grupie wiekowej. Coraz więcej osób zapada na czerniaka w młodym wieku. Mamy pacjentów 20-letnich, 30-letnich – mówił w „Wysokich Obcasach" onkolog.

Częściej chorują osoby o jasnej karnacji. To te, których skóra najpierw czerwienieje pod wpływem słońca. Wyglądają, jakby kontakt ze słońcem wyrządzał im krzywdę, w przeciwieństwie do osób o ciemniejszej karnacji, które pobyt na plaży częściej znoszą bez poparzeń.

Dlatego, gdy robi się cieplej, musimy pamiętać o ochronie przed słońcem. Już jedno poparzenie słoneczne może w kolejnych latach znacząco zwiększyć ryzyko zachorowania na raka skóry. Groźne są nie tylko słoneczne dni. Promienie UV mogą być wystarczająco silne nawet wtedy, gdy niebo jest zachmurzone.

Słoneczne uszkodzenia skóry grożą nam od marca do połowy października. Niezależnie więc od tego, czy jemy obiad w ogrodzie, czy opalamy się pod palmami, ochronę przeciwsłoneczną trzeba stosować.

Eksperci zalecają regularne i obfite stosowanie kremów z filtrem. Amerykańska Akademia Dermatologii radzi nakładać preparaty z filtrem co najmniej SPF 30. Po wyjściu z wody lub intensywnym spoceniu się krem należy zaaplikować ponownie. ●

Holandia jest w pierwszej dziesiątce krajów z najwyższym wskaźnikiem zachorowań na raka skóry na świecie

Uwaga na tors

40

PROC.

• **czerniaków zdiagnozowanych u Brytyjczyków zlokalizowanych było na torsie, a dokładnie na plecach, klatce piersiowej i brzuchu**

Groźny rak skóry woli nogi czy plecy? Zależy u kogo

Czerniak na gołe klaty i odkryte nogi

Analiza przeprowadzona przez niezależną onkologiczną organizację charytatywną w Wielkiej Brytanni – Cancer Research UK (CRUK), sugeruje, że sposób, w jaki ludzie ubierają się w słoneczne dni, może mieć duży wpływ na umiejscowienie czerniaka – najgroźniejszej postaci raka skóry.

Dane z lat 2018-2021 wykazały, że w tym względzie są znaczące różnice między kobietami a mężczyznami.

Badacze wskazują, że najwięcej, czyli 40 proc. czerniaków zdiagnozowanych u Brytyjczyków zlokalizowanych było na torsie, a dokładnie na plecach, klatce piersiowej i brzuchu. Tak umiejscowiony nowotwór miało 3 tys. 700 mężczyzn w roku.

Za to u kobiet czerniak głównie występuje na nogach – ponad jedna trzecia chorujących Brytyjek miała usytuowanego czerniaka na odcinku od bioder do stóp. Odpowiada to 3 tys. 200 przypadkom rocznie.

Nogi u mężczyzn były za to najmniej powszechnym miejscem – stanowiły zaledwie 13 proc. Tułów u kobiet pojawił się na drugim miejscu od końca – 22 proc.

Badacze wskazują, że może być to wynik tego, że mężczyźni częściej przebywają na słońcu bez koszulki, a kobiety latem noszą szorty i krótkie spódnice.

Jednocześnie naukowcy twierdzą, że oprócz sposobu ubierania, wpływ na umiejscowienie czerniaka na ciele może mieć też różnica w kształcie ciał. Tułów u mężczyzn jest zazwyczaj większy niż u kobiet, a za to nogi zajmują u kobiet większą powierzchnię ciała niż u mężczyzn.

Znaczenie mają też włosy: mężczyźni, którzy są częściej krótko ścięci, byli prawie dwukrotnie bardziej narażeni na zdiagnozowanie czerniaka na głowie lub szyi (24 proc. do 13 proc.).

Różnice między płciami były mniej wyraźne w przypadku czerniaków wykrytych na rękach lub ramionach. Stanowiły one 27 proc. przypadków u kobiet i 20 proc. u mężczyzn."

eprasa.pl 429c60c01d

Aby się nie spalić

Jak chronić skórę przed słońcem

Jak działa krem z filtrem 30 a jak ten z oznaczeniem 100 SPF? Przez które leki można dostać uczulenia słonecznego lub plam na skórze?

Katarzyna Staszak

Leżenie na słońcu relaksuje, poprawia nastrój i wspomaga produkcję witaminy D. Jednak wystawianie się na promienie słoneczne bez filtra ma też koszty – przyspiesza starzenie i może wywołać oparzenie skóry.

ROZMOWA Z
DR N. MED. ALEKSANDRĄ MALEWSKĄ
dermatolożką.

• **Wybierając krem na wakacje, szukajmy ochrony przed oboma typami promieniowania – UVA i UVB**
FOT. SHUTTERSTOCK

KATARZYNA STASZAK: Ile kremu z filtrem trzeba nałożyć, żeby faktycznie uzyskać ochronę UV deklarowaną na opakowaniu?
DR N. MED. ALEKSANDRA MALEWSKA: – Kiedy jesteśmy na wakacjach i smarujemy odsłoniętą skórę ciała, dorosła osoba powinna użyć orientacyjnie około 30 ml produktu na jedną aplikację. To mniej więcej ilość mieszcząca się w małym kieliszku.

Przy dłuższym przebywaniu na słońcu rekomendowana jest ponowna aplikacja co około dwie godziny oraz zawsze po pływaniu, intensywnym poceniu się lub wytarciu skóry ręcznikiem.Z prostego przeliczenia wynika więc, że czteroosobowa rodzina jadąca na tygodniowe wakacje nad morzem może potrzebować nawet około trzech litrów kosmetyku z SPF (Sun Protection Factor), czyli wskaźnikiem ochrony przeciwsłonecznej.

A jak jest zazwyczaj? Dwie butelki na cały wyjazd – jedna dla rodziców, druga dla dzieci.

To oznacza, że ochrona najprawdopodobniej nie jest stosowana w ilości, która odpowiada deklaracji na opakowaniu. W efekcie rośnie ryzyko oparzeń, podrażnień, przebarwień i uszkodzeń skóry.

Jaka ochrona jest ważniejsza – UVA czy UVB?
– Wybierając krem na wakacje, szukajmy ochrony przed oboma typami promieniowania – UVA i UVB. SPF dotyczy przede wszystkim ochrony przed promieniowaniem UVB, czyli tym, które odpowiada m.in. za rumień i oparzenia słoneczne. Promieniowanie UVA wnika głębiej w skórę i w dużym stopniu odpowiada za fotostarzenie. Oba typy promieniowania mogą uszkadzać komórki skóry, w tym ich materiał genetyczny.

SPF 30 blokuje około 97 proc. promieniowania UVB, SPF 50 – około 98 proc., a SPF 100 – około 99 proc. Różnice procentowe wydają się niewielkie, ale przy bardzo jasnej karnacji, skórze wrażliwej, przebarwieniach, leczeniu dermatologicznym albo dużej ekspozycji na słońce, wyższa ochrona może być uzasadniona.

Wysoki SPF nie zwalnia z dokładania kremu, unikania słońca w godzinach największego nasłonecznienia, noszenia okularów przeciwsłonecznych, nakrycia głowy i przewiewnej odzieży.

Wysoki SPF nie zwalnia z dokładania kremu, unikania słońca w godzinach największego nasłonecznienia, noszenia okularów przeciwsłonecznych, nakrycia głowy i przewiewnej odzieży

Niektóre osoby uważają, że kremy z filtrem przeciwsłonecznym są szkodliwe. Można z nich zrezygnować?
– Codziennie w gabinecie słyszę wątpliwości i sceptyczne opinie na temat SPF-ów. To element dezinformacji medycznej. Stosowanie preparatów z filtrami chroni skórę przed promieniowaniem UV, a więc nie tylko przed fotostarzeniem, choć ten aspekt pacjenci często wskazują jako pierwszy. Najważniejszym powodem stosowania ochrony przeciwsłonecznej powinna być profilaktyka przeciwnowotworowa.

Promieniowanie UV jest jednym z głównych czynników ryzyka rozwoju raka skóry. Zgodnie z aktualną wiedzą medyczną filtry SPF są bezpieczną i rekomendowaną formą ochrony skóry. Latem należy stosować je także wtedy, gdy nie planujemy wielogodzinnego opalania – podczas spaceru, jazdy samochodem, aktywności w mieście czy wypoczynku w ogrodzie.

Naturalne oleje, które niektóre osoby stosują podczas opalania, np. olej kokosowy, mogą pełnić funkcję pielęgnacyjną, ale nie zastępują sprawdzonego preparatu z filtrem. Nie dają przewidywalnej, przebadanej ochrony przeciwsłonecznej, przez co mogą budować fałszywe poczucie bezpieczeństwa. ●

Jak filtry przeciwsłoneczne zapobiegają oznakom starzenia

• Istnieją dwie kategorie promieniowania ultrafioletowego: A i B. Fale UVB są krótsze i oddziałują głównie na wierzchnią warstwę skóry. Promienie UVA są dłuższe i mogą wnikać głębiej (przenikają też przez szkło, więc nie można zakładać, że okno chroni przed uszkodzeniami słonecznymi).

• Lata ekspozycji na promienie UVA i UVB uszkadzają komórki górnej warstwy skóry zwane keratynocytami. Kiedy tak się dzieje, skóra zaczyna wyglądać na czerwoną, szorstką i łuszczącą się – stan ten nazywany jest rogowaceniem słonecznym.

• Filtry przeciwsłoneczne zapobiegają uszkodzeniom skóry, blokując promienie UV przed dotarciem do niej i wniknięciem w nią. Istnieją dwa rodzaje ochrony przeciwsłonecznej: kremy mineralne i chemiczne.

• Składniki mineralne, a mianowicie tlenek cynku i dwutlenek tytanu, działają jak bariera fizyczna, odbijając światło ultrafioletowe od skóry (te filtry przeciwsłoneczne pozostawiają biały odcień). Składniki chemiczne – takie jak avobenzone, oksybenzon i homosalat – pochłaniają promienie UV. Oba rodzaje filtrów przeciwsłonecznych mogą z czasem ulec degradacji lub zmyciu, dlatego ważne jest, aby nakładać je ponownie co dwie godziny, a nawet częściej, tym bardziej jeśli pływamy w wodzie lub w wyniku działania wysokiej temperatury pocimy się.

• Filtry przeciwsłoneczne są bardziej skuteczne w zatrzymywaniu krótszych promieni UVB niż dłuższych promieni UVA.

• Współczynnik ochrony przeciwsłonecznej (SPF) odnosi się tylko do tego, jak dobrze filtr przeciwsłoneczny zapobiega oparzeniom słonecznym, co oznacza, jak dobrze blokuje promieniowanie UVB.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448559

W PIĄTEK 28 SIERPNIA W WYBORCZEJ

PORADNIK PSYCHOLOGICZNY
Ekspertki odpowiadają Czytelnikom

• Czy wspólne wakacje mogą stać się formą przemocy ekonomicznej?
• Czy w związku naprawdę ktoś musi „nosić spodnie", żeby wszystko działało?

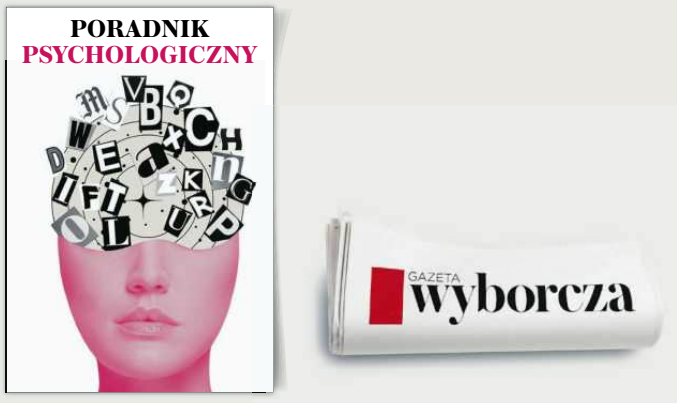

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

wyborcza.pl

wyborcza TV

21-27 SIERPNIA 2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„KOPNĘŁABYM CIĘ, GDYBYM MOGŁA". TEN FILM ODZIERA MACIERZYŃSTWO Z MITÓW
S. 3

„1670". KRYZYS TOŻSAMOŚCI W ADAMCZYSZE
S. 4-5

„GŁOS HIND RAJAB". SZEŚCIOLATKA BŁAGA O POMOC
S. 6

HAMNET

Nie tylko opowieść o żałobie S. 2-3

Agnes (Jessie Buckley) jest bijącym sercem i tej opowieści · FOT. FOCUS FEATURES

Nie tylko opowieść o ŻAŁOBIE

To opowieść o tym, jak bardzo życie i sztuka są ze sobą splecione. Sztuka rzecz jasna karmi się osobistym doświadczeniem. Ale życie też potrzebuje sztuki – żeby nadać przeżyciom sens, oswoić je i unieść ciężar, który inaczej byłby nie do udźwignięcia.

W ten sposób film Chloé Zhao trafia w naturalną ciekawość do poznawania tajemnic z życia twórców dla lepszego zrozumienia kontekstu. Chcemy zajrzeć za kulisy. Zrozumieć, z jakich emocji rodzą się wielkie dzieła. Odkryć coś, czego jeszcze nie wiemy.

Powieść Maggie O'Farrell

No właśnie. Czy śmierć dziecka mogła doprowadzić do powstania jednego z najwybitniejszych dramatów w dziejach? Takie pytanie w powieści zatytułowanej „Hamnet" postawiła Maggie O'Farrell.

W 1596 roku małżeństwu mieszkającemu przy Henley Street w Stratfordzie zmarł 11-letni syn, Hamnet. Biografowie Williama Szekspira przez lata nie poświęcali temu wydarzeniu szczególnej uwagi. W swojej powieści O'Farrell uzupełnia strzępki faktów spekulacjami. Snuje fantazję o związku Szekspira i jego żony Anne Hathaway, którą nazywa Agnes. W tej opowieści o małżeńskich napięciach i relacji, wystawionej na najcięższą próbę, prawda tkwi w emocjach.

Na ekranie historia Agnes i Willa przyjmuje formę przypowieści czy wręcz baśni. Jest tu córka wiedźmy – obdarzona szczególną intuicją i relacją z naturą – która widzi więcej niż inni. Nie mogło też zabraknąć księcia czy rycerza. Tyle że zamiast miecza nosi przy pasie pióro i atrament. Są i czary, a może po prostu dziecięca wiara, że jeśli bardzo się kogoś kocha, można oszukać śmierć?

Czerwień kostiumu Agnes nie pozostawia wątpliwości: to ona jest bijącym sercem tego domu i tej opowieści. Jessie Buckley przypomina w tej roli istny żywioł. Paul Mescal jako Szekspir w monochromatycznych, surowych barwach pozostaje raczej na drugim planie. Może sprawiać wrażenie zdystansowanego, lecz pod powłoką skrywa ból. Nacięcia na strojach Willa, charakterystyczny element dla elżbietańskiej mody,

Choć widzowie wiedzą, czego się spodziewać, opowieść o opłakiwaniu śmierci dziecka robi na nich wstrząsające wrażenie.

HAMNET
dramat, USA 2025, tw. Chloé Zhao, wyk. Jessie Buckley, Paul Mescal, Emily Watson, Joe Alwyn, David Wilmot, Olivia Lynes, Jacobi Jupe, Faith Delaney
SkyShowtime

stają się coraz większe. Jakby emocje próbowały się wydostać na zewnątrz – tłumaczyła mi nominowana do Oscara kostiumografka Małgosia Turzańska.

Elektryzujący Jessie Buckley i Paul Mescal

Bohaterowie „Hamneta" są jak serce i rozum. Ona czerpie siłę z natury, on – z kultury.

Zanurzoną w epoce, pełną symboli, poetycką opowieść – budowaną dopracowanym w szczególe obrazem i gestem, Chloé Zhao zestawia z zaskakująco współczesnymi dialogami. Rozmowy Agnes i Willa mogłyby nieść się w niejednym dzisiejszym domu. Powraca w nich temat nieobecności mężczyzny, ucieczki przed konfrontacją z trudnymi doświadczeniami. Agnes przekona się, jak bardzo się myliła, sądząc, że śmierć syna pozostawiła Willa obojętnym.

Zhao postawiła na duet Irlandczyków, ulubieńców publiczności Jessie Buckley i Paula Mescala. To jedne z najbardziej elektryzujących dziś aktorskich nazwisk.

Buckley jest na fali wznoszącej. Już wcześniej dawała dowody znakomitego warsztatu i intuicji, ale w „Hamnecie" scena należy do niej. I rozkłada widzów na łopatki.

Mescal w 2020 r. błysnął w ekranizacji „Normalnych ludzi" i konsekwentnie budował swoją karierę udziałem w kolejnych niezależnych filmach, aż do głównej roli w sequelu „Gladiatora". Niedawno Mescal ogłosił, że po zakończeniu promowania „Hamneta" planuje zrobić sobie przerwę od aktorstwa. Powróci w 2028 r. w filmie o Beatlesach, gdzie wciela się w Paula McCartneya.

Ale większość ekipy „Hamneta" stanowili Polacy. Jessie Buckley wspomniała o tym, odbierając Złoty Glob. Aktorka dziękowała Tomaszowi Sternickiemu, który na planie pełnił rolę key gripa – kierującego ustawieniem oraz obsługą sprzętu kamerowego i oświetleniowego. Za kostiumy odpowiadała wspomniana Małgosia Turzańska, autorem zdjęć był Łukasz Żal, a fotosistką na planie Agata Grzybowska, nagradzana fotoreporterka, przez lata związana z „Wyborczą".

Część krytyków zarzuca Zhao „pornografię żałoby", więcej jednak przyznaje, że na seansie nie mogła powstrzymać łez. „Hamnet" działa na wielu widzów jak emocjonalny walec, nawet jeśli mnie aż tak nie poruszył – może za bardzo próbował.

W ostatnim akcie, kiedy Will ze swoją trupą wystawia na scenie The Globe „Hamleta", twórcom udaje się coś niezwykłego. Na twarzach widzów widzimy pierwotną, niczym nieskażoną reakcję – całkowite zanurzenie w opowieści. I nagle można pozazdrościć publiczności, tej na ekranie, bo współczesne kino coraz rzadziej dostarcza takich doznań.

Piotr Guszkowski

Krzyk bezsilności

Kobieta wie, co robić. A co, jeśli nie? Ten film odziera macierzyństwo z mitów.

Linda nie chce dłużej słuchać, że powinna zadbać o siebie. Zajmuje się chorą córką, która wymaga stałej opieki. I czuje, jak ugina się pod ciężarem obowiązków, odpowiedzialności oraz poczucia winy. Znalazła się na krawędzi, ma wrażenie, że świat wali jej się na głowę.

Ale może to wcale nie wrażenie? Przez awarię u sąsiada na suficie powstała wielka dziura, z której zionie ponura pustka. Mieszkanie kompletnie zalane, na czas remontu trzeba się wynieść. Problemy się piętrzą, wszystko na jej głowie. Mąż wyjechał do pracy i jeszcze narzeka przez telefon, jak mu ciężko. Linda (świetna Rose Byrne) ma wrażenie, że wszyscy sprzysięgli się przeciwko niej.

Kobieta wie, co robić?

Rzadko kiedy tytuł tak dobrze oddaje sens filmu. W zwrocie „If I Had Legs I'd Kick You", przetłumaczonym przez polskiego dystrybutora jako „Kopnęłabym cię, gdybym mogła", chodzi dokładnie o to, co czuje główna bohaterka. Przytłoczenie sytuacją, które chciałaby rozładować, kopiąc wszystko i wszystkich dookoła w bezsilnej wściekłości. Chciałaby, ale nie ma jak.

Mary Bronstein dobrze zna to uczucie. Scenariusz „Kopnęłabym cię, gdybym mogła" powstał na podstawie jej osobistych doświadczeń i pewnie dlatego jest tak prawdziwy. To kolejny film odzierający macierzyństwo z mitów. Podważa istnienie instynktu, który rzekomo sprawia, że kobieta wie, co robić. A co jeśli nie wie? Bronstein porusza kolejne tabu. Odkąd kobieta urodzi dziecko, zatraca swoją podmiotowość, świat widzi w niej już wyłącznie matkę i związanie z tą rolą oczekiwania.

– Są rzeczy, których jako matce nie wolno ci pomyśleć, a co dopiero powiedzieć na głos – stwierdziła Bronstein w jednym z wywiadów. Linda jest na takim etapie, że przestała już czerpać jakąkolwiek radość z relacji ze swoją córką. Zostały jej tylko zmęczenie, złość i frustracja.

Wszystko o tej matce

„Kopnęłabym cię, gdybym mogła" bazuje na ciekawym zabiegu: obecność córki zostaje zaznaczona właściwie tylko głosem. Twarz dziewczynki pozostaje poza kadrem, nie poznajemy jej imienia. To dobre posunięcie – w przeciwnym razie natychmiast wzbudziłaby nasze współczucie.

Linda (Rose Byrne) ma wrażenie, że wszyscy sprzysięgli się przeciwko niej
· FOT. BEST FILM

Tymczasem nie o nią tutaj chodzi. Wystarczy, że całe życie Lindy kręci się wokół potrzeb i zdrowia dziecka.

Bronstein zmusza nas, byśmy skupili się na perspektywie matki pod presją. Kamera Christophera Messiny zostaje wymierzona w główną bohaterkę. Twarz Rose Byrne wypełnia niemal cały ekran. Aktorka tworzy kreację wartą nagród.

Trudno sobie wyobrazić, żeby kamera mogła podejść bliżej. Także w tych najtrudniejszych momentach brutalnego zderzenia z prawdą, kiedy Linda ratuje się nerwowym śmiechem. Ostatnie, co chce usłyszeć matka, to, że nie potrafi wykarmić własnego dziecka albo że córka, mimo wszystkich prób zamaskowania bólu, jednak dostrzega jej smutek. Bronstein osiąga intensywny, klaustrofobiczny efekt. Czujemy się przytłoczeni tak jak bohaterka przytłoczona codziennymi zmaganiami.

Symbole może i są dość oczywiste, ale swoją funkcję spełniają. Mary Bronstein doprawia opowieść realizmem magicznym i czarnym humorem, który przynosi odrobinę wytchnienia.

Przyznaję: w trakcie seansu odczuwałem niepokój i wyczerpanie. Ale to dobrze. Znaczy ni mniej, nie więcej, że Bronstein osiągnęła swoje.

Piotr Guszkowski

KOPNĘŁABYM CIĘ, GDYBYM MOGŁA

dramat, USA 2025, tw. Mary Bronstein, wyk. Rose Byrne, A$AP Rocky, Conan O'Brien, Danielle Macdonald, Ivy Wolk, Daniel Zolghadri, Josh Pais

sobota | 21:00 | Canal+ Premium
powt. środa | 20:00 | Canal+ Premium

VOD

Kryzys tożsamości w Adamczysze

Moja miłość do „1670" jest wielka, ale trzecim sezonem nie zachwyciłam się tak, jak przy poprzednich.

Nie wiem, co się stało, ale chciałabym wrócić do linii czasowej, w której, oglądając serial „1670", bawię się wybornie i bez żadnych zastrzeżeń. Tymczasem po seansie został ze mną niedosyt. Poczułam wręcz, jakby umarła we mnie radość życia i nadciągał kryzys tożsamości. Bo choć poszczególne motywy i żarty bardzo przypadły mi do gustu, a aktorstwo, reżyseria, scenografia i kostiumy są jak zawsze wspaniałe, to całość nie porwała mnie tak, jak liczyłam.

Co się stało w Adamczysze?

Wracamy do Adamczychy siedem miesięcy po fatalnych w skutkach dożynkach królewskich. Jan Paweł i Zofia zostali sami w domu, bo ich dzieci rozjechały się po świecie.

Dla Jana Pawła były to ciężkie miesiące, bo w samotności mierzył się z kryzysem tożsamości. Szok wywołany informacją, że jego przodek sfałszował akt nobilitacji sprawił, że ten zazwyczaj pełen samozadowolenia i radośnie pozbawiony autorefleksji szlachcic popadł w wyniszczający marazm. Opuszczona przez dzieci Zofia czuje się samotna i zapija smutki alkoholem. Jest też wściekła na męża za to, że pokłócił się z Jakubem.

Oboje odżywają, kiedy do domu po miesiącach podróży wraca Aniela, która postanawia skupić się na sobie. Sęk w tym, że zanim to zrobi, musi jeszcze załatwić kilka spraw: wyprowadzić rodziców na prostą i założyć szkołę dla chłopów. Liczy na to, że edukacja pozwoli zatrzeć różnice stanowe i sprawi, że szlachcianka i chłop będą mogli kiedyś być razem.

Jan Paweł postanawia z kolei odzyskać tytuł szlachecki. Swoją drogą wszyscy szlachcice z gminy mają podobny problem. Pożar biblioteki sprawił, że przepadło całe archiwum i nikt nie może udowodnić swojego statusu – czyli tego, że jest lepszy od innych. Nazywają to „chorobą poszlachecką".

Jest sposób, by temu zaradzić: trzeba zdać szlachecką maturę. Jednak Jan Paweł jako jedyny z całej wsi oblewa egzamin i ma niespełna miesiąc, by nakłonić króla do swojej nobilitacji.

Shrek i Osioł z Adamczychy

Tymczasem Maciej wraca do Rzeczypospolitej, by zacząć nowe życie i zapomnieć o Anieli. Ledwo dociera do kraju, los płata mu figla i stawia na jego drodze Bogdana.

Okazuje się, że Bogdan nie pamięta, kim jest. Co porabiał w międzyczasie? Jako Lachożerca został przywódcą Kozaków, nienawidzi Polaków i w ogóle nie dziwi go, że mówi wyłącznie po polsku. Języka uczy się z książki „Ukraiński dla polskich narodowców, którzy myślą, że są Kozakami".

Maciej i Bogdan nie stracili swojej ekranowej chemii. W tym sezonie wręcz wydają mi się mieć energię duetu Shreka i Osła, tylko z odwróconymi proporcjami. Dobromir Dymecki, nawet z wąsem

Aniela (z lewej) postanawia założyć szkołę dla chłopów. Zyskuje poparcie i patronat królowej

Andrzejowi wpada w oko żona Jana Pawła

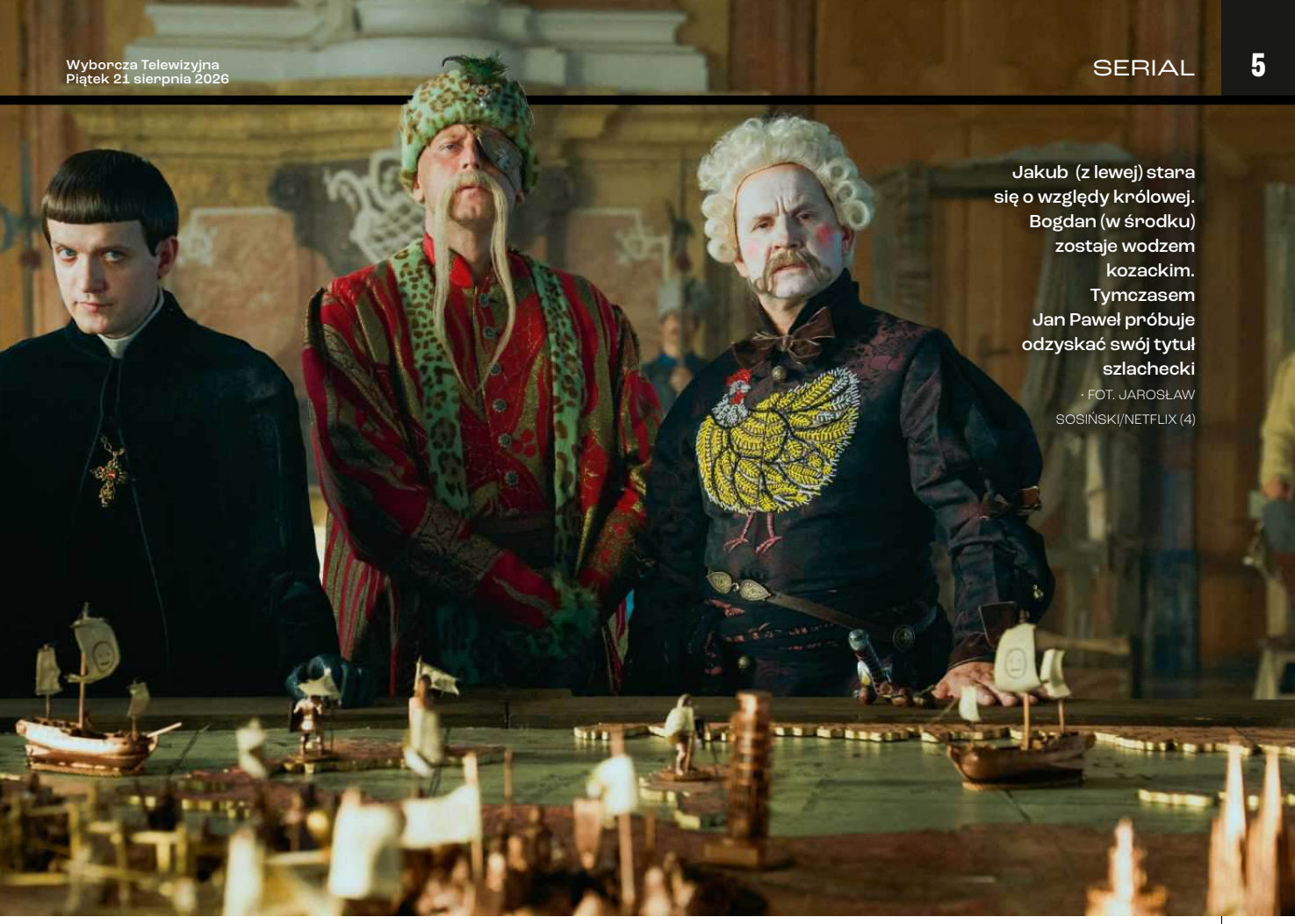

Jakub (z lewej) stara się o względy królowej. Bogdan (w środku) zostaje wodzem kozackim. Tymczasem Jan Paweł próbuje odzyskać swój tytuł szlachecki · FOT. JAROSŁAW SOSIŃSKI/NETFLIX (4)

zawieszonym za uchem, wciela się w tę postać tak, że nie da się jej nie lubić.

Swoją drogą wątek Kozaków twórcy „1670" ograli reżysersko i realizacyjnie tak dobrze, że zapragnęłam, by nakręcili nowe „Ogniem i mieczem". Wjazd do kozackiego obozu, pojedynek przy pochodniach i taplający się w wodzie z szablą w zębach Maciej to sekwencje, które można by bez wstydu pokazywać w kinach. Myślę, że Hofman chciałby mieć takie dekoracje, kostiumy i zdjęcia, jakie udało się wyczarować w „1670". Reżyserzy Maciej Buchwald i Kordian Kądziela po raz kolejny pokazali, jak pięknie potrafią korzystać z kinowych konwencji w służbie komedii.

Znam już te dowcipy

Niestety żarty w trzecim sezonie „1670" w większości mnie nie bawiły. Nie dlatego, że są nagle jakieś inne niż wcześniej. Wydaje mi się raczej, że znam wszystkie memy i odwołania popkulturowe, których użył scenarzysta Jakub Rużyłło, tak dobrze, że ich wykorzystanie w serialu w ogóle mnie nie zaskoczyło.

Mam wrażenie, jakby ktoś pokazywał mi memy sprzed pięciu lat. Z drugiej strony, kiedy patrzę na wypisane wyrywkowo cytaty z tej serii, to jednak mnie cieszą i widzę w nich dużo uroku.

Przez to, że część motywów została właściwie 1:1 przeniesiona ze współczesności w historyczne dekoracje, zniknął w moim odczuciu element figlarnej zabawy konwencją. Podobne odczucia miałam zresztą przy okazji „Polityki" Patryka Vegi – dlaczego scenariusz tamtego filmu miałby szokować widzów, skoro media już od dawna donosiły o bardziej porąbanych ekscesach polskich polityków?

Po wybitnym finale drugiego sezonu trzecia seria wydaje mi się zdecydowanie zbyt normalna i spokojna – pomimo że Jan Paweł wysyła chłopa na Księżyc.

Jakubowi Rużyle udało się za to sprawić, że Aniela w końcu przestała mnie irytować. Rzuca tutaj tak suchymi sucharami, że aż mnie to rozbroiło. – Anielko, jesteś bystra, ale twoje żarty sprawiają, że mam ochotę umrzeć – mówi Jan Paweł do córki. Nic dodać, nic ująć.

Niezwykle udany jest też wątek z gościnną rolą operatora serialu, Nilsa Crone. Ukryta na widoku opcja szwedzka pod samym nosem Jana Pawła i napis „A+B+B+A" na drzwiach chaty sprawiły, że prychnęłam pod nosem nie raz i nie dwa. Szanuję też prostotę żartu tłumaczącego, jak to się stało, że od 10 lat we wsi mieszka Szwed.

Honorowa czwórka

Bardzo mnie dziwi, że kiedy opowiadam o poszczególnych wątkach, najczęściej okazuje się, że bardzo mi się podobały. Szkoda, że całość nie złożyła się dla mnie na równie wybuchowy ładunek jak poprzednie sezony.

Może reżyserzy tak mocno wprowadzili tu nastrój rozkładu i degrengolady, że za bardzo mi się udzielił?

Czuję się teraz trochę jak nauczycielka, która ulubionemu uczniowi musi wystawić za wypracowanie 3+, ale w uznaniu ogromu pracy, nieziemskiego przygotowania oraz licznych dodatkowych walorów wyciąga z tego honorową czwórkę.

Pocieszam się jednak, że nie wszyscy podzielają moje zdanie. Na przykład mojej mamie bardzo się podobało! Teraz tylko boję się, że za bardzo zacznie utożsamiać się z Janem Pawłem.

Justyna Bryczkowska

1670
serial komediowy, mockument, Polska 2023-, twórca Jakub Rużyłło, wyk. Bartłomiej Topa, Katarzyna Herman, Martyna Byczkowska, Michał Balicki, Michał Sikorski, Filip Zaręba

3 sezony, Netflix

· FOT. STOWARZYSZENIE NOWE HORYZONTY

Sześciolatka błaga o pomoc

„Głos Hind Rajab" to wstrząsające dzieło, na które nie da się przygotować.

Strzelają do mnie! – krzyczy sześcioletnia Hind Rajab, której głos drży ze strachu.

– Słyszę, że do ciebie strzelają – odpowiada bezradna Rana.

– Przyjedź po mnie! Jestem całkiem sama!

– Kochanie, gdybym mogła, przyjechałabym.

– Która jest godzina? Boję się ciemności.

Zapada zmrok. Hind Rajab od kilku godzin ukrywa się w podziurawionym kulami samochodzie. Wokół niej leżą ciała bliskich. Jako jedyna przeżyła ostrzał pojazdu, którym próbowała uciec wraz z rodziną. Potrzebuje natychmiastowej pomocy. Teren, na którym się znajduje, jest jednak kontrolowany przez izraelską armię. Palestyńskie służby nie mogą się do niego zbliżyć.

Pod ostrzałem

Jest 29 stycznia 2024 r. Izraelskie wojsko od kilku tygodni prowadzi działania wojenne wymierzone w Hamas, których ofiarami stają się setki cywilów. Pracownicy Palestyńskiego Czerwonego Półksiężyca (PRCS) mają pełne ręce roboty. Centrum reagowania znajduje się w Ramallah na Zachodnim Brzegu, 84 km od Gazy.

Omar (Motaz Malhees), niedoświadczony pracownik pełniący tego dnia dyżur, odbiera telefon od mężczyzny, który twierdzi, że jego brat Baszar Hamada uciekał samochodem wraz z żoną i dziećmi, a izraelskie pociski dosięgły ich pojazd 400 m od domu.

Omarowi udaje się dodzwonić do żony Baszara.

– Strzelają do nas! Czołg jest tuż obok – krzyczy spanikowana kobieta.

Słychać serię z karabinu, głos cichnie.

Okazuje się, że jednak nie wszystko stracone – w ataku sprzed chwili przeżyła sześciolatka, siostrzenica Baszara, Hind Rajab.

Dziewczynka jest przerażona, powtarza, że jest sama, a wokół krążą czołgi. Omar oraz Rana (Saja Kilani), inna pracownica Czerwonego Półksiężyca, chcą ustalić, czy ktokolwiek z jej bliskich przeżył. Hind Rajab twierdzi, że jej kuzyni śpią – dopiero po pewnym czasie dotrze do niej, że zginęli. Pracownicy PRCS próbują zorganizować pomoc. To niezwykle skomplikowany proces, który koordynuje Mahdi (Amer Hlehel).

Bezradność

„Głos Hind Rajab" pokazuje, z jakimi trudnościami muszą mierzyć się palestyńskie organizacje pomocowe. Karetka znajduje się zaledwie kilka kilometrów od samochodu, w którym uwięziona jest Hind Rajab. Lekarze pokonaliby ten dystans w osiem minut. Izraelskie wojsko nie wpuszcza jednak pomocy do zajmowanej strefy.

Mahdi nie może narazić swoich ludzi na niebezpieczeństwo. Dlatego uruchamia procedurę, która wymaga niemałej cierpliwości. Czerwony Półksiężyc musi koordynować swoje działania z Czerwonym Krzyżem w Jerozolimie, Ministerstwem Obrony Izraela i izraelskim wojskiem. Zanim lekarze dotrą do potrzebujących, minie czasem nawet kilkanaście godzin. To wieczność dla rannych, którzy w każdej chwili mogą zginąć.

„Głos Hind Rajab" opowiada o bestialskich działaniach Izraela, ale także o bezradności tych, którzy chcą nieść pomoc. Pracownicy Czerwonego Półksiężyca mogą jedynie wsłuchiwać się w przerażony głos dziewczynki.Czas liczy się tu inaczej – każda minuta bezczynności przybliża drugiego człowieka do śmierci.

Usłyszcie głos Hind Rajab

„Głos Hind Rajab" opowiada o prawdziwym wydarzeniu. W rolę pracowników Czerwonego Półksiężyca wcielają się profesjonalni aktorzy, ale głos sześciolatki uwięzionej w samochodzie należy do prawdziwej Hind Rajab. Tunezyjska reżyserka Kaouther Ben Hania wykorzystała nagrania zarejestrowane przez Czerwony Półksiężyc.

Zabiegi zastosowane przez Kaouther Ben Hanię przynoszą zamierzony efekt. „Głos Hind Rajab" to wstrząsające dzieło, na które nie da się przygotować. Świadomość, że obcujemy z czymś prawdziwym, sprawia, że historia zyskuje na sile. Twórczyni przypomina nam, że to nie jest tylko film, a Hind Rajab nie jest jedynie wymyślonym nazwiskiem bohaterki. W głosie słyszanym przez widza zapisany jest prawdziwy strach. To głos, który powinniśmy usłyszeć, aby lepiej zrozumieć, jak w praktyce wygląda ludobójstwo w Gazie.

Dawid Dróżdż

GŁOS HIND RAJAB

dramat, Francja, Tunezja 2025, tw. Kaouther Ben Hania, wyk. Clara Khoury, Saja Kilani, Motaz Malhees, Amer Hlehel

czwartek | 20:00 | HBO

„WYBORCZĄ TV" redaguje Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Graficzka:** Agata Łuszcz;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** SkyShowtime; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

PIĄTEK 21.08

GOLF

• DP WORLD TOUR – NEXO CHAMPIONSHIP
2. dzień
13:30 | POLSAT SPORT EXTRA 4

• PGA TOUR – BMW CHAMPIONSHIP
2. dzień
21:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• RENEWI TOUR
UCI World Tour – 3. etap
15:15 | EUROSPORT 1

KOLARSTWO GÓRSKIE

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LES GETS W GÓRNEJ SABAUDII
Cross-country short track
17:15 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LES GETS W GÓRNEJ SABAUDII
Cross-country short track
17:50 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – ATHLETISSIMA W LOZANNIE
20:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Cracovia – Wieczysta Kraków
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD, CANAL+ SPORT 4 HD

• PREMIER LEAGUE
Arsenal FC – Coventry City
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
21:00 | POLSAT SPORT 2
01:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
02:30 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 22.08

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 1. etap
16:00 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – MEMORIAŁ KAMILI SKOLIMOWSKIEJ NA ŚLĄSKU
1. dzień – Rynek w Katowicach
14:30 | TVP SPORT

• STUDIO MEMORIAŁU KAMILI SKOLIMOWSKIEJ
14:15 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LIGUE 1 MCDONALD'S
RC Lens – AJ Auxerre
17:10 | ELEVEN SPORTS 4
Toulouse – Olympique Lyonnais
20:40 | ELEVEN SPORTS 4

• MULTI PREMIER LEAGUE
15:55 | CANAL+ EXTRA 2

• ORLEN EKSTRALIGA KOBIET
Lech Poznań – Górnik Łęczna
10:55 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Motor Lublin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Piast Gliwice – Legia Warszawa
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Piast Gliwice – Legia Warszawa
17:30 | TVP SPORT
Śląsk Wrocław – Widzew Łódź
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Hull City – Manchester United
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Ipswich Town – Sunderland
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Brentford FC – Tottenham
18:25 | CANAL+ EXTRA 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIET W AZERBEJDŻANIE, CZECHACH, SZWECJI I TURCJI
Węgry – Polska
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
1. półfinał
19:30 | POLSAT SPORT 3
2. półfinał
00:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
Półfinał
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 23.08

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX HOLANDII
Parada kierowców
12:55 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
14:55 | ELEVEN SPORTS 1

GOLF

• PGA TOUR – BMW CHAMPIONSHIP
4. dzień
18:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 2. etap
14:45 | EUROSPORT 1

KAJAKARSTWO. Mistrzostwa Świata odbędą się na Torze Regatowym Malta w Poznaniu. W zawodach wezmą udział najlepsi sportowcy z ponad 90 krajów
· FOT. FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – MEMORIAŁ KAMILI SKOLIMOWSKIEJ NA ŚLĄSKU
2. dzień na Superauto.pl Stadionie Śląskim w Chorzowie
14:00 | TVP SPORT

• STUDIO MEMORIAŁU KAMILI SKOLIMOWSKIEJ
13:35 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LALIGA EA SPORTS
Getafe CF – Racing Santander
19:25 | CANAL+ SPORT2 HD
Elche CF – FC Barcelona
21:25 | CANAL+ SPORT2 HD

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
FC Porto – FC Arouca
21:25 | ELEVEN SPORTS 3

• LIGUE 1 MCDONALD'S
Angers SCO – Lille OSC
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
PSG – Stade Rennais FC
20:40 | ELEVEN SPORTS 4

• PKO BP EKSTRAKLASA
Radomiak – Zagłębie Lubin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
GKS Katowice – Wisła Płock
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Pogoń Szczecin – Wisła Kraków
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Manchester City – AFC Bournemouth
14:50 | CANAL+ EXTRA 1
Brighton – Aston Villa
14:55 | CANAL+ EXTRA 2
Newcastle – Liverpool FC
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
Finał
22:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
Finał
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 24.08

PIŁKA NOŻNA

• PREMIER LEAGUE
Fulham FC – Chelsea FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Bologna FC 1909 – SS Lazio
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
AS Roma – ACF Fiorentina
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIET
Polska – Łotwa
14:45 | POLSAT SPORT 1

SNOOKER

• WUHAN OPEN
2. runda
08:00 | EUROSPORT 1

TENIS

• WTA 500 – ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 25.08

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 4. etap
14:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW UEFA
Play-off – rewanż
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIET W AZERBEJDŻANIE, CZECHACH, SZWECJI I TURCJI
Polska – Słowenia
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
2. dzień kwalifikacji
18:00 | 19:00 | 20:00 | 21:00 | EUROSPORT 1

• ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 26.08

KAJAKARSTWO

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W POZNANIU
09:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT 3
13:00 | POLSAT SPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 5. etap
14:45 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW
Play-off – rewanż
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
Półfinał kwalifikacji gry mieszanej
01:00 | 02:00 | EUROSPORT 1
Finał kwalifikacji gry mieszanej
03:30 | EUROSPORT 1

• ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 27.08

GOLF

• PGA TOUR – TOUR CHAMPIONSHIP
1. dzień
19:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 6. etap
14:45 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA MĘŻCZYZN
Izrael – Polska
19:50 | TVP SPORT

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – WELTKLASSE ZÜRICH
20:00 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIET
Polska – Niemcy
14:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 250 – WINSTON-SALEM OPEN
Ćwierćfinały
20:00 | 22:00 | 00:00 | 02:00 | POLSAT SPORT 2

• ABIERTO GNP SEGUROS
Ćwierćfinał
23:00 | 01:00 | 03:30 | CANAL+ SPORT2 HD

PIĄTEK 21.08

Od A do Z

BALLERINA. Z UNIWERSUM JOHNA WICKA ★★★
film sens., USA/Węgry 2025, reż. Len Wiseman, wyk. Ana de Armas, Anjelica Huston
21:50 | canal+ premium
Ana de Armas jako córka pary płatnych zabójców, należących do różnych syndykatów. Dziewczyna idzie śladami zamordowanych rodziców i ze wsparciem Johna Wicka podejmuje próbę zemsty na ich mordercach.

CHAMPION IV: WALKA O HONOR ★★★
film sens., USA/Bułgaria 2016, reż. Todor Chapkanov, wyk. Scott Adkins, Teodora Duhovnikova, Alon Aboutboul
21:55 | tv puls
Mistrz bokserski, tudzież champion nielegalnych więziennych turniejów, znów wpada w tarapaty, gdy jego przeciwnik umiera na ringu. Ale jest szansa – nielegalna, rzecz jasna! – na rehabilitację.

CICHE MIEJSCE ★★★★
horror, USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Millicent Simmonds
22:30 | tvn
W postapokaliptycznym świecie opanowanym przez wszystkosłyszące bestie pięcioosobowa rodzina usiłuje żyć w ciszy zapewniającej bezpieczeństwo. Ale czy bezszelestne życie jest w ogóle możliwe?

CZARNY MERCEDES ★★
film krym., Polska 2019, reż. Janusz Majewski, wyk. Maria Dębska, Aleksandar Milićević, Artur Żmijewski
20:00 | tvp historia
Janusz Majewski uczy historii, dzieląc się swoją pasją do dobrego kryminału: w realiach okupowanej Warszawy komisarz granatowej policji prowadzi śledztwo w sprawie tajemniczej śmierci młodej kobiety.

GŁUPI I GŁUPSZY ★★
komedia, USA 1994, reż. Peter Farrelly, Bobby Farrelly, wyk. Jim Carrey, Jeff Daniels, Lauren Holly
22:10 | tvn 7
Dwaj skończeni idioci w Aspen w poszukiwaniu miłości i pieniędzy. Tytuł określa poziom „dzieła", ale parę gagów – pierwszorzędnych. Głównie jednak dla wielbicieli Jima Careya.

Cały ten zgiełk

20:00 | tvp kultura
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Złota Palma w Cannes: osobiste wyznanie Boba Fosse'a o losie artysty, który musi balansować na krawędzi życia, aby zrealizować swoje zamysły. Efektowne nie tylko dlatego, że szczere aż do bólu.

MUSICAL
USA 1979, REŻ. BOB FOSSE, WYK. ROY SCHEIDER, JESSICA LANGE, ANN REINKING

GREYSTOKE: LEGENDA TARZANA, WŁADCY MAŁP ★★★
film przyg., Wlk. Brytania/USA 1984, reż. Hugh Hudson, wyk. Christopher Lambert, Ralph Richardson, Ian Holm
20:00 | warner tv
Jeszcze raz od początku: odnaleziony w dżungli, wychowany przez małpy potomek starego angielskiego rodu staje twarzą w twarz z cywilizacją. Christophera Lamberta pierwszy krok do sławy.

KRWAWA ZEMSTA ★★★
film akcji, Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Craig Fairbrass, Thomas Turgoose
20:00 | tv puls
Po odsiedzeniu pokaźnego wyroku Scott Adkins wraca w rodzinne strony z zamiarem dokonania zemsty na ludziach, którzy zmusili go do dokonania czynu, za który musiał odpokutować więzieniem.

LE MANS '66 ★★★★
film biograficzny, USA 2019, reż. James Mangold, wyk. Matt Damon, Christian Bale, Caitriona Balfe
21:30 | cinemax
Na faktach. Amerykański konstruktor Carroll Shelby i brytyjski kierowca Ken Miles łączą siły, by – przy wsparciu Forda – przełamać włoską dominację w wyścigach samochodowych w latach 60. XX wieku.

NIE ODDYCHAJ 2 ★★★
thriller, USA 2021, reż. Rodo Sayagues, wyk. Stephen Lang, Madelyn Grace, Brendan Sexton III
20:00 | hbo
W domu na odludziu, gdzie niewidomy weteran wojenny opiekuje się nastoletnią dziewczyną, zjawia się kilku mężczyzn z niecnymi zamiarami, niespodziewający się jakiegokolwiek oporu. Mocne.

NOVEMBER MAN ★★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan, Olga Kurylenko, Luke Bracey
22:05 | stopklatka
Pierce Brosnan jako agent CIA, który wraca z emerytury, by wspomóc swoją dawną protegowaną, a w rezultacie wpada na trop amerykańskich powiązań najwyższego szczebla z działaniami Rosjan w Czeczenii.

SEKSMISJA ★★★★
komedia, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
20:00 | kino polska
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu – w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

WIĘZIEŃ ★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania 2025, reż. Cal McMau, wyk. Tom Blyth, David Jonsson, Alex Hassell
20:00 | cinemax
Szanse na zwolnienie warunkowe drobnego dilera narkotykowego stają pod znakiem zapytania, gdy do jego celi trafia nowy współwięzień – handlarz narkotykowy kontrolujący obrót opioidami w ich zakładzie.

WOJNA O PRZETRWANIE ★★
film s.f., Australia 2025, reż. Luke Sparke, wyk. Nick Wechsler, Ryan Kwanten, Tricia Helfer
23:50 | canal+ premium
Elitarny oddział, szukający w Wietnamie 1960 roku, zaginionych komandosów, natrafia w dżungli na obszar, gdzie Sowieci wskrzesili zastępy krwiożerczych dinozaurów. Wyłącznie dla koneserów.

ZABÓJCZA BROŃ III ★★★
komedia sensacyjna, USA 1992, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover, Joe Pesci
22:40 | warner tv
Mel Gibson i Danny Glover na tropie policjanta, który wybrał mafię i handluje zarekwirowaną przez policję bronią. Karuzela mocnych wrażeń, ale szybko nuży.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Welon, fura i brawura
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (1)
09:15 Ranczo IX (10)
10:10 Komisarz Alex XXIV (3)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (788)
12:55 Supermoce fluorescencji
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5757)
18:05 Reporterzy (596)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Ojciec Mateusz 35 (2) - serial krym. Polska 26
21:25 Drelich (5/7) - serial krym. Polska 2025
22:25 Fucking Bornholm *** - dramat obycz. Polska 2022, reż. Anna Kazejak, wyk. Agnieszka Grochowska, Maciej Stuhr (110 min)
00:15 Szyfry wojny (Windtalkers) *** - dramat woj. USA 2002, reż. John Woo, wyk. Nicolas Cage, Adam Beach, Peter Stormare (140 min)

TVP2

06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (442) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7652) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7652) - mag. Polska 2026
11:35 Operacja zdrowie (79)
12:10 Msza święta Kościoła starokatolickiego mariawitów w Płocku - transmisja
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1045)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2078)
16:35 Familiada (3111)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1046)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:00 Kabaretowa Noc pod Gwiazdami – Kogo tu nie było! (1, 2, 3) - program rozrywkowy
23:05 To jest grane (102) - program muzyczny
23:45 Lato z Radiem i Telewizją Polską - koncert
00:50 Kung Fu Joga (Gong fu yu jia) ** - film przyg. Chiny/Indie/USA/Nepal/Hongkong/Emiraty Arab./Isl./Korea Południowa/Arabia Saudyjska 2017, reż. Stanley Tong (120 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (25,27) - serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak
10:20 Trudne sprawy XX (12/40) - serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (45,46) - serial fab.-dok. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVI (50,51) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (15) - teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (33,34) - serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (821) - program publicystyczny

20:00 Predator: Prey ** - horror USA 2022, reż. Dan Trachtenberg, wyk. Amber Midthunder, Dakota Beavers, Dane DiLiegro, Michelle Thrush (130 min)
22:10 Morbius - film akcji ** USA 2022, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jared Leto, Matt Smith, Adria Arjona (130 min)
00:20 Dlaczego on (Why Him?) *** - komedia USA/Kambodża 2016, reż. John Hamburg (155 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (13) - program rozrywk. Polska 2022
05:40 Uwaga! (8072) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (48/60)
06:50 Kuchenne rewolucje XXVI (2) - reality show
07:45 Dzień dobry wakacje (56) - mag. Polska 2026
11:25 Babski biznes (3/8) - serial dok. Polska 2025
12:35 Kuchenne rewolucje: Bistro „Tarta poducha", Wrocław XX (5) - reality show
13:40 Ukryta prawda (14,15,7/60) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (19/53) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi V (60/64) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8073) - mag.

20:00 Assassin's Creed ** - film przyg. USA/Francja/Wlk. Brytania/Hongkong/Tajwan/Malta/Hiszpania/Kanada 2016, reż. Justin Kurzel (150 min)
22:30 Ciche miejsce (A Quiet Place) **** - horror USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt (105 min)
00:15 Bumbleebee - film s.f. *** USA/Chiny 18, reż. Travis Knight, wyk. Hailee Steinfeld (145 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami IV (12,13/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (10,11/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (12/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2011
14:00 Kurierzy II (23)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI - serial obycz.
17:00 Kurierzy II - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (52,53)
20:00 Krwawa zemsta (Avengement) *** - film akcji Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson (115 min)
21:55 Champion IV: Walka o honor (Boyka: Undisputed IV) *** - film sensacyjny USA/Bułgaria 2016, reż. Todor Chapkanov (110 min)
23:45 American Fighter ** - film sens. USA 2019, reż. Shaun Paul Piccinino (135 min)
02:00 Menu na miarę (11)

TVN7

05:20 Ten moment (5/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (29,30,31/72) - serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (16,42,43/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (9/13) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (31,32/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (48/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (5/50)
20:00 After 4. Bez siebie nie przetrwamy (After Ever Happy) ** - melodramat USA 2022, reż. Castille Landon, wyk. Josephine Langford (130 min)
22:10 Głupi i głupszy (Dumb and Dumber) ** - komedia USA 1994, reż. Peter Farrelly (135 min)
00:25 Zaufanie (Trust) ** - dramat obyczajowy USA 2021, reż. Brian DeCubellis, wyk. Victoria Justice (125 min)

MEZZO

10:00 „Betroffenheit", balet w choreografii Crystal Pite
11:45 Théotime Langlois de Swarte, Orkiestra Opery Królewskiej w Wersalu: Bach
13:05 Intermezzo
13:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024
16:00 Intermezzo
16:20 Maria João Pires i Renaud Capuçon w Gstaad: Mozart, Beethoven
17:30 Intermezzo
18:20 Samara Joy na Międzynarodowym Festiwalu Jazzowym w Montrealu
19:10 Jazz w Vienne: Trombone Shorty - koncert
20:30 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2025, kategoria altówka
22:30 Koncert z okazji 25-lecia Mezzo - muzyka klas.

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (16) - serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (71,72/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (21,22/52)
12:00 Psi patrol (26/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (20/26)
15:00 Miraculous III (9,2/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (5)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (40) - serial obycz.
21:00 Planeta singli 3
23:05 W szczękach rekina - horror Aus./Sing./Chiny 2012

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (20/24) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (11,12/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (55,56) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII (20,21/40) - serial fab.-dok.
13:55 Trudne sprawy XVII (17,18,19/40) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (59/65) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (547) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (60/65) - serial obycz.
20:00 Gwiazdy kabaretu
22:05 Rycerz króla Artura - film przyg. USA/Wlk. Brytania 1995, reż. Jerry Zucker
00:55 STOP Drogówka

METRO

07:35 Tajemnice miłości
08:30 Szpital (39,40/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (2/60) - telenowela dok.
13:30 Brzydula (95,96)
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (8)
16:55 Idź na całość (2)
18:00 Złomowisko PL II (5)
19:00 Kartoteka V (27/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
20:05 Akademia policyjna VII: Misja w Moskwie - komedia USA 1994, reż. Alan Metter
22:00 Dunkierka - dramat wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017, reż. Christopher Nolan
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (5/12)

PIĄTEK 21.08

STOPKLATKA DVB-T

08:45 Robert Makłowicz (141) - mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher: Śmierć w porcie (4/13) - serial krym. Australia 2012
10:55 Górski lekarz XIV (6,7/8) - serial obycz. Niemcy/Austria 2021
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher: Rodzynki i migdały (5/13) - serial krym. Australia 2012, wyk. Essie Davis
14:05 Hudson i Rex III (10/16)
15:05 Zajazd. Będzie się działo (25,26)
17:00 Katastrofy w przestworzach II (8,4) - serial dokumentalny Kanada 2005
20:00 Młode wilki 1/2 * - komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak, Paweł Delag (125 min)
22:05 November Man *** - thriller USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan (125 min)
00:10 Ekstradycja (5) - serial sensacyjny Polska 1995

ALE KINO+

08:55 The Office PL III (5,6/12) - serial kom.
10:00 Bestia II (1,2/6) - serial obycz. Kanada 2023
12:05 Vera XIV (1) - serial krym. Wlk. Bryt. 2025, wyk. Brenda Blethyn
13:55 Problem - film krótkom. Polska 2020 (20 min)
14:15 Sny o miłości (Drømmer) **** - komediodramat Norwegia 2024, reż. Dag Johan Haugerud (135 min)
16:30 Mój synek (Mon Garcon) ** - thriller F/B 2017, reż. Christian Carion (105 min)
18:15 Vera XIV (2) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
20:10 Jej twarz (The Last Face) * - dramat obycz. USA 2016, reż. Sean Penn, wyk. Charlize Theron (155 min)
22:45 Ocalona (Survivor) ** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich (120 min)
00:45 Czarna rzeka (Fleuve noir) *** - dramat krym. Francja/Belgia 2018, reż. Erick Zonca, wyk. Vincent Cassel (135 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:35 Kolekcja (7) - magazyn
08:55 Gruby (1) - serial młodzieżowy Polska 1973
09:35 Cyrk (The Circus) *** - komedia USA 1928, reż. Charles Chaplin (85 min)
11:00 Konnica (The Horse Soldiers) *** - film przyg. USA 1959 (125 min)
13:05 Enzo Ferrari. Czerwony i czarny
14:10 Soyka Kolektyw – W hołdzie mistrzowi
15:15 Pies Baskerville'ów (The Hound of the Baskervilles) *** - film krym. Wlk. Bryt. 1988, reż. Brian Mills (115 min)
17:10 Gruby (2,3)
18:25 Mistrzowie wideo
18:55 Rawhide II (20/32) - western USA 1960
20:00 Cały ten zgiełk (All That Jazz) **** - musical USA 1979, reż. Bob Fosse, wyk. Roy Scheider (135 min)
22:15 Sprawa Kramerów (Kramer vs. Kramer) **** - dramat obyczajowy USA 1979 (115 min)
00:10 Ella i John (The Leisure Seeker) *** - film przyg. Włochy/Francja 2017, reż. Paolo Virzi (120 min)

HBO

09:20 Moja wina: Londyn *** - komedia Wlk. Brytania/Hiszpania 2024 (120 min)
11:20 Dražen - film biograf. *** Chorwacja/Serbia/Słowenia 2024 (100 min)
13:00 Na planie (34) - mag.
13:30 Mroczny rycerz - film **** sens. USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Christopher Nolan (150 min)
16:00 The Pitt II (5/15)
16:45 Bliżej - melodramat **** USA/Wlk. Bryt. 2004, reż. Mike Nichols (100 min)
18:25 No hej! - komedia *** USA 2025, reż. Sophie Brooks, wyk. Molly Gordon (95 min)
20:00 Nie oddychaj 2 *** - thriller USA 2021, reż. Rodo Sayagues, wyk. Stephen Lang (95 min)
21:35 Sprzedawcy 3 ** - komedia USA 2022, reż. Kevin Smith (100 min)
23:15 W dzikim galopie - dramat obycz. USA 2024, *** reż. Daniel Minahan, wyk. Daisy Edgar-Jones, Jacob Elordi (120 min)
01:15 Life - horror USA/Wlk. *** Brytania 2017, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jake Gyllenhaal (100 min)

CANAL+ PREMIUM

08:45 Bałtyk - film dokumentalny Polska 2025
09:50 Peacock - dramat *** obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
11:20 Nadzieja - dramat ** obyczajowy Niemcy/Polska 2007 (100 min)
13:00 Maria Callas - film dok.
14:45 Krucjata Bourne'a *** - thriller USA/Niemcy 2004 (110 min)
16:35 Kawałek po kawałku *** - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
18:10 Łapu-Capu (200)
18:15 Wicked - musical *** USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024 (165 min)
21:00 The Walking Dead: Dead City III (4/8) - serial grozy USA 2026
21:50 Ballerina. Z uniwersum Johna Wicka *** - film sens. USA/Węgry 2025, reż. Len Wiseman, wyk. Ana de Armas, Anjelica Huston (120 min)
23:50 Wojna o przetrwanie ** - film s.f. Australia 2025, reż. Luke Sparke (130 min)
02:00 Niebezpieczne zwierzęta *** - horror Australia/USA/Kan. 2025 (95 min)

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszki
07:40 Reksio (52) - serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (9,10) - serial anim. Polska 1971
08:25 Bolek i Lolek (11/13)
08:45 Do przerwy 0:1 (5,6)
09:55 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
10:10 Wracając do Marka
11:10 Agent nr 1 - dramat wojenny Polska 1971, reż. Zbigniew Kuźmiński
13:35 Nad Niemnem, cz. 1 - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński, wyk. Iwona Katarzyna Pawlak
15:10 Nad Niemnem, cz. 2 - film obycz. Polska 1986
17:35 Stawka większa niż życie: Spotkanie (17/18) - serial wojenny Polska 1968
18:45 Pogranicze w ogniu (1) - serial sensacyjny Polska 1988, wyk. Cezary Pazura
20:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr
22:25 Demony wojny wg Goi - dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda
00:40 Symetria - dramat obyczajowy Polska 2003, reż. Konrad Niewolski, wyk. Arkadiusz Detmer, Borys Szyc

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XVII (1,2/12)
10:25 Świat według Kiepskich (29,13,5,6,36/35) - serial kom.
13:30 Whitney Houston: I Wanna Dance with Somebody - film biograficzny USA 2022
16:35 Inwazja: Bitwa o Los Angeles - film s.f. USA 2011
18:55 Aniołki Charliego - film sens. USA/Niemcy 2000, reż. Joseph McGinty Nichol
21:00 Krucjata Bourne'a - thriller USA/Niemcy 2004
23:10 60 sekund - film sensacyjny USA 2000, reż. Dominic Sena, wyk. Nicolas Cage

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! IV (2)
09:05 Bajer z Bel-Air
10:05 Prawo Agaty V (6)
11:05 Pełniejsza chata IV
12:05 Teraz albo nigdy! IV (3,4)
14:00 Bajer z Bel-Air
16:05 Pełniejsza chata IV
18:15 Dziewczyny w Nowym Jorku - komedia USA 2004
20:00 Greystoke: legenda Tarzana, władcy małp - film przyg. Wlk. Brytania/USA 1984
22:40 Zabójcza broń III - komedia sens. USA 1992
00:55 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001

CINEMAX

11:55 Serce to mięsień - dramat krym. RPA/Arabia Saud. 2025
13:25 Po prostu razem - melodramat Francja 2007
15:00 Pan od muzyki - dramat F/Szwajcaria/Niemcy 2004
16:35 Wszystko będzie dobrze - dramat obycz. Hongkong/Chiny 2024, reż. Ray Yeung
18:05 Vitrival - kom. B 2025
20:00 Więzień - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2025
21:30 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
00:00 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (33,34,35,36)
09:50 Prawo Agaty VI (5)
10:55 Lekarze II (12)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (4)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (49,50)
17:10 Filmowe duety (3)
17:45 Alfabet filmowy (18)
17:50 Niania w Nowym Jorku - komedia romant. USA 2007
20:00 Był sobie chłopiec - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002
22:15 W nieskończoność - film s.f. USA 2021

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III (7/8)
09:15 Panna Scarlet i komisarz II (3/6) - serial krym.
10:20 Panna Marple III (4/4)
12:20 Hudson i Rex V (9,10/20)
14:30 Poirot: Rendez-vous ze śmiercią XI (4) - film kryminalny Wlk. Brytania 2008
16:40 Strażnik Teksasu III (23/25) - serial sens. USA 1995
18:50 Poirot (3/10)
20:00 Kosmiczne jaja - komedia USA 1987
22:00 Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik - film fantasy Kan./Francja/Wlk. Bryt. 1995

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (7,8/22)
09:25 Pingwiny z Madagaskaru III (5/15) - serial anim.
10:00 Polowanie na »Czerwony Październik« - film sens. USA 1989, reż. John McTiernan
13:00 Czarodziejki II (9,10/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Daredevil - film sens. USA/Szwajcaria 2003
17:55 Przyznaj się, Fletch - komedia krym. USA 2022
20:00 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
22:00 Pasażer - thriller USA 2023, reż. Carter Smith

ROMANCE TV

10:30 Bella dilemma - komedia romantyczna Niemcy 2013
12:25 Inga Lindström: Ktoś cię kocha - dramat obycz. Niemcy/Szwecja 2022
14:20 Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką - romans Niemcy 2005
16:15 Statek marzeń
18:05 Górski lekarz (6/8)
20:00 Rejs ku szczęściu: Podróż poślubna do Birmy - serial obycz. Niemcy 2007
21:55 Wieśniaczki – możemy inaczej! - kom. romantyczna Niemcy 2023, reż. Britta Keils
23:50 Górski lekarz (6/8)

AMC

07:35 Strażnik - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
09:45 Policyjna opowieść III: Superglina - film sens. Hongkong 1992, reż. Stanley Tong
11:45 Tutanchamon (1,2,3) - serial hist. Kanada 2015
17:20 Twarda laska - komedia USA/Australia 2001, reż. Dennis Dugan
19:20 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013, reż. J.J. Abrams, wyk. Chris Pine
22:00 Frankenfish - horror USA 2004, reż. Mark A.Z. Dippé
23:40 Underworld: Wojny krwi - thriller USA 2016

AXN

08:05 Ostry dyżur III (18/22)
09:10 Castle V (18,19/24)
11:10 Rekrut IV (11,12/22)
13:10 Dowody zbrodni III (21,22/23) - serial sens.
15:10 FBI III (8,9/15)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (14,15/24)
19:10 Castle V (20,21/24) - serial krym. USA 2013
21:05 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012
22:55 Legion - horror USA 2010, reż. Scott Stewart
00:50 Castle V (20/24)

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (5/6)
09:45 Ojciec Brown III (8/15)
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:50 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei V (2,3/6)
15:00 Ojciec Brown X (9/10)
16:00 Lewis IX (5/6)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer XV (6/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 Po powodzi (1/6)
22:00 W cieniu podejrzeń (2/8)
23:00 Annika II (2/6)
00:10 Ulica nadziei V (2/6)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (10/22)
08:55 Przyjaciele V - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (7,8,9,10,11,12/23)
14:30 Dwóch i pół XI
16:30 Przyjaciele V - serial kom. USA 1999, wyk. Jennifer Aniston
19:30 Teoria wielkiego podrywu III - serial komediowy
22:00 The Office PL IV (2,3/12) - serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (10, 11)
00:05 Miasteczko South Park VI (12,13/17) - serial anim. dla dorosłych USA 2002

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVIII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V - serial obycz.
10:45 Lekarze na start
12:15 Zatraceni w miłości
13:20 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
14:15 Agenci NCIS XVI (4/24)
15:10 Panna Marple (1/4)
17:10 Komisarz Maigret (2/2)
19:00 Agenci NCIS XVI (5/24)
19:55 Poirot III (10/11)
21:00 Marlow: klub zbrodni II
22:00 Morderstwo w małym mieście (6/8) - serial krym.
22:55 Poirot III (10/11)
00:00 Agenci NCIS XVI

FX

08:00 Kości X (17/22)
09:00 SkyMed III (1/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (4,5/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (7,8/22)
13:45 Agenci NCIS IX (9,10/24) - serial krym. USA 2011
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (6,7/25)
17:25 Z Archiwum X IV (3,4/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
22:00 Uciec, ale dokąd? - film sensacyjny USA 1993
00:00 Z Archiwum X IV

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (3/13)
09:30 Rodzinka.pl VI (5/26)
10:05 Klan - telenowela
10:40 Ranczo (3,4/13)
12:30 Komisarz Alex V (4/13)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (10,11) - serial kryminalny
15:25 Komisarz Alex V (5/13)
16:15 Na sygnale
17:25 Ranczo (5,6/13)
19:30 Ojciec Mateusz 32 (12)
20:30 Komisarz Alex XXV (10) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo (7,8/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 32 (13)
00:30 Glina. Nowy rozdział

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (3, 4) - reality show Polska 2015
13:30 Kuchenne rewolucje (5, 7) - reality show
15:35 Zgłoś remont (3) - reality show Polska 2026
16:35 Pary młode ponad miarę II (3) - serial dok
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 11) - reality show
20:50 Bitwa o gości (3) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski VIII (9,11/17) - serial dok.
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

HGTV

08:00 Poszukiwacze domów: Australia - serial dok.
09:00 Remontujemy dom na plaży VIII - serial dok.
09:55 Letnia chata na lata 12R
11:55 Usterka XI (31)
13:05 Moje miasto, mój dom IX
15:10 Mieszkanie na miarę III
17:05 Polowanie na ogród VI
18:20 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
20:10 Będzie pięknie (7/8) - serial dok. Polska 2025
21:10 Zgłoś remont (1)
22:05 House Hunters
00:20 Usterka XI (27,29/31)

CANAL+ KUCHNIA

10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Maximum Foodie IV (5,2)
12:50 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni III
13:50 Sekrety świata przypraw
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6) - magazyn
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (2) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver - serial dok.
18:30 Sachie w Nowej Zelandii (5, 6) - mag. kulinarny
19:25 Gotuj taniej z Jamiem
21:10 Kulinarne szlaki
23:55 Bitwa na smaki (5, 6)

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń (4)
10:15 Ciężarówką przez Stany IV (8/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (6, 7)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (8, 9)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5050)
18:15 Z drugiej ręki (1, 2, 3)
20:30 Jeździć, obserwować V (3,4/16) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5050)
22:15 Wojny samochodowe
00:10 Niebezpieczne dzielnice II (3,4/13) - serial dok.

BBC LIFESTYLE

10:05 Królowa Elżbieta: jej pasje i rozrywki - film dok.
11:20 Rezydencje na Mauritiusie (10) - serial dok.
12:25 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (9)
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (4) - program rozrywkowy
15:35 Zapraszam do stołu
17:40 Rezydencje na Mauritiusie (10) - serial dok.
18:45 Mistrzowie szycia (10)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - pr. rozrywkowy
21:00 Miłosne przekręty (3/4)
22:00 Bad Boyfriends (1, 2)

CANAL+ DOMO

08:00 Podzielić M2 (9, 10)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (4)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (4)
14:00 Cudotwórcy – pod presją
14:55 Liczy się miejsce (10)
15:50 Przekopiemy Ci ogródek
16:20 Daleko od miasta XVI (1)
16:50 Gardeners' World (7)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy – pod presją
21:55 Wielkie projekty XI
23:00 Domy na krańcu świata

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (5) - serial dok.
14:45 Superskały (2/5)
15:50 Niezwykłe podróże koleją XIII (5/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (14,1/14)
18:05 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polowanie na króla piratów (3/3) - serial dok.
19:45 1312. Afryka odkrywa Amerykę - film dok. Francja 23
20:50 Surfing. Historia nieznana - film dok. Francja 2024
22:00 Premiera: Ekskluzywna szkoła dla lokajów (1)

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Na granicy wytrzymałości (7/10) - serial dok.
11:35 Kataklizmy pogodowe
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (2/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (4)
17:00 Tajemnicze wyspy (5/10)
17:55 Kluczowe tygodnie wojny
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (9/10) - serial dok.
21:00 Premiera: 9/11: zjednoczeni (1, 2) - cykl reportaży
23:00 Ukraina: wielki głód - film dok. Francja 2023

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Dżungla złota (1/5)
12:00 Psy policyjne (7/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (4/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska (5)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (10)
17:00 Celnicy na straży Niemiec
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VII (15/17) - serial dok.
21:00 Zawodowcy - serial dok.
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (5)
23:00 Nagi instynkt przetrwania: Mistrzostwa świata

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej (15) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (7) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (4)
15:00 Truckersi przez Australię IX (2/13)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Kosmos – niewyjaśnione tajemnice starożytności
21:00 Koloseum (5/8)
22:00 Naziści: ściśle tajna nauka - serial dok. Kan. 2022

TVP HISTORIA

10:40 Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem (3) - serial dok.
11:40 Wszystkie kolory świata
12:40 Odkryć tajemnicę VII
13:40 Zagadka egipskich hieroglifów i bracia Champollion
14:45 Janosik (7/13)
15:50 Sensacje XX wieku
18:25 1920. Wojna i miłość (8)
19:15 Zamojski Festiwal Filmowy „Spotkania z Historią"
20:00 Czarny Mercedes - film kryminalny Polska 2019
22:05 Historia w postaciach zapisana - serial dok.

BBC EARTH

08:20 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie
09:30 Wyspy. Laboratoria natury: Okawango (5/6)
10:30 Życie na pustkowiu VIII
11:30 Zabójcza pogoda V
12:30 Dziki połów (4/8)
13:30 Sekretne życie drzew (1)
14:30 W okowach mrozu VI
16:35 Sekretne życie ogrodu
17:40 Sekretne życie drzew (1)
18:45 Dziki połów (5/8)
19:45 Wietnamskie przygody Billa Baileya (5) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Brutalna planeta

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (13/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Jak to wyjaśnić IV (6/20)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (2/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (17) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Wojownicy wszech czasów (7) - serial dok. USA 2026
22:00 Starożytni kosmici XVII
23:00 Jak to wyjaśnić IV

POLSAT VIASAT HISTORY

10:20 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
11:25 Tajne bazy nazistów IV
12:25 Wikingowie: narodziny imperium (4,5,6/6)
15:20 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dok.
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (1/8) - serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
18:50 Konkwistadorzy (5/6)
19:45 Wielkie konflikty
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (4/6) - serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły świat (4/6) - serial dok.

SOBOTA 22.08

Od A do Z

1917 ★★★★
dramat wojenny, Wlk. Brytania/USA/Indie/Hiszpania 2019, reż. Sam Mendes, wyk. George MacKay, Dean-Charles Chapman, Benedict Cumberbatch
21:40 | tvp historia
Z czasów I wojny: dwóch zwiadowców zmierza do wysuniętego regimentu, by ostrzec dowódców przed zastawioną przez Niemców pułapką. Przejmująca historia nakręcona jakby jednym ujęciem wartym Oscara.

28 LAT PÓŹNIEJ: ŚWIĄTYNIA KOŚCI ★★★
horror, Wlk. Brytania/USA 2026, reż. Nia DaCosta, wyk. Ralph Fiennes, Jack O'Connell, Alfie Williams
21:55 | hbo
Druga część sequela „28 dni później" Danny'ego Boyle'a: w dystopijnym świecie pod pręgierzem inwazji zombie ludzie coraz bardziej zatracają swoje człowieczeństwo. Szczęśliwie, nie wszyscy. Dla koneserów.

BATMAN ★★★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania 1989, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Jack Nicholson, Kim Basinger
21:30 | warner tv
Pierwsza opowieść z kinowego cyklu o stróżu prawa w toczonym przez zbrodnię Gotham City: sugestywna wersja popularnego komiksu w ujęciu Tima Burtona. Przebój.

BLACK LOTUS ★★
film sens., Holandia/USA 2023, reż. Todor Chapkanov, wyk. Rico Verhoeven, Frank Grillo, Kevin Janssens
20:00 | tv puls
Agent specjalny nie zdołał zapobiec śmierci przyjaciela, więc kiedy córka zmarłego zostaje uprowadzona przez gang handlarzy z całą znajomą rutyną jednoosobowej armii wkracza do akcji.

DJANGO ★★★★★
western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio
20:00 | cinemax
Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

Chórzyści

20:00 | hbo
★★★

· FOT. SONY PICTURES CLASSICS

Ralph Fiennes jako lekarz, który w 1916 roku przejmuje opiekę nad podupadającym chórem męskim, którego członkowie coraz częściej odchodzą do wojska, uczestnicząc w walach na froncie I wojny światowej.

DRAMAT OBYCZAJOWY
WLK. BRYTANIA/USA 2025, REŻ. NICHOLAS HYTNER, WYK. RALPH FIENNES, ROGER ALLAM, MARK ADDY

DŁUG ★★★★★
thriller, Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra
20:00 | kino polska
Najciekawszy polski film współczesny przełomu stuleci: historia młodych biznesmenów, którzy zabijają nękającego ich szantażystę, jako zwierciadło polskiej rzeczywistości tamtego okresu. Na faktach.

GIGANT ★★★
film biograficzny, Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Rowan Athale, wyk. Pierce Brosnan, Philip Gascoyne, Doren John Farmer
22:55 | canal+ premium
Odmieniony Pierce Brosnan jako Brendan Ingle, trener i mentor angielskiego boksera jemeńskiego pochodzenia Naseema Hameda, na przełomie tysiącleci 16-krotnego zawodowego mistrza wagi piórkowej.

GREENLAND ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2020, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Gerard Butler, Morena Baccarin, Scott Glenn
21:20 | tvp 1
Jeszcze raz to samo: kiedy do Ziemi zbliża się kometa po kursie kolizyjnym, rodzina szuka schronienia – na przekór wszechogarniającemu chaosowi i panice, wywołanej świadomością nadchodzącej zagłady.

KOPNĘŁABYM CIĘ, GDYBYM MOGŁA ★★★★
thriller, USA 2025, reż. Mary Bronstein, wyk. Rose Byrne, Delaney Quinn, Mary Bronstein
21:00 | canal+ premium
Wielokrotnie nagradzana za kreację (w tym Złoty Glob i nominacja do Oscara) Rose Byrne jako matka chorej 7-latki, zmagająca się z nieobecnością męża i splotem mnóstwa niesprzyjających okolicznością.

WIĘCEJ: **S. 3**

MISSION: IMPOSSIBLE III ★★★
film sens., USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames
20:00 | tvn 7
Tom Cruise jako nadzwyczajny agent Ethan Hunt na tropie bezwzględnego międzynarodowego handlarza bronią: wypróbowany schemat fabularny w ujęciu J.J. Abramsa, twórcy serialu „Zagubieni".

PANNA MŁODA! ★★★
horror, USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal, wyk. Jessie Buckley, Christian Bale, Jake Gyllenhaal
23:45 | hbo
Chicago lat 30. XX w.: Frankenstein (Christian Bale!) prosi szaloną badaczkę o stworzenie partnerki – leku na samotność. Ale wskrzeszenie zamordowanej młodej kobiety niesie nieprzewidywalne konsekwencje.

SUMA WSZYSTKICH STRACHÓW ★★★
film sens., USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson, wyk. Ben Affleck, Morgan Freeman, James Cromwell
20:00 | stopklatka
Ben Affleck zastępuje Harrisona Forda w roli analityka CIA Jacka Ryana, którego przenikliwość umysłu po raz czwarty w cyklu ekranizacji prozy Toma Clancy'ego ma zapobiec wojnie światowej. Rutyna.

THELMA ★★★★
komedia, USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin, wyk. June Squibb, Fred Hechinger, Richard Roundtree
19:25 | canal+ premium
94-letnia staruszka (June Squibb!) zostaje oszukana „na wnuczka". Wobec braku wsparcia policji i własnej rodziny sama rusza przez Los Angeles, by odnaleźć oszusta i odzyskać wyłudzoną kwotę.

WIELORYB ★★★
dramat obycz., USA 2022, reż. Darren Aronofsky, wyk. Brendan Fraser, Sadie Sink, Jacey Sink
20:00 | tvp kultura
Nagrodzony Oscarem za rolę Brendan Fraser jako nadmiernie otyły, kompulsywnie zajadający swoje traumy nauczyciel kreatywnego pisania, który w ostatnich chwilach życia szuka porozumienia ze światem.

KONRAD J. ZARĘBSKI

SOBOTA 22.08

TVP1 DVB-T

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1179)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:55 Ranczo IX (11/13)
09:50 Komisarz Alex XXIV (4)
10:50 Ojciec Mateusz XIX (1)
11:50 Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu
12:55 Siedmiu wspaniałych nadjeżdża (The Magnificent Seven Ride!) - western USA 1972, reż. George McCowan, John Sturges (110 min)
14:45 Dobre strony (13)
15:10 Okrasa łamie przepisy
15:45 Przed ekranem
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Rolnik szuka żony (11)
18:40 Jaka to melodia? (5851)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem (10) - serial kryminalny
21:20 Greenland - film sens. ★★★ USA/Wlk. Brytania 2020, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Gerard Butler (130 min)
23:30 Kill Bill (Kill Bill: Vol. 1) ★★★★ - film sens. USA 2003, reż. Quentin Tarantino, wyk. Uma Thurman, Vivica A. Fox (120 min)
01:30 Fucking Bornholm ★★★ - dramat obyczajowy Polska 2022, reż. Anna Kazejak (105 min)

TVP2 DVB-T

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7653) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7653) - mag. Polska 2026
11:15 Górna półka smaku (8)
12:00 Zmiennicy (13)
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3112) - teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2079) - teleturniej Polska 2025
15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 (6) - show
16:20 Na dobre i na złe - serial obycz. Polska 2026
17:15 Panna młoda
18:10 Va banque (1047)
18:40 Słowo na niedzielę (1177) - program religijny
18:50 Rodzinka.pl XVIII (9,10) - serial kom. Polska 2026

20:00 Lato z Radiem i Telewizją Polską - koncert Polska 2026
22:45 Męskie Granie Orkiestra 2026 - koncert
00:20 Rodziny się nie wybiera (La ch'tite famille) ★★ - komedia Francja 2018, reż. Dany Boon (115 min)
02:15 Pod Mocnym Aniołem ★★★★ - dramat obycz. Węgry/Polska 2014, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz (120 min)

POLSAT DVB-T

05:25 Telezakupy TV Okazje - program reklamowy
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:30 Halo tu Polsat (3095) - magazyn Polska 2026
11:20 Farma (157–160) - reality show Polska 2025
15:40 Aniołki Charliego: zawrotna szybkość (Charlie's Angels: Full Throttle) - komedia USA 2003, reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Cameron Diaz, Drew Barrymore, Lucy Liu, Bernie Mac, Demi Moore, Robert Patrick, John Forsythe, Crispin Glover, Justin Theroux (135 min)
17:55 Węgry – Polska: Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji (na żywo)

20:25 Kabaret na żywo. Chyba Czesuaf (171) - kabaret i satyra Polska 2026
22:30 Barry Seal: Król przemytu (American Made) ★★★ - film sens. USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright (140 min)
00:50 Inwazja: Bitwa o Los Angeles (Battle: Los Angeles) ★★ - film s.f. USA 2011, reż. Jonathan Liebesman (155 min)

TVN DVB-T

05:05 Nauka jazdy (14)
05:40 Uwaga! (8073) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (49/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Bistro „2020" 31
07:45 Dzień dobry wakacje
11:30 Dobrze zrobione w domu (1) - mag. Polska 2026
11:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:35 Młode gliny (49/50)
14:40 Dora i Miasto Złota (Dora and the Lost City of Gold) - film przyg. USA/Australia/Wlk. Brytania 2019, reż. James Bobin (130 min)
16:50 Galimatias, czyli kogel–mogel II - komedia Polska 1988, reż. Roman Załuski (130 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:45 Uwaga! (8074)

20:00 Kac Vegas w Bangkoku (The Hangover Part II) ★★ - komedia USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms (135 min)
22:15 Polowanie na druhny (Wedding Crashers) ★★ - komedia romantyczna USA 2005, reż. David Dobkin (150 min)
00:45 Green Lantern ★★ - film s.f. USA 2011, reż. Martin Campbell, wyk. Ryan Reynolds, Blake Lively (145 min)

TV PULS DVB-T

06:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (2,9,4/18) - serial sensacyjny Niemcy 2018
09:00 Taki jest świat (33)
09:25 Boso przez świat: Azja (77) - cykl reportaży
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XI (51,52,53) - serial obycz. Polska 2022, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski. Bizaccy prowadzą sklep papierniczy. Mimo iż mają długi, Bizacka chce jechać na Sycylię z mężem, córką i zięciem. Bizacki zastawia w lombardzie pamiątki po teściach, ale żona każe mu odebrać rzeczy, oznajmiając, że weźmie pożyczkę.
20:00 Black Lotus ★★ - film sens. Holandia/USA 2023, reż. Todor Chapkanov, wyk. Rico Verhoeven (115 min)
21:55 W obronie własnej (Homefront) ★★★ - film sens. USA 2013, reż. Gary Fleder, wyk. Jason Statham (120 min)
23:55 Król zabójców (King of Killers) ★★ - film sens. USA/Kanada 2023, reż. Kevin Grevioux, wyk. Frank Grillo (125 min)
02:00 Dyżur III (36)

TVN7 DVB-T

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:55 New Looney Tunes III - serial anim. USA 2019
07:25 Tysiąc słów - komedia USA 2012, reż. Brian Robbins
09:20 Ukryta prawda (42,34,35,36/60) - serial fabularno-dok. Polska 2023
14:40 Szpital św. Anny (19,20/50) - serial obycz.
16:50 Detektywi (13/56) - serial fabularno-dok.
17:50 Córka prezydenta (Chasing Liberty) - komedia romantyczna USA/Wlk. Brytania/Czechy/Włochy 2004, reż. Andy Cadiff, wyk. Mandy Moore (130 min)
20:00 Mission: Impossible III ★★★ - film sens. USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames (165 min)
22:45 Nieuchwytny (The Glimmer Man) ★ - film sens. USA 1996, reż. John Gray (125 min)
00:50 Nie bój się ciemności (Don't Be Afraid of the Dark) ★★★ - horror USA/Aus./Meksyk 2010, reż. Troy Nixey, wyk. Katie Holmes (120 min)

MEZZO

10:00 Giuseppe Verdi: Bal maskowy - opera Hiszp. 2024
12:25 Charles Lloyd Sky Quartet Ljubljana 2024
13:30 Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu: Marquis Hill - koncert
14:35 Jazz w Vienne: Marcel Khalife i Bachar Mar-Khalife
15:35 Shai Maestro Quartet: Human - koncert Francja 2021
16:35 Intermezzo
17:20 Konkurs im. Van Cliburna 2025 - muzyka klas.
18:45 Filharmonicy Berlińscy, François-Xavier Roth: Strawiński, Bach - muz. klasyczna
20:30 Gaetano Donizetti: Córka pułku - opera Wł. 2022
22:45 Elisabeth Leonskaja, Quatuor Danel: Szostakowicz, Wajnberg – Théâtre du Capitole, Tuluza - muzyka klas.

PULS 2

08:00 Pingwiny z Madagaskaru
08:35 Superpies i turbokot - film anim. Wlk. Bryt./USA 2019
10:10 Kumple z dżungli - film anim. F 2017, reż. David Alaux, Eric Tosti, Jean-François Tosti
12:10 Boso przez świat (68, 70, 71) - cykl reportaży
13:50 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (8, 9)
15:50 Jak zostać królem - komedia Czechosł. 1976
17:45 Świniopas - film fantasy Niemcy 2017
19:00 Ekipa z dżungli. Misja ratunkowa - film anim. F 2023
20:50 Pracownik miesiąca - komedia USA 2004, reż. Mitch Rouse, wyk. Matt Dillon
22:50 Zwierciadło - thriller USA/Kanada 2018
00:50 Wstydliwe choroby V - serial dok. Wlk. Brytania 2011

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (341) - mag. Polska 2026
09:30 Galileo
11:30 Mini Galileo
12:30 Spider–Man II - film sens. USA 2004, reż. Sam Raimi, wyk. Tobey Maguire, Kirsten Dunst, James Franco
15:00 Policjantki i policjanci XXIV (46,47,48,49,50/65) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgłowski, Paweł Kowalczyk, Wojciech Sikora
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (45,46,47,48) - serial krym. Polska 2026, wyk. Jerzy Zelnik, Artur Dziurman, Aleksandra Galczynska, Maria Wieczorek, Rafał Cieluch
00:00 Gwiazdy kabaretu
02:05 STOP Drogówka (360) - mag. policyjny Polska 2025

METRO DVB-T

07:05 Gorączka złota XII (4/24) - serial dok. USA 2021
08:00 Klan z Alaski II (11,12/16)
10:00 Złomowisko PL II (6) - serial dok. Polska 2016
13:00 Strażacy 24h - serial dokumentalny Polska 2020
14:05 Makłowicz w drodze (5)
14:40 Farma Clarksona (4/8)
15:50 Jestem z Polski (9,2) - serial dok. Polska 2018
17:50 Kryminalni VII (1,2/13) - serial krym. Polska 2007, wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Obce niebo - dramat obyczajowy Polska/Szwecja 2015, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Agnieszka Grochowska
22:15 Gliniarz z Beverly Hills II - komedia sensacyjna USA 1987, reż. Tony Scott
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (7/12)

SOBOTA 22.08

STOPKLATKA DVB-T

08:00 Komisarz Rex V (7,8/12) - serial sens. Austria/Niemcy 2000
10:00 Hudson i Rex III (11,12/16) - serial krym.
12:00 Robin z Sherwood II (2/7) - serial fantasy
13:10 Ostatni smok (DragonHeart) - film fantasy USA 1996, reż. Rob Cohen (140 min)
15:30 Max - film przyg. USA 15, reż. Boaz Yakin, wyk. Josh Wiggins (135 min)
17:45 Trzej muszkieterowie (The Three Musketeers) - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (135 min)
20:00 Suma wszystkich strachów (The Sum of All Fears) - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson (155 min)
22:35 Nienawistna ósemka (The Hateful Eight) - film kryminalny USA 2015, reż. Quentin Tarantino, wyk. Samuel L. Jackson (205 min)
02:00 Oczy smoka (Dragon Eyes) - film sensacyjny USA 2012 (120 min)

ALE KINO+

09:45 Mads Mikkelsen. Diabeł wcielony
11:00 Włamanie na śniadanie (Bandits) - komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis (145 min)
13:25 Sprawa nierozwiązana (1,2,3,4/10) - serial kryminalny Kanada 2021
15:45 Angels Fall - film obycz. USA 2007, reż. Ralph Hemecker (125 min)
17:50 Czwarta władza (The Post) - film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg (140 min)
20:10 Largo Winch 3: Cena pieniądza (Largo Winch: Le prix de l'argent) - film sens. Francja/Belgia 2024, reż. Olivier Masset-Depasse, wyk. Tomer Sisley, James Franco (130 min)
22:20 Niemożliwe (The Impossible) - film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (140 min)
00:40 Fałszerz (Der Passfälscher) - film biograficzny Niemcy/Luksemburg 2022, reż. Maggie Peren (135 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:20 Awantura o Basię - film dla dzieci Polska 1995 (115 min)
10:15 Kosmos 1999 (23/24)
11:20 Petra: tajemnice starożytnych budowniczych - film dok.
12:15 Wyjazd służbowy - film obycz. Polska 1976, reż. Andrzej Jerzy Piotrowski (55 min)
13:10 O północy w Paryżu (Midnight in Paris) - komedia romantyczna USA/Hiszpania/Francja 2011 (105 min)
14:55 Gangsterzy i filantropi - kom. Polska 1962, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski (95 min)
16:30 Barbara i Jan (7)
17:10 Hania Rani: 3 Koncerty
17:50 Konnica (The Horse Soldiers) - film przyg. USA 1959 (130 min)
20:00 Wieloryb (The Whale) - dramat obycz. USA 2022, reż. Darren Aronofsky (125 min)
22:05 Muzyka na dobry wieczór (12)
23:15 Cały ten zgiełk (All That Jazz) - musical USA 1979 (135 min)
01:30 Hania Rani: 3 Koncerty

HBO

09:15 Millerowie - komedia USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
11:05 Żegnaj Christopher Robin - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2017 (105 min)
12:50 Focus - komedia kryminalna USA/Argentyna 2015 (105 min)
14:35 W stronę słońca - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007 (105 min)
16:20 Anakonda - horror USA 2025 (95 min)
17:55 Król Artur: Legenda miecza - film przyg. Wlk. Brytania/USA/Australia 2017 (125 min)
20:00 Chórzyści - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (115 min)
21:55 28 lat później: Świątynia kości - horror Wlk. Brytania/USA 2026 (110 min)
23:45 Panna młoda! - horror USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal (125 min)
01:50 Koszmar minionego lata - horror USA/Australia/Kanada 2025 (110 min)

CANAL+ PREMIUM

09:05 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl
11:10 Łapu-Capu (201)
11:25 Zmierzch - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (120 min)
13:25 Niania w Nowym Jorku - komedia romantyczna USA 2007, reż. Shari Springer Berman, Robert Pulcini (105 min)
15:10 Kopnięci w czasie - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min)
16:50 Koncert Elton John & Brandi Carlie - koncert Wlk. Brytania/USA 2025
17:45 Cudowne życie - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
19:25 Thelma - komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
21:00 Kopnęłabym cię, gdybym mogła - thriller USA 2025, reż. Mary Bronstein (115 min)
22:55 Gigant - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2025 (115 min)
00:50 Wcielenie - horror Wlk. Brytania 2024, reż. Alexander J. Farrell, wyk. Kit Harington (95 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 8A/72 - reportaż Polska 1972
07:55 Polska Kronika Filmowa 49A/72 - reportaż Polska 1972
08:15 Podróże kapitana Klipera (1,2) - serial anim.
08:35 Bolek i Lolek (5,6,13/13)
09:20 Podróże Pana Kleksa: Wysłannicy Bajdocji (1) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
11:00 Moja mama - film krótkom. Polska 2024
11:30 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974
13:10 Mała wielka miłość - komedia romantyczna Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska, Joshua Leonard
15:50 Kogel-mogel - komedia PL 1988, reż. Roman Załuski
18:05 Na układy nie ma rady - komedia Polska 2017
20:00 Dług - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra, Agnieszka Warchulska
22:05 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński, Dorota Kamińska, Marta Klubowicz, Danuta Kowalska
00:00 Ciało - kom. Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki

POLSAT FILM

12:30 Ania z Zielonego Wzgórza – nowy początek - film dla młodzieży Kan. 2008
14:00 Duże dzieci - komedia USA 2010, reż. Dennis Dugan
16:05 Jak wytresować smoka - film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
18:20 Szybcy i wściekli 8 - film sens. Chiny/USA/Japonia 2017
21:00 Predator - film s.f. USA 2018, reż. Shane Black
23:20 Gdzie śpiewają raki - thriller USA 2022
01:50 Ślad II (7/36) - serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

08:00 Strażnik Teksasu III (16,17/25) - serial sens.
10:00 Czarny rumak - film przygodowy USA 1979
12:35 E.T. - film s.f. USA 1982, reż. Steven Spielberg
15:00 Książę i ja - komedia romantyczna USA/Czechy 04
17:35 RoboCop - film s.f. USA 2014, reż. José Padilha
20:00 Kod Merkury - film sens. USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis
22:15 Haker - film sens. USA 2015, reż. Michael Mann
01:00 Underworld: Ewolucja - film sens. USA/Kanada 2006

WARNER TV

09:30 Sophia Grace i Rosie - komedia USA 2014
11:05 Stosunki międzymiastowe - komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
13:10 Skazani na Shawshank - dramat psych. USA 1994
15:55 Akademia policyjna VI - komedia USA 1989
17:35 Akademia policyjna VII - komedia USA 1994
19:15 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
21:30 Batman - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989
00:00 Hannibal (1,2/13)

PARAMOUNT

09:50 Tata kontra tata - komedia USA 2015
11:55 Polowanie na »Czerwony Październik« - film sensacyjny USA 1989
14:55 BFG: Bardzo fajny gigant - film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016, reż. Steven Spielberg, wyk. Mark Rylance
17:20 Bogowie Egiptu - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
20:00 Żywioł. Deepwater Horizon - film sens. USA/Hongkong/Chiny 2016
22:10 Cop Land - film krym. USA 1997, reż. James Mangold

CINEMAX

10:10 Co się zdarzyło w Las Vegas - komedia romantyczna USA 2008, reż. Tom Vaughan
11:50 Od marca do maja - dramat obycz. Czechy 2024, reż. Martin Pavol Repka
13:20 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
15:55 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009
18:15 Ave, Cezar! - komedio-dramat USA/Wlk. Bryt./Jap. 2015
20:00 Django - western USA 2012, reż. Quentin Tarantino
22:45 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012

ROMANCE TV

07:40 Górski lekarz (3,4) - serial obycz. Niemcy/A 2021
12:20 Käthe i ja (3/10) - serial obyczajowy Niemcy 2020
14:15 Statek marzeń - serial obycz. Niemcy/Austria 2011
16:15 Dr Nice (3/6) - serial komediowy Niemcy 2025
18:05 Rodzina uszczęśliwia - komedia kryminalna Niemcy 2011, reż. Reinhard Münster
20:00 Zabójcze tropiki (7,8/8) - serial krym. Francja 2021
22:15 Kryminał z Bolzano - serial krym. Niemcy 2017
00:05 Przyjaźń to coś więcej (1) - serial obycz. Niemcy 2022

TVN FABUŁA

08:10 Prawo Agaty VII (12,13)
10:10 Pierścień i róża - film dla młodzieży Polska 1986
12:25 Ekspres polarny - film anim. USA/Australia 2004
14:35 Listy do Julii - komedia romant. USA 2010, reż. Gary Winick, wyk. Amanda Seyfried
16:50 Harry Potter i Książę Półkrwi - film fantasy Wlk. Bryt. 2009, reż. David Yates
20:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 1 - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2010
23:00 Zakonnica - horror USA 2018, reż. Corin Hardy

AMC

09:25 Pokerzyści - film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
11:25 Serce nie sługa - komedia romantyczna USA 2005
13:40 Błękitna laguna - film przygodowy USA 1980
15:55 Zbroja boga - film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
18:10 Wielki Biały Ninja - film sensacyjny USA 1997
20:00 Gothika - thriller USA/Francja/Kanada/Hiszp. 2003
22:10 Żołnierze kosmosu III: Grabieżca - film s.f. USA/Niemcy/RPA 2008
00:20 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

AXN

08:00 FBI: International IV (18/22) - serial akcji USA 2025
09:00 FBI: Most Wanted IV
10:00 Rekrut IV (3,4,5,6,7/22)
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII - serial krym.
20:00 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017
22:30 Zabójca - film sensacyjny USA/Kanada 2007
00:30 Hostel II - horror USA/Czechy/Włochy/Islandia/Słowacja 2007, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:55 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024
11:10 Agenci NCIS XVI (1,2,3,4,5/24) - serial krym.
15:50 Panna Marple V (3/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2010
17:50 Poirot VI (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1994
20:00 Detektyw Murdoch: Obcy na papierze XIX - serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Inspektor Ricciardi (1/6) - serial krym. Włochy 2021
23:15 Hiszpańska księżniczka (7/8) - serial historyczny
00:25 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski VIII (5,9,3/17) - serial dok.
14:30 Ostre cięcie (3)
15:30 Bitwa o gości (3) - reality show Polska 2025
16:35 Do zobaczenia II (4/11) - cykl reportaży Polska 2025
17:05 Zgłoś remont (4)
18:05 Poukładani (3)
18:35 Stylowa kawiarenka
19:05 Kuchenne rewolucje (1, 6) - reality show Polska 18
21:05 Śmierć Diany: dwa śledztwa (3/4) - serial dok.
22:10 Ślub od pierwszego wejrzenia. Australia IX

TVN TURBO

08:10 Nauka jazdy (5)
08:40 Samochód marzeń
09:35 Naprawy nie do naprawy
11:00 Jeździć, obserwować II
12:30 Wojny samochodowe (9, 10, 11) - program rozrywkowy
15:30 Zawodowi handlarze
17:00 Mobilni mechanicy (2, 3)
18:30 Nauka jazdy (6, 7)
19:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (9) - magazyn
20:15 Z drugiej ręki (7)
21:00 Naprawy nie do naprawy
21:45 Moto kombat (7)
22:25 Zawodowi handlarze
23:10 Wojny samochodowe
00:10 Duda kontra Szafrański

BBC FIRST

08:30 McDonald i Dodds IV
10:20 Morderstwa w Midsomer II (4,4/4) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown X (5,6,7/10) - serial krym.
15:35 My Life is Murder V
17:35 Z pamiętnika położnej X
18:45 Śmierć z dala od palm II
19:55 Śmierć pod palmami VII (1/8) - serial krym. Wlk. Brytania/Francja 2018
21:00 Annika II (3/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
22:05 Milczący świadek XXIII
00:15 Po powodzi (1/6)

FX

08:55 Agenci NCIS: Sydney III (16/20) - serial kryminalny
09:55 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (22,23/24) - serial krym. USA 2005, wyk. David Caruso
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (1,2/22)
13:55 Z Archiwum X III
16:50 xXx - film sens. USA 2002, reż. Rob Cohen
19:30 Pojutrze - film katastroficzny USA 2004
22:05 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990
00:40 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Bryt./Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002

HGTV

08:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (5, 6) - reality show
09:05 Nowa Maja w ogrodzie (25, 26, 27) - magazyn
10:35 Uratuj swój ogród (21)
11:35 Postaw na kolor (3, 4)
12:40 Pogromcy chaosu (4)
13:35 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
15:35 Polowanie na ogród VI
17:15 House Hunters (6, 7, 8)
18:55 Będzie pięknie (7/8)
19:55 Weekendowa metamorfoza (7, 6) - reality show
21:50 Mieszkanie na miarę II
23:40 Usterka XI (3,28,30)

BBC LIFESTYLE

09:05 Wielkie nowozelandzkie wypieki (7, 8) - show
12:00 Dzień ślubu Willa i Kate - film dok. Wlk. Brytania 2021
13:05 W świecie luksusu
14:10 Klasa pierwsza czy ekonomiczna? - film dok.
15:10 Zapraszam do stołu (13, 14, 15, 16) - mag. kulinarny
17:25 Jane Austen: narodziny geniuszu (3/3) - serial dok.
18:35 Bajecznie bogaci agenci
19:55 Bake off: zawodowcy (5, 6) - program rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (3, 4)
00:30 Wstydliwe choroby: online IV - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (4/21) - serial kom. USA 2017
08:30 Teoria wielkiego podrywu II (12,13,14,15,16,17,18,19,20,21/23) - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu II (22,23/23)
13:30 Przyjaciele IV (18,19,20,21,22,23,24,1,2,3/24)
18:30 Przyjaciele V (4/24)
19:00 Duchy (15,16/18)
20:00 Starsza pani musi zniknąć - kom. USA/Niemcy 2003
22:00 The Office PL IV (4,5/12)
23:05 Comedy Club (12, 1)

TVP SERIALE

08:25 Na sygnale
10:05 Ranczo (1,2/13)
11:55 Rodzinka.pl XVIII (3,4,5)
13:35 Ojciec Mateusz 32 (4,5) - serial krym. Polska 2024
15:30 Komisarz Alex XXV (10) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo (3/13)
17:30 Czarne chmury (2)
18:30 Ogniem i mieczem (3/4) - serial Polska 2000, wyk. Izabella Scorupco
19:40 Ojciec Mateusz 32 (7,8) - serial krym. Polska 2024, wyk. Artur Żmijewski
22:30 Ranczo (4,5/13)
00:35 Komisarz Alex XXV

CANAL+ KUCHNIA

13:15 Dzień dobry, obiad (8)
13:40 Jamie Oliver (5, 6)
14:35 Ziemia, ogień i smak (2)
15:30 Nie bój ryby! (5)
16:00 m jak mięso (1, 2)
16:55 Jamie Oliver (2)
17:50 Ekoporady z Julią Oleś II
17:55 Ziemia, ogień i smak (3)
18:45 Świeże czy mrożone? Fakty i mity - film dok.
19:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (2,3) - serial dok.
21:40 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (6)
22:35 Tajemnice indyjskich smaków (2) - pr. rozrywkowy

CANAL+ DOMO

09:30 Mam zamek III (7)
10:00 Daleko od miasta XVI (1)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Cuda z drewna (8/12)
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (8)
14:10 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.
15:20 Gardeners' World (20)
16:30 Mam zamek III (7,8)
17:30 Kupione i co dalej? (5)
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Zbudujemy ten dom
20:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:00 Wielkie projekty XII
22:10 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:25 Wytwórz i wyślij (1/4)
14:30 Orzeł przedni. Władca przestworzy - serial dok.
15:30 Zwierzęta w żałobie
16:40 Odpowiedzialny biznes. Czyli jaki? - film dok.
17:45 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry (10,11/12)
19:45 Mia Farrow. Cienie sławy
20:50 Nastassja Kinski. Wyzwolona - film dok. F 2025
21:55 Ostatnie słowa Charlotty Masaryk - film dok.
23:15 Wszystkie tajemnice Joanny D'Arc - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Złoto drwali II (5/8)
11:00 Celnicy na straży Szwecji
12:00 Awantura o furę (3,4/10)
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (4) - pr. rozrywkowy
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (1/7) - serial dok. USA 2019
18:00 W dżungli z Edem Staffordem (1/6) - serial dok.
19:00 Teorie spiskowe pod lupą (7) - serial dok. USA 2026
20:00 W oku cyklonu II (3)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (5)
22:00 Złoto drwali II (5/8)

TVP HISTORIA

10:55 Podziemne Włochy II
11:55 Wszystkie kolory świata
13:00 Magiczny Adriatyk (2/6)
14:00 Flesz historii (775)
14:30 Wrota Europy - dramat wojenny Polska 1999
16:00 Kennedy, Sinatra i mafia
17:50 Sława i chwała
19:00 Zabójcza nauka II (5/6)
20:05 Gala 14. Zamojskiego Festiwalu Filmowego „Spotkania z Historią" - transmisja
21:40 1917 - dramat woj. Wlk. Bryt./USA/Indie/Hiszp. 2019
23:50 Czarny Mercedes - film kryminalny Polska 2019

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XVII
09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVI
11:10 Wojownicy wszech czasów (7) - serial dok. USA 2026
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice zaginionych miast (5) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/22)
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 Zaginiona księga Nostradamusa - film dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici (3)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (13,14/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:55 Ekstremalne zagrożenia
10:00 Katastrofa w przestworzach XV (7,8,9,10,1,2/10)
16:00 Car S.O.S. XIII (5/10)
17:00 Złoto Hitlera (3,4/4) - serial dok. Czechy 2020
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (3) - serial dok.
20:00 Odkrywcy: na wodach Pacyfiku (1) – cykl reportaży
21:00 Starożytne konstrukcje (4) - serial dok. Kanada 2025
22:00 Ukryte pod miastami (4)
23:00 Ciemna strona świata (2,5/8) - serial dok. USA 2020

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (16)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Wraki, które zmieniły świat (7,5/10) - serial dok.
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podglądacze przyrody
17:00 Największe statki świata (8/8) - serial dok. USA 2019
18:00 Ekstremalne drogi do szkoły - serial dok. F 2015
19:00 Jak to wyjaśnić III (3/20)
20:00 Tajemnice zamków
21:00 Okręt wojenny – życie w Royal Navy - serial dok.
22:00 Wygrać z żywiołem
23:00 Poza kontrolą
00:00 Przestępcze podziemie

BBC EARTH

08:00 Wyspy. Laboratoria natury (1, 2/6) - cykl reportaży
10:00 Sekretne życie ogrodu
11:05 Wietnamskie przygody Billa Baileya (5) - serial dok.
12:10 W okowach mrozu IV
17:05 Michael Mosley: lekarz, który zmienił Wielką Brytanię
17:45 Wielka nowozelandzka przygoda (1/4) - serial dok.
18:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia - serial dok.
19:45 Skandynawia i Simon Reeve (2/3) - serial dok.
21:00 Sekretne życie drzew (1)
22:00 W okowach mrozu

POLSAT VIASAT HISTORY

08:45 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
09:55 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
12:30 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (6,7,8,9,10/10) - serial dokumentalny Wlk. Bryt. 2019
17:55 Królowie-zabójcy (4,2,5/6) - serial dok.
21:00 Zapomniane taśmy wideo z nazistowskich Niemiec (1,2/2) - serial dok.
23:15 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
00:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (3,4/6) - serial dok.

Od A do Z

AMRUM ★★★★
dramat wojenny, Niemcy 2025, reż. Fatih Akin, wyk. Laura Tonke, Jasper Billerbeck, Detlev Buck
23:50 | hbo
Na fryzyjskiej wyspie czuć zbliżający się koniec II wojny. O ile wszyscy wokół czekają na jej finał z utęsknieniem, 12-letni chłopiec, syn oficera SS i zagorzałej nazistki, patrzy w przyszłość z lękiem.

BAW SIĘ DOBRZE I PRZEŻYJ ★★★
film s.f., USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski, wyk. Sam Rockwell, Haley Lu Richardson, Michael Peña
22:20 | canal+ premium
Wysłannik przyszłości terroryzuje bywalców knajpy w Los Angeles, by zebrać grupę śmiałków, którzy wyrusza w przyszłość i dokonają zamachu na nieodpowiedzialną sztuczną inteligencję. Zdrowo odjechane.

BEZ URAZY ★★★
komedia, USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Andrew Barth Feldman, Matthew Broderick
22:55 | polsat
Jennifer Lawrence jako dziewczyna bez określonego w życiu celu, która przyjmuje zlecenie „wyprowadzenia na ludzi" zamkniętego w sobie nastolatka, mającego wkrótce opuścić rodzinny dom i rozpocząć studia.

BÓL I BLASK ★★★★
dramat obycz., Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Antonio Banderas, Asier Etxeandia, Leonardo Sbaraglia
23:50 | ale kino+ hd
Pedro Almodóvar o własnych lękach i obawach czy też o zawodzie reżysera? Uznany reżyser u schyłku kariery analizuje swoje wzloty i upadki, próbując zamknąć niedomknięte sprawy i wrócić do dawnej formy.

KAGANIEC ★★
thriller, USA 2023, reż. John Stalberg jr., wyk. Aaron Eckhart, Penelope Mitchell
22:10 | tvn
W trakcie starcia z handlarzami narkotyków zostaje zastrzelony pies policyjny. Jego opiekun odchodzi ze służby, by odkryć, kto strzelał do psa, a wspiera go w tym niezwykły owczarek.

Bez wyjścia

21:35 | hbo
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Park Chan-wook przypomina o sobie opowieścią o papierniku, który po utracie pracy i bezowocnych poszukiwaniach nowej, uświadamia sobie, że aby zdobyć posadę, musi fizycznie wyeliminować konkurentów.

THRILLER
KOREA POŁUDNIOWA 2025, REŻ. PARK CHAN-WOOK, WYK. LEE BYUNG-HUN, YE-JIN SON, HEE-SOON PARK

LOT ★★★★
thriller, USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly
20:00 | stopklatka
Pilot wyprowadził samolot pasażerski ze śmiertelnie niebezpiecznej sytuacji, ale na miano bohatera nie zasługuje, bo przy okazji wyszło na jaw, że jest alkoholikiem. Plus Denzel Washington.

LŚNIENIE ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 1980, reż. Stanley Kubrick, wyk. Jack Nicholson, Shelley Duvall, Danny Lloyd
22:40 | warner tv
Stanley Kubrick czyta Stephena Kinga: walczący z zanikiem weny literat przyjmuje posadę zimowego stróża w hotelu, nawiedzanym przez ducha byłego właściciela, który zamordował całą swoją rodzinę.

MAD MAX: NA DRODZE GNIEWU ★★★★★
film s.f., Australia/USA 2015, reż. George Miller, wyk. Tom Hardy, Charlize Theron, Nicholas Hoult
20:00 | cinemax
Po 30 latach George Miller powraca do swego bohatera – bez Mela Gibsona, ale z tą samą energią: Mad Max miesza szyki postapokaliptycznemu satrapie. Kino dynamiczne w stanie czystym.

MIASTECZKO CUT BANK ★★★
thriller, USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth, Teresa Palmer, Billy Bob Thornton
22:00 | ale kino+ hd
W nastroju „Fargo" braci Coen: marzący o wyniesieniu się z miasteczka chłopak przypadkiem rejestruje napad na samochód listonosza. Ale szeryf nie wierzy, że chłopak znalazł się tam przypadkiem.

NIE MARTW SIĘ, KOCHANIE ★★★
thriller, USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles, Chris Pine
22:55 | tvn 7
Olivia Wilde za kamerą: osiedle jak z lat 50., codziennie rano mężowie jadą do pracy, a żony dbają o domy. Idylla trwa do chwili, kiedy jedna z pań zapragnie dowiedzieć się, czym zajmują się panowie.

THE PICKUP ★★
komedia sensacyjna, USA 2025, reż. Tim Story, wyk. Eddie Murphy, Pete Davidson, Keke Palmer
20:00 | hbo
Dwaj kierowcy opancerzonych furgonetek stają się kluczowymi postaciami w szatańskim planie kradzieży 60 mln dolarów, opracowanym przez geniuszkę zbrodni - uwodzicielską kochankę jednego z nich.

TORNADO ★★★
film sens., Wlk. Brytania 2025, reż. John Maclean, wyk. Kôki, Tim Roth, Jack Lowden
22:00 | cinemax
Pod koniec XVIII wieku, podróżująca po Anglii Japonka widzi śmierć swego ojca, lalkarza wystawiającego spektakl samurajski, z rąk bandytów. Wychowana w duchu samurajskiej tradycji szuka zemsty.

W DESZCZOWY DZIEŃ W NOWYM JORKU ★★★
komedia romantyczna, USA 2019, reż. Woody Allen, wyk. Timothée Chalamet, Elle Fanning, Selena Gomez
21:20 | tvp 1
Woody Allen powraca do Nowego Jorku, by opowiedzieć o dwójce młodych, mających spędzić tam romantyczny weekend, ale deszczowa pogoda i mnóstwo innych okoliczności dają im cenną życiową lekcję.

ZEMSTA ★★★★
komedia, Polska 2002, reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański, Janusz Gajos, Andrzej Seweryn
21:05 | tvp historia
Wirtuozerski popis Andrzeja Wajdy i doborowej obsady z Gajosem, Sewerynem, Polańskim, Olbrychskim, Figurą i młodymi – Agatą Buzek i Rafałem Królikowskim: arcykomedia Fredry w świeżym zimowym powietrzu. Smakołyk!

Konrad J. Zarębski

NIEDZIELA 23.08

TVP1 DVB-T

06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1095)
08:35 Kariera Nikodema Dyzmy (4,5/7) - serial obycz.
10:45 Ojciec Mateusz XIX (2)
11:35 Przed ekranem
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 W głąb Jasnogórskiej Ikony (2) - cykl reportaży
13:10 Małe wielkie podróże (1/3) - serial dokumentalny
15:05 Parada oszustów (1) - serial sens. Polska 1977
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Emisjonariusze - reportaż Polska 2026
18:40 Jaka to melodia? (5859)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem (11) - serial krym. Polska 24
21:20 W deszczowy dzień w Nowym Jorku (A Rainy Day in New York) - komedia romantyczna USA 2019, reż. Woody Allen, wyk. Timothée Chalamet, Elle Fanning (105 min) ★★★
23:05 Dewajtis (5/7) - serial kostiumowy
00:00 Greenland - film sens. USA/Wlk. Brytania 2020, reż. Ric Roman Waugh (130 min) ★★★

TVP2 DVB-T

05:20 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7654) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7654) - mag. Polska 2026
11:15 Porozmawiajmy szczerze (4) - rozmowa Polska 2025
11:50 Lato z Radiem i Telewizją Polską - koncert
14:00 Familiada (3113)
14:35 Koło fortuny (2080) - teleturniej Polska 2025
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (7) - show
16:20 Cud (nie) pamięci – Stanisław Soyka
17:15 Akwen Eldorado (3/4) - serial sens. Polska 1988, wyk. Artur Dziurman
18:20 Rodzinka.pl XVII (7) - serial kom. Polska 2025
18:55 Kocham Cię, Polsko!

20:20 Postaw na milion (389) - teleturniej Polska 2026
21:20 Międzynarodowy Festiwal Zespołów Cygańskich Romane Dyvesa. Gorzów Wielkopolski (6) - koncert Polska 2026
22:50 Harry Wild (7,8/8) - serial krym. Wlk. Brytania/Niemcy 2022, wyk. Jane Seymour
01:00 Król (7/8) - serial krym. Polska 2020, wyk. Michał Żurawski

POLSAT DVB-T

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:30 Halo tu Polsat (3101) - magazyn Polska 2026
11:15 Nasz nowy dom (364)
12:30 Krudowie 2: Nowa era (The Croods: A New Age) - film animowany USA 2020, reż. Joel Crawford (125 min)
14:35 Sam w domu – po raz trzeci (Home Alone 3) - komedia sensacyjna USA 1997, reż. Raja Gosnell (130 min)
16:45 Evan Wszechmogący (Evan Almighty) - komedia USA 2007, reż. Tom Shadyac, wyk. Steve Carell, Morgan Freeman (125 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (823) - program publicystyczny

19:55 Robin Hood - film przyg. USA/Wlk. Brytania 2010, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe, Cate Blanchett (180 min) ★★★
22:55 Bez urazy (No Hard Feelings) - komedia USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Andrew Barth Feldman (130 min) ★★★
01:05 Rok pierwszy (Year One) - komedia USA 2009, reż. Harold Ramis (135 min) ★

TVN DVB-T

05:40 Uwaga! (8074)
05:55 Ukryta prawda (50/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Czarna Dąbrówka, „Cooking and events" XXVII (1)
07:45 Dzień dobry wakacje
11:25 Co za tydzień (1257) - magazyn Polska 2026
12:00 Ugotowani (12)
13:05 Liga Potworów (Rumble) - film anim. USA 2021, reż. Hamish Grieve (125 min)
15:10 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć (Fantastic Beasts and Where to Find Them) - film przyg. Wlk. Brytania/USA/Kanada 2016, reż. David Yates (165 min)
17:55 Kuchenne rewolucje: Wisła 31 (11) - reality show
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:25 Top of the Top Sopot Festival (1) - relacja

19:45 Na skraju jutra (Edge of Tomorrow) - film s.f. USA 2014, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Emily Blunt, Brendan Gleeson (145 min) ★★★
22:10 Kaganiec (Muzzle) - thriller USA 2023, reż. John Stalberg jr., wyk. Aaron Eckhart, Penelope Mitchell, Diego Tinoco (120 min) ★★
00:10 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński (130 min) ★★

TV PULS DVB-T

06:00 Taki jest świat (33)
06:35 Kobra – oddział specjalny XXIV (10/18)
07:40 Don Matteo: Boski detektyw XV
10:05 Kurierzy II (20,21)
11:55 Niania - komedia USA/Wlk. Brytania/Francja 2005
14:00 Hudson Hawk - komedia sensacyjna USA 1991, reż. Michael Lehmann (125 min)
16:05 Kuloodporny (Bulletproof Monk) - film fantasy USA/Kanada 2003, reż. Paul Hunter (140 min)
18:25 Johnny English - komedia sens. Wlk. Bryt./Francja 2003, reż. Peter Howitt, wyk. Rowan Atkinson (95 min)
20:00 Strefa wroga (Land of Bad) - film sens. USA/Australia 2024, reż. William Eubank, wyk. Liam Hemsworth, Russell Crowe (135 min) ★★★
22:15 Przynęta (Bait) - komedia kryminalna Kanada/USA 2000, reż. Antoine Fuqua, wyk. Jamie Foxx (155 min) ★★
00:50 Bez twarzy (Face/Off) - film sens. USA 1997, reż. John Woo, wyk. John Travolta, Nicolas Cage (175 min) ★★★

MEZZO

10:30 Charles Lloyd Sky Quartet Ljubljana 2024
11:25 Shai Maestro Quartet: Human - koncert Francja 2021
12:25 Intermezzo
12:40 Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów Rotterdam 2025 - muzyka klasyczna
14:05 Mahler: IX Symfonia – Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, Jonathan Nott
15:35 Intermezzo
16:15 Richard Wagner: Zygfryd - opera Szwajc. 2024
20:30 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège i Gergely Madaras: Dvořák, Franck
22:00 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège, Gergely Madaras, Denis Kozhukhin: Rachmaninow, Dohnányi
23:45 Yehudi Menuhin, skrzypce stulecia - muz. klas.

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II (3,4/13) - serial dok. USA 2012
08:55 Boso przez świat (72, 73, 74) - cykl reportaży
10:35 Żandarm się żeni - komedia Francja/Włochy 1968, reż. Jean Girault
12:30 Żandarm na emeryturze - komedia Francja/Włochy 1970, reż. Jean Girault
14:35 Klątwa Rybiego Oka - komedia Czechy 2014
16:40 Księżniczka i diabeł - film fantasy Czechy/Niemcy 2009, reż. Miloslav Šmídmajer
18:45 Wodnik i córka młynarza - film fantasy Czechy 2010
20:00 Ludożerca - horror USA 2022, reż. Justin Lee
21:45 Wojna Harta - dramat wojenny USA 2002
00:35 Dzielnica strachu X (31,32) - serial krym.

TV4

07:00 Ewa gotuje (479)
07:30 Powrót do przeszłości
09:20 Galileo
11:20 Mini Galileo
11:40 Asterix w Brytanii - film anim. Francja 1986
13:25 Rycerz króla Artura - film przyg. USA/Wlk. Brytania 1995, reż. Jerry Zucker, wyk. Sean Connery, Richard Gere
16:00 Spider–Man III - film akcji USA 2007, reż. Sam Raimi, wyk. Tobey Maguire, Kirsten Dunst, James Franco
18:55 Uroczysko IV (39,40/52) - serial kryminalny Polska 2025, wyk. Antoni Królikowski, Honorata Witańska
20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (45,46,47,48) - serial krym. Polska 2026, wyk. Marek Włodarczyk
00:00 STOP Drogówka (361)

METRO DVB-T

07:00 Gorączka złota XII (6/24) - serial dok. USA 2021
07:55 Klan z Alaski II
09:55 The Floor (14, 17)
11:20 Córka prezydenta - komedia romantyczna USA/Wlk. Brytania/Czechy/Włochy 2004, reż. Andy Cadiff, wyk. Mandy Moore, Matthew Goode
13:30 Diagnoza III (6,7) - serial obycz. Polska 2018, wyk. Maja Ostaszewska
15:35 Kryminalni VII (11,10,6/13) - serial krym.
18:55 Milionerzy (636, 637)
20:00 Yellowstone II (9,10/10) - serial obycz. USA 2019, wyk. Kevin Costner, Luke Grimes
22:05 Seks w wielkim mieście - komedia romantyczna USA 2008, reż. Michael Patrick King
00:55 Szpital (24/68)
01:55 Formuła E

TVN7 DVB-T

05:05 Szkoła (33/72)
06:05 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III
07:05 New Looney Tunes III - serial anim. USA 2019
07:50 Piotruś Pan i Alicja w Krainie Czarów - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2020
09:45 Ukryta prawda (37,38,39,40,41/60) - serial fabularno-dok. Polska 2023
14:55 Szpital św. Anny (21,22/50) - serial obycz.
16:55 Detektywi (14/56)
17:55 Karol. Człowiek, który został papieżem (Karol. Un uomo diventato papa) (2) - film biograficzny Polska/Włochy 2005 (125 min)
20:00 Mission: Impossible – Ghost Protocol - film sens. USA 2011, reż. Brad Bird, wyk. Tom Cruise, Paula Patton, Simon Pegg (175 min) ★★★
22:55 Nie martw się, kochanie (Don't Worry Darling) - thriller USA 2022, reż. Olivia Wilde (150 min) ★★★
01:25 Obecność 3: Nakaz diabła (The Conjuring: The Devil Made Me Do It) - horror USA 2021 (145 min) ★★★

NIEDZIELA 23.08

STOPKLATKA DVB-T

08:55 Komisarz Rex VI (11/12) - serial sensacyjny
09:55 Hudson i Rex III (13,14,15/16) - serial krym. Kanada 2021
12:55 Robin z Sherwood II (3/7) - serial fantasy
14:00 Starsza pani musi zniknąć (Duplex) ** - komedia USA/Niemcy 2003, reż. Danny DeVito, wyk. Ben Stiller (110 min)
15:50 Czego dusza zapragnie (Absolutely Anything) *** - komedia Wlk. Brytania 2015, reż. Terry Jones (105 min)
17:35 Seksmisja - komedia **** Polska 1984, reż. Juliusz Machulski (145 min)
20:00 Lot (Flight) - thriller **** USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly, John Goodman (170 min)
22:50 Mścicielka (The Assignment) ** - thriller Francja/Kan./USA 2016, reż. Walter Hill (120 min)
00:50 Anna German. Tajemnica białego anioła - serial biograficzny Ukraina/Polska/Chorwacja 2012

ALE KINO+

08:15 Śmierć na Nilu (Death on the Nile) ** - film krym. Wlk. Brytania 1978, reż. John Guillermin (165 min)
11:00 Pokuta (Atonement) *** - melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley, James McAvoy (145 min)
13:25 Sprawa nierozwiązana (7) - serial krym.
15:50 Zbrodnie na wybrzeżu III (2/2) - serial krym.
17:45 Marzyłam o Afryce (I Dreamed of Africa) ** - dramat obycz. USA 2000, reż. Hugh Hudson, wyk. Kim Basinger, Vincent Perez (145 min)
20:10 Szepty mroku (5,6/6) - serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon
22:00 Miasteczko Cut Bank (Cut Bank) *** - thriller USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth, Teresa Palmer, Billy Bob Thornton (110 min)
23:50 Ból i blask (Dolor y gloria) **** - dramat obycz. Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar (140 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:00 Nabożeństwo luterańskie w Ozorkowie
09:00 Przystań nad Biblią
09:20 Młodzi mariawici
09:55 Petra: tajemnice starożytnych budowniczych - film dok.
10:50 Kosmos 1999 (24/24)
11:55 Opole – koncertowe wspomnienia (11)
12:20 18 Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole '80. Galowy koncert laureatów
14:00 Wczoraj, dziś, jutro (Ieri, oggi, domani) - komedia romantyczna Włochy/F 1963, reż. Vittorio De Sica, wyk. Sophia Loren, Marcello Mastroianni (125 min)
16:05 Alternatywy 4 (1/9)
17:15 Studio Kultura (699)
18:10 Hi way - komedia ** Polska 2005, reż. Jacek Borusiński (110 min)
20:00 Tesla - film biograficzny *** USA 2020, reż. Michael Almereyda (110 min)
21:50 Kulturalni (32) - mag.
22:45 Człowiek z blizną: historia Ala Capone
00:00 Parada atrakcji (Wander to Wonder) - film krótkom. (10 min)

HBO

09:15 Pingwiny z Madagaskaru *** - film anim. USA 2014 (90 min)
10:45 Scott Pilgrim kontra świat *** - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010, reż. Edgar Wright (110 min)
12:35 Na rauszu - komedio-dramat **** Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
14:30 Wasza Wysokość ** - komedia USA 2011, reż. David Gordon Green, wyk. Danny McBride (105 min)
16:15 Longing - komedio-dramat ** USA/Kanada/Izrael 2024 (110 min)
18:05 Ścieżki życia - dramat *** obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Marianne Elliott, wyk. Gillian Anderson (115 min)
20:00 The Pickup - komedia ** sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story, wyk. Eddie Murphy, Pete Davidson (95 min)
21:35 Bez wyjścia - thriller **** Korea Płd. 2025, reż. Park Chan-wook (135 min)
23:50 Amrum - dramat **** wojenny Niemcy 2025, reż. Fatih Akin (95 min)

CANAL+ PREMIUM

09:30 Zmiennokształtni 2 ** - film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
11:10 Morderstwo w ambasadzie ** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
12:35 Historia Apple'a. Jak sprzedać rewolucję
13:30 Brat - dramat obycz. *** Polska 2025, reż. Maciej Sobieszczański (95 min)
15:05 Niemożliwe - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: GKS Katowice – Wisła Płock (na żywo)
19:30 Tożsamość Bourne'a *** - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman, wyk. Matt Damon, Clive Owen (120 min)
21:30 Niewypowiedziana wojna II (1/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026
22:20 Baw się dobrze i przeżyj *** - film s.f. USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski (130 min)
00:30 Wrogowie publiczni *** - dramat krym. USA/Japonia 2009 (135 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 43A/73 - reportaż Polska 1973
07:55 Polska Kronika Filmowa 43B/73 - reportaż Polska 1973
08:15 Podróże kapitana Klipera (3,4) - serial anim.
08:35 Bolek i Lolek (7,8/13)
09:00 Reksio - serial anim.
09:25 Podróże Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985, reż. Krzysztof Gradowski
11:15 Ranking Naj Polskiego Kina (1, 2) - mag. kulturalny
12:25 Krzyżacy - film przyg. PL 1960, reż. Aleksander Ford
16:15 Wielka majówka - film muzyczny Polska 1981
18:00 Rozmowy nocą - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Maciej Żak, wyk. Magdalena Różczka
20:00 Ziarno prawdy - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela, Magdalena Walach
22:15 Skrzydlate świnie - film obycz. Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki
00:30 Ostatni prom - dramat obycz. Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger, Agnieszka Kowalska, Dorota Segda

POLSAT FILM

08:15 Był sobie człowiek
10:00 Jak wytresować smoka - film animowany USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
12:00 Kevin sam w domu – po raz czwarty - kom. USA 2002
13:50 Płytki facet - komedia romant. USA/Niemcy 2001
16:05 Aniołki Charliego - film sens. USA/Niemcy 2000
18:20 Wodny świat - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds
21:00 60 sekund - film sens. USA 2000, reż. Dominic Sena
23:30 Boski żigolo - komedia romantyczna USA 1999

WARNER TV

11:45 Akademia policyjna VII - komedia USA 1994
13:20 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
15:05 Stosunki międzymiastowe - komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
17:10 Skazani na Shawshank - dramat psycholog. USA 1994
20:00 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood
22:40 Lśnienie - thriller Wielka Brytania/USA 1980
01:35 Batman - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989

CINEMAX

10:35 Dla tych w kłopotach - film krótkom. Wlk. Bryt. 2023
10:55 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012
13:10 Maxine (1,2,3)
15:30 Czas mroku - dramat historyczny Wlk. Brytania/USA/Chiny 2017
17:35 Incepcja - film sens. USA/Wlk. Brytania 2010
20:00 Mad Max: Na drodze gniewu - film s.f. Aus./USA 2015
22:00 Tornado - film sens. Wlk. Bryt. 25, reż. John Maclean
23:30 Fargo IV (9,10,11/11) - serial krym. USA 2020

TVN FABUŁA

07:35 Lekarze (2,3,4)
10:35 Koniec wakacji - film psychologiczny Polska 1975
12:35 Znów mam 17 lat - komedia USA 2009
14:45 Niania w Nowym Jorku - komedia romant. USA 2007
17:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 1 - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2010
20:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 2 - film przyg. Wlk. Brytania/USA 2011, reż. David Yates, wyk. Daniel Radcliffe
22:45 Johnny - film biograficzny Polska 2022

FILMBOX+ ONE

08:15 Strażnik Teksasu III
12:20 Komandosi z Navarony - film wojenny Wlk. Brytania/USA 1978, reż. Guy Hamilton
14:55 Kosmiczne jaja - komedia USA 1987, reż. Mel Brooks
17:00 Znachor - melodramat PL 1981, reż. Jerzy Hoffman
20:00 Hellboy - film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman
22:35 Doom - film s.f. Wlk. Brytania/Czechy/Niemcy/USA 2005, reż. Andrzej Bartkowiak
00:55 Operacja Delta Force II: Na ratunek - film sensacyjny USA 1990, reż. Aaron Norris

PARAMOUNT

07:50 Pingwiny z Madagaskaru
08:25 Tedi i szmaragdowa tablica - film anim. Hiszp. 2022
10:25 Co wiecie o swoich dziadkach - komedia USA 2017
12:30 BFG: Bardzo fajny gigant - film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016
15:00 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016
17:45 xXx: Reaktywacja - film sensacyjny USA 2017
20:00 Non-stop - film sens. Wlk. Bryt./F/USA/Kanada 2014
22:10 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi

ROMANCE TV

08:20 Górski lekarz (5,6/8)
12:00 Rosamunde Pilcher: Złamane serce - film obyczajowy Niemcy/Austria 2010
13:55 Zabójcze tropiki (5,6/8)
16:15 Zabójstwo nad Morzem Wattowym - komedia Niemcy 2023, reż. André Erkau
18:05 Lato w Kapsztadzie - film obycz. Niemcy 2010
20:00 Lato na Islandii - film obycz. Niemcy 2014, reż. Sven Bohse, wyk. Catherine Bode
21:55 Lato w Chorwacji - romans Niemcy/Austria 2012
23:50 Przyjaźń to coś więcej - serial obycz. Niemcy 2022

AMC

08:55 Twarda laska - komedia USA/Australia 2001
10:55 Policyjna opowieść III - film sens. Hongkong 1992
12:55 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
15:45 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem - komedia kryminalna USA 1989
17:55 Lara Croft: Tomb Raider - film przygodowy USA/Wlk. Bryt./Japonia/Niemcy 2001
20:00 Facet pełen uroku - komedia romantyczna USA/Kanada 2007
22:00 Podwodna bestia - film s.f. USA 2011

AXN

08:10 Walker: Strażnik Teksasu II (11,12/20) - serial krym.
10:05 Rekrut IV (8,9,10, 11,12/22) - serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (1,2,3,4,5/22) - serial krym. USA/Kan. 2013
20:00 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton
22:20 Iluzja - thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
00:25 Hostel III - horror USA 2011, reż. Scott Spiegel, wyk. Kip Pardue, Brian Hallisay

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
10:50 Poirot III (6,7,8,9/11) - serial krym. Wlk. Brytania 91
15:10 Dalgliesh III (1,3/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2024
19:10 Projekt Błękitna Księga II (3/10) - serial s.f.
20:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6) - serial obycz. Wlk. Brytania 2025
21:00 Morderstwo w małym mieście (7/8) - serial krym.
22:00 Marlow: klub zbrodni II (3/6) - serial kryminalny
23:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6)

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (4)
12:35 Babski biznes II (4/8)
13:35 Jestem z Polski III (1,2,7/6) - serial dok.
16:35 Bitwa o gości (4)
17:35 Do zobaczenia II (5/11)
18:10 Ugotowani (4)
19:10 Kuchenne rewolucje (2, 12) - reality show Polska 18
21:05 Ostre cięcie (4) - reality show Polska 2026
22:10 Śmierć Diany: dwa śledztwa (4/4) - serial dok.
23:10 EuroPOLKI studentki (9)
00:15 Kobieta na krańcu świata XV - cykl reportaży

TVN TURBO

09:05 Raport końcowy (832)
09:30 Jeździć, obserwować VII
10:15 Z drugiej ręki (13, 14)
11:45 Naprawy nie do naprawy
12:30 Wojny samochodowe
14:30 Zawodowi handlarze
15:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9,10/12)
16:15 Moto Fachury (10)
17:00 Moto kombat (8)
17:45 Raport końcowy (832)
18:10 Zawodowi handlarze
19:40 Naprawy nie do naprawy
21:55 Wojny samochodowe
22:55 Z drugiej ręki (13)
23:40 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9,10/12)

BBC FIRST

08:40 Śmierć z dala od palm II
09:50 Sanditon II (5,6/6)
11:55 Duchy IV (2,3,4/6)
13:40 Morderstwa w Midsomer III (1,3,2,2/4) - serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej X (7/7) - serial obyczajowy
18:55 Detektyw z Chelsea II
19:55 Śmierć pod palmami VII (2/8) - serial kryminalny
21:00 W cieniu podejrzeń (3/8)
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny (5,1/5) - serial sens. Wlk. Brytania 2012
00:25 Annika II (3/6)

FX

08:55 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (1/25) - serial krym.
09:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (3,4/22)
11:55 Z Archiwum X IV (3,4/24)
13:55 The Hunting Party II
14:55 Niesamowity Spider-Man 2 - film s.f. USA 2014
17:55 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
20:30 Uprowadzona II II - film sensacyjny Francja 2012
22:20 Bez twarzy - film sens. USA 1997, reż. John Woo
01:05 Zabójcze umysły XVII (8/10) - serial kryminalny

HGTV

08:05 Uratuj swój ogród (21)
09:00 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród
12:40 Letnia chata na lata 12R
14:40 Będzie pięknie (7/8)
15:40 Zgłoś remont (1)
16:40 Weekendowa metamorfoza (6, 8) - reality show
18:35 Postaw na kolor (5, 6) - reality show Polska 2017
19:40 House Hunters (1, 2, 3) - reality show Polska 2017
21:25 Pogromcy chaosu (4)
22:20 Dorota inspiruje (5)
23:20 Zamek w spadku (7, 8)
01:15 Sprzątaczki (7)

BBC LIFESTYLE

08:00 Bake off: zawodowcy
10:05 Wymarzone domy (15, 16, 17) - reality show
13:10 Jane Austen: narodziny geniuszu (2,3/3) - serial dok.
15:30 Tajemnice królewskich ogrodów - serial dok.
16:30 Królowa Elżbieta: jej pasje i rozrywki - film dok.
17:45 Wielkie brytyjskie wypieki: gwiazdy (4)
18:55 W świecie luksusu
19:55 Wielkie nowozelandzkie wypieki (7, 8) - show
22:45 Miłosne przekręty (3/4)
23:45 Tajlandia: mroczne oblicze raju - serial dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (9/21)
08:30 Teoria wielkiego podrywu III - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu III (11,12/23) - serial kom.
13:30 Przyjaciele V (6,7/24)
14:30 Duchy (15,16/18)
15:30 Rodzina od zaraz - komedia USA 2018
18:00 Starsza pani musi zniknąć - kom. USA/Niemcy 2003
20:00 Kiedy Harry poznał Sally - komedia romant. USA 1989
22:00 The Office PL IV (6,7/12)
23:05 Comedy Club

TVP SERIALE

09:00 Ogniem i mieczem
11:05 Czterej pancerni i pies (1/8) - serial wojenny
13:30 Ojciec Mateusz 32 (7)
15:20 Komisarz Alex XXV (11)
16:20 Ranczo (5/13) - serial komediowy Polska 2006
17:25 Czterej pancerni i pies (3,4) - serial wojenny Polska 1970, wyk. Janusz Gajos
19:45 Ojciec Mateusz 32 (8,9,10) - serial krym. Polska 2025, wyk. Artur Żmijewski
22:35 Ranczo (6,7/13) - serial komediowy Polska 2006
00:35 Rodzinka.pl XVIII (7,8) - serial kom. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Podróż przez smaki Chin
14:50 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.
15:40 Jamie Oliver
16:35 Ekoporady z Julią Oleś II
16:36 Pyszne dania w 10 minut
16:50 Moje smaki wsi (4/6)
17:15 U sąsiadów w kuchni XV
18:25 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (4) - serial dok.
19:25 Nie bój ryby! (4) - mag.
19:50 Dzień dobry, śniadanie
20:45 m jak mięso (1)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:00 Wszystkie smaki fermentacji II (5) - serial dok.

CANAL+ DOMO

08:35 Patent na zieleń (7,8)
09:45 Przekopiemy Ci ogródek
10:15 Gardeners' World (26)
11:25 Cztery pory roku w ogrodach Kew II - serial dok.
12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:10 Wielkie projekty XII
15:15 Luksusowa ucieczka
16:20 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia (3/8)
17:10 Bitwa o wnętrza (8)
18:10 Mam zamek III (6)
18:35 Daleko od miasta XVI (2)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Domy na krańcu świata
22:00 Najbrzydszy dom na naszej ulicy (6) - reality show

PLANETE+

12:20 Najpiękniejsze rzeki
13:20 Wytwórz i wyślij (2/4)
14:30 Orzeł przedni. Władca przestworzy - serial dok.
15:50 Premiera: Orłosęp. W obronie ginącego gatunku
16:55 „Wojna światów". Jak powstało science-fiction
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace (12,1/12)
19:45 Scorsese znaczy kino
20:50 Keynes kontra kryzysy
22:00 Berlusconi. Początki imperium - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Złomowisko PL V
11:00 Poza cywilizacją
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (4) - pr. rozrywkowy
13:00 Ciężarówką przez Route 66 (2/7) - serial dok.
14:00 Gorączka złota V (9/11)
15:00 Złoto drwali II (5/8)
16:00 Zawodowcy
17:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
18:00 Celnicy na straży Szwecji IV (14/14) - serial dok.
19:00 Awantura o furę (3,4/10)
20:00 Akta ekspedycji II
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (9/11)
22:00 W oku cyklonu II

TVP HISTORIA

12:55 Najwspanialsze góry Afryki - serial dok.
13:55 Flesz historii (775)
14:20 Złoto dezerterów - komedia Polska 1998
16:30 Zagadka egipskich hieroglifów i bracia Champollion
17:30 Ex libris - magazyn
17:55 Sława i chwała
19:00 Nieznana wojna na Północy II (2/6) - serial dok.
20:00 II wojna światowa w kolorze (7/10) - serial dok.
21:05 Zemsta - kom. PL 2002
23:00 Wrota Europy - dramat wojenny Polska 1999

HISTORY

10:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11)
14:00 Piątka z historii (5) - serial dok. Polska 2026
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (11)
15:20 Starożytni kosmici XVII
16:10 Tajemnice zaginionych miast (5) - serial dok.
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic II (7)
22:00 Największe tajemnice świata VII (3) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Premiera: Stacja Amsterdam - serial dok.
13:00 Premiera: W królestwie lwa (1,2/6) - serial dok.
14:50 Śladami tajemnic
16:00 Premiera: Grecja: miejsce pełne tajemnic (2/6)
17:00 Wojna widziana z powietrza III (1,2/6) - serial dok.
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (4) - serial dok.
20:00 CIA: tajemnice i szpiedzy
21:00 Katastrofy pod lupą II
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (7,9,5,5/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (18)
09:00 Działkowcy II
11:00 Z klimatem i z pasją (25)
11:30 Wojny magazynowe VII (14,15,16,1,2/18) - serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Przygody poszukiwaczy złota II (1,2) - serial dok.
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (31,32,33,34) - serial dok.
21:00 Podróże Gienka i Jastrzębia II (3,4) - serial dok.
22:00 Putin i oligarchowie. Obława (2) - film dok.
23:00 Pogromcy mafii (10)
00:00 Największe śledztwa CBŚP - serial dok. Polska 2024

BBC EARTH

08:55 W okowach mrozu V - serial dok. USA 2017
10:00 Życie na pustkowiu
11:00 Sekretne życie ogrodu
12:05 W okowach mrozu IV
13:05 Michael Mosley: lekarz, który zmienił Wielką Brytanię
13:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (1,2,3/3)
16:45 Życie na pustkowiu III
18:40 Potęga ssaków: kulisy
19:45 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) - serial dok.
20:50 Sekretne życie ogrodu
22:00 W okowach mrozu
22:55 Planeta zmian (2/2)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:45 Starożytna apokalipsa II (5/6) - serial dokumentalny
10:50 Złote miasta: mity i rzeczywistość - film dok.
11:55 Machu Picchu: kamienne miasto - film dok. F 2024
13:05 Zaginiony świat Angkor Wat (1,2) - serial dok.
15:15 Punkty zwrotne II wojny światowej - serial dok.
19:45 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze
21:00 Starożytna apokalipsa: Sodoma i Gomora - film dok.
22:05 Zaginione miasta Biblii
00:15 Najważniejsze wydarzenia II WŚ w kolorze (6,7/10)

PONIEDZIAŁEK 24.08

Od A do Z

CIENKA CZERWONA LINIA ★★★★★
dramat wojenny, USA/Kanada 1998, reż. Terrence Malick, wyk. Sean Penn, Jim Caviezel, Adrien Brody
21:30 | cinemax
Terrence Malick powraca do kina po 20 latach, by na kanwie powieści Jamesa Jonesa o wojnie na Pacyfiku dać studium bezsilności człowieka wobec wojennej machiny. Wciska w fotel.

KRWAWA ZEMSTA ★★★
film akcji, Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Craig Fairbrass, Thomas Turgoose
21:55 | tv puls
Po odsiedzeniu pokaźnego wyroku Scott Adkins wraca w rodzinne strony z zamiarem dokonania zemsty na ludziach, którzy zmusili go do dokonania czynu, za który musiał odpokutować więzieniem.

KRYPTONIM U.N.C.L.E. ★★★
komedia sensacyjna, USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Guy Ritchie, wyk. Henry Cavill, Armie Hammer, Alicia Vikander
22:00 | warner tv
Guy Ritchie bierze pod lupę kultowy serial z lat 60. XX wieku: w samym środku zimnej wojny agenci CIA i KGB biorą udział we wspólnej akcji przeciwko organizacji, dążącej do pozyskania broni jądrowej.

LWICA ★★
film sens., Wlk. Brytania 2025, reż. James Nunn, wyk. Kate Beckinsale, Charles Dance, Alice Krige
20:50 | canal+ premium
Była agentka sił specjalnych, jedna z najlepszych w swym fachu, porzuca zasłużoną emeryturę i reaktywuje swój zespół, by odzyskać porwaną córkę. Nie dość, że rutyna aż piszczy, to jeszcze przewidywalne.

MORTAL KOMBAT II ★★★
film s.f., USA 2026, reż. Simon McQuoid, wyk. Karl Urban, Adeline Rudolph, Jessica McNamee
21:45 | hbo
Kolejne podejście do kultowej gry komputerowej. Tym razem ulubieńcy fanów sportów walki – najlepsi z najlepszych – stają do turnieju, w którym stawka jest uwolnienie Ziemi spod władzy Obcych.

Taniec żywych

20:00 | cinemax
★★★

· FOT. SELU VEGA / EL VIAJE FILMS

Zmagający się z pogłębiającą się kontuzją i wchodząca dopiero w świat półzawodowego sportu nastoletnia córka próbują odnaleźć się w specyficznym kręgu zawodników tradycyjnych zapasów Wysp Kanaryjskich.

MYZ

DRAMAT OBYCZAJOWY
HISZPANIA/KOLUMBIA 2025, REŻ. JOSÉ ÁNGEL ALAYÓN, WYK. YAZMINA ESTUPIÑAN, ARIDANY PÉREZ, INÉS CANO

MRUGNIJ DWA RAZY ★★★
thriller, USA/Meksyk 2024, reż. Zoë Kravitz, wyk. Naomi Ackie, Channing Tatum, Alia Shawkat
23:35 | hbo
Aktorka Zoë Kravitz debiutuje za kamerą: Kelnerka wpada w oko miliarderowi i potentatowi elektronicznemu, który zaprasza ją na imprezę na prywatną wyspę. Czy kierują nim czyste intencje?

SKAŻENIE ★★★
horror, USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell, wyk. Joe Keery, Georgina Campbell, Liam Neeson
22:25 | canal+ premium
Jak trwoga, to do Liama Neesona, tym razem emerytowanego agenta do walki z bioterroryzmem, który - przy odpowiednim wsparciu – poradzi sobie z grzybem-pasożytem, który opanował zrujnowaną bazę wojskową.

SOK Z ŻUKA ★★★★
komedia, USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Alec Baldwin, Geena Davis
20:10 | warner tv
Para duchów pragnie ocalić swój dom przed najściem nowych lokatorów i zwraca się z tym do ducha egzorcysty. Wielkie pole dla wyobraźni Tima Burtona plus brawurowy Michael Keaton jako egzorcysta.

SZKLANA PUŁAPKA ★★★
film akcji, USA 1988, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis, Alan Rickman, Bonnie Bedelia
22:50 | polsat
Samotny policjant stawia czoła terrorystom okupującym budynek międzynarodowej korporacji, gdzie trwa świąteczne przyjęcie. Duże brawa dla Bruce'a Willisa w pierwszej roli amanta bohaterskiego.

TAŚMA ŚMIERCI ★★★
thriller, USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta, Nancy Allen, John Lithgow
22:05 | tvp kultura
Brian De Palma próbuje przerobić „Powiększenie" Antonioniego na Hollywood: inżynier dźwięku świadkiem wypadku, który może być efektem politycznego zamachu. Plus szczupły John Travolta.

TRZY DNI KONDORA ★★★
film sens., USA 1975, reż. Sydney Pollack, wyk. Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson
20:10 | ale kino+ hd
Kino akcji z politycznym podtekstem: Robert Redford jako pracownik CIA, który poznał o jedną tajemnicę za dużo, więc musi zginąć. Na ekranie także Faye Dunaway.

ZDERZENIE ★★
thriller, Francja 2013, reż. David Marconi, wyk. Roschdy Zem, Marie-Josée Croze, Frank Grillo
23:45 | tv puls
Świat według Luca Bessona: rozczarowana nowym mężem pani postanawia z kochankiem pozbyć się go na wycieczce przez pustynię, ale sprawy się komplikują, gdy ich samochód uczestniczy w potężnej kraksie.

ZŁODZIEJSKI KODEKS ★★
film sens., USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder, wyk. Morgan Freeman, Antonio Banderas, Radha Mitchell
21:50 | tvp 1
Znane, ale zawsze chętnie oglądane: doświadczony złodziej idzie na emeryturę, ale wcześniej musi dokonać ostatniego, najefektowniejszego w karierze, skoku. Na ekranie Morgan Freeman i Antonio Banderas.

ŻEGNAJ PRZYJACIELU ★★
film sens., Francja/Włochy 1968, reż. Jean Herman, wyk. Alain Delon, Charles Bronson, Olga Georges-Picot
20:00 | tvp kultura
Alain Delon i Charles Bronson jako przyjaciele z Legii Cudzoziemskiej, którzy próbują znaleźć swoje miejsce w zbiurokratyzowanym społeczeństwie cywilów. Para w gwizdek i kilka niespełnionych obietnic.

KONRAD J. ZARĘBSKI

PONIEDZIAŁEK 24.08

TVP1 DVB-T

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (446)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (2)
09:20 Ranczo IX (12)
10:10 Komisarz Alex XXIV (5)
11:00 Ojciec Mateusz XIX (3)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Małe wielkie podróże
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5758)
18:05 Reporterzy (597)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **07 zgłoś się** (1/4) - serial krym. Polska 1984
21:50 **Złodziejski kodeks (Thick as Thieves)** ** - film sens. USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder (115 min)
23:45 **Marlon Brando – tahitańska ułuda** - film dok. Francja 2024
00:55 **Wyszyński – zemsta czy przebaczenie** ** - film biograficzny Polska 2021, reż. Tadeusz Syka, wyk. Ksawery Szlenkier (105 min)

TVP2 DVB-T

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (19) - program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7655) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7655) - mag. Polska 2026
11:30 Okrasa łamie przepisy (256) - mag. kulinarny
12:00 Rodzinka.pl IV (3/26)
12:35 Koło fortuny (2080)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1047)
14:35 Na sygnale
15:00 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2081)
16:35 Familiada (3024)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1048)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2025
20:35 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1666)
20:45 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:45 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
22:50 **Matlock** (7,8/19) - serial krym. USA 2024, wyk. Kathy Bates
00:30 **Karol, władca Hiszpanii** - serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:25 **W cieniu śmierci** (7/12) - serial krym.

POLSAT DVB-T

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (2301) - mag. informacyjny
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (29,31)
10:20 Trudne sprawy XX (13/40) - serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (47,48) - serial fabularno-dok.
13:25 Gliniarze XVI (52) - serial fabularno-dok.
14:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji: Polska – Łotwa (na żywo)
17:40 Gliniarze XIX (35) - serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (824)

20:00 **Bez litości (The Equalizer)** *** - film sens. USA 2014, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Marton Csokas, Chloë Grace Moretz (170 min)
22:50 **Szklana pułapka (Die Hard)** *** - film akcji USA 1988, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis (175 min)
01:45 **Wodny świat (Waterworld)** ** - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds (170 min)

TVN DVB-T

07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (5)
11:25 Kuchenne rewolucje: Wisła 31 (11) - reality show
12:30 Top of the Top Sopot Festival (2) - relacja
12:35 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (16/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (3) - relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (4) - relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (61/64) - serial fabularno-dok.
18:55 Top of the Top Sopot Festival (5) - relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival (6) - relacja
19:55 Top of the Top Sopot Festival (7) - relacja

20:00 **Top of the Top Sopot Festival** - festiwal Polska 2026, program prowadzi Marcin Prokop, Dorota Wellman
23:25 **Polowanie na druhny (Wedding Crashers)** ** - komedia romantyczna USA 2005, reż. David Dobkin, wyk. Owen Wilson, Vince Vaughn, Christopher Walken, Rachel McAdams, Isla Fisher (145 min)
01:50 **Co za tydzień** (1257)
02:30 **Uwaga!** (8032)

TV PULS DVB-T

06:00 Policjanci z Miami IV (13,14/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (11,14/18) - serial sens. Niemcy 2018
10:00 Zaklinaczka duchów IV
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Kurierzy II (25) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (53,54)
20:00 **Ocalić córkę (Shrapnel)** ** - film sens. USA 2023, reż. William Kaufman, wyk. Jason Patric (115 min)
21:55 **Krwawa zemsta (Avengement)** *** - film akcji Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson (110 min)
23:45 **Zderzenie (Intersections)** ** - thriller Francja 2013, reż. David Marconi (135 min)
02:00 **Dzielnica strachu X** (21) - serial krym.

TVN7 DVB-T

05:20 Ten moment (6/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (34,35,36/72) - serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (17,44,45/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (10) - serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (33,34/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (49/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (6/50) - serial krym. Polska 2026
20:00 **Karol – papież, który pozostał człowiekiem (Karol: Un papa rimasto uomo)** *** (1/2) - film biograf. Włochy/PL/Kan. 2006 (125 min)
22:05 **Bez kompleksów** (8)
23:05 **Gliniarz z Beverly Hills II (Beverly Hills Cop II)** ** - komedia sens. USA 1987 (125 min)
01:10 **After 4. Bez siebie nie przetrwamy (After Ever Happy)** ** - melodramat USA 2022, reż. Castille Landon (120 min)

MEZZO

15:25 Koncert z okazji 25-lecia Mezzo - muzyka klas.
16:40 Mozart: XXXVIII symfonia – Deutsche Kammerphilharmonie, Gerd Albrecht - muzyka klasyczna
17:10 Intermezzo
17:35 Christian Zacharias wykonuje utwory Czajkowskiego i Schuberta - muz. klas.
19:05 Solrey & Traffic Quintet: Ciao Casanova
20:30 Wielcy muzyczni rywale: Furtwängler vs Toscanini
21:20 Mozart: V koncert fortepianowy – Malcom Frager
21:45 Mozart: Serenady – Orkiestra Symfoniczna Radia Bawarskiego, Sir Colin Davis - muzyka klasyczna
23:20 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (73,74/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (23,24/52) - serial anim. Francja 2022
12:00 Psi patrol VIII (4/26)
12:35 Marta mówi! II (8/15)
13:00 Smerfy (12,5/36)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony: Przyjaźń to magia (21/26)
15:00 Miraculous III (2,6/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (41) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby VI (1/11) - serial dokumentalny

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (22/24) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (13,14/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (60/65) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (548) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (61/65) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (45,46)
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (49) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (49)
23:10 Człowiek z Rzymu - thriller Hiszpania/Kolumbia/USA/Włochy 2022

METRO DVB-T

07:35 Tajemnice miłości - serial fab.-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (41,42/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (3/60) - telenowela dok.
13:30 Brzydula (97,98)
14:40 Za głosem serca (8) - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (9)
16:55 Idź na całość (3)
18:00 Złomowisko PL II (6)
19:00 Kartoteka V (28,29/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (3,4) - serial krym. Polska 2007, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal (4/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (8/12)
01:20 Szpital (25/68)
02:20 Szkoła (28/68)

PONIEDZIAŁEK 24.08

STOPKLATKA DVB-T

08:40 Robert Makłowicz (136) - mag. kulinarny
09:45 Zagadki kryminalne panny Fisher (5/13)
10:55 Górski lekarz XIV (7,7/8) - serial obycz. Niemcy/Austria 2021
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (6/13) - serial krym. Aus. 2012
14:00 Hudson i Rex III (11/16) - serial krym. Kan. 2021
15:00 Zajazd. Będzie się działo (26,27) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach II (5,9,5/10) - serial dok. Kan. 2004
20:00 Kodeks zabójcy (The Assassin's Code) ** - film sens. USA 2018, reż. David A. Armstrong, wyk. Justin Chatwin, Peter Stormare, Mark Thompson, Robin Thomas (120 min)
22:00 Ekstradycja II (1,2) - serial sens. PL 1995, wyk. Marek Kondrat, Małgorzata Pieczyńska, Renata Dancewicz
00:05 Bez litości: Braterstwo (5/13) - serial sensacyjny Kanada/USA 2011, wyk. Steven Seagal

ALE KINO+

08:50 The Office PL III (7,8/12) - serial kom.
10:00 Bestia II (3,4/6) - serial obycz. Kanada 2023
12:05 Vera XIV (2) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
14:05 Tuesday Club (Food and Romance) *** - komedia Szwecja 2022, reż. Annika Appelin, wyk. Marie Richardson, Peter Stormare (125 min)
16:10 Nora Roberts – Księżyc nad Karoliną (Carolina Moon) ** - thriller USA/Niemcy/Kanada 2006, reż. Stephen Tolkin, wyk. Claire Forlani (125 min)
18:15 Karen Pirie (1/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
20:10 Trzy dni Kondora (Three Days of the Condor) *** - film sens. USA 1975, reż. Sydney Pollack, wyk. Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson, Max von Sydow (140 min)
22:30 Prosta sprawa (3,4/6) - serial sens. PL 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk
00:50 Kot - film krótkom. Polska 2022 (10 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:35 Dede nie żyje (Deniska umrela) - film krótkom. Czechy 2023 (5 min)
08:40 Uśmiech - film anim. Polska 1965 (20 min)
09:00 Gruby (2,3)
10:15 Krwawe gody (Bodas de sangre) *** - melodramat Hiszpania/F 1981, reż. Carlos Saura (85 min)
11:40 Julie Mehretu: Palimpsest - film dok.
12:45 Kosmos 1999 (23/24)
13:50 Gangsterzy i filantropi ** - kom. Polska 1962, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski (95 min)
15:25 Dziewczyna szuka miłości ** - film obycz. Polska 1938 (95 min)
17:00 Gruby (4,5)
18:10 Dźwięk Nowego Jorku: Theo Croker (3)
18:55 Rawhide II (22)
20:00 Żegnaj przyjacielu (Adieu l'ami) ** - film sens. Francja/Włochy 1968, reż. Jean Herman, wyk. Alain Delon, Charles Bronson (125 min)
22:05 Taśma śmierci (Blow Out) *** - thriller USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta (120 min)
00:05 Muzyka w zabytkach

HBO

09:05 Z willi do celi ** - komedia Francja 2024, reż. Grégory Boutboul (95 min)
10:40 Księga życia *** - film anim. USA/Meksyk/Kanada 2014, reż. Jorge R. Gutiérrez (95 min)
12:15 Małe kobietki **** - melodramat USA 2019, reż. Greta Gerwig (130 min)
14:25 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 ** - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
16:20 The Pickup ** - komedia sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story (100 min)
18:00 Birdman **** - dramat USA 2014, reż. Alejandro González Iñárritu (120 min)
20:00 Latarnie (2) - serial sensacyjny USA 2026
21:00 Miniaturowa żona (10/10) - serial kom.
21:45 Mortal Kombat II *** - film s.f. USA 2026, reż. Simon McQuoid (110 min)
23:35 Mrugnij dwa razy *** - thriller USA/Meksyk 2024, reż. Zoë Kravitz, wyk. Naomi Ackie, Channing Tatum (100 min)
01:15 30 dni mroku *** - horror USA/Nowa Zelandia 2007 (110 min)

CANAL+ PREMIUM

08:10 Ocean, nasz dom
09:45 LARP. Miłość, trolle i inne questy *** - komedia Polska 2025 (90 min)
11:15 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024, reż. François Ozon (100 min)
12:55 Dalej jazda! 2 *** - komedia Polska 2026, reż. Mariusz Kuczewski, wyk. Marian Opania (100 min)
14:35 Girl Climber. Wspinaczka - film dok.
16:00 Saga »Zmierzch« – Księżyc w nowiu ** - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz, wyk. Kristen Stewart, Robert Pattinson (130 min)
18:10 Łapu-Capu (202)
18:15 Listy do Julii *** - komedia romant. USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
20:00 Niewypowiedziana wojna II (2/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026
20:50 Lwica ** - film sens. Wlk. Brytania 2025, reż. James Nunn, wyk. Kate Beckinsale, Charles Dance (95 min)
22:25 Skażenie *** - horror USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell (455 min)

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszki - serial dla dzieci Polska 1978
07:40 Reksio II - serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (11,12)
08:25 Bolek i Lolek (12,1/13)
08:55 Do przerwy 0:1 (6,7)
10:05 Wracając do Marka
11:05 Noce i dnie (1) - dramat obyczajowy Polska 1975
13:05 Noce i dnie (2) - dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Stanisława Celińska, Jerzy Bińczycki
15:05 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991
17:30 Pogranicze w ogniu (1,2) - serial sens. Polska 1988, wyk. Cezary Pazura, Olaf Lubaszenko, Janusz Bukowski
20:00 Orzeł. Ostatni patrol - dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki, Mateusz Kościukiewicz
22:10 Kamienie na szaniec - dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki, Magdalena Koleśnik, Sandra Staniszewska
00:40 Mistrz - film biograficzny Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Głowacki, Jan Szydłowski, Marcin Bosak, Marcin Czarnik

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (4/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich (16,2,7,8,10,6/23) - serial kom.
14:05 Kevin sam w domu – po raz czwarty - kom. USA 2002
15:55 Szybcy i wściekli 8 - film sens. Chiny/USA/Japonia 2017, reż. F. Gary Gray
18:45 Pomiędzy nami góry - dramat obycz. USA 2017
21:00 Gdzie śpiewają raki - thriller USA 2022
23:40 Błękitna głębia - film sensacyjny USA 2005
01:55 Gliniarze XII (8/60)

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III (8/8)
09:10 Panna Scarlet i komisarz II (4/6) - serial krym.
10:15 Panna Marple IV (1/4)
12:15 Hudson i Rex V
14:30 Poirot XII (2/4)
16:40 Strażnik Teksasu III (18,20/25) - serial sens.
18:55 Poirot (4/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 SexiPistols - western Francja/Meksyk/USA 2006
22:00 Ninja - film sens. USA 2009, reż. Isaac Florentine
23:50 Nienawistna ósemka - film kryminalny USA 2015

WARNER TV

08:20 Teraz albo nigdy! IV (3)
09:20 Bajer z Bel-Air
10:20 Prawo Agaty V (7)
11:25 Pełniejsza chata IV
12:25 Teraz albo nigdy! IV (4,5)
14:10 Bajer z Bel-Air - serial kom.
16:20 Pełniejsza chata IV (5,6,7,8/13) - serial kom.
18:20 Dziedzic Maski - kom. USA/Niemcy/F/Australia 2005
20:10 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton
22:00 Kryptonim U.N.C.L.E. - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2015

PARAMOUNT

10:25 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Elektra - film sens. USA/Kanada/Szwajcaria 2006
13:00 Czarodziejki II (11,12/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
17:55 Wredne dziewczyny - komedia USA/Kanada 2004
20:00 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
22:00 Non-stop - film sens. Wlk. Brytania/F/USA/Kanada 2014, reż. Jaume Collet-Serra

CINEMAX

09:25 Twarzą w twarz - thriller Hiszpania/Belgia 2025
11:00 Tymczasem na Ziemi - film s.f. Francja/Belgia 2024
12:30 Vitrival - komedia B 2025
14:25 Sępy - thriller F 2025
16:05 Głębia - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 1977
18:05 Aniołki Charliego - film sens. USA/Niemcy/Chiny 2019
20:00 Taniec żywych - dramat obycz. Hiszp./Kolumbia 2025
21:30 Cienka czerwona linia - dramat woj. USA/Kan. 1998
00:15 Weekend - thriller Nigeria 2024, reż. Daniel Oriahi

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (6/8) - serial obycz. Niemcy/A 2021
10:30 Diagnoza Betty
12:25 Zabójstwo nad Morzem Wattowym: Na zawsze matiasy - komedia Niemcy 2024
14:20 Lato na Lanzarote - romans Niemcy 2016
16:15 Lato w Bretanii - film obyczajowy Niemcy 2022
18:05 Górski lekarz (7/8)
20:00 Dzieci zostają z tobą! - komedia Niemcy 2017, reż. Sven Unterwaldt Jr.
21:55 Uczyć może każdy! - komedia Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz (7/8)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (37,38,39,40)
09:50 Prawo Agaty VI (6)
10:55 Lekarze II (13)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (5)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (51,52)
17:10 Motywy filmowe (10)
17:35 Sylwester w Nowym Jorku - komedia romant. USA 2011
20:00 Ścigane - film sens. Wlk. Brytania/USA 2019
22:10 Imprezowi rodzice - komedia USA 2019
00:05 Szefowie wrogowie - komedia USA 2011

AMC

09:10 Zbroja boga - film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
11:30 Strażnik - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson, wyk. Michael Douglas
13:40 I tak, i nie - komedia Kanada 2004, reż. Kelly Makin
15:40 Serce nie sługa - komedia romantyczna USA 2005
17:50 Wściekła pięść - film sens. Hongkong 1972
20:00 Komenda: zabij - horror Wielka Brytania 2016
22:00 Savage Hunt - film przygodowy USA 2025
23:55 Sin City II: Damulka warta grzechu - thriller USA 2014

AXN

08:15 Ostry dyżur III (20/22)
09:15 Castle V (20,21/24)
11:10 Rekrut IV (13,14/22)
13:10 Dowody zbrodni III
15:15 FBI III (10,11/15) - serial sensacyjny USA 2021
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (16,17/24)
19:10 Castle V (22,23/24)
21:05 FBI: International IV (19/22) - serial akcji USA 2025
22:05 FBI: Most Wanted IV
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (16,17/24)
00:45 Castle V (22/24)

EPIC DRAMA

08:15 Detektyw Murdoch XVIII
09:10 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (1/6)
10:15 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
12:55 Morderstwo w małym mieście II (4) - serial krym.
13:50 Agenci NCIS XVI (5/24)
14:45 Panna Marple (2/4)
16:50 Poirot IV (1/3)
19:00 Agenci NCIS XVI (6/24)
19:55 Poirot III (11/11)
21:00 Robin Hood (8) - serial przyg. USA/Serbia 2025
22:10 Sherlock i córka (3/8)
23:05 Poirot III (11/11)
00:15 Agenci NCIS XVI (6/24)

TVN STYLE

07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Ugotowani (5, 6) - reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (7, 9) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (2, 3) - reality show
17:05 Magda gotuje Internet
17:40 Kuchenne rewolucje (4, 5, 6) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (10,8/17) - serial dok.
22:50 Babski biznes (1/8) - serial dok. Polska 2025
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

09:20 Samochód marzeń (5)
10:15 Ciężarówką przez Stany IV (9/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (8, 9)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5051)
18:15 Jeździć, obserwować VII
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (9) - magazyn
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9/12)
20:15 Naprawy nie do naprawy
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5051)

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (6/3)
09:40 My Life is Murder V
10:40 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej XI (7/8) - serial obyczajowy
12:55 Ulica nadziei V (4,5/8)
15:00 Ojciec Brown X (10/10)
16:00 Lewis IX (6/3)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer XVI (1/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 My Life is Murder V
22:00 Happy Valley III (5,6/6)
00:05 Zbrodnie Saint-Pierre

FX

08:00 Kości X (19/22)
09:00 SkyMed III (2/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (6,7/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (8,9/25)
17:25 Z Archiwum X IV (4,5/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (11,12/22)
22:00 The Hunting Party II
22:55 Z Archiwum X IV (5/24)
23:55 Air Force One - film sens. USA/Niemcy 1997

HGTV

08:05 Moje miasto, mój dom
10:00 Widok, na który cię stać
11:00 Usterka XI (4,5)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (11, 12, 1, 2) - magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę III
16:25 Polowanie na ogród VI - serial dok. Polska 2021
18:05 Będzie pięknie (7/8)
19:00 Weekendowa metamorfoza (5) - reality show
20:00 Zgłoś remont (1)
20:55 Dorota was urządzi IV
22:25 House Hunters – poszukiwacze domów
00:40 Usterka XI (2)

BBC LIFESTYLE

08:55 70. urodziny księżniczki Anny - film dokumentalny
09:55 Książę Filip: w cieniu korony - film dokumentalny
11:05 Bajecznie bogaci agenci
12:20 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
13:20 Mistrzowie szycia (10)
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - pr. rozrywkowy
15:35 Zapraszam do stołu
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (1)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - pr. rozrywkowy
21:00 Hilton przy Park Lane (2)
22:00 W świecie luksusu

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (14/22)
08:55 Przyjaciele V - serial komediowy USA 1999
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (13,14,15,16,17,18/23)
14:30 Dwóch i pół XI (15,16,17,18/22) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V - serial kom.
19:30 Duchy (17,18/18)
20:30 Teoria wielkiego podrywu III (19,20,21/23)
22:00 The Office PL IV (8,9)
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South Park VI (14,15/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex V (4/13)
09:20 Rodzinka.pl VI (6/26)
09:55 Klan - telenowela
10:45 Ranczo (4,5/13)
12:35 Komisarz Alex V (5/13)
13:35 Ojciec Mateusz 32
15:30 Komisarz Alex V (6)
16:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:30 Ranczo (6,7/13)
19:35 Ojciec Mateusz 32 (13,12) - serial kryminalny
21:30 Ranczo (8,9/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (1/13)
00:30 Glina. Nowy rozdział (6) - serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV (6,7)
12:50 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni III
13:50 Sekrety świata przypraw III (4) - serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3)
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę
16:40 Jamie Oliver (2,7)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (1)
19:50 Zgrillowani (4)
20:15 Gotuj taniej z Jamiem (1)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

08:00 Remont w 48h (11, 12)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (5)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (5)
14:05 Cudotwórcy – pod presją
15:00 Liczy się miejsce (11)
15:55 Meblokreacje (11, 12)
16:55 Gardeners' World (8)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XI (7,8)
21:00 Cudotwórcy – pod presją
21:55 Wielkie projekty
23:05 Po pierwsze lokalizacja!
00:00 Luksusowa ucieczka

PLANETE+

15:50 Niezwykłe podróże koleją XIII (6/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (1,2/14) - serial dok. Wlk. Brytania 2017
17:55 Dokąd dzisiaj? IV
18:10 Polska z góry X (8)
18:35 Premiera: Polska z góry X (9) - serial dok.
19:05 Mam zamek II (10)
19:35 Ostatnie słowa Charlotty Masaryk - film dok.
20:55 Wszystkie tajemnice Joanny D'Arc - film dok.
22:00 Premiera: Legendarne bitwy II - serial dok. F 2024

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (2/5)
12:00 Psy policyjne (8/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (6/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Awantura o furę (3,4/10)
17:00 Celnicy na straży Szwecji IV (14/14) - serial dok.
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VII (16/17) - serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (2/8)
22:00 Od samochodu do domu III - serial dokumentalny

TVP HISTORIA

10:50 Akcja H-T - film dok.
11:50 Arsenał (3) - mag.
12:25 Magiczny Adriatyk (2/6)
13:25 Zabójcza nauka II (5/6)
14:30 Janosik (8/13)
15:30 Sensacje XX wieku
18:00 1920. Wojna i miłość (9)
19:00 Powstanie Sejneńskie 1919 - film dok. Polska 2018
19:45 Tajemnica J-23
20:00 Trzeci oficer (8) - serial kryminalny Polska 2008
21:00 Tajemnice szpiegów (2)
22:00 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa
23:05 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (7)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV - serial dok. USA 2025
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (11/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (14/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Wykute w ogniu (17)
17:10 Zabić dyktatora (4/6)
18:10 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (19) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Plemienna szkoła przetrwania: Andy (1/6) - serial dok.
12:00 Era supertransportu
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (4/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Kluczowe tygodnie wojny
19:00 Złoto Hitlera (1/4)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (5/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny II
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (8,6/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (8,9) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (5/13)
15:00 Truckersi przez Australię
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (2/6) - serial dok.
22:00 Ostatni bastion Hitlera IV (3,4/6) - serial dok.

BBC EARTH

09:30 Wyspy. Laboratoria natury: Sri Lanka (6/6)
10:30 Życie na pustkowiu VIII
11:30 Zabójcza pogoda V (6)
12:35 Dziki połów (5/8)
13:35 Sekretne życie drzew (2)
14:35 W okowach mrozu VI
16:35 Wietnamskie przygody Billa Baileya (5) - serial dok.
17:40 Sekretne życie drzew
18:45 Dziki połów (6/8)
19:45 Fenomeny współczesnego życia II (1/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Wietnamskie przygody Billa Baileya (5) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:55 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
11:00 Tajne bazy nazistów IV
12:00 Majowie: wojna pięciu królestw (1,2,3,4) - serial dok.
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (2/8) - serial dok.
17:40 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
18:50 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (6/6)
19:50 Zaginione miasta Czyngis-chana (1) - serial dok.
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (5/6) - serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.

Od A do Z

ANGIELSKA ROBOTA ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA/Australia 2008, reż. Roger Donaldson, wyk. Jason Statham, Saffron Burrows, Richard Lintern
22:25 | ale kino+ hd
Na faktach: włamanie do małego banku na Baker Street prowadzi do politycznego trzęsienia ziemi w londyńskim City. Plus Jason Statham i Saffron Burrows wśród nigdy niewykrytych sprawców.

BABYGIRL ★★★
thriller, USA/Holandia 2024, reż. Halina Reijn, wyk. Nicole Kidman, Harris Dickinson, Antonio Banderas
23:25 | hbo
Nagrodzona w Wenecji Nicole Kidman jako szefowa wielkiej firmy, która daje się wciągnąć w romans ze znacznie młodszym stażystą. Z czasem chłopak ucieka się do manipulacji i szantażu.

CO SIĘ WYDARZYŁO W MADISON COUNTY ★★★★
melodramat, USA 1995, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Meryl Streep, Annie Corley
22:35 | warner tv
Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowincji. Ściska gardło i twardzielom.

CREED 2 ★★★
dramat obycz., USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson
22:45 | polsat
Pojedynek bokserskiego mistrza świata z rosyjskim pretendentem okazuje się pojedynkiem trenerów – Rocky'ego Balboa (Sylvester Stallone) i Ivana Drago (Dolph Lundgren), rywali z „Rocky'ego IV".

MISERY ★★★★
thriller psychologiczny, USA 1990, reż. Rob Reiner, wyk. James Caan, Kathy Bates, Richard Farnsworth
21:55 | tvp 1
Stephen King nareszcie dobrze sfilmowany: autor poczytnych romansów w szponach jednej z wielbicielek jego talentu. Plus Oscar dla Kathy Bates za poruszającą kreację.

Romeria

20:00 | canal+ premium
★★★

· FOT. QUIM VIVES / ELASTICA FILMS

DRAMAT OBYCZAJOWY
HISZPANIA/NIEMCY 2025, REŻ. CARLA SIMÓN, WYK. LLÚCIA GARCIA, MITCH MARTÍN, TRISTÁN ULLOA

Osierocona w dzieciństwie 18-latka przybywa do Galicji, by uzyskać administracyjne potwierdzenie pochodzenia, przy okazji natrafia na swoich krewnych i odkrywa skrywaną – wstydliwą – tajemnicę rodzinną.

MYZ

NAUCZYCIEL ★★★
komedia, Francja 2017, reż. Olivier Ayache-Vidal, wyk. Denis Podalydès, Abdoulaye Diallo, Pauline Huruguen
21:20 | tvp kultura
Nauczyciel z długoletnim stażem w renomowanych placówkach musi podjąć pracę w szkole na przedmieściach, gdzie obowiązują inne reguły gry i metody wychowawcze: czy zdoła się do nich przystosować?

NIE BÓJ SIĘ CIEMNOŚCI ★★★
horror, USA/Australia/Meksyk 2010, reż. Troy Nixey, wyk. Katie Holmes, Guy Pearce, Bailee Madison
22:15 | tvn 7
Według scenariusza Guillerma del Toro: kilkuletnia dziewczynka odkrywa w starym domu obecność tajemniczych istot, co zostaje zlekceważone przez pochłoniętych swoimi sprawami dorosłych.

OCALENI ★★
film sens., Tajlandia/Irlandia 2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim Warny, James Edward Holley, Ekawat Niratvorapanya
20:00 | tvn 7
Przypomnienie głośnych wydarzeń z 2018 roku w jaskini Tham Luang w Tajlandii. Kiedy woda odcina grupie młodych sportowców drogę do wyjścia, na pomoc zostają wezwani nurkowie głębinowi z całego świata.

PODZIEMNY KRĄG ★★★★
dramat psychologiczny, USA/Niemcy 1999, reż. David Fincher, wyk. Edward Norton, Brad Pitt, Helena Bonham Carter
22:00 | cinemax
David Fincher o stresach japiszonów: młody biznesmen na krawędzi załamania spotyka przewodnika, który pomaga mu zagospodarować skrywaną dotąd agresję. Mroczne, dwuznaczne, kontrowersyjne.

SKAŻENIE ★★★
horror, USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell, wyk. Joe Keery, Georgina Campbell, Liam Neeson
22:25 | canal+ premium
Jak trwoga, to do Liama Neesona, tym razem emerytowanego agenta do walki z bioterroryzmem, który - przy odpowiednim wsparciu – poradzi sobie z grzybem-pasożytem, który opanował zrujnowaną bazę wojskową.

SZYBCY I WŚCIEKLI: TOKIO DRIFT ★★
film sens., USA/Niemcy/Japonia 2006, reż. Justin Lin, wyk. Lucas Black, Shad Moss, Nathalie Kelley
20:20 | polsat
Trzecia część sagi o nielegalnych wyścigach samochodowych – tym razem w odmianie uprawianej w Tokio. Inna odmiana: za kierownicą amerykański nastolatek, który chce utrzeć nosa japońskim rówieśnikom.

WESELE ★★★
dramat obycz., Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza, Andrzej Chyra
23:00 | kino polska
Wociech Smarzowski sięga po wypróbowaną w swoim debiucie formułę, by tym razem skupić się na meandrach relacji polsko-żydowskich – w czasie wojny i obecnie. Plus kilka gorzkich słów prawdy o Polakach.

ZABÓJCZA BROŃ IV ★★★
komedia sensacyjna, USA 1998, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover, Joe Pesci
20:00 | warner tv
Jeszcze raz to samo: nadgorliwi policjanci wikłają się w najbardziej szalone dochodzenia, co inspiruje działanie speców od efektów specjalnych i układów kaskaderskich najwyższej klasy.

ZŁOTA DAMA ★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren, Ryan Reynolds, Daniel Brühl
20:10 | ale kino+ hd
Helen Mirren jako Maria Altman – austriacka Żydówka, która po emigracji do USA w latach 30. zażądała w roku 2000 od władz Austrii zwrotu obrazów Klimta, zrabowanych jej rodzinie przez hitlerowców.

KONRAD J. ZARĘBSKI

WTOREK 25.08

TVP1 DVB-T

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (732)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (3)
09:15 Ranczo IX (13)
10:10 Komisarz Alex XXIV (6)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (4)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (785)
12:55 Ningaloo - film dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5759)
18:05 Reporterzy (598)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **07 zgłoś się** (2) - serial krym. Polska 1984, wyk. Bronisław Cieślak, Ewa Florczak
21:55 **Misery** - thriller psychologiczny USA 1990, reż. Rob Reiner, wyk. James Caan (115 min) ****
23:50 **Mosty, drogi i tory – Stany Zjednoczone w ruinie** - film dok.
00:55 **Złodziejski kodeks (Thick as Thieves)** - film sens. USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder (115 min) **

TVP2 DVB-T

05:35 M jak miłość
06:25 Wybieram metodyzm - reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7656) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7656) - mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (4,5/26) - serial kom. Polska 2013
12:35 Koło fortuny (2081)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1048)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2082)
16:35 Familiada (3025)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1049)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2025

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2025, wyk. Anita Jancia
20:35 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1667)
20:45 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:45 **Na sygnale**
22:50 **Ku'damm 63 III** - miniserial Niemcy 2016
23:40 **Pitbull** (9) - serial sens. Polska 2008
00:40 **Karol, władca Hiszpanii** - serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:40 **W cieniu śmierci**

POLSAT DVB-T

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (32,33/59)
10:20 Trudne sprawy XX (14/40) - serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (49,50) - serial fabularno-dok.
13:20 Gliniarze XVI (53,54) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (16) - teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (36) - serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
17:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji: Polska – Słowenia (na żywo)

20:20 **Szybcy i wściekli: Tokio Drift (The Fast and the Furious: Tokyo Drift)** - film sens. USA/Niemcy/Japonia 2006, reż. Justin Lin, wyk. Lucas Black, Shad Moss (145 min) **
22:45 **Creed 2** - dramat obycz. USA 18, reż. Steven Caple Jr. (160 min) ***
01:25 **Plan lotu (Flightplan)** - thriller USA 2005, reż. Robert Schwentke, wyk. Jodie Foster (135 min) ***

TVN DVB-T

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (13)
11:25 Kuchenne rewolucje: Czeladź – Dobre Jadło XXIV
12:30 Top of the Top Sopot Festival (8) - relacja
12:35 Kuchenne rewolucje: Gospoda „Pod zachrypniętym kogutem", Glewo XX (7)
13:40 Ukryta prawda (18/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (9) - relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (10) - relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (62/64)
18:55 Top of the Top Sopot Festival (11) - relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival - relacja

20:00 **Top of the Top Sopot Festival** - festiwal Polska 2026
23:25 **Kac Vegas w Bangkoku (The Hangover Part II)** - komedia USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis, Justin Bartha, Ken Jeong, Paul Giamatti, Mike Tyson, Jeffrey Tambor (130 min) **
01:35 **Kuba Wojewódzki** (12) - talk-show
02:50 **Uwaga!** (8008)

TV PULS DVB-T

06:00 Policjanci z Miami IV (14,15/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (14,15/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (14/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (25)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Kurierzy II (26)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (54,55) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Krwawa pogoń (Hounds of War)** - film sens. USA/Malta 2024, reż. Isaac Florentine, wyk. Frank Grillo, Rhona Mitra (120 min) **
22:00 **Braven** - film sens. Kanada/USA 2018, reż. Lin Oeding, wyk. Jason Momoa (110 min) ***
23:50 **Na tropie zabójcy (Cult Killer)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Jon Keeyes (130 min) **
02:00 **Dzielnica strachu X**

TVN7 DVB-T

05:20 Ten moment (7/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (37,38,39/72) - serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (18,46,47/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (11) - serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (35,36/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (50/60) - telenowela dok.
19:00 Młode gliny (7/50) - serial krym. Polska 2026, wyk. Zofia Zborowska
20:00 **Ocaleni (Miracle in the Cave)** - film sens. Tajlandia/Irlandia 2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim Warny, James Edward Holley (135 min) **
22:15 **Nie bój się ciemności (Don't Be Afraid of the Dark)** - horror USA/Aus./Meksyk 2010, reż. Troy Nixey, wyk. Katie Holmes (120 min) ***
00:15 **Zaufanie (Trust)** - dramat obyczajowy USA 2021, reż. Brian DeCubellis (130 min) **

MEZZO

09:05 Intermezzo
09:20 Richard Wagner: Zygfryd - opera Szwajc. 2024
13:45 Elisabeth Leonskaja, Quatuor Danel: Szostakowicz, Wajnberg – Théâtre du Capitole, Tuluza
15:45 Filharmonicy Berlińscy, Kirił Pietrienko: Europakonzert 2026
17:15 Intermezzo
17:45 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani
18:35 Emerson String Quartet w Pradze: Mendelssohn, Dvořák, Brahms
20:30 Adolphe Adam: Giselle - balet Wlk. Brytania 2017, reż. Ross MacGibbon
22:05 Gala Placido Domingo
23:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (18) - serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (75,76/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (25,26/52) - serial anim. Francja 2022
12:00 Psi patrol VIII (5/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (22/26)
15:00 Miraculous III (6,10/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy - serial anim.
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (42) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby VI

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (24/24) - serial sens. USA 1994
08:00 Bogaty dom – biedny dom XII (8/8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (15,16/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (59,60) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII
16:55 Policjantki i policjanci
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (549) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Uroczysko V (47,48) - serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (50) - serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (50)
23:05 Artur i Merlin: rycerze Kamelotu - film przygodowy Wielka Brytania 2020

METRO DVB-T

07:35 Tajemnice miłości - serial fab.-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (43,44/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (4/60) - telenowela dok.
13:30 Brzydula (99,100)
14:40 Za głosem serca (9) - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (10)
16:55 Idź na całość (4)
18:00 Złomowisko PL III - serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka V (30,1/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (5,6) - serial krym. Polska 2007
23:15 Hannibal (5/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (9/12)
01:20 Szpital (26/68)
02:20 Szkoła (30/68)

WTOREK 25.08

STOPKLATKA DVB-T

08:45 Robert Makłowicz (142) - mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher (6/13) - serial krym. Aus. 2012
10:55 Górski lekarz XIV (7,8/8) - serial obycz. Niemcy/Austria 2021
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (7/13) - serial krym. Aus. 2012
14:00 Hudson i Rex III (12/16)
15:00 Zajazd. Będzie się działo (27,28) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach II (10,6) - serial dok. Kan. 2005
20:00 Wstrząsy (Tremors) ** - film s.f. USA 1990, reż. Ron Underwood, wyk. Kevin Bacon, Fred Ward, Finn Carter (120 min)
22:00 Dobre zabijanie (Good Kill) *** - dramat krym. USA 2014, reż. Andrew Niccol, wyk. Ethan Hawke, Bruce Greenwood, Zoë Kravitz, Jake Abel (140 min)
00:20 Naczelny dowódca (General Commander) * - film sens. USA/Wlk. Brytania/Filipiny/Węgry 2018 (120 min)

ALE KINO+

08:50 The Office PL III (9,10/12) - serial kom. PL 2023, wyk. Piotr Polak
10:00 Bestia II (5,6/6)
12:05 Karen Pirie (1/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
14:00 Shalako - western ** Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery, Brigitte Bardot (150 min)
16:30 Mój synek (Mon Garcon) ** - thriller Francja/Belgia 2017 (105 min)
18:15 Karen Pirie (2/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
20:10 Złota dama (Woman in Gold) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren (135 min)
22:25 Angielska robota (The Bank Job) *** - film sens. Wlk. Bryt.USA/Aus. 2008, reż. Roger Donaldson, wyk. Jason Statham, Saffron Burrows (135 min)
00:40 Nieukończony film (An Unfinished Film) **** - dramat obycz. Sing./Niemcy/USA 2024, reż. Ye Lou, wyk. Hao Qin, Xiaorui Mao (125 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:25 Wydarzenie aktualne
09:00 Gruby (4,5)
10:15 Tesla - film biograficzny *** USA 2020, reż. Michael Almereyda (115 min)
12:10 Mistrz. Jan Matejko znany i nieznany - film dok. Polska 2021
13:50 Kosmos 1999 (24/24) - serial sensacyjny
14:50 Wczoraj, dziś, jutro (Ieri, oggi, domani) *** - komedia romantyczna Włochy/F 1963, reż. Vittorio De Sica (130 min)
17:00 Gruby (6,7)
18:10 Fajna dziewczyna! Simona Kossak we wspomnieniach leśników - film dok.
18:55 Rawhide II (24)
20:00 Dzień słodkiej śmierci - spektakl teatralny Polska 1975
21:20 Nauczyciel (Les grands esprits) *** - kom. Francja 2017, reż. Olivier Ayache-Vidal (120 min)
23:20 Pasikowski & Linda – W Czerwonym Kręgu - film dok.
00:25 Żegnaj przyjacielu (Adieu l'ami) ** - film sensacyjny Francja/Włochy 1968 (125 min)

HBO

08:10 Birdman - dramat USA **** 2014, reż. Alejandro González Iñárritu (115 min)
10:05 Przechadzka - film dok.
11:30 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (21)
12:05 Lato w grudniu ** - dramat obyczajowy Hiszpania 2024 (95 min)
13:40 Milion minut - komedia *** Niemcy 2024, reż. Christopher Doll (125 min)
15:45 Duża ryba - film przyg. **** USA 2003, reż. Tim Burton (125 min)
17:50 Czarne bractwo. BlacKkKlansman **** - film biograficzny USA/Chiny 2018, reż. Spike Lee, wyk. John David Washington (130 min)
20:00 The Pitt II (6/15) - serial obyczajowy USA 2026
20:50 Ta inna siostra Bennet (10/10) - serial obycz.
21:25 Panna młoda! - horror *** USA 2026 (120 min)
23:25 Babygirl - thriller USA/Holandia 2024, reż. *** Halina Reijn (110 min)
01:15 Sprzedawcy 2 *** - komedia USA 2006, reż. Kevin Smith, wyk. Brian O'Halloran (95 min)

CANAL+ PREMIUM

09:05 Chopin, Chopin! *** - dramat obycz. Polska 2025, reż. Michał Kwieciński (130 min)
11:15 Peacock - dramat *** obycz. USA 2010 (90 min)
12:45 Moje pieczone kurczaki *** - film obycz. Polska 2002, reż. Iwona Siekierzyńska (65 min)
13:50 Godzina zero (1/4) - serial kryminalny
14:40 Prawdziwa historia szeregowca Ryana - film dok. Francja 2026
15:35 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010 (120 min)
17:35 Czarna woda - film krótkom. Polska 2023 (20 min)
17:55 Łapu-Capu (203)
18:00 Jason Bourne - film *** sens. USA/Chiny/Hiszp./Japonia/Isl./Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
20:00 Romeria - dramat *** obyczajowy Hiszpania/Niemcy 2025 (115 min)
21:55 Spirala kłamstw (3,4/4)
23:45 The Killer - film sens. *** USA/Korea Południowa/Kanada 2024 (125 min)
01:50 Opętany - thriller Wł./** USA 2023 (85 min)

KINO POLSKA

07:35 Przygody Myszki
07:40 Reksio II - serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (13)
08:10 Bolek i Lolek (2,3/13)
08:45 Do przerwy 0:1 (7/7)
09:10 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki - film przyg. Polska/Czechosłowacja 88, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
11:00 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana - film przyg. Polska/Czechosł. 1988
12:15 Moja mama - film krótkometrażowy Polska 2024
12:45 Tama - film krótkometrażowy Polska 2024
13:10 Papierowe małżeństwo - komedia romant. Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Gary Kemp
15:10 Brunet wieczorową porą - komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja
17:35 Pogranicze w ogniu (2,3)
20:00 Kamerdyner - dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan
23:00 Wesele - dramat obycz. Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz
01:50 Horror Story - dramat obycz. Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (5/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (5,6/12)
10:25 Świat według Kiepskich - serial kom. Polska 2002
14:25 Rybki z ferajny - film anim. USA/F/Korea Płn. 2004
16:15 Wodny świat - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds
18:55 Wkręceni - kom. Polska 2014, reż. Piotr Wereśniak
21:00 Boski żigolo - komedia romant. USA 1999, reż. Mike Mitchell, wyk. Rob Schneider
22:50 Parkingowy - komedia USA 2022, reż. Richard Wong
01:30 Fala zbrodni VII

WARNER TV

07:00 Teraz albo nigdy! IV (4)
08:00 Bajer z Bel-Air
09:05 Prawo Agaty V (8)
10:00 Pełniejsza chata IV
11:10 Teraz albo nigdy! IV (5,6)
13:10 Bajer z Bel-Air (23,24,25,1/25) - serial kom.
15:15 Pełniejsza chata IV (7,8,9,10/13) - serial kom.
17:40 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
20:00 Zabójcza broń IV - komedia sens. USA 1998
22:35 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood

CINEMAX

10:25 Aniołki Charliego - film sens. USA/Niemcy/Chiny 2019
12:20 Taniec żywych - dramat obycz. Hiszp./Kolumbia 2025
13:55 Wróbel w kominie - dramat obycz. Szwajcaria 2024
15:50 Manchester by the Sea - dramat obycz. USA 2016
18:05 Dwóch mężczyzn w mieście - dramat obycz. F/Belgia/Algieria/USA 2014
20:00 Mad Max: Na drodze gniewu - film s.f. Australia/USA 2015, reż. George Miller
22:00 Podziemny krąg - dramat psych. USA/Niemcy 1999

TVN FABUŁA

09:50 Prawo Agaty VI (7)
10:55 Lekarze III (1)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (6)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (53,54)
17:10 Filmowe duety (4)
17:45 Alfabet filmowy (2)
17:55 Znów mam 17 lat - komedia USA 2009
20:00 After - dramat obycz. USA 2019, reż. Jenny Gage
22:20 After 2 - melodramat USA 2020, reż. Roger Kumble
00:30 Szefowie wrogowie II - komedia USA 2014

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher (1/13)
09:15 Panna Scarlet i komisarz II (5/6) - serial krym.
10:20 Panna Marple IV (2/4)
12:20 Hudson i Rex V
14:35 Poirot XII (3/4)
16:40 Strażnik Teksasu
18:55 Poirot (5/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 Igrzyska śmierci: Kosogłos. Część II - film przyg. USA 2014, reż. Francis Lawrence, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson
22:50 Kod Merkury - film sens. USA 1998, reż. Harold Becker

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (11,12/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX (1/15) - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:55 Przyznaj się, Fletch - komedia krym. USA 2022
13:00 Czarodziejki II (13,14/22)
15:00 Mission: Impossible III - film sens. USA 2006
17:55 Wredne dziewczyny II - komedia USA 2011
20:00 Mission: Impossible – Ghost Protocol - film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
22:55 Żywioł. Deepwater Horizon - film sens. USA/Hongkong/Chiny 2016

ROMANCE TV

08:25 Górski lekarz (7/8)
10:20 Toni – akuszer: Szczęście innych - komedia Niemcy 2024
12:15 Dr Nice (1/4) - serial kom.
14:10 Omamamia - komedia Niemcy 2012, reż. Tomy Wigand
16:15 Dzikie fale – nic się nie ukryje (1/4) - serial obycz.
18:05 Górski lekarz (8/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Żagle miłości - film obycz. Niemcy/Austria 2005
21:55 Käthe i ja (8/10)
23:50 Górski lekarz (8/8)
01:45 Rosamunde Pilcher: Żagle miłości - film obycz. Niemcy/Austria 2005

AMC

13:35 Policyjna opowieść III: Superglina - film sens. Hongkong 1992, reż. Stanley Tong
15:35 Flirt z czterdziestką - komedia romant. USA/Kan. 2008, reż. Mikael Salomon
17:25 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem - komedia kryminalna USA 1989
19:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
22:00 Krzyżowy ogień - film sens. USA/Rum./Hongkong 2011
00:05 Sasori - film przyg. Japonia/Hongkong 2008

AXN

08:05 Ostry dyżur III (22/22) - serial obycz. USA 1997
09:10 Castle V (22,23/24)
11:05 Rekrut IV (15,16/22)
13:05 Dowody zbrodni IV (2,3/24) - serial sens.
15:05 FBI III (12,13/15) - serial sensacyjny USA 2021
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (18,19/24)
19:05 Castle V (24,1/24)
21:05 Rekrut V (5/22)
22:05 Rekrut: Feds (5/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (18,19/24)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
12:55 Morderstwo w małym mieście II (5) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (6/24)
14:50 Panna Marple (3/4)
16:50 Poirot IV (2/3) - serial krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Agenci NCIS XVI (7/24) - serial krym. USA 2018
19:55 Poirot V (1/8)
21:00 Hiszpańska księżniczka
22:15 Domina (8/8) - serial obycz. Wlk. Bryt./Włochy 2021

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (7, 8) - reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (8, 11) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (4, 5) - reality show
17:05 Program rozrywkowy - program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (6, 7, 7) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (12,17/17) - serial dok.
22:50 Babski biznes II (4/8) - serial dok. Polska 2026
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

08:25 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (6) - magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany
11:15 101 napraw (10, 11)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (1, 2)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5052)
18:15 Zawodowi handlarze (15)
19:00 Moto kombat (8)
19:45 Duda kontra Szafrański
20:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (10) - mag.
21:15 Z drugiej ręki (13)
22:00 Raport Turbo (5052)

BBC FIRST

08:45 Lewis (1) - serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (9/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei V (6,7/8)
15:00 Ojciec Brown XI (1/10)
16:00 Lewis (1) - serial krym.
17:00 My Life is Murder II (7/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XVI (2/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII (4/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
22:00 Happy Valley III
23:05 McDonald i Dodds

FX

08:00 Kości X (21/22)
09:00 SkyMed III (3/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (8,9/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (11,12/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (10,11/25)
17:25 Z Archiwum X IV (5,6/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (13,14/22)
22:00 9-1-1: Nashville (7)
22:55 Z Archiwum X IV (6/24)
23:50 Osadzony - film sens. USA 1989, reż. John Flynn

HGTV

09:00 Remontujemy dom na plaży XI - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów
11:05 Usterka XI (6,7)
12:35 Podwórkowa reaktywacja (3, 4, 5, 6) - magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę IV
15:30 Pogromcy chaosu (4)
16:30 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (6) - reality show
19:10 Zgłoś remont (1)
20:10 Dorota inspiruje (6) - mag. poradnikowy
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:00 Urodzony, by zostać królem - film dokumentalny
11:15 Bajecznie bogaci agenci
12:25 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (1)
14:35 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - program rozrywkowy
15:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (1, 2)
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (2)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - pr. rozrywkowy
21:00 Majorka: śródziemnomorskie smaki (9, 10) - mag.
22:00 TBA - magazyn

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (18/22)
08:55 Przyjaciele V (24,1, 2,3,4,5/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (19,20,21,22,23,1/23)
14:30 Dwóch i pół XI
16:30 Przyjaciele VI (6,7,8, 9,10,11/25) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV (2,3,4,5,6,7/24)
22:00 The Office PL IV (10,11) - serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South Park VI (16,17/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex V (5/13)
09:25 Rodzinka.pl VI (7/26)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo (5,6/13)
12:25 Komisarz Alex V (6)
13:25 Ojciec Mateusz 32 (12,13) - serial krym.
15:20 Komisarz Alex V (7)
16:10 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:20 Ranczo (7,8/13)
19:25 Ojciec Mateusz 33 (1,13/13) - serial krym. Polska 2025, wyk. Aleksandra Górska
21:30 Ranczo (9,10/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (2,3)

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV (7,8)
12:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (1,2) - serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (4) - mag.
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (4) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (2)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (3)
19:50 Zgrillowani (5)
20:15 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (6)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

08:00 Daleko od miasta XVI
09:00 Rośliny Karoliny (1, 2)
10:00 Gardeners' World (6)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (6)
14:05 Cudotwórcy – pod presją
15:00 Liczy się miejsce (12)
15:55 Kupione i co dalej? (3, 4)
16:50 Gardeners' World (9)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy – pod presją - serial dok. USA 2026
21:55 Wielkie projekty
23:05 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (6/10) - serial dok.
14:45 Superskały. Historia wykuta w kamieniu (4/5)
15:50 Niezwykłe podróże koleją XIII (7/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (2,3/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Odpowiedzialny biznes. Czyli jaki? - film dok. F 2024
19:45 „Wojna światów". Jak powstało science-fiction
20:50 1936-1953. Hiszpańska zbrodnia domowa - serial dok.
22:00 System przedszkolny NRD

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (3/5)
12:00 Psy policyjne (9/10)
13:00 Porty: Hiszpania
13:30 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (11/20)
17:00 Kroniki policyjne: Szwecja - serial dok.
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VI (9/17) - serial dok.
21:00 Rolnicy w akcji
22:00 W oku cyklonu II

TVP HISTORIA

10:15 Wszystkie kolory świata
11:15 Największe wycieczkowce świata - film dok.
12:15 Najwspanialsze góry Afryki - serial dok.
13:20 Tajemnice szpiegów: nuklearna rozgrywka (2)
14:15 Janosik (9/13)
15:15 Sensacje XX wieku
17:55 1920. Wojna i miłość (10)
19:00 Umrzeć za Warszawę
20:00 Trzeci oficer (9)
20:55 Starożytny Egipt – kroniki imperium (8/8)
22:00 Nieznana wojna na Północy II (2/6) - serial dok.

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (4/10)
11:15 Starożytni kosmici XVIII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (12/22)
14:50 Największe tajemnice świata VII (5) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (5/6)
18:10 Największe tajemnice świata VI (2/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (9,10/20)
23:00 II WŚ w kolorze (10/10)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Car S.O.S. X (6/10)
09:00 Inżynieria po katastrofie (4/6) - serial dok. Kan. 2025
10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Plemienna szkoła przetrwania: Andy (2/6)
12:00 Katastrofa w przestworzach XIII (9,10,11,7/11)
16:00 Ukryte pod miastami (6)
17:00 Tajemnicze wyspy (7/10)
18:00 Złoto Hitlera (2,3/4)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (6/10) - serial dok.
21:00 Starożytne konstrukcje
22:00 Ukryte pod miastami

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (10,11) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (6/13)
15:00 Truckersi przez Australię IX (4/13)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (4/6) - serial dok.
22:00 Ostatni bastion Hitlera IV (6,5/6) - serial dok.

BBC EARTH

08:25 Dziki połów (2/8)
09:25 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (1/3)
10:25 Życie na pustkowiu VIII
11:25 Zabójcza pogoda V (7)
12:30 Dziki połów (6/8)
13:30 Sekretne życie drzew
14:30 W okowach mrozu VI
16:30 Pociągiem przez Imperium Rzymskie (4/6)
17:40 Sekretne życie drzew
18:40 Dziki połów (7/8)
19:45 Sekretne życie ogrodu
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Sekrety długowieczności (6/6) - serial dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

11:15 Tajne bazy nazistów
12:15 Zaginione mumie Inków
14:20 Zaginiony świat Angkor Wat (1,2) - serial dok.
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (3/8) - serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
18:50 Majowie: wojna pięciu królestw (1) - serial dok.
19:55 Zaginione miasta Czyngis-chana (2) - serial dok.
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (6/6) - serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły świat (6/6) - serial dok.
23:05 Tajne bazy nazistów

ŚRODA 26.08

Od A do Z

AMERICAN PIE: ZJAZD ABSOLWENTÓW ★★
komedia, USA 2012, reż. Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg, wyk. Jason Biggs, Alyson Hannigan, Chris Klein
23:25 | polsat
Zwieńczenie (oby!) serialu: panowie, którzy 10 lat wcześniej, kończąc liceum, myśleli tylko o utracie dziewictwa, na zjeździe absolwentów stają się pożądanymi przez dziewczęta pierwszymi kochankami.

CICHE MIEJSCE: DZIEŃ PIERWSZY ★★★
thriller, USA 2024, reż. Michael Sarnoski, wyk. Lupita Nyong'o, Joseph Quinn, Alex Wolff
22:40 | hbo
W obliczu inwazji obcych, kiedy jedyną gwarancją przetrwania jest zachowanie ciszy, pani z chorobą nowotworową chciałaby odwiedzić nowojorską pizzerię, dokąd przed laty zabierał ją ojciec.

DLA NIEJ WSZYSTKO ★★★
film sens., USA/Francja 2008, reż. Paul Haggis, wyk. Russell Crowe, Elizabeth Banks, Liam Neeson
22:45 | canal+ premium
Pierwowzór filmu z Russellem Crowe: kiedy żona – oskarżona o morderstwo – trafia do więzienia z dwudziestoletnim wyrokiem, przekonany o jej niewinności mąż podejmuje kroki, by ją stamtąd uwolnić.

GODZINY SZCZYTU ★★
film sens., USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson
20:10 | warner tv
Jackie Chan i złotousty Chris Tucker na jednym wózku – jako policjant z Hongkongu i agent FBI na tropie porwanej córki dyplomaty. Wielbiciele obu panów docenią.

HOLIDAY ★★★
komedia romantyczna, USA 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz, Kate Winslet, Jude Law
20:00 | cinemax
Dwie znajome z internetu zamieniają się domami na czas świąt Bożego Narodzenia – Amerykanka wyjeżdża do Anglii, Angielka do Kalifornii. Ta zamiana okazuje się cudownym panaceum na ich sercowe rozterki.

Amber Alert

20:00 | tv puls
★★★

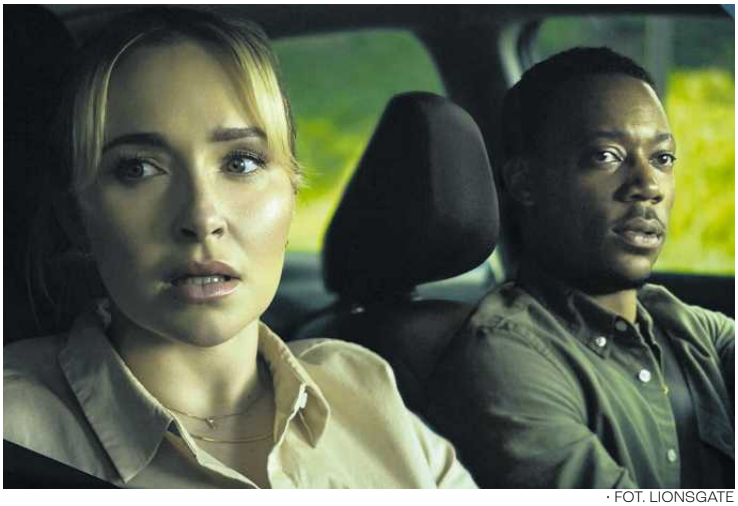
· FOT. LIONSGATE

Miejska legenda o czarnej wołdze z czasów PRL-u po amerykańsku: policjantka po służbie i przypadkowy kierowca Ubera ścigają przez zatłoczone miasto samochód, który przewozi uprowadzone dziecko.
MYZ

THRILLER
USA 2024, REŻ. KERRY BELLESSA, WYK. HAYDEN PANETTIERE, TYLER JAMES WILLIAMS, SAIDAH ARRIKA EKULONA

LONDYŃSKI BULWAR ★★★
dramat krym., Wlk. Brytania/USA 2010, reż. William Monahan, wyk. Colin Farrell, Keira Knightley, David Thewlis
21:55 | tvp 1
Szukający ucieczki od przeszłości gangster po wyroku przyjmuje posadę ochroniarza gwiazdy filmowej w stanie kryzysu. Ale koledzy nie dają zapomnieć. Plus nastrój jak z „Bulwaru Zachodzącego Słońca".

ŁOKIEĆ ★★★
dramat obycz., Niemcy/Turcja/Francja 2024, reż. Asli Özarslan, wyk. Melia Kara, Jamilah Bagdach, Asya Utku
22:15 | cinemax
Sfrustrowana nastolatka pochodzenia tureckiego wyładowuje swoją wściekłość na przypadkowo spotkanym studencie. W obawie przed konsekwencjami ucieka do Turcji, gdzie również czuje się odrzucona.

NIE MARTW SIĘ, KOCHANIE ★★★
thriller, USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles, Chris Pine
20:00 | tvn 7
Olivia Wilde za kamerą: osiedle jak z lat 50., codziennie rano mężowie jadą do pracy, a żony dbają o domy. Idylla trwa do chwili, kiedy jedna z pań zapragnie dowiedzieć się, czym zajmują się panowie.

PORWANY ★★
thriller, USA 2017, reż. Luis Prieto, wyk. Halle Berry, Sage Correa, Chris McGinn
21:50 | tv puls
Halle Berry jako matka czterolatka uprowadzonego na jej oczach: kiedy policja wydaje się działać zbyt opieszale, kobieta sama podejmuje pościg za porywaczami – i nikt, i nic jej nie powstrzyma.

ROBOCOP ★★
film s.f., USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton
20:00 | stopklatka
Jeszcze jeden chybiony remake kultowego filmu: kiedy przykładny mąż i policjant przyszłości ginie w tajemniczym wybuchu, wszechwładna korporacja daje mu nowe życie – androidonalnego stróża prawa.

WYMYK ★★★★★
film sens., Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała
22:05 | kino polska
Kiedy mężczyzna staje w obronie zaczepianej przez chuliganów dziewczyny, jego brat cofa się, co prowadzi do tragicznych konsekwencji. Moralitet Grega Zglinskiego z wielką kreacją Roberta Więckiewicza.

WZGÓRZE ROZDARTYCH SERC ★★★
film sens., USA 1986, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Marsha Mason, Everett McGill
22:00 | warner tv
U sierżanta Clinta Eastwooda jak u mamy – o ile będzie się miało właściwy stosunek do służby wojskowej. Film werbunkowy z odniesieniami do reaganowskiej interwencji na Grenadzie. Mocne męskie kino.

ZGORSZENIE PUBLICZNE ★★★
komedia romantyczna, Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała
23:50 | kino polska
Nostalgiczne pożegnanie z tradycyjnym widzeniem Śląska: mieszkańcy starego familoka szukają swojej szansy w nowej rzeczywistości. Autentycznie zabawne, a miejscami wręcz ujmujące.

ZJAWA ★★★★
film przyg., USA/Tajwan/Hong-kong 2015, reż. Alejandro González Iñárritu, wyk. Leonardo DiCaprio, Tom Hardy, Domhnall Gleeson
23:40 | cinemax
Oscar dla Leonardo DiCaprio oraz nagrody Akademii (rok po roku) dla Alejandro Innarritu i Emmanuela Lubezkiego za opowieść o pozostawionym zimą w dziczy człowieku, który wbrew okolicznościom przetrwał.

KONRAD J. ZARĘBSKI

ŚRODA 26.08

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Magnificat
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (4)
09:15 Ranczo X (1)
10:10 Komisarz Alex XXIV (7)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (5)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (790)
13:00 Podróż przez życie (1/3)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5760)
18:05 Reporterzy (599)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (3) - serial krym. Polska 1984, wyk. Bronisław Cieślak
21:55 Londyński bulwar (London Boulevard) *** - dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2010 (115 min)
23:50 Człowiek z żelaza ***** - dramat obycz. Polska 1981, reż. Andrzej Wajda, wyk. Jerzy Radziwiłowicz (160 min)
02:30 Wyszyński – zemsta czy przebaczenie ** - film biograficzny Polska 2021 (90 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Pożyteczni.pl (380)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7657) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7657) - mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (6,7/26)
12:35 Koło fortuny (2082)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1049)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2083) - teleturniej Polska 2025
16:35 Familiada (3026)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1050)
18:50 Jeden z dziesięciu (8)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2025
20:30 Przepis dnia (45) - mag. kulinarny
20:45 Na dobre i na złe - serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale - serial obycz. Polska 2026
22:50 Ku'damm 63 III (4) - miniserial Niemcy 16
23:45 Pitbull (10) - serial sens. PL 2008, wyk. Andrzej Grabowski
00:45 Karol, władca Hiszpanii - serial kostiumowy Hiszpania 2015

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (34,35/59)
10:20 Trudne sprawy XX (15/40) - serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (51,52) - serial fabularno-dok.
13:20 Gliniarze XVI (55,56) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (17) - teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (37,38) - serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (826) - program publicystyczny

19:55 Polsat Hit Festiwal 2025 (11) - festiwal Polska 2025
23:25 American Pie: Zjazd absolwentów (American Reunion) ** - komedia USA 2012, reż. Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg, wyk. Jason Biggs (155 min)
02:00 Kung–fu szał (Kung fu) **** - komedia sens. Hongkong/Chiny/USA 2004, reż. Stephen Chow, wyk. Stephen Chow (125 min)

TVN

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (17)
11:25 Kuchenne rewolucje: Wrocław – American Dream
12:30 Top of the Top Sopot Festival (14) - relacja
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Ukradli talerze", Prudnik XX (8) - reality show
13:40 Ukryta prawda (20/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (15) - relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (16) - relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (63/64)
18:55 Top of the Top Sopot Festival (17) - relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival (18) - relacja Polska 26

20:00 Top of the Top Sopot Festival (5) - festiwal Polska 2026
23:25 Assassin's Creed ** - film przyg. USA/Francja/Wlk. Brytania/Hongkong/Tajwan/Malta/Hiszpania/Kanada 2016, reż. Justin Kurzel, wyk. Michael Fassbender, Marion Cotillard (135 min)
01:40 Wallander III (3/6) - serial krym. Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2013

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami IV (15,16/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (15,12/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (15/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III (81) - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (26)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Kurierzy II (27) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII - serial obycz.
20:00 Amber Alert *** - thriller USA 2024, reż. Kerry Bellessa, wyk. Hayden Panettiere, Tyler James Williams (110 min)
21:50 Porwany (Kidnap) ** - thriller USA 2017, reż. Luis Prieto, wyk. Halle Berry (115 min)
23:45 Conan Barbarzyńca 3D (Conan the Barbarian) ** - film przyg. USA/Bułgaria/Niemcy/Indie 2011, reż. Marcus Nispel (135 min)
02:00 Dzielnica strachu X

TVN7

05:20 Ten moment (8/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (40,41,42/72) - serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (19,48,49) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Kryminalni III (12) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (37,38/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (51/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (8/50)
20:00 Nie martw się, kochanie (Don't Worry Darling) *** - thriller USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles (165 min)
22:45 Mission: Impossible III *** - film sens. USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames (155 min)
01:20 Głupcy *** - dramat obycz. PL/Rum./Niemcy 2022, reż. Tomasz Wasilewski (140 min)

MEZZO

13:30 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache: Bruckner: IX Symfonia / Debussy, Iberia / Ravel, Rapsodia hiszpańska / Ravel, Boléro / Ravel, Alborada del gracioso / Debussy, Preludium do „Popołudnia fauna"
16:10 Przełomy w muzyce: Sergiu Celibidache i Filharmonicy Berlińscy - muz. klas.
17:30 „Exhibition" w choreografii Sidi Larbi Cherkaoui , „Ma mère l'Oye" w choreografii Jeroena Verbruggena
18:50 Filharmonicy Berlińscy, Kirill Pietrienko, Jonas Kaufmann: Waldbühne 2026 - muzyka klasyczna Niemcy 2026
20:30 Georg Friedrich Händel: Flavio - opera Niemcy 2023
23:35 Jazz w Vienne: Marcel Khalife i Bachar Mar-Khalife

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VIII)
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (77,78/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (27,28/52)
12:00 Psi patrol VIII (23/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (23/26)
15:00 Miraculous III
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (12)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (43) - serial obycz.
21:00 Zielona strefa (Green Zone) - film sens. Wlk. Bryt./Francja/Hiszpania/USA 2010
23:15 Zwierciadło - thriller USA/Kanada 2018

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (1) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (17,18/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVII (12,13) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII (26,27,28/40) - serial fab.-dok.
17:00 Policjantki i policjanci XXIV (62/65) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (550) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (63/65) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (49,50)
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (51) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (51)
23:05 Quest - film sensacyjny USA/Kanada 1996

METRO

07:35 Tajemnice miłości - serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (45,46/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (5/60) - telenowela dok.
13:30 Brzydula
14:40 Za głosem serca (10) - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (11)
16:55 Idź na całość (5)
18:00 Złomowisko PL III - serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka VI (2,3/30) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni VII (7,8/13) - serial krym. Polska 2007
23:15 Hannibal (6/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (12/12)
01:20 Szpital (27/68)
02:20 Szkoła (32/68)

ŚRODA 26.08

STOPKLATKA DVB-T

08:50 Robert Makłowicz (145) - mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher (7/13) - serial krym. Aus. 2012
10:55 Górski lekarz XIV (8,8/8) - serial obycz.
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher: W świecie bajek (8/13) - serial krym. Australia 2012
14:00 Hudson i Rex III (13/16)
15:00 Zajazd. Będzie się działo (28,29)
17:00 Katastrofy w przestworzach III (1,2,7/10) - serial dok.
20:00 RoboCop - film s.f. USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton, Abbie Cornish (150 min) **
22:30 Młode wilki 1/2 - komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak, Paweł Deląg (120 min) *
00:30 Hitmen – żywi lub martwi (Hitmen) - film sens. Wlk. Brytania 2023, reż. Savvas D. Michael, wyk. Eric Roberts, Jenny Miller, Marco Leonardi, Adam Deacon (140 min) ***

ALE KINO+

08:50 The Office PL III (11,12/12) - serial kom.
10:00 Bestia III (1,2/6) - serial obycz. Kanada 2025
12:00 Karen Pirie (2/3) - serial kryminalny
13:50 Jak zostać belfrem (Un métier sérieux) - komediodramat F 2023, reż. Thomas Lilti, wyk. Vincent Lacoste, François Cluzet, Adèle Exarchopoulos (130 min) ***
16:00 Trzy dni Kondora (Three Days of the Condor) - film sens. USA 1975, reż. Sydney Pollack (135 min) ***
18:15 Karen Pirie (3/3) - serial krym. Wlk. Bryt. 2022, wyk. Lauren Lyle, Barrie Hunter, Emer Kenny
20:10 Prosta sprawa (5,6/6) - serial sens. Polska 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk, Magdalena Wieczorek, Mateusz Kmiecik
22:40 Szepty mroku (5,6/6) - serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon, Kiowa Gordon
00:35 Pokonani (7,8/8) - serial krym. Niemcy/Francja/Kanada 2020

TVP KULTURA DVB-T

08:35 Rzecz Polska (8)
09:00 Gruby (6,7) - serial młodzieżowy Polska 1973
10:10 Kontrakt - film obycz. Polska 80, reż. Krzysztof Zanussi (125 min) ****
12:15 Giganci sztuki (1/3)
13:20 Magazyn
14:05 Barbara i Jan (7) - serial obycz. Polska 1964
14:40 Pora umierać - dramat obycz. Polska 2007, reż. Dorota Kędzierzawska (115 min) ****
16:35 Polskie drogi (1/11) - serial woj. Polska 1976
18:15 Muzeum polskiej piosenki (111)
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide II (26) - western USA 1960
20:00 Akta Sherlocka Holmesa (1/9) - serial krym. Wlk. Brytania 1991, wyk. Jeremy Brett
21:00 Przedwiośnie - dramat obycz. Polska/Francja 2001, reż. Filip Bajon, wyk. Mateusz Damięcki, Janusz Gajos (155 min) ***
23:35 Informacje kulturalne
00:05 Taśma śmierci (Blow Out) - thriller USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta (120 min) ***

HBO

09:30 Ostatnie zanurzenie - dramat obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Sasha Nathwani (95 min) ***
11:05 Siła naszych marzeń - komedia Francja/Kanada 2022 (105 min) ***
12:50 Noc w zoo - film animowany Kanada/Francja/Belgia 2024 (90 min) ***
14:20 Fantastyczne zwierzęta: Tajemnice Dumbledore'a - film przygodowy USA/Wlk. Brytania 2022, reż. David Yates (140 min) ***
16:40 Saipan - film biograficzny Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Lisa Barros D'Sa, Glenn Leyburn, wyk. Steve Coogan (90 min) ***
18:10 Chórzyści - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (110 min) ***
20:00 The Pickup - komedia sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story (95 min) **
21:35 Latarnie (2)
22:40 Ciche miejsce: Dzień pierwszy - thriller USA 2024 (100 min) ***
00:20 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019, reż. James Mangold (150 min) ****

CANAL+ PREMIUM

09:25 Miss mokrego podkoszulka - komedia Polska 2002, reż. Witold Adamek (55 min)
10:20 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl - koncert USA 2025
12:30 Łapu-Capu (203)
12:35 Ida - dramat obycz. Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min) *****
13:55 Godzina zero (2/4)
14:40 Kwiat ośmiu gór
16:00 Mój jedyny wróg - film krótkom. Polska 2024 (20 min)
16:20 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min) **
18:15 Łapu-Capu (204)
18:20 Cudowne życie - komediodramat F/Kanada 2025 (100 min) ***
20:00 Kopnęłabym cię, gdybym mogła - thriller USA 2025 (115 min) *****
21:55 The Walking Dead: Dead City III (4/8)
22:45 Dla niej wszystko - film sens. USA/Francja 2008 (130 min) ***
00:55 Kukułka - horror Niemcy/USA 2024, reż. Tilman Singer (100 min) **

KINO POLSKA

07:35 Bolek i Lolek (2/13)
07:45 Reksio II - serial anim.
08:10 Bolek i Lolek (4/13)
08:30 7 słów o przemijaniu
08:40 Wagary - film krótkometrażowy Polska 2024
09:25 Agent nr 1 - dramat wojenny Polska 1971
11:30 Chłopi: Boryna (1) - film obyczajowy Polska 1973
13:30 Chłopi: Jagna (2) - film obyczajowy Polska 1973, reż. Jan Rybkowski
15:10 Piłsudski - film biograficzny Polska 2019, reż. Michał Rosa, wyk. Borys Szyc, Magdalena Boczarska
17:40 Pogranicze w ogniu (3,4) - serial sens. Polska 1988
20:00 Skrzydlate świnie - film obycz. Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki, Olga Bołądź, Cezary Pazura
22:05 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała, Tomasz Schuchardt
23:50 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot
01:50 Przepraszam, czy tu biją? - film sensacyjny Polska 1976, reż. Marek Piwowski

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (6/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (7,8) - serial obycz. Polska 2020
10:25 Świat według Kiepskich
14:15 Szybcy i wściekli 8 - film sens. Chiny/USA/Japonia 2017, reż. F. Gary Gray
16:55 Pomiędzy nami góry - dramat obycz. USA 2017
19:20 Opancerzony - film sensacyjny USA 2009
21:00 Błękitna głębia - film sens. USA 2005, reż. John Stockwell, wyk. Paul Walker
23:25 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher (2/13)
09:15 Panna Scarlet i komisarz II (6/6) - serial krym.
10:20 Panna Marple IV (3/4)
12:20 Hudson i Rex V
14:35 Poirot – Morderstwo w Orient Expressie XII - thriller Wlk. Brytania/USA/Malta 2010
16:40 Strażnik Teksasu
18:55 Poirot (6/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 Ninja: Cień łzy - film sens. Tajlandia/USA 2013
22:00 Najlepsi z najlepszych IV: Bez ostrzeżenia - thriller USA 1998, reż. Phillip Rhee

WARNER TV

08:15 Teraz albo nigdy! IV (5)
09:10 Bajer z Bel-Air (25,1/25)
10:10 Prawo Agaty V (9)
11:10 Pełniejsza chata IV
12:20 Teraz albo nigdy! IV (6,7)
14:15 Bajer z Bel-Air
16:10 Pełniejsza chata IV
18:30 Dziewczyny w Nowym Jorku - komedia USA 2004
20:10 Godziny szczytu - film sensacyjny USA 1998
22:00 Wzgórze rozdartych serc - film sens. USA 1986
00:35 Co się wydarzyło w Madison County - melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Zwycięskie losy Jerry'ego i Marge - film biograf. USA 2022
13:00 Czarodziejki II (15,16/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru (5/26) - serial anim.
15:30 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
17:45 Agent XXL: Rodzinny interes - komedia sensacyjna USA 2011, reż. John Whitesell
20:00 Amsterdam - kom. USA/Jap. 2022, reż. David O. Russell
22:55 Pasażer - thriller USA 2023, reż. Carter Smith

CINEMAX

09:25 Dwóch mężczyzn w mieście - dramat obycz. Francja/B/Algieria/USA 2014
11:20 Ostatni pociąg do Fortune - western USA 2025
12:55 Ciało - thriller Wł. 2024
14:50 Żarty i papierosy - film biograficzny Hiszpania 2023
16:45 Jajo larwa motyl - dramat obycz. Grecja/Cypr 2023
18:20 Krótka historia rodziny - thriller Chiny/Dania 2024
20:00 Holiday - komedia romantyczna USA 2006
22:15 Łokieć - dramat obycz. Niemcy/Turcja/Francja 2024

ROMANCE TV

12:25 Bella Australia - komedia romantyczna Niemcy 2012
14:20 Rosamunde Pilcher: Rocznica - film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder
16:15 Dzikie fale – nic się nie ukryje (2/4) - serial obycz.
18:05 Górski lekarz - serial obycz. Niemcy/Austria 2022
20:00 Malibu – Pocałuj żabę - komedia romant. Niemcy 2023, reż. Luise Brinkmann
21:55 Następny zjazd „Szczęście": Pieśń dla wolności - komedia Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz - serial obycz. Niemcy/Austria 2022

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Prawo Agaty VI (8)
10:55 Lekarze III (2) - serial obyczajowy Polska 2013
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (7)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (55,56)
17:10 Filmowe duety (5)
17:45 Alfabet filmowy (16)
17:50 Niania w Nowym Jorku - komedia romant. USA 2007
20:00 Black Adam - film s.f. USA 2022, reż. Jaume Collet-Serra
22:45 Na zabójczej ziemi - film sensacyjny USA 1994

AMC

08:55 Błękitna laguna - film przyg. USA 1980, reż. Randal Kleiser, wyk. Brooke Shields
11:15 W 80 dni dookoła świata (1,3/3) - serial przygodowy
17:15 Moneyball - film biograficzny USA 2011, reż. Bennett Miller, wyk. Brad Pitt
20:00 Krwawa rozgrywka - film akcji Chiny/Hongkong/USA 2017, reż. Leo Zhang
22:15 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002, reż. Paul W.S. Anderson
00:20 Podziemny krąg - dramat psych. USA/Niemcy 1999

AXN

08:05 Ostry dyżur IV (2/22)
09:10 Castle V (24,1/24)
11:05 Rekrut IV (17,18/22)
13:05 Dowody zbrodni IV (4,5/24) - serial sensacyjny
15:10 FBI III (14,15/15) - serial sensacyjny USA 2021
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (20,21/24)
19:05 Castle VI (2,3/23)
21:05 Walker: Strażnik Teksasu II (13,14/20) - serial krym.
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (20,21/24)
00:45 Castle VI (2/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII (16/22) - serial krym.
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6)
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (7/24)
14:50 Panna Marple (4/4)
16:50 Poirot IV (3/3)
19:00 Agenci NCIS XVI (8/24)
19:55 Poirot: Przegrany gość V (2/8) - serial kryminalny
21:00 Sherlock i córka (4/8)
21:55 Robin Hood (8)
23:05 Poirot: Przegrany gość

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (9, 10) - reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (9, 13) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (6, 7) - reality show
17:05 W czym do ślubu? (11) - program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 8) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (13,4/17) - serial dok.
22:50 Babski biznes II (7/8) - serial dok. Polska 2026
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

08:25 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (7) - magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany V (2/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (12, 1)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (3, 4)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5053)
18:15 Z drugiej ręki (13, 14)
19:45 Moto Fachury (10)
20:30 Zawodowi handlarze
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (5053)
22:15 Jeździć, obserwować

BBC FIRST

08:45 Lewis (2) - serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (10/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Ulica nadziei V (8/8)
13:55 Ojciec Brown XI (1,2/10)
16:00 Lewis (2) - serial krym.
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer XVI (3/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 Zbrodnie na Szetlandach (1,2/2) - serial krym.
23:30 Line of Duty – Wydział wewnętrzny (5,1/5)

FX

08:00 Kości XI (1/22)
09:00 SkyMed III (4/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (10,11/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (13,14/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (12,13/25)
17:25 Z Archiwum X IV (6,7/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
22:00 Matlock II (2/16)
22:55 Z Archiwum X IV (7/24)
23:50 Julie i Julia - komedio-dramat USA 2009

HGTV

09:05 Remontujemy dom na plaży VIII - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów: Australia (17,18) - serial dok.
11:05 Usterka XI (8,9)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (7, 8, 9, 10) - magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę IV
15:25 Będzie pięknie (7/8)
16:30 Polowanie na ogród VII
18:10 Zgłoś remont (1)
19:05 Weekendowa metamorfoza (7) - reality show
20:05 Dorota inspiruje (7)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

09:00 Zamek Windsor (1,2/6)
11:00 Bajecznie bogaci agenci
12:15 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
13:15 Mistrzowie szycia (2)
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - program rozrywkowy
15:30 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (3, 4)
17:30 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (3)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywkowy
21:00 Wielkie australijskie wypieki VI (5) - serial dok.
22:05 Zapraszam do stołu (13)
23:05 Wstydliwe choroby

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (22/22)
08:55 Przyjaciele VI (6,7,8,9,10,11/25) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV - serial komediowy
14:30 Dwóch i pół XII (1,2,3,4/16) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VI (12,13, 14,15,16,17/25) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV - serial kom.
22:00 The Office PL IV (12,1/12) - serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (6)
09:30 Rodzinka.pl VI (8/26)
10:05 Klan - telenowela
10:40 Ranczo (6,7/13)
12:30 Komisarz Alex V (7)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (13,1) - serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex V (8)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo (8,9/13)
19:30 Ojciec Mateusz 33 (2) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (10,11/13) - serial kom. Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (3,4)
01:25 Krucjata. Prawo serii - serial krym. Polska 2023

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Poza utartym szlakiem
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (5) - mag.
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (5) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (3)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
18:55 Azjatycka kuchnia Evy Pau (1) - mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (5)
19:50 Zgrillowani (6) - mag.
20:15 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

09:00 Rośliny Karoliny (3, 4)
10:00 Gardeners' World (7)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (7)
14:05 Cudotwórcy – pod presją - serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (13)
15:55 Mam zamek III (7,8)
16:50 Gardeners' World (10)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X (11)
20:00 Daleko od miasta XII (2)
21:00 Cudotwórcy – pod presją (7) - serial dok. USA 2026
21:55 Tomasz Pągowski
22:25 Przekopiemy Ci ogródek

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (8/10) - serial dok.
14:45 Superskały (5)
15:50 Niezwykłe podróże koleją XIV (1/5) - serial dok.
16:55 Świat z góry (3,4/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Jak oligarchowie korumpują Zachód (1)
19:45 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
20:50 O wolny Tybet. Głosy wygnanych - film dok.
22:00 Jak US Army cenzuruje Hollywood - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę IV (13/29) - serial dok.
09:00 Parker na złotym szlaku IV (3/10) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (4/5)
12:00 Psy policyjne (10/10)
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Nagi instynkt przetrwania – 21 dni samotności (1/8)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (12/20)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Złomowisko PL V
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa

TVP HISTORIA

10:05 Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem (4)
11:10 Sardynia: Tajemnicze wieże – Nuragi - film dok.
12:15 Wszystkie kolory świata
13:15 Starożytny Egipt (8/8)
14:15 Janosik (10/13)
15:40 Sensacje XX wieku
18:05 1920. Wojna i miłość (11)
19:00 Wszystkie kolory świata
20:00 Trzeci oficer (10)
21:00 Brytyjskie odliczanie do wojny - serial dokumentalny
21:50 Tajemnice samolotów prezydenckich - film dok.
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/10)
11:15 Wojny magazynowe XVII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (16/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (6/6)
18:10 Największe tajemnice świata VI (7/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny II (12)
22:00 Seksualne obsesje dyktatorów (6) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Historia Związku Radzieckiego (1,2,3/3)
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (8/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (7)
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Złoto Hitlera (4/4)
18:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (3/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię (4) - serial dok.
22:00 Katastrofy pod lupą (2/8) - serial dok. USA 2024

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (12,1) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (7/13)
15:00 Truckersi przez Australię IX (5/13)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (5/6) - serial dok.
22:00 Ostatni bastion Hitlera

BBC EARTH

11:25 Zabójcza pogoda V
12:30 Dziki połów (7/8)
13:25 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu VI (19,20/22) - serial dok.
16:35 Koloseum: prawdziwa historia (1/3) - serial dok.
17:35 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) - serial dok.
18:45 Dziki połów (8/8)
19:45 Pociągiem przez Imperium Rzymskie (5/6)
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Koloseum: prawdziwa historia (2/3) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
11:20 Tajne bazy nazistów
12:15 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (1,2,3/6)
15:15 Złote miasta: mity i rzeczywistość - film dok.
16:30 Wojna światowa: 1914-1945 (4/8) - serial dok.
17:35 Zapomniana wojna Churchilla - film dok.
18:40 Majowie: wojna pięciu królestw (2) - serial dok.
19:45 Historia Troi - serial dok.
20:55 Hitler i jego władza (1/3)
22:05 Maria Stuart: listy pisane szyfrem - film dokumentalny

CZWARTEK 27.08

Od A do Z

FARGO ★★★★★
dramat krym., USA/Wlk. Brytania 1996, reż. Joel Coen, Ethan Coen, wyk. Frances McDormand, William H. Macy, Steve Buscemi
21:45 | cinemax
Makabreska z rodzinnych stron braci Coen: sprzedawca samochodów zleca porwanie żony, co zapoczątkuje łańcuch przerażających zbrodni. Mimo luzackiego nastroju przejmujące. Laury w Cannes i dwa Oscary.

FISHER KING ★★★
komediodramat, USA 1991, reż. Terry Gilliam, wyk. Robin Williams, Jeff Bridges, Amanda Plummer
20:00 | tvp kultura
Oscar dla Mercedes Ruehl i opowieść o krzepiącej przyjaźni Robina Williamsa i Jeffa Bridgesa na tle Nowego Jorku pokazanego przez Terry'ego Gilliama jak miejsce akcji średniowiecznej legendy.

GŁOS HIND RAJAB ★★★★
dramat wojenny, Tunezja/Francja 2025, reż. Kaouther Ben Hania, wyk. Saja Kilani, Motaz Malhees, Amer Hlehel
20:00 | hbo
Wstrząsająca relacja z akcji ratunkowej pod ostrzałem w zrujnowanej Gazie, gdzie we wraku samochodu czekała na pomoc 6-letnia dziewczynka. Srebrny Lew w Wenecji, nominacja do Oscara i inne nagrody.

WIĘCEJ: **S. 6**

LOT FENIKSA ★★
film sens., USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid, Tyrese Gibson, Giovanni Ribisi
20:00 | stopklatka
Próba wytrzymałości filmu Roberta Aldricha po 40 latach: ocalali z katastrofy samolotu na pustyni budują z wraku pojazd latający, by wrócić między żywych. Niby wszystko OK, ale oryginał górą.

ŁOWCY BURZ ★★
film przyg., USA 2023, reż. Herbert James Winterstern, wyk. Skeet Ulrich, Anne Heche, Alec Baldwin
22:25 | tv puls
Syn legendarnego łowcy burz ucieka z domu i dołącza do innych badaczy zjawisk meteorologicznych, by przeżyć własną emocjonującą przygodę, ale i poznać istotę pasji, jaka kieruje poczynaniami jego ojca.

Wszyscy wiedzą

20:10 | ale kino+ hd
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Irański mistrz Asghar Farhadi kręci za granicą: na ślub w Hiszpanii przybywa z zagranicy siostra panny młodej z dziećmi, co budzi emocje wokół powszechnie znanej, choć skrzętnie skrywanej, tajemnicy.

DRAMAT KRYM.
HISZPANIA/FRANCJA/WŁOCHY 2018, REŻ. ASGHAR FARHADI, WYK. PENÉLOPE CRUZ, JAVIER BARDEM, RICARDO DARIN

MOONFALL ★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada/Chiny 2022, reż. Roland Emmerich, wyk. Halle Berry, Patrick Wilson, John Bradley
20:00 | tv puls
Roland Emmerich w słabszej formie: tajemnicza siła wybija Księżyc z orbity i kieruje na kurs kolizyjny z Ziemią. Ekipa astronautów próbuje zapobiec nieuchronnej, jak się wydaje, katastrofie.

MUMIA: FILM LEE CRONINA ★★
horror, USA/Irlandia 2026, reż. Lee Cronin, wyk. Jack Reynor, Laia Costa, May Calamawy
23:50 | hbo
Mała Amerykanka mieszkająca w Kairze znika bez śladu w burzy piaskowej. Po kilku latach wraca do rodziny, by wkrótce ujawnić swą przerażającą tajemnicę – została obłożona starożytną klątwą.

RAPORT PELIKANA ★★
thriller, USA 1993, reż. Alan J. Pakula, wyk. Denzel Washington, Julia Roberts, Sam Shepard
20:00 | warner tv
Julia Roberts i Denzel Washington na tropie spisku, wymierzonego przez CIA w ostatnich sprawiedliwych establishmentu. Szkoda czasu na kino według scenariusza gry komputerowej.

STREFA ZAGROŻENIA ★★★
thriller, Wlk. Brytania 2025, reż. David Mackenzie, wyk. Aaron Taylor-Johnson, Theo James, Gugu Mbatha-Raw
20:00 | canal+ premium
Na londyńskiej budowie zostaje znaleziony niewybuch z czasów wojny. Władze przeprowadzają pospieszną ewakuację mieszkańców dzielnicy, gdy jednocześnie grupa przestępcza podejmuje napad na bank.

TAJNE PRZEZ POUFNE ★★★
komedia kryminalna, USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Frances McDormand
22:45 | ale kino+ hd
Braci Coen traktat o amerykańskiej głupocie: pełen niby tajemnic pamiętnik sfrustrowanego analityka CIA trafia do laików, którzy postanawiają sprzedać go rosyjskiemu wywiadowi. Ku przestrodze.

WOJOWNIK ★★★★
film sens., USA 2011, reż. Gavin O'Connor, wyk. Tom Hardy, Joel Edgerton, Nick Nolte
21:50 | canal+ premium
Dwaj bracia, synowie trenera mającego na sumieniu rozbicie rodziny, stają naprzeciw siebie w ringu w trakcie turnieju MMA: odwieczne dylematy plus nominowany do Oscara Nick Nolte jako wyrodny tatuś.

WYJDŹ ZA MNIE ★★★
komedia romantyczna, USA/Chiny/Japonia 2022, reż. Kat Coiro, wyk. Jennifer Lopez, Owen Wilson, John Bradley
20:00 | polsat
Dwie supergwiazdy nagrywają singla „Wyjdź za mnie", który bije rekordy popularności, więc gwiazdy planują ślub na koncercie. Ale kiedy partner okazuje się niewierny, pani poślubia przypadkowego fana.

ZABAWA, ZABAWA ★★★
dramat obycz., Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska, Dorota Kolak
22:25 | kino polska
Kinga Dębska o alkoholizmie kobiet: trzy panie w różnym wieku przekraczają granice samokontroli, co niesie za sobą gorzkie konsekwencje. Świetnie zagrane przez aktorskie tuzy: ku przestrodze.

ZIARNO PRAWDY ★★★
thriller, Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela, Magdalena Walach
20:00 | kino polska
Borys Lankosz czyta Zygmunta Miłoszewskiego: Robert Więckiewicz jako prokurator Szacki na tropie zbrodni inspirowanej w równym stopniu przeszłością, co antysemickim obrazem z katedry w Sandomierzu.

KONRAD J. ZARĘBSKI

CZWARTEK 27.08

TVP1 DVB-T

07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (121)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (5)
09:15 Ranczo X (2)
10:10 Komisarz Alex XXIV (8)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (6)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (786)
13:00 Podróż przez życie (2/3)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5761)
18:05 Reporterzy (600)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Ojciec Mateusz 35 (3) - serial krym. Polska 26
21:25 Sprawa dla reportera (1590) - cykl reportaży
22:25 Taylor Swift – amerykańska supergwiazda - film dok.
23:30 Morderstwa w Nimes *** **(Meurtres à Nîmes)** - dramat kryminalny Francja 2024, reż. Anne Péjean (105 min)
01:15 Misery - thriller psychologiczny USA 1990, reż. Rob Reiner, wyk. James Caan (110 min) ****

TVP2 DVB-T

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (67)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7658) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7658) - mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (8,9/26) - serial kom. Polska 2013
12:35 Koło fortuny (2083)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1050)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2084)
16:35 Familiada (3027)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1051)
18:50 Jeden z dziesięciu (9)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2025
20:40 Kocham Cię, Polsko! (9) - quiz Polska 2026
22:10 Lato z Radiem i Telewizją Polską - koncert
22:45 Czas honoru. Powstanie (9,10) - serial wojenny Polska 2014, wyk. Antoni Pawlicki
00:30 Pitbull (11) - serial sens. Polska 2008
01:30 E = mc2 - komedia *** Polska 2002, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Cezary Pazura (100 min)

POLSAT DVB-T

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (36,37/59) - serial fabularno-dok.
10:20 Trudne sprawy XX (16/40) - serial fabularno-dok. Polska 2020
11:25 Dlaczego ja? 33 (53,54) - serial fabularno-dok.
13:25 Gliniarze XVI (57) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
14:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji: Polska – Niemcy (na żywo)
17:40 Gliniarze XIX (39)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (827) - program publicystyczny

20:00 Wyjdź za mnie (Marry Me) *** - komedia romantyczna USA/Chiny/Japonia 2022, reż. Kat Coiro, wyk. Jennifer Lopez, Owen Wilson, John Bradley (150 min)
22:30 Misie - komedia Polska * 2025, reż. Mariusz Malec, wyk. Krzysztof Zalewski (130 min)
00:40 Spadaj, tato (That's My Boy) ** - komedia USA 2012, reż. Sean Anders, wyk. Adam Sandler (150 min)

TVN DVB-T

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (9) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Opole – Caverna Cafe XXIV
12:30 Top of the Top Sopot Festival (20) - relacja
12:35 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (22/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival - relacja
14:45 Ukryta prawda (23,11/60) - serial fab.-dok.
16:45 Top of the Top Sopot Festival (22) - relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi VI (59/60)
18:55 Top of the Top Sopot Festival (23) - relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival (24) - relacja Polska 26

20:00 Top of the Top Sopot Festival - festiwal Polska 2026
23:25 Och, Karol! - komedia ** Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński, Dorota Kamińska, Marta Klubowicz, Danuta Kowalska, Jolanta Nowak, Urszula, Ewa Sałacka, Alina Janowska (125 min)
01:30 Kuchenne rewolucje: Wrocław – Bistro „Zapętlone" 31 (12) - reality show

TV PULS DVB-T

06:00 Policjanci z Miami IV (16,17/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (12,16/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (16/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (27)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Kurierzy II (28) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (56,57)
20:00 Moonfall - film s.f. ** USA/Wlk. Brytania/Kanada/Chiny 2022, reż. Roland Emmerich, wyk. Halle Berry, Patrick Wilson (145 min)
22:25 Łowcy burz (Supercell) ** - film przyg. USA 2023, reż. Herbert James Winterstern, wyk. Skeet Ulrich (115 min)
00:20 Wędrująca Ziemia 2 (Liu lang di qiu 2) ** - film s.f. Chiny 2023, reż. Frant Gwo, wyk. Jing Wu (225 min)

TVN7 DVB-T

05:20 Ten moment (9/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (43,44,45/72) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (20,50,51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni IV (1)
15:00 Szpital (39,40/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (52/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (9/50) - serial krym. Polska 2026, wyk. Zofia Zborowska
20:00 Gliniarz z Beverly Hills III (Beverly Hills Cop III) ** - komedia sensacyjna USA 1994, reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy (135 min)
22:15 Mission: Impossible – Ghost Protocol *** - film sens. USA 2011, reż. Brad Bird, wyk. Tom Cruise (160 min)
00:55 Córka prezydenta (Chasing Liberty) ** - komedia romant. USA/Wlk. Brytania/Czechy/Włochy 2004 (140 min)

MEZZO

11:30 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège, Gergely Madaras, Denis Kozhukhin: Rachmaninow, Dohnányi
13:20 Intermezzo
13:50 Dietrich Fischer-Dieskau: Ostatnie słowa
14:45 Vincenzo Lamagna: Creature - balet Wlk. Bryt. 21
16:10 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
17:30 Intermezzo
18:00 Giuseppe Verdi: Lombardczycy na pierwszej krucjacie - opera Belgia 2023
20:30 Harold López-Nussa – Jazz à Vienne - koncert
21:15 Chucho Valdés: Jazz à Vienne 2024 - koncert
22:55 Keyon Harrold – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
00:15 Mahler: IX Symfonia

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VIII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing IV (1/27)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (29,30/52)
12:00 Psi patrol VIII (24/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy (12)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony: Przyjaźń to magia (24/26)
15:00 Miraculous III (11,7/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy - serial anim.
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (44) - serial obycz.
21:00 Last Vegas - komedia USA 2013, reż. Jon Turteltaub
23:05 Obwożąc Madeleine - dramat obycz. F/B 2022

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (2) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (19,20/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVII (14,15) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
14:00 Trudne sprawy XVII (29,30,31/40) - serial fab.-dok.
17:00 Policjantki i policjanci XXIV (63/65) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (551) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (64/65) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (51,52)
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (52) - serial krym.
22:10 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (52)
23:10 Zawodowcy - thriller USA 2008, reż. Jon Avnet

METRO DVB-T

07:35 Tajemnice miłości - serial fab:-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (47,48/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (6/60) - telenowela dok.
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (12)
16:55 Idź na całość (6)
18:00 Złomowisko PL III - serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka VI - serial fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (9,10/13) - serial krym. Polska 2007
23:15 Kuba Wojewódzki (12)
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (10/12) - serial dokumentalny USA 2020
01:20 Szpital (28/68)

CZWARTEK 27.08

STOPKLATKA DVB-T

08:45 Robert Makłowicz (190) - mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher (8/13) - serial krym. Aus. 2012
10:55 Górski lekarz XIV (8,1/8) - serial obycz.
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (9/13) - serial krym. Aus. 2012
14:00 Hudson i Rex III (14/16) - serial kryminalny
15:00 Zajazd. Będzie się działo (29,30) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach III (2,7,8/10) - serial dok.
20:00 Lot Feniksa (Flight of the Phoenix) ** - film sens. USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid, Tyrese Gibson, Giovanni Ribisi, Miranda Otto (150 min)
22:30 Lot (Flight) - thriller **** USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly (175 min)
01:25 Obrońca (The Defender) ** - film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Rum. 2004, reż. Dolph Lundgren (125 min)

ALE KINO+

09:15 Przybieżeli - film krótkom. PL 2024 (45 min)
10:00 Bestia III (3,4/6)
12:00 Karen Pirie (3/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
13:55 Pokuta (Atonement) *** - melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley (145 min)
16:20 41 dni nadziei (Adrift) *** - film biograficzny USA/Islandia/Hongkong 2018, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Shailene Woodley, Sam Claflin (115 min)
18:15 Karen Pirie II (1/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
20:10 Wszyscy wiedzą (Todos lo saben) **** - dramat krym. Hiszp./Francja/Włochy 2018, reż. Asghar Farhadi, wyk. Penélope Cruz, Javier Bardem (155 min)
22:45 Tajne przez poufne (Burn After Reading) *** - komedia kryminalna USA/Wlk. Bryt./Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen (120 min)
00:45 Dom Glassów (The Glass House) ** - thriller USA 2001 (120 min)

TVP KULTURA DVB-T

08:30 Informacje kulturalne
09:00 Polskie drogi (1/11)
10:40 Wenecja - film obycz. *** Polska 2010, reż. Jan Jakub Kolski (130 min)
12:50 Reżyserzy VIII (1/10) - serial dokumentalny
13:45 Alternatywy 4 (1/9) - serial kom. Polska 1986
14:55 W deszczowy dzień w Nowym Jorku (A Rainy Day in New York) *** - komedia romantyczna USA 2019, reż. Woody Allen, wyk. Timothée Chalamet, Elle Fanning (105 min)
16:40 Polskie drogi (2) - serial wojenny
18:15 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
18:55 Rawhide II (28)
20:00 Fisher King - komedio-dramat USA 1991, reż. *** Terry Gilliam, wyk. Robin Williams, Jeff Bridges, Michael Jeter (145 min)
22:25 Liam Gallagher – 48 godzin w Rockfield - film dokumentalny
23:25 Przedwiośnie - dramat *** obycz. Polska/Francja 2001, reż. Filip Bajon, wyk. Mateusz Damięcki, Janusz Gajos (155 min)

HBO

08:20 Chórzyści - dramat *** obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (110 min)
10:10 Zaufaj mi - film dok.
11:45 The Pickup - komedia ** sens. USA 2025 (95 min)
13:20 Nasz dom - film biograficzny Hiszpania 2024, *** reż. Álex Montoya, wyk. David Verdaguer (80 min)
14:40 Na arenie - thriller ** Francja 2024 (95 min)
16:15 Spider-Man: Homecoming **** - film s.f. USA 2017, reż. Jon Watts (130 min)
18:25 Christy - dramat *** obyczajowy Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Brendan Canty (95 min)
20:00 Głos Hind Rajab - dramat **** wojenny Tunezja/Francja 2025, reż. Kaouther Ben Hania, wyk. Saja Kilani, Motaz Malhees (90 min)
21:30 Dalekie od polityki - film dokumentalny
23:10 Conan O'Brien wylatuje III (1) - serial dok. USA 2026
23:50 Mumia: Film Lee Cronina ** - horror USA/Irlandia 2026 (130 min)

CANAL+ PREMIUM

08:00 Agent szczęścia - film dok. Bhutan/Węgry 2024
09:35 W kogo ja się wrodziłem ** - film obyczajowy Polska 2001 (60 min)
10:35 Łapu-Capu (204)
10:40 Zmiennokształtni 2 ** - film fantasy Niemcy 2026, reż. Sven Unterwaldt Jr. (100 min)
12:20 Wszyscy Święci ** - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
13:40 Godzina zero (3/4)
14:25 Co ukrywa Elon Musk?
15:55 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 ** - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
17:50 Hollywood Buzz (13)
18:15 Łapu-Capu (205)
18:20 Pod gwiaździstym niebem ** - kom. romant. USA 2025 (100 min)
20:00 Strefa zagrożenia *** - thriller Wlk. Brytania 2025, reż. David Mackenzie (110 min)
21:50 Wojownik - film sens. **** USA 2011 (135 min)
00:05 Father Mother Sister Brother *** - komedio-dramat USA/Francja/Niemcy/Włochy/Irlandia 2025 (115 min)

KINO POLSKA

07:30 Bolek i Lolek (3/13)
07:40 Reksio II - serial anim.
08:05 Przygody Myszki
08:35 Wskrzeszenie - film krótkometrażowy Polska 2022
08:55 Skradziona kolekcja - komedia krym. Polska 1979, reż. Jan Batory, wyk. Izabella Dziarska, Elżbieta Starostecka, Mieczysław Pawlikowski
10:45 Złoty pociąg, cz. 1 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba, wyk. Mitică Popescu
12:20 Złoty pociąg, cz. 2 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
14:00 Potop II (1) - film hist. Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek
17:40 Pogranicze w ogniu (4,5) - serial sens. Polska 1988, wyk. Janusz Bukowski, Jacek Kałucki
20:00 Ziarno prawdy - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela
22:25 Zabawa, zabawa - dramat obycz. Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska
00:00 Dług - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (7/8) - serial obycz. Wlk. Bryt. 2019
08:30 Przyjaciółki XVII
10:25 Świat według Kiepskich
14:45 Jak wytresować smoka - film animowany USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
16:45 Wkręceni - kom. Polska 2014, reż. Piotr Wereśniak
18:50 Miłość na nowo - komediodramat USA 2023
21:00 Parkingowy - komedia USA 2022, reż. Richard Wong
23:40 Battleship: Bitwa o Ziemię - film przyg. USA/Japonia 2012, reż. Peter Berg

WARNER TV

07:50 Teraz albo nigdy! IV (6)
08:50 Bajer z Bel-Air II (2,3/24)
09:50 Prawo Agaty V (10)
10:50 Pełniejsza chata IV
11:50 Teraz albo nigdy! IV (7,1)
13:55 Bajer z Bel-Air II
15:55 Pełniejsza chata IV
18:15 Bliźniaczki na boisku - komedia USA 1999
20:00 Raport Pelikana - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
22:50 Greystoke: legenda Tarzana, władcy małp - film przyg. Wlk. Brytania/USA 1984
01:35 Zabójcza broń IV - komedia sens. USA 1998

CINEMAX

11:05 Holiday - komedia romantyczna USA 2006
13:25 50 pierwszych randek - komedia romant. USA 2004
15:05 Ciche życie - dramat obycz. F/Grecja/Niemcy/Estonia/Szwecja/Fin 2024
16:45 Po imprezie - dramat obyczajowy Czechy 2024
18:15 Je'vida - dramat obyczajowy Finlandia 2023
20:00 Fargo V (1,2/10)
21:45 Fargo - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 1996
23:25 Królowe dragu i zombie - horror USA 2025

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi
09:50 Prawo Agaty VI (9)
10:55 Lekarze III (3)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (8)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (57,58)
17:10 Po drugiej stronie kamery
18:15 Uwolnić orkę III: Na ratunek - film przyg. USA 1998
20:00 Zabójczy koktajl - film sens. USA/F/Niemcy 2021
22:30 Kaganiec - thriller USA 2023, reż. John Stalberg jr.
00:35 After - dramat obycz. USA 2019, reż. Jenny Gage

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher - serial krym.
09:15 Panna Scarlet i komisarz III (1/6) - serial krym.
10:20 Panna Marple IV (4/4)
12:20 Hudson i Rex V
14:35 Poirot XII (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2009
16:40 Strażnik Teksasu (5,6/26) - serial sens.
18:55 Poirot: Zagadka na morzu (7/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 Fenomen - film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub
22:35 Hannibal - thriller USA/Wlk. Brytania/Włochy 2001

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II
09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru (6/26) - serial anim. USA 2009
10:55 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
13:00 Czarodziejki II (17,18/22)
15:00 Krokodyl Dundee II - komedia Australia/USA 1988
17:30 W rytmie hip–hopu - melodramat USA 2001
20:00 Miłość i inne używki - komedia romantyczna USA 2010, reż. Edward Zwick
22:30 World War Z - horror USA 2013, reż. Marc Forster

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz
10:30 Rosamunde Pilcher: Miłość to najlepsza terapia - romans Niemcy 2023
12:25 Inga Lindström: Śladami miłości - romans Niemcy 2006
14:20 Malibu – Siostrzyczki - film obycz. Niemcy 2023
16:15 Dzikie fale – nic się nie ukryje (3/4) - serial obycz.
18:05 Górski lekarz (1/7)
20:00 Inga Lindström: Na zawsze Sommerlund - film obyczajowy Niemcy 2014
21:55 Zostaniemy przyjaciółmi - komedia Niemcy 2021
23:50 Górski lekarz (1/7)

AMC

08:40 Strażnik - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
10:50 Zbroja boga - film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
13:00 Twarda laska - komedia USA/Australia 2001
14:55 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
17:25 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
20:15 Niewinna - thriller Wlk. Bryt./USA 2008, reż. Richard Eyre, wyk. Liam Neeson
22:00 Ostatnie zlecenie - film sens. USA/Czechy/Tajl. 2008

AXN

08:05 Ostry dyżur IV (4/22)
09:10 Castle VI (2,3/23)
11:10 Rekrut IV (19,20/22)
13:10 Dowody zbrodni IV (6,7/24) - serial sens. USA 06
15:10 FBI IV (1,2/21)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (22,23/24)
19:05 Castle VI (4,5/23)
21:05 Agenci NCIS: Hawaje II (22,1/22) - serial krym. USA 2023, wyk. Vanessa Lachey
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (22,23/24)
00:40 Castle VI (4/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II (7) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (8/24)
14:50 Panna Marple II (1/4)
16:50 Poirot (1/11)
19:00 Agenci NCIS XVI (9/24) - serial krym. USA 2018
19:55 Poirot V (3/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (9/20)
22:55 Poirot V (3/8)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (11, 12) - reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 1) - reality show
15:35 Pary młode ponad miarę II (4,5) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (10, 11, 9) - reality show
20:50 Projekt City (5,6/6) - serial dok. Polska 2026
21:50 Jestem z Polski IX (5/15) - serial dok. Polska 2022
22:50 Babski biznes (8/8) - serial dok. Polska 2025
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (2) - magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany V (3/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (2, 3)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (5, 6)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5054)
18:15 Wojny samochodowe (14, 11) - program rozrywkowy
20:15 Moto kombat (8)
21:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9,10/12)
22:00 Raport Turbo

BBC FIRST

08:45 Lewis (1/6) - serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (11/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Majorki
14:55 Ojciec Brown XI (3/10)
16:00 Lewis - serial krym.
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer XVI (4/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny II (2,3/6)
23:25 Po powodzi (1/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024

FX

08:00 Kości XI (3/22)
09:00 SkyMed III (5/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (12,13/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (14,15/25)
17:25 Z Archiwum X IV (7,8/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III - serial krym. USA/Aus. 2025
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (17,18/22)
22:00 Zakłamanie Nie marnuj swoich uczuć - inny USA 2022
23:00 Z Archiwum X IV

HGTV

08:05 Poszukiwacze domów
09:05 Remontujemy dom na plaży VIII - serial dok.
10:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (7, 8) - reality show
11:05 Usterka XI (10,11)
12:35 Podwórkowa reaktywacja (11, 12, 13, 1) - magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę IV
16:25 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (8) - reality show
19:05 Pogromcy chaosu (4)
20:05 Dorota was urządzi IV
21:35 Będzie pięknie (7/8)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:10 Mistrzowie szycia (4)
09:15 Zamek Windsor (3,4/6)
11:10 Bajecznie bogaci agenci
12:25 Najdroższe brytyjskie domy III (6) - serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (3) - program rozrywkowy
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - pr. rozrywkowy
15:40 Zapraszam do stołu: profesjonaliści (5, 6)
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (4)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (9) - pr. rozrywkowy
21:00 10 lat mniej w 10 dni II
22:00 Superchirurdzy II

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XII (4/16)
08:55 Przyjaciele VI
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV - serial kom.
14:30 Dwóch i pół XII
16:30 Przyjaciele VI - serial komediowy USA 2000
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV - serial kom.
22:00 The Office PL II (2,3/12) - serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (10, 11)
00:05 Miasteczko South Park VII (3,4/15) - serial anim.
01:00 Pracoholicy II (7/10)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex V (7)
09:25 Rodzinka.pl VI (9/26)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo (7,8/13)
12:25 Komisarz Alex V (8)
13:25 Ojciec Mateusz 33
15:25 Komisarz Alex V (9) - serial krym. Polska 2014
16:10 Na sygnale - serial obycz.
17:20 Ranczo (9,10/13)
19:25 Ojciec Mateusz 33 (3)
20:30 Komisarz Alex XXV (11) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo (11,12/13) - serial kom. Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (4,5)
01:25 Pitbull (9) - serial sens.

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV
12:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (4,5) - serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XIII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6)
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (6) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (4)
18:30 Azjatycka kuchnia Evy Pau (1, 2) - mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (1)
19:50 Zgrillowani (7)
20:15 m jak mięso (6, 7)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki (9, 10)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (8)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty: Australia X - serial dok.
13:05 Pogromcy bałaganu (8)
14:05 Cudotwórcy – pod presją (7) - serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (14)
15:55 Małe-wielkie zmiany
16:50 Gardeners' World (11)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty.
20:00 Daleko od miasta XII (3)
21:00 Cudotwórcy – pod presją - serial dok. USA 2026
22:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (6)

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (9/10) - serial dok.
14:45 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże koleją XIV (2/4) - serial dok.
16:55 Świat z góry (4,5/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Jak oligarchowie korumpują Zachód (2)
19:45 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
20:50 Jałta 1945. Prawdziwa cena pokoju - film dok.
22:00 Premiera: 1936-1953. Hiszpańska zbrodnia domowa

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Dżungla złota
12:00 Przemytnicy: na morzu
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Nagi instynkt przetrwania – 21 dni samotności (2/8)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (13)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VI (10/17) - serial dok.
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (10/11)
22:00 Złoto drwali II (6/8)
23:00 Akta ekspedycji

TVP HISTORIA

11:00 Wszystkie kolory świata
12:05 Podziemne Włochy II
13:05 Brytyjskie odliczanie do wojny - serial dokumentalny
14:00 Janosik (11/13)
15:00 Powstanie warszawskie. Pragnienie wolności - film dok.
15:35 Sensacje XX wieku
18:10 1920. Wojna i miłość (12)
19:05 Ex libris - magazyn
19:35 Flesz historii (776)
20:00 Trzeci oficer (11)
20:55 Bałtycki łańcuch, protest, który zmienił bieg historii
21:55 Kampinoska epopeja
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (12)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (11/26)
14:50 Największe tajemnice świata VI (17/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VI (4/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Łowca historycznych skarbów (4) - serial dok.
22:00 Wojny magazynowe XVI

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:30 Ekstremalne katastrofy
15:00 Katastrofa w przestworzach XXI (5/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (2,3/10)
20:05 Katastrofa w przestworzach XXIV (3/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Morskie megamaszyny III - serial dok.
22:00 Premiera: Katastrofy pod lupą II - serial dok.
23:00 Grand Prix Monako: za kulisami wyścigu - film dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy (25,26/26) - serial anim.
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXIII (2,3) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (8/13)
15:00 Truckersi przez Australię IX (6/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii VI
22:30 Sekretne tunele Hitlera

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu IX
11:25 Zabójcza pogoda V
12:30 Dziki połów (8/8)
13:30 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) - film dok.
14:35 W okowach mrozu VI
16:40 Fenomeny współczesnego życia II (1/6) - serial dok.
17:40 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) - film dok.
18:45 Missisippi z Nickiem Knowlesem - serial dok.
19:45 Planeta zmian: koralowce
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Cała prawda o naszych zębach (1/2) - program dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

08:10 Maria Stuart: listy pisane szyfrem - film dok.
09:20 Wojna światowa (4/8)
10:20 Zapomniana wojna Churchilla - film dok.
11:30 Tajne bazy nazistów
12:25 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (4,5,6/6)
15:20 Machu Picchu - film dok.
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (5/8) - serial dok.
17:40 Podziemna armia
18:40 Majowie: wojna pięciu królestw (3) - serial dok.
19:45 Historia Troi - serial dok.
20:55 Hitler i jego władza (2/3)
22:05 Anna Boleyn i Elżbieta I

szyfropanorama

co roku w Opolu		boa na szyi	bywa zapalony / Amor		długi nóż o wygiętym ostrzu	nauka o gwiazdach		wojak w stylu węgierskim		bardzo dobra opinia	… kłaków / był nim Jan Suzin		gangster z „Kilera"	do zabijania much		dreszczowiec z Marilyn Monroe		… Dankowska, pilotka
Inuita	16	2	4	6	3	1		dzielnica Warszawy				14	2	… Murray, szkocki tenisista	18	5	22	
dawne okrycie	2	12	14	21	18	lekkie uderzenie, potrząśnięcie						5	6	9	10	6	16	brydżowa zachęta
obija meble skórą / miasto nad Baryczą	17	18	11	6	10	16		… Lipnicka				17	18		4	18	15	
	6	15	6			pasza dla konia						następca Cartera			18	7	18	
miasto niedaleko Żagania	13		22	mityczny władca wiatrów				bar dla chemików / zgraja								18		
	18	19	20	można poczuć je na plecach		marzenie filmowców						muzykant amator	silne u tragarza		18	19	4	
pika, kopia	15	18	5			stoją na osiedlu		Marcin, ogłosił 95 tez		okrutnik	żyrant				19	18	5	
rodzi kokosy	pierwiastek z nawozów	22			wpuszcza widzów na salę kinową								solidny kij		3		20	nagość w sztuce
	18	15	3	18		15					przymierze między państwami	18	15	6	18	5	2	
wykiełkuje	12	6	18	19	5	1	20 minut w hokeju					8	18		17	16	12	
	1	5	6	4	okres mezozoiku	4					przedmiot z dalekich krajów	16	7	12	1	17	20	
gorzkawy napój do drinka		nielot z Nowej Zelandii					spotkanie z kochaniem							kant, krawędź				

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Rozwiązanie krzyżówki

11	9	10	12	16	4				
19	12	1	22	4	6	16	13	4	6

Rozrywka w „Wyborczej"

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną" należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane" litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-22).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki".

Rozwiązanie z wydania 14 sierpnia: DREWNIANA ALTANA

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

wyborcza

PROSTO Z POLSKI
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadząca Magdalena Mach wyborcza.pl

Siedliska opłakują ofiary wypadku autokaru na Węgrzech

Zginęły wspaniałe, kochane osoby

– Jak sobie poradzimy, kiedy będą tu przywożone ciała? Gdy będą wracać ranni? Nie wiem, kiedy się z tym oswoimy, jak długo to może trwać – mówi Halina Wójcik z Siedlisk. Pięć z 12 ofiar wypadku polskiego autokaru z pielgrzymami na Węgrzech to mieszkańcy tej podrzeszowskiej wsi, która ma 1600 mieszkańców.

Agata Kulczycka

• **Pięć z 12 ofiar wypadku polskiego autokaru z pielgrzymami na Węgrzech to mieszkańcy podrzeszowskiej wsi Siedliska** FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Halina Wójcik mieszka vis a vis domu kultury w Siedliskach. W poniedziałek przed południem pierwszy raz po tym, jak dowiedziała się o wypadku, w którym zginęli jej sąsiedzi, wyszła do ogrodu, by zaczerpnąć świeżego powietrza i spróbować ochłonąć.

– To bardzo trudne. Po tym, jak wczoraj się dowiedziałam, co się wydarzyło, nie mogłam mówić, ciężko mi było nawet wyjść do kościoła. Nie wiem, kiedy się z tego ocknę – mówi.

Koleżanki od wczesnej młodości

Cztery ofiary katastrofy to bardzo bliskie jej osoby: – Dwie to najbliższe koleżanki, wspaniałe, kochane, sympatyczne, miłe i mądre osoby. Dwoje pozostałych to bliscy znajomi. Znaliśmy się wszyscy od wczesnej młodości, od mojego zamążpójścia: i dziewczyny, i chłopaki. Spotykaliśmy się w domu kultury, tu naprzeciwko, w Klubie Seniorów, w Klubie Koła Gospodyń. Ich śmierć jest dla mnie tak trudna, że nie mogę tego udźwignąć. Ciężko mi to objąć umysłem, ciężko przyjąć, skoro wiem, że moje koleżanki nie żyją. Te opowieści uczestników, w których mówią, jak ciężkie chwile przechodzili, jak krzyczeli, jak płakali.

Mówi, że tragedia, która wydarzyła w niedzielę na węgierskiej autostradzie, odbiła się na całej lokalnej społeczności: – Spotykam znajomych, oni mają łzy w oczach, albo płaczą, kręcimy głowami i nie wiemy, co powiedzieć. Nawet nie jesteśmy w stanie o tym rozmawiać. Nie krytykujemy kierowcy, bo całe to zdarzenie jest zbyt straszne. Nie wiem, co będzie dalej. Jak sobie poradzimy, kiedy będą tu przywożone ciała, będą wracać ci, którzy zostali ranni. Nie wiem, kiedy się z tym oswoimy, jak długo to może trwać – martwi się.

Siedliska: Tu wszyscy się dobrze znają

W lokalnym sklepie od rana wypadek to główny temat rozmów. Mieszkańcy rozmawiają o prawdopodobnych przyczynach jeszcze zanim podała je węgierska policja. – Nocnej jazdy na takich wyjazdach w ogóle nie powinno być. Wszędzie przecież można dojechać w dzień. W nocy każdemu może się zdarzyć przysnąć – mówi pan Zdzisław z sąsiadującego z Siedliskami Zarzecza, który pakuje do torby chleb, śmietanę, zapas wody mineralnej i wędlinę.

Sprzedawczyni przyznaje: – Dziś klienci tylko o tym mówią. Nasza najlepsza klientka, pani Kazia, też była na tej pielgrzymce. To kochana osoba, codziennie tu do nas przychodziła, bardzo się o nią martwiliśmy. Ale wiemy już, że żyje i bardzo się ucieszyliśmy. Jest poturbowana, ale najważniejsze, że żyje.

Siedliska to mała podrzeszowska wieś, z 600-letnią historią. Ma 1600 mieszkańców, zadbaną szkołę podstawową, przedszkole i oddany w zeszłym roku żłobek. Nowi mieszkańcy chętnie się tu budują, bo wieś graniczy od południa z Rzeszowem. Wszyscy się tu znają, działają w OSP, Kole Gospodyń, starsi – w Klubie Seniora.

Każdy tu jest spokrewniony albo był w bliskich relacjach z kimś, kto pojechał na pielgrzymkę do Medjugorie.

Spośród 12 ofiar niedzielnego wypadku na Węgrzech, aż pięć to mieszkańcy Siedlisk. – Wszystkie ofiary śmiertelne to osoby w wieku emerytalnym. Tożsamość trzech z tych pięciu ofiar została oficjalnie potwierdzona – mówi w poniedziałek rano Adam Skoczylas, wójt gminy Lubelnia, na której terenie leżą Siedliska. Wójt o wypadku dowiedział się w niedzielę rano od znajomego. – Powiadomiliśmy wojewodę, zwołaliśmy sztab kryzysowy w Urzędzie Gminy i na bieżąco przez cały dzień monitorowaliśmy sytuację, a w nocy byliśmy z zastępcą komendanta miejskiego i panią psycholog u bliskich tych osób, których śmierć została oficjalnie potwierdzona, by je o tym poinformować.

– W sumie z terenu naszej gminy 18 osób brało udział w tej pielgrzymce, z czego 17 z Siedlisk, a jedna z Lubeni. Taka tragedia wydarzyła się pierwszy raz w historii naszej miejscowości – podsumowuje wójt.

Był w Medjugorie w zeszłym roku. I teraz znowu miał jechać

Wiesław Duda, mieszkaniec Siedlisk, radny powiatu w zeszłym roku był na takiej samej pielgrzymce i w tym roku znowu się wybierał. W ostatniej chwili zrezygnował. – Pomodliłem się już w tej intencji, że Opatrzność nade mną czuwa – mówi. Ale bardzo przeżywa to, że zginęli jego sąsiedzi i żony jego dwóch kolegów. – Synowie moich sąsiadów pojechali na Węgry i już zidentyfikowali matkę. Tyle, co wróciliśmy ze wspólnego, dwutygodniowego wyjazdu na Węgry. Bawiliśmy się, dowcipkowaliśmy i siedzieliśmy w słońcu, a teraz ona już nie żyje. Mężowi udało się przeżyć – mówi Wiesław Dyda. Podkreśla, że to, co wydarzyło się na autostradzie na Węgrzech to największa tragedia w powojennej historii Siedlisk. – Zdarzały się tragiczne wypadki. Nawet gdy ginęła w nich jedna osoba, przeżywaliśmy tę tragedię całą społecznością. Co dopiero gdy tyle osób ginie i tyle osób jest rannych – załamuje ręce pan Wiesław.

Z Siedlisk z Biurem Pielgrzymkowo-Turystycznym Floratur do Medjugorie pojechało 17 osób, w tym jedno małżeństwo z dwójką dzieci w wieku 13 i 17 lat. – Ci, którzy przeżyli, są w na tyle dobrym stanie, że ich życiu nie zagraża niebezpieczeństwo – mówi Wiesław Duda.

Wspomina swoją ubiegłoroczną pielgrzymkę z biurem Floratur: – Dziś doszukujemy się, kto zawinił. Ja nie osądzam nikogo. Bardzo pozytywnie oceniłem ten poprzedni wyjazd. Wszystko było bardzo dobrze zorganizowane – i zwiedzanie, i zakwaterowanie, i transport. Moim zdaniem kierowcy po ośmiodniowym pobycie na miejscu, nie byli zmęczeni, bo nie było tam długich tras do pokonania. To na co zwróciłem uwagę: mieliśmy być 16 sierpnia o godz. 8 rano w Strzyżowie tak jak teraz oni – mówi pan Wiesław. Część uczestników tegorocznego wyjazdu była z nim wówczas w Medziugorie, ale nikt z tej piątki, która zginęła.

Zginęło 12 osób

W pielgrzymce do Medjugorie w Bośni i Hercegowinie uczestniczyło 59 osób z Podkarpacia, 12 zginęło w wypadku, który wydarzył się w drodze powrotnej na autostradzie na Węgrzech ok. godz. 1 w nocy w niedzielę, 16 sierpnia.

W poniedziałek w południe mieszkańcy Podkarpacia uczcili minutą ciszy tragicznie zmarłych w wypadku na Węgrzech. W szczególny sposób uczciło to tragiczne zdarzenie kilkudziesięciu pracowników Urzędu Gminy w Lubeni. Wszyscy w południe wyszli na zewnątrz budynku, by wyrazić szacunek dla pamięci zmarłych.

Organizatorem wyjazdu było Biuro Pielgrzymkowo-Turystyczne Floratur z Rymanowa Zdroju. Jego właściciel był jednocześnie pilotem wycieczki. Przeżył wypadek, podobnie jak dwaj kierowcy, ok. 60-letni i 55-letni. Autokar, którym jechali pielgrzymi, należy do firmy przewozowej „Michael" z Osieka Jasielskiego. Firma od kilkunastu lat współpracuje z biurem Floratur. Jej właściciel Tadeusz Dykas zapewniał nas w niedzielę, że autokar był sprawny, miał aktualne badania techniczne.

21 rannych przyleciało do Polski w poniedziałek wieczorem specjalnym rządowym samolotem. Wylądowali na lotnisku w Jasionce, skąd osoby w dobrym stanie pojechały prosto do domów, a te wymagające dalszej hospitalizacji zostały przetransportowane do podkarpackich szpitali. W węgierskich szpitalach zostali ci, których stan zdrowia na transport nie pozwala.

Trwają dwa postępowania dotyczące wypadku, na Węgrzech i w Polsce. W Polsce śledztwo ws. nieumyślnego spowodowania katastrofy w ruchu lądowym wszczęła Prokuratura Okręgowa w Krośnie.

Według wstępnych ustaleń śledczych autokar zjechał z niewyjaśnionych przyczyn z pasa ruchu na pobocze, gdzie się przewrócił. Prokuratura wystosowała już do strony węgierskiej Europejski Nakaz Dochodzeniowy, w którym zawnioskowała o dostarczenie dokumentacji dotyczącej wypadku. ●

▶ 4-5

eprasa.pl 429c60c01d

Spór w szpitalu w Bielsku Podlaskim bada prokuratura

Piosenki, wpisy i zarzuty o hejt

Spór o zarobki, godziny pracy i sposób zarządzania szpitalem w Bielsku Podlaskim trafił do prokuratury.

Agata Sawczenko

• **Arsalan Azzaddin, lekarz internista, wicedyrektor do spraw technicznych. Bielsk Podlaski, 21 lipca 2026 roku** FOT. AGNIESZKA SADOWSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nie może być tak, że ktoś publicznie obraża drugiego człowieka, montuje jakieś piosenki, publikacje i karykatury bez żadnych podstaw. Tym razem postanowiłem nie zostawiać tego bez reakcji – mówi dr Arsalan Azzaddin, wicedyrektor ds. medycznych szpitala powiatowego w Bielsku Podlaskim.

Prokuratura potwierdza, że prowadzi sprawę. – Mamy takie zawiadomienie. Sprawdzamy okoliczności. Dopiero potem podejmiemy decyzję, czy będziemy wszczynać postępowanie – mówi Adam Naumczuk, prokurator rejonowy w Bielsku Podlaskim. Konflikt między lekarzem a Eugeniuszem Muszycem trwa już od kilku lat – mimo że obaj panowie zapewniają, że właściwie się nie znają i że widzieli się może dwa razy w życiu, zupełnie przypadkowo. Muszyc chce wziąć pod lupę zarobki lekarza.

Twierdzi, że ten za dużo pracuje i za dużo zarabia. Muszyc zwracał uwagę, że Azzaddin jest jednocześnie zastępcą dyrektora ds. lecznictwa, koordynatorem SOR-u, lekarzem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, a także pracuje na oddziale chorób wewnętrznych. Pyta również o wysokość jego wynagrodzenia i liczbę przepracowanych godzin. O wykaz jego dyżurów poprosił szpital, a o sprawdzenie sytuacji – Państwową Inspekcję Pracy. Kontrola PIP w szpitalu trwa.

Ale Eugeniusz Muszyc posunął się dalej. Wpisy na temat lekarza publikuje na swoim profilu w portalu społecznościowym. To się dr. Azzaddinowi nie podoba.

„BIORĘ DYŻURY, BO NIE MA ZASTĘPSTWA"

Azzaddin nie ukrywa, że jego dochody są wysokie. Bywa, że ma nawet 350 godzin dyżurów w miesiącu. Twierdzi jednak, że wynika to przede wszystkim z katastrofalnych braków kadrowych.

– Ze względu na poważne braki kadrowe byłem zmuszony do pracy w znacznie większym wymiarze niż standardowy. W najbardziej obciążonych miesiącach mój czas pracy sięgał nawet 600 godzin miesięcznie. Tak duże obciążenie wynikało przede wszystkim z konieczności zapewnienia ciągłości pracy oraz przejęcia obowiązków, których z powodu niedoboru kadry lekarskiej nie było komu wykonywać – mówi.

– Nigdy wcześniej tyle nie pracowałem. Ale nie ma lekarzy. Alternatywa jest prosta: albo biorę kolejne dyżury, albo zamykamy część działalności – dodaje.

> *Nie może być tak, że ktoś publicznie obraża drugiego człowieka, montuje jakieś piosenki, publikacje i karykatury bez żadnych podstaw. Tym razem postanowiłem nie zostawiać tego bez reakcji*
>
> **DR ARSALAN AZZADIN**
> wicedyrektor ds. medycznych szpitala powiatowego w Bielsku Podlaskim

Jak podkreśla, jeszcze kilka lat temu na SOR-ze dyżurowało siedmiu lekarzy związanych ze szpitalem. Dziś chętnych jest znacznie mniej.

– Od kilku lat szukamy lekarzy i nikt się nie zgłasza. To nie jest problem tylko naszego szpitala, ale całej Polski – przekonuje.

W przesłanym redakcji oświadczeniu twierdzi, że przepracowanie „kilkuset godzin miesięcznie" nie było wyjątkiem, lecz konsekwencją braków kadrowych. Podkreśla też, że dodatkowo wspiera oddział wewnętrzny.

„W ramach pełnionej funkcji koordynatora udzielam również świadczeń zdrowotnych na rzecz Oddziału Chorób Wewnętrznych w celu zapewnienia ciągłości opieki nad pacjentami, za co otrzymuję wynagrodzenie w wysokości 10 zł za godzinę" – napisał. Podaje też kwoty za dyżury na SOR – nie więcej niż 215 zł brutto za godzinę. To jedna z najniższych stawek w województwie.

Dodaje, że wielokrotnie przejmował dyżury, gdy nie udało się znaleźć zastępstwa.

MUSZYC: „EGZOTYCZNA KOALICJA"

Zdaniem Azzaddina problem nie sprowadza się jednak do sporu o pieniądze.

Lekarz twierdzi, że publikacje Muszyca od dawna mają charakter personalny. Szczególnie krytycznie ocenia wpisy odnoszące się do jego pochodzenia. W jednym ze wpisów Muszyc używał określenia „egzotyczna koalicja" wobec kierownictwa szpitala. Publikował też materiały dotyczące sytuacji w placówce, ilustrowane zdjęciami Azzaddina. I podawał, że lekarz miesięcznie dyżuruje 650 godzin (trzydziestodniowy miesiąc to w sumie 720 godzin).

Azzaddin jest z pochodzenia Kurdem. W swoim oświadczeniu napisał, że związkowiec odnosił się do jego narodowości „w sposób obraźliwy, stygmatyzujący i dyskryminujący".

„Wypowiedzi te nie odnosiły się wyłącznie do kwestii merytorycznych związanych z wykonywaniem przeze mnie obowiązków zawodowych, lecz eksponowały moją narodowość jako okoliczność mającą podważać moją wiarygodność i kompetencje" – twierdzi.

Pisze: „Fakt, że do chwili obecnej nie reagowałem na jego ataki, które są nie tylko pozbawione polotu, ale często rasistowskie i ksenofobiczne, nie oznacza, że zamierzam pozostawać jego ofiarą do końca życia. Zamierzam bronić swojej godności i wizerunku".

Lekarz zapowiada również kroki cywilne. – Najpierw prokuratura, później pozew. Nie zamierzam dłużej tego tolerować.

MUSZYC: CHODZIŁO O PRZEJRZYSTOŚĆ

Związkowiec odpiera zarzuty: „Moją intencją nie było obrażanie ani nękanie kogokolwiek. Zadawałem pytania na prywatnym profilu Facebooka w imieniu pracowników, wyłącznie w celu dociekania prawdy, przejrzystości i odpowiedzialności" – napisał w oświadczeniu przesłanym redakcji.

Twierdzi, że jego działania dotyczyły wyłącznie kwestii związanych z funkcjonowaniem publicznego szpitala i wydatkowaniem publicznych pieniędzy.

Kategorycznie odrzuca też zarzuty dotyczące narodowości.

„W żadnym moim komentarzu nie padło ani jedno słowo odnoszące się do czyjejkolwiek narodowości, pochodzenia czy wyznania. Przypisywanie mi takich intencji jest całkowicie bezpodstawną nadinterpretacją".

Dodaje, że stawi się na każde wezwanie prokuratury i będzie składał wyjaśnienia.

Na razie śledczy nie przesądzają o zasadności zarzutów. Potwierdzają jedynie, że po zawiadomieniu złożonym przez wicedyrektora szpitala prowadzone jest postępowanie. Sprawdzi ono, czy publikacje związkowca mieściły się w granicach dopuszczalnej krytyki, czy też mogły naruszać prawo. ●

OGŁOSZENIE Kraj/34444729

Masz problemy w domu, pracy na uczelni?
Niepokoisz się, ze ich przyczyna bądź skutkiem jest choroba lub zaburzenie psychiczne?
Zgłoś się do punktu zgłoszeniowo-koordynacyjnego.
Najpóźniej w ciągu 72 godzin znajdziesz tam profesjonalną pomoc.

Centrum Zdrowia Psychicznego w Gorzowie Wlkp.,
ul. Walczaka 42,
tel. 95 782 78 76

Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.

CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Prezydent Miasta Opola
wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej zawiadamia, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Opola w budynku przy ul. Piastowskiej 17 (V piętro) podany jest do publicznej wiadomości

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA

przeznaczonej do najmu w trybie bezprzetargowym na rzecz dotychczasowego najemcy. Lokal użytkowy o powierzchni 175,26 m², znajdujący się w budynku przy ul. Oleskiej 31 w Opolu (działka nr 140/1 obręb Opole)

Opole/34448608

OGŁOSZENIE
Wójt Gminy Ełk
podaje do publicznej wiadomości,
że w Urzędzie Gminy w Ełku przy ul. T. Kościuszki 28 A, 19-300 Ełk,
wywieszone są wykazy:
nieruchomości gruntowej przeznaczonej do dzierżawy stanowiącej części działki nr 94/1 obręb Mostołty, nieruchomości gruntowych przeznaczonych do sprzedaży w trybie bezprzetargowym na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej stanowiących działki nr 3/9 o pow. 0,0553 ha oraz 653/3 o pow. 0,0476 ha obręb Szeligi Buczki

Olsztyn/34448397

INFORMACJA

Na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i poz. 912) Urząd Miejski w Brodnicy, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, uprzejmie informuje, że na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu Miejskiego został wywieszony – na okres od dnia 21.08.2026 r. do dnia 11.09.2026 r. – wykaz nieruchomości położonych przy ul. Aleja Leśna i ul. Okrężnej, przeznaczonych do dzierżawy, oraz nieruchomości położonych przy ul. Ustronie i ul. Zamkowej, przeznaczonych do użyczenia.

Bydgoszcz-Toruń/34448630

INFORMACJA
Prezydenta Miasta Włocławek

Na podstawie art. 43 w związku z art. 46 pkt 1 Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026r., poz. 670 t.j..), informuję o przyjęciu Uchwały Nr XXXV/83/2025 Rady Miasta Włocławek z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek dla obszaru położonego w rejonie ulic: Okrzei, Wroniej, Witosa, Nowomiejskiej, Chopina, Okrężnej i Wierzbowej (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lipca 2026, poz. 3507) dla którego przeprowadzono postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz informuję o możliwości zapoznania się z jego treścią, a także z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 oraz z podsumowaniem o którym mowa w art. 55 ust. 3 w/w ustawy.

Dokumenty dostępne są w siedzibie Urzędu Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13, w godzinach pracy urzędu (pokój 410, IV-piętro).

Prezydent Miasta Włocławek

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z procedurą planistyczną sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- tożsamość administratora: Gmina Miasto Włocławek, reprezentowana przez Prezydenta Miasta Włocławek;
- dane kontaktowe administratora Prezydenta Miasta Włocławek: adres e-mail: poczta@um.wloclawek.pl, nr telefonu: (54) 414-40-00 lub pisemnie na adres siedziby urzędu;
- dane kontaktowe inspektora ochrony danych: adres e-mail: iod@um.wloclawek.pl, nr telefonu: (54) 414-42-69 lub pisemnie na adres administratora danych;
- cele przetwarzania: przetwarzanie odbywa się w celu przeprowadzenia postępowania administracyjnego w związku z uchwalaniem planu miejscowego w trakcie procesu planistycznego tworzenia projektów planów miejscowych;
- podstawa prawna: przetwarzanie dokonywane jest na podstawie na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 6 ust. 1 lit. a) ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;
- odbiorcy danych: uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa lub zawartej umowy powierzania przetwarzania danych z administratorem;
- okres przechowywania danych: dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celów przetwarzania, a po tym czasie przez okres oraz w zakresie zgodnym z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach tj. wieczyście (kategoria archiwalna A);
- informacja o dowolności lub obowiązku podania danych: podanie danych osobowych jest obowiązkowe i wynika z przepisów prawa. Nie podanie danych osobowych w wymaganym zakresie spowoduje pozostawienie sprawy bez rozpoznania;

Informacje o szczegółowych zasadach przetwarzania danych osobowych dostępne są w siedzibie Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13 we Włocławku, pokój 404 (w godzinach urzędowania) oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek: https://bip.um.wlocl.pl/17/polityka-prywatnosci-bip.html

Bydgoszcz-Toruń/34448516

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY OSIELSKO
z dnia 21 sierpnia 2026 r.

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego obszar miejscowości Żołędowo, gmina Osielsko

Na podstawie art. 17 pkt. 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) w związku z art. 67 ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.) i art. 39, ust. 1, pkt 2, 3, 4, 5 oraz art. 40 i 41 w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy Osielsko nr III/38/2019 z dnia 23 kwietnia 2019 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego obszar miejscowości Żołędowo, gmina Osielsko, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 31 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Jana Pawła II 28, 86-031 Osielsko w godzinach **od 8⁰⁰ do 14⁰⁰**.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy, ul. Jana Pawła II 28, o godzinie 15:00.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), art. 67 ust. 3 pkt 1 i 2 i ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.), każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie do Wójta Gminy Osielsko z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **15 października 2026 r.**

Zgodnie z art. 8c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi mogą być wnoszone w formie papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych przez organ sporządzający projekt w Biuletynie Informacji Publicznej.

Z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko można zapoznać się również na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Osielsko (bip.osielsko.pl) w katalogu: Zagospodarowanie i planowanie przestrzenne, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu, pod adresem: https://bip.osielsko.pl/artykuly/1434/mpzp-dla-terenu-obejmujacego-obszar-miejscowosci-zoledowo-gmina-osielsko.

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Osielsko. Klauzulę informacyjną RODO zamieszczono na stronie www.bip.osielsko.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko.

Wójt Gminy Osielsko
Janusz Jedliński

Bydgoszcz-Toruń/34448588

Szczecin/34445913

eprasa.pl 429c60c01d

Ekspert: Zakaz nocnej jazdy dla autokarów jest potrzebny, bo życie jest bezcenne

Dodatkowy nocleg to tyl

• **Strażacy na miejscu katastrofy polskiego autokaru na Węgrzech** FOT. REUTERS/BALAZS TOTH/MEZOKOVESD KEPEKBEN

Powinno się zakazać przejazdów autobusów turystycznych w porze nocnej – takie głosy pojawiły się po wypadku na Węgrzech, w którym zginęło 12 osób. Policja węgierska mówi o zaśnięciu kierowcy, jako o prawdopodobnej przyczynie katastrofy.

Agata Kulczycka

Ok. godz. 1 w nocy w niedzielę, 16 lipca, w wypadku polskiego autokaru na autostradzie M3 na Węgrzech, zginęło 12 osób, dwie walczą o życie, rannych zostało kilkadziesiąt osób. Autokarem podróżowało 59 osób, wracali z ośmiodniowej pielgrzymki do Medjugorie w Bośni i Hercegowinie. Po wypadku w komentarzach internauci domagają się zmiany prawa i zakazu nocnych podróży turystycznym autokarom, jeżdżącym na długich trasach. Zwłaszcza że do podobnych wypadków dochodziło już wcześniej. Między innymi:

1 lipca 2002 roku, między 1 a 2 w nocy, w wypadku koło Balatonu na Węgrzech zginęło 20 osób, a 31 zostało rannych. Autobus, którym pielgrzymi z Lubelszczyzny jechali do Medjugorie, najechał na wysoki krawężnik, przewrócił się na dach, a następnie wpadł do przydrożnego rowu.

Dwa lata temu, ok. godz. 5.40, na autostradzie A4 na północ od Zagrzebia także zginęło 12 osób, a 32 zostały ranne w drodze do Medjugorie. Tak, jak w niedzielę pod Mezokövesd, autokar zjechał z drogi i wpadł do rowu.

ROZMOWA Z
MACIEJEM KULKĄ
biegłym z zakresu transportu, specjalizującym się w bezpieczeństwie ruchu drogowego

AGATA KULCZYCKA: Po wypadku polskich pielgrzymów na Węgrzech pojawiły się głosy, by zmienić prawo i zakazać nocnej jazdy autokarów turystycznych na długich trasach. Czy pana zdaniem taka zmiana przepisów jest potrzebna?

MACIEJ KULKA: – Jestem kierowcą autobusu, z żoną byliśmy na tej trasie i jesteśmy przeciwni nocnym przejazdom autobusów. Przepisy mocno ograniczają nocną jazdę kierowców. Niestety, nikt tego nie przestrzega, a kary są bardzo niskie.

Jak przepisy ograniczają nocną jadę kierowców autobusów?

– 20 sierpnia 2020 roku został wprowadzony Pakiet Mobilności. Zaostrzono w nim przepisy dotyczące pracy kierowców. Kierowca może przepracować łącznie 10 godzin i to dotyczy nie tylko jazdy, ale też pomocy w zapakowaniu się podróżnych, czy czasów oczekiwania na odprawę na granicy. Po 4,5 godzinie musi mieć 45 minut przerwy, albo zamienić się z innym kierowcą.

W porze nocnej, czyli między północą a godz. 7 rano, kierowca może pracować cztery godziny, ale maksymalnie po trzech godzinach musi mieć przerwę.

To określa art. 21 Ustawy o czasie pracy kierowców. Tu chodzi i o komfort pasażerów i kierowców, by mogli się rozprostować.

Ale kary za nieprzestrzeganie tych zapisów są bardzo małe, nikt ich nie nakłada ani w Polsce, ani w innych krajach Europy, więc nikt się tym nie przejmuje. Mówię to z przykrością, bo sam rozliczam czas pracy kierowców, także kierowców autobusów i wyraźnie to widzę.

Czy Pańskim zdaniem przepisy wystarczająco regulują pracę kierowców autokarów turystycznych w porze nocnej?

– Chciałbym, aby były one przestrzegane, bo w mojej ocenie są nierespektowane i nikt na to nie zwraca uwagi. Kary są za niskie, by pełnić funkcję odstraszającą, choć Pakiet Mobilności wprost określił, że państwa członkowskie mają obowiązek wprowadzić takie kary, by miały efekt i edukacyjny i odstraszający.

To kary dla kierowców, czy przewoźników?

– Kierowca nie jest karany, tylko przewoźnik, a przewoźnikom i biurom podróży zależy, by podczas drogi powrotnej nie robić dodatkowego noclegu, bo to dla nich nieopłacalne. Chcą, jak najszybciej wykorzystać autokar do kolejnych wyjazdów, bo w ten sposób zarabiają. W szczycie sezonu tych autobusów trochę brakuje, więc im szybciej autokar pojedzie w kolejną trasę, tym lepiej.

Tym, co jest największym zagrożeniem podróży w porze nocnej jest mikrosen. Proszę wyjaśnić, co to takiego?

– To jak stop-klatka. Zjawisko, podczas którego nie odczuwamy tego, co dzieje się na drodze. Patrzymy na przykład na zielone światło i nie zauważamy jego zmiany na czerwone. Nasz umysł jest w uśpieniu i tego nie rejestruje. Zdarzają się sytuacje, że ktoś ma taką mikrodrzemkę z otwartymi oczami i tego zupełnie nie kontroluje.

Węgierska policja twierdzi, że prawdopodobną przyczyną wypadku koło Mezokövesd, było właśnie to, że kierowca zasnął.

– Mogło się to zdarzyć. W miejscu, gdzie doszło do wypadku, był bardzo łagodny zakręt w lewo. Początkowo, zgodnie z siłą odśrodkową, kierowca jechał po poboczu, prawdopodobnie, gdy się zorientował, że coś jest nie tak, było już za późno. Wpadł głębiej, a autokar się przewrócił.

Autokar był 15-letni, takie autobusy nie były jeszcze wyposażane w asystenta utrzymania w pasie ruchu – ACC.

Kiedy w 2013 roku kupowałem autobus Volvo w najbogatszej wersji, ACC nie było nawet w możliwych opcjach do dokupienia. Ten system polega na tym, że na podstawie tego, co rejestruje ka-

eprasa.pl 429c60c01d

ko 30 euro

mera, samochód jest utrzymywany w środku pasa ruchu, także na zakrętach. Czujnik rozpoznaje też sen kierowcy: kiedy nie wykonuje on żadnych czynności, a samochód zaczyna delikatnie przyhamowywać, jeśli nadal nie będzie on wykonywał żadnych czynności, auto samo się zatrzymuje. To jest już w standardowym wyposażeniu nowoczesnych ciężarówek, autokarów i samochodów osobowych, obecnie produkowanych.

Kierowca autokaru ma 62 lata. Czy powinny pojawić się większe obostrzenia, co do wieku kierowców prowadzących autokary na długich, międzynarodowych trasach?

– Nie będę obiektywny, mam 53 lata. Regularnie przechodzę badania, które są dość wymagające. Sprawdzany jest czas reakcji, refleks, odporność na olśnienie. Jeśli ten kierowca je przeszedł, to sądzę, że wszystko jest w porządku.

Zwrócę natomiast uwagę na coś innego. W Lublinie mieliśmy trzech młodych mężczyzn, którzy mieli prawo jazdy kat. B i chcieli zrobić prawo jazdy na autobus. Nie przeszli badań psychologicznych w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy i cofnięto im uprawnienia do kategorii B, bo pani psycholog stwierdziła, że ci kierowcy stwarzają zagrożenie na drodze dla siebie i innych.

W porze nocnej kierowca może pracować cztery godziny, ale maksymalnie po trzech godzinach musi mieć przerwę. Ale kary za nieprzestrzeganie tych zapisów są bardzo małe, nikt ich nie nakłada ani w Polsce, ani w innych krajach Europy, więc nikt się tym nie przejmuje

MACIEJ KULKA

W tym konkretnym przypadku pielgrzymki z Podkarpacia zwróciłbym uwagę przede wszystkim na organizację podróży powrotnej. Jako kierowca byłbym zaniepokojony tym, że po drodze zaplanowano jeszcze zwiedzanie Sarajewa. Kierowca rozpoczyna pracę rano, a później, podczas przerwy przeznaczonej na zwiedzanie przez pasażerów, często pozostaje w autobusie lub w jego pobliżu.

Jeżeli przebywa w upale i nie ma zapewnionych odpowiednich warunków, trudno uznać, że rzeczywiście odpoczywa.

Formalnie może to być przerwa lub odpoczynek, ale nie zawsze oznacza to faktyczną regenerację organizmu. Zmęczony kierowca staje się zagrożeniem zarówno dla siebie, jak i dla innych uczestników ruchu.

Podsumowując: przepisy pana zdaniem powinny się zmienić?

– Należałoby rozważyć wprowadzenie zakazu jazdy nocnej dla autobusów turystycznych, na przykład między północą a godziną 7.00. Życie ludzkie jest bezcenne. Jeżeli dzięki takiemu rozwiązaniu moglibyśmy ograniczyć ryzyko wypadków i uratować choć część osób, warto podjąć dyskusję o zmianie przepisów.

Wprowadzenie takiego zakazu wyłącznie w Polsce nie rozwiązałoby jednak problemu przewozów międzynarodowych. Autobus jadący przez kilka państw podlega przepisom obowiązującym na ich terytorium, natomiast zasady dotyczące czasu prowadzenia pojazdu, przerw i odpoczynków są w znacznej części regulowane prawem unijnym. Dlatego skuteczne i jednolite rozwiązanie dla całego międzynarodowego transportu autokarowego wymagałoby działania na poziomie Unii Europejskiej.

Taka zmiana oznaczałaby konieczność zaplanowania dodatkowego noclegu podczas podróży. Z ciekawości sprawdziłem ceny pielgrzymek do Medjugorie. Jedna z najdroższych ofert, jakie znalazłem, wynosiła 1650 zł, przy czym uczestnik musiał dodatkowo zabrać około 500 euro. W takim budżecie dodatkowe 30 euro za nocleg nie stanowi znaczącej różnicy, a może zwiększyć bezpieczeństwo kilkudziesięciu pasażerów i uratować ludzkie życie.

Wyjazd, który zakończył się katastrofą, był wyjątkowo tani: 890 zł i 230 euro za osiem dni.

– Nawet przy takiej cenie dodatkowe 30 euro nie stanowi istotnej różnicy. Bezpieczeństwo pasażerów nie może przegrywać z dążeniem do maksymalnego obniżenia ceny wyjazdu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448546

OGŁOSZENIE PŁATNE Szczecin/34448564

WYCIAG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Polic

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na **sprzedaż**
następującej części nieruchomości gruntowej położonej w rejonie ulicy Polnej
w Trzebieży, w obrębie ewidencyjnym Trzebież 2, gmina Police:

NUMER DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	CENA WYWOŁAWCZA NETTO*	WADIUM	MINIMALNE POSTĄPIENIE
210/3	1260 m²	141 000,00 zł	8 000,00 zł	3 000,00 zł

*Do ceny ww. nieruchomości netto zostanie doliczony podatek VAT w stawce 23 % – zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Stawka podatku VAT może ulec zmianie w przypadku zmiany wyżej wymienionej ustawy.

Dla ww. działki prowadzona jest księga wieczysta numer **SZ2S/0002987/5.**

Opis nieruchomości:
Działka usytuowana jest na zapleczu ul. Polnej 42 w Trzebieży, niezabudowana, niezagospodarowana. Teren działki płaski, o kształcie zbliżonym do prostokąta z przedłużeniem na drogę dojazdową od ul. Polnej. Na działce, w części stanowiącej drogę dojazdową, znajduje się przyłącze kanalizacji sanitarnej dla budynku zlokalizowanego na terenie działki nr 210/4, nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia służebności gruntowej dla dostępu i obsługi urządzenia, w części przedmiotowej nieruchomości która stanowi drogę dojazdową znajduje się nieczynny zbiornik bezodpływowy – szambo. Najbliższe sąsiedztwo stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne, tereny leśne, tereny zagospodarowane i w trakcie zagospodarowania. Działka posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, ul. Polnej. W ulicy Polnej znajdują się sieci uzbrojenia terenu.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób zagospodarowania:
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/430/2022 Rady Miejskiej w Policach z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej gminy Police, pn.: „Gmina Północ" (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2105 z dnia 9 maja 2022 r.) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie symbolem **F.01.MN,U,** tj. teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczalną funkcją usługową,

– Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/345/01 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie zmian w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Police, w części dotyczącej obszaru miejscowości Trzebież (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.04.2022 r. Nr 14 poz. 256) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie zagospodarowania przestrzennego symbolem **7/1 MJ,U,** tj. Zabudowa mieszkalno – usługowa jednorodzinna. Teren działki nr 210/3 z obrębu Trzebież 2, znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Zalew Szczeciński (PLB320009).

Przetarg odbędzie się w dniu 23 września 2026 r. o godzinie 10⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach, ul. Stefana Batorego 3 (I piętro, sala konferencyjna – pok. nr 32).

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Policach przy ul. Stefana Batorego 3 i ul. Bankowej 18.

Pełna treść ogłoszenia dostępna jest również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Policach (www.police.pl) i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Police.

Informacje na temat zbywanej nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Policach przy ul. Bankowej 18, pok. 217, 211 lub telefonicznie pod numerami 91-43-118-97, 91-43-118-91.

OGŁOSZENIE PŁATNE Białystok/34448486

Narewka, dnia 21.08.2026 r.
GN.6840.12.2026.JS

Informacja w sprawie wykazu nieruchomości stanowiących własność Gminy Narewka przeznaczonych do zbycia w trybie przetargowym

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2025r. poz. 1077, 1080) Wójt Gminy Narewka informuje, że na tablicach ogłoszeń Gminy Narewka oraz na stronie internetowej: BIP www.bip.ug.narewka.wrotapodlasia.pl, urzędu gminy www.narewka.pl, został podany do publicznej wiadomości wykaz nr 3/2026 z dnia 21.08.2026 r. ws. nieruchomości przeznaczonych do zbycia w drodze przetargowej.

Wykaz podlega wywieszeniu na okres 21 dni, licząc od dnia 21.08.2026 r.

Wójt Gminy Narewka
Jarosław Gołubowski

OGŁOSZENIE PŁATNE Szczecin/34448565

WYCIAG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Polic

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na **sprzedaż**
zabudowanej części nieruchomości gruntowej położonej przy ulicy Polnej nr 42
w Trzebieży, w obrębie ewidencyjnym Trzebież 2, gmina Police:

NUMER DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	CENA WYWOŁAWCZA NETTO	WADIUM	MINIMALNE POSTĄPIENIE
210/4	1058 m²	520 000,00 zł (sprzedaż zwolniona z podatku VAT)	26 000,00 zł	6 000,00 zł

Dla ww. działki prowadzona jest księga wieczysta numer **SZ2S/0002987/5.**

Opis nieruchomości:
Działka nr ewid. 210/4 z obrębu Trzebież 2 położona jest przy ul. Polnej nr 42 w Trzebieży, przy drodze urządzonej z pełnym dostępem do infrastruktury. Najbliższe sąsiedztwo stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne, tereny leśne, tereny zagospodarowane i w trakcie zagospodarowywania. Teren jest płaski o kształcie zbliżonym do prostokąta. Nieruchomość posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, tj. ul. Polnej. W ewidencji gruntów i budynków działka oznaczona jest symbolem klasoużytku Br-RV, tj. grunty rolne zabudowane.

Budynek podłączony jest do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączem zlokalizowanym na działce sąsiedniej oznaczonej nr 210/3 z obrębu Trzebież 2. Właścicielem działki nr 210/3 jest Gmina Police i działka przeznaczona jest do sprzedaży. Nowy nabywca działki nr 210/3 zobowiązany będzie ustanowić na rzecz każdoczesnego właściciela działki nr 210/4 bezpłatną służebność gruntową polegająca na prawie dostępu i obsługi urządzenia znajdującego się na działce nr 210/3 w części nieruchomości, która stanowi drogę dojazdową.

Działka zabudowana jest następującymi budynkami:

1) Budynkiem mieszkalnym wolnostojącym, dwurodzinnym, dwukondygnacyjnym o powierzchni zabudowy 95 m², powierzchnia użytkowa 163,76 m². Dostęp do infrastruktury pełen, ekspozycja wschód-zachód.

Stan techniczny średnio korzystny – wymienione okna oraz dach, orynnowanie, więźba dachowa poprawiona. Budynek obecnie niezamieszkany, nieogrzewany, nieużytkowany. Składa się z dwóch osobnych mieszkań zlokalizowanych na parterze i I piętrze o bliźniaczym układzie izb, tj. 4 izby (pokoje i kuchnia), pomieszczenie o dawnej funkcji łazienki, schowek, pokoje przechodnie. Fundamenty i ściany murowane z cegły. Budynek nieocieplony, ściany zewnętrzne – tynk cementowo wapienny o wysokim stopniu zużycia. Stropy drewniane. Obecnie brak instalacji grzewczej, piece kaflowe zlokalizowane w budynku. Dach czterospadowy, konstrukcji drewnianej, kryty dachówką ceramiczną. Ściany wewnętrzne w pokojach częściowo pomalowane i tapetowane, sufity malowane. Podłogi częściowo drewniane, częściowo pokryte panelami i linoleum. Na obiekcie widoczne zacieki, zawilgocenia i spękania budynku, odchodzące fragmenty elewacji, tynków. Budynek wymaga remontu.

2) budynkiem gospodarczym wolnostojącym jednokondygnacyjnym o powierzchni zabudowy 40 m². Ściany murowane z cegły w złym stanie technicznym. Stan budynku do gruntowego remontu, widoczne ślady pęknięć murów.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób zagospodarowania:
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/430/2022 Rady Miejskiej w Policach z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej gminy Police, pn.: „Gmina Północ" (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2105 z dnia 9 maja 2022 r.) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie symbolem **F.01.MN,U,** tj. teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczalną funkcją usługową,

– Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/345/01 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie zmian w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Police, w części dotyczącej obszaru miejscowości Trzebież (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.04.2022 r. Nr 14 poz. 256) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie zagospodarowania przestrzennego symbolem **7/1 MJ,U,** tj. Zabudowa mieszkalno – usługowa jednorodzinna. Teren działki nr 210/4 z obrębu Trzebież 2, znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Zalew Szczeciński (PLB320009).

Przetarg odbędzie się w dniu 23 września 2026 r. o godzinie 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach, ul. Stefana Batorego 3 (I piętro, sala konferencyjna – pok. nr 32).

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Policach przy ul. Stefana Batorego 3 i ul. Bankowej 18.

Pełna treść ogłoszenia dostępna jest również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Policach (www.police.pl) i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Police.

Informacje na temat zbywanej nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Policach przy ul. Bankowej 18, pok. 215, 211 lub telefonicznie pod numerami 91-43-118-95, 91-43-118-91.

eprasa.pl 429c60c01d

Świętokrzyskie. Kolejna osoba z zarzutami po śmierci 20-letniego Wiktora

Co się działo w szpitalnej izolatce?

Prokuratura uważa, że to Beata M., była dyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii, ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowości w zabezpieczeniu szpitalnego monitoringu.

Grzegorz Walczak

• **Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy**
FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Beata M. została we wtorek 18 sierpnia wezwana na przesłuchanie do Prokuratury Rejonowej Kielce-Zachód. Tam postawiono jej zarzut niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego.

– Jako dyrektor Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy nie dopełniła obowiązków wynikających z Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ze statutu ŚCP oraz z regulaminu organizacyjnego tego centrum – informuje Daniel Prokopowicz, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Kielcach. Ma to związek z „niepodjęciem działań i niestworzeniem warunków technicznych zmierzających do realizacji obowiązku ustawowego przechowywania nagrań z monitoringu z pomieszczeń izolacji przez co najmniej 12 miesięcy".

JEDENASTA OSOBA Z ZARZUTAMI

Była dyrektorka nie stworzyła tym samym warunków do technicznego zabezpieczenia zapisu monitoringu z dni 14-25 lipca 2021 roku, gdy na oddziale przebywał 20-letni Wiktor Malinowski.

– Podejrzana działała tym samym na szkodę interesu publicznego i prywatnego tego pacjenta – mówi Prokopowicz.

Beata M. nie przyznała się do winy. Odmówiła składania wyjaśnień. Grozi jej do trzech lat więzienia.

– Zastrzegła, że wyjaśnienia złoży, ale w późniejszym terminie – precyzuje rzecznik prokuratury.

Beata M. to była dyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w latach 2019-2021. Wcześniej pracowała w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta. Była oddelegowana do pracy w szpitalu w Morawicy, by na miejscu badać, czy przestrzegane są prawa osób cierpiących na choroby psychiczne.

Jest 11. osobą, której prokuratura postawiła zarzuty po śmierci Wiktora Malinowskiego.

ŚMIERĆ WIKTORA W SZPITALU W MORAWICY

20-letni Wiktor pochodził z Konieczna pod Włoszczową. Był studentem Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. Od najmłodszych lat grał w piłkę nożną w lokalnych klubach: Hetmanie i Deko Włoszczowa, a także w GKS Kluczewsko. Był mistrzem województwa trampkarzy starszych.

Była dyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy koło Kielc, jest 11. osobą, której prokuratura postawiła zarzuty po śmierci Wiktora Malinowskiego

Choć od śmierci Wiktora minęło już pięć lat, to jego ojciec, Krzysztof Malinowski, mówi że dalej walczy o sprawiedliwość. Nie chce, żebyśmy pisali o szczegółach, dlatego informacje dotyczące pobytu Wiktora w szpitalu podajemy bardzo ogólnie.

14 lipca 2021 roku Wiktor został przyjęty, z uwagi na stan zdrowia, na oddział psychiatryczny szpitala przy ulicy Kusocińskiego w Kielcach. To placówka podległa Świętokrzyskiemu Centrum Psychiatrii w Morawicy.

25 lipca szpital poinformował bliskich, że Wiktor podjął próbę samobójczą. Stało się to w czasie, kiedy przebywał on zamknięty w izolatce.

Przewieziono go do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach. Tam, 29 lipca, zmarł.

Początkowo śledztwo prowadzone pod kątem doprowadzenia przez lekarzy do śmierci samobójczej zostało umorzone. Potem nastąpił zwrot: po zażaleniu ojca sąd nakazał ponowne zbadanie sprawy. W zeszłym roku nadeszła opinia biegłych z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest bardzo kategoryczna, niekorzystna dla personelu medycznego i procedur stosowanych w szpitalu.

Nieoficjalnie ustaliśmy, że biegli eksperci uważają, że Wiktor nie miał w szpitalu wykonywanych właściwych badań i kwestionują zamykanie Wiktora w izolatce.

ZARZUT ZA ZARZUTEM

– Takiej sprawy u nas jeszcze nie było – przyznawali w marcu śledczy.

Nieprawidłowości w procedurach medycznych bada Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu.

Najpierw postawiła zarzuty sześciu lekarzom – psychiatrom: Konradowi L., Justynie H., Milenie S., Łukaszowi K., Hubertowi D. i Beacie B. Zarzuty dotyczą nieumyślnego doprowadzenia do śmierci pacjenta, narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a także bezprawnego pozbawienia wolności.

W kwietniu zarzuty otrzymały pielęgniarki: Joanna B. i Ewa S. To one pełniły dyżur 25 lipca 2021 roku – wtedy, gdy doszło do próby samobójczej. – Dotyczą tego, że umyślnie naraziły pacjenta na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. W ten sposób, że mimo ciążącego na nich obowiązku opieki i kontroli stanu fizycznego pokrzywdzonego co 15 minut, uchybiły temu obowiązkowi – przekazywał Daniel Prokopowicz, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Kielcach.

Według prokuratury, pomijając kontrolę, która „powinna być przeprowadzona w czasie krytycznym dla zdarzenia", pielęgniarki miały nieumyślnie doprowadzić do śmierci Wiktora. Joannie B. prokuratura zarzuciła dodatkowo poświadczenie nieprawdy w dokumentacji medycznej. Miała wprowadzić w niej adnotację, że badanie przeprowadziła, choć prokuratura uważa, że do niego nie doszło.

Podobny zarzut, związany z zaniechaniem opieki nad pacjentem, otrzymał również pielęgniarz Marcin D.

Wiadomo, że Wiktor został umieszczony w sali intensywnego nadzoru, tzw. izolatce. Powinien w niej być pod stałą obserwacją, między innymi po to, by nie mógł targnąć się na swoje życie. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego wskazuje, że „stan fizyczny osoby z zaburzeniami psychicznymi unieruchomionej lub izolowanej kontroluje pielęgniarka nie rzadziej niż co 15 minut, również w czasie snu tej osoby".

Dziesiątą osobą z zarzutami w sandomierskim śledztwie jest Ewa P., wicedyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii. Według prokuratury miała dopuścić do funkcjonowania w szpitalu sali, której „wyposażenie nie zabezpieczało osoby z zaburzeniami psychicznymi przed uszkodzeniami ciała". Sala intensywnego nadzoru była dodatkowo pozbawiona „obowiązkowej instalacji monitoringu w pomieszczeniu przeznaczonym do celów sanitarno-higienicznych", a konkretnie w łazience.

Wszyscy podejrzani nie przyznali się do winy.

Sandomierskie śledztwo cały czas jest w toku. Równolegle z nim prowadzone jest postępowanie kieleckiej prokuratury, dotyczące szpitalnego monitoringu, który nie został odpowiednio zabezpieczony.

– To drugie postępowanie jest już na ukończeniu – mówi Daniel Prokopowicz.

„STARALIŚMY SIĘ ROBIĆ WSZYSTKO, CO MOGŁO PACJENTOWI POMÓC"

Jedna z podejrzanych w sandomierskim postępowaniu to Beata B., która w 2021 roku była kierowniczką Centrum Zdrowia Psychicznego przy Kusocińskiego (oddział psychiatryczny działa w strukturach tego centrum). To z kolei podlega pod Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy.

„W imieniu moim i wszystkich lekarzy oraz innego personelu, będących przedmiotem tego postępowania prokuratury, mogę powiedzieć, że kierowaliśmy się najlepszą wiedzą i doświadczeniem, wkładając w nasze działania maksimum zaangażowania – również emocjonalnego. Staraliśmy się robić absolutnie wszystko, co mogło temu pacjentowi pomóc. To, że ta historia skończyła się w tak tragiczny sposób, również dla nas jest olbrzymim obciążeniem. To trauma na całe życie. Niestety, w psychiatrii, jak w każdej dziedzinie medycyny, istnieje odsetek przypadków śmiertelnych, którym nie udaje się zapobiec – z taką sytuacją mamy do czynienia tutaj" – oświadczała „Wyborczej".

Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy od początku nie komentowało stawianych zarzutów.

„Ze względu na charakter sprawy oraz prowadzone postępowania przez właściwe organy, które nie informują szpitala o szczegółach postępowania, a także ze względu na obowiązujące przepisy prawa – w tym ustawy o ochronie zdrowia psychicznego – nie jesteśmy uprawnieni do udzielania informacji ani komentowania okoliczności zdarzenia" – przekazywała dyrekcja szpitala.

– Toczy się postępowanie, o okolicznościach sprawy nie możemy mówić, ze względu na obowiązującą nas tajemnicę lekarską. Apelujemy jednak o rozwagę w przedwczesnym ferowaniu wyroków – mówiła Beata B. ●

1 RP

eprasa.pl 429c60c01d

Lublin. Ksiądz z kościelnym zakazem na spotkaniu z młodzieżą

Kuria: To nie powinno mieć miejsca

Udział ks. Mieczysława Puzewicza w spotkaniu wywołał reakcję lubelskiej kurii. Duchowny, wobec którego prowadzono postępowanie po skargach byłych wolontariuszek, tłumaczy, że jedynie odpowiedział na zaproszenie i nie miał bezpośredniego kontaktu z dziećmi.

Kamil Kulig

Dzieci z obwodów żytomierskiego i lwowskiego, w tym dzieci Obrońców Ukrainy i poległych Bohaterów, przyjechały na wakacje integracyjne do Lublina. Już siódmy rok z rzędu lubelskie organizacje trzeciego sektora – Stowarzyszenie Solidarności Globalnej i Centrum Wolontariatu w Lublinie – gościnnie witają utalentowaną młodzież ukraińską w ramach wspólnego projektu zainicjowanego przez ks. Mieczysława Puzewicza – informował 20 lipca na w mediach społecznościowych Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie.

„Dla wielu z nich ta wycieczka to nie tylko wypoczynek, ale także nowe doświadczenia, nowe znajomości i ważny etap rozwoju osobistego" – czytamy w poście, do którego dołączono zdjęcia ze spotkania dzieci.

Na fotografiach widzimy wspomnianego ks. Mieczysława Puzewicza, znanego duchownego z Lublina. W przeszłości pełnił funkcję rzecznika abp. Józefa Życińskiego, był też diecezjalnym duszpasterzem młodzieży, współtworzył Centrum Wolontariatu, które od lat prowadzi działania na rzecz wykluczonych.

„Nie było moją intencją łamanie zakazu kościelnego"

Duchowny przyszedł na spotkanie z młodzieżą ukraińską, pomimo kościelnego zakazu kontaktowania się z osobami małoletnimi. Kuria nałożyła go na ks. Puzewicza po zakończeniu postępowania dotyczącego naruszenia przez duchownego nietykalności młodych kobiet, które były zaangażowane w działalność Centrum Wolontariatu.

Spotkanie księdza z ukraińską młodzieżą nagłośnili dziennikarze Radia Lublin Tomasz Maczulski i Inna Yasnitska.

Prezes Centrum Wolontariatu w Lublinie odpowiedział rozgłośni, że cały projekt był organizowany przez zaprzyjaźnione Stowarzyszenie Solidarności Globalnej. To z kolei podkreśliło, że ks. Puzewicz nie jest objęty sądowym zakazem pracy z małoletnimi.

Stowarzyszenie zapewniło jednocześnie, że podczas pobytu ukraińskiej młodzieży w Polsce ksiądz nie prowadził zajęć, nie sprawował opieki nad uczestnikami i nie wykonywał pracy związanej z ich wychowaniem.

„Nie było moją intencją łamanie zakazu kościelnego. Nie kontaktowałem się bezpośrednio z młodzieżą. Nie sprawowałem opieki i nie prowadziłem warsztatów dla młodzieży. Jako osoba, która w duchu solidarności z Ukrainą wsparła finansowo pobyt grupy w Lublinie, przyjąłem zaproszenie konsulatu. Pozdrawiam. Szczęść Boże" – napisał dziennikarzom Radia Lublin ks. Puzewicz.

Na doniesienia o jego udziale w spotkaniu z ukraińską młodzieżą zareagowała kuria. – To w ogóle nie powinno mieć miejsca – powiedział Radiu Lublin ks. Adam Jaszcz, kanclerz Kurii Metropolitalnej w Lublinie. Dodał, że odbyła się rozmowa dyscyplinująca z wikariuszem generalnym, z księdzem biskupem.

– Podczas tej rozmowy duchowny wyraził skruchę, przeprosił za swoje zachowanie. Co prawda było to wydarzenie publiczne, w obecności innych dorosłych, ale tak czy inaczej było to zachowanie nieodpowiednie, ponieważ budzi zgorszenie i słuszny sprzeciw ze strony osób, które mogły poczuć się nim dotknięte. Duchowny obiecał swojemu biskupowi, że więcej do takich zachowań nie dojdzie – dodał rzecznik lubelskiej kurii.

• **Duchowny przyszedł na spotkanie z młodzieżą ukraińską, pomimo kościelnego zakazu kontaktowania się z osobami małoletnimi** FOT. MATIAS LYNCH/SHUTTERSTOCK

Opowiedziały, co je spotkało, gdy były nastolatkami

Przypadki naruszenia przez ks. Puzewicza nietykalności osobistej młodych kobiet opisał dziennikarz „Wyborczej" Paweł Piotr Reszka w reportażu „Duszpasterz młodzieży chce całusa. Wolontariuszki przerywają milczenie" opublikowanym w „Dużym Formacie".

Bohaterki tekstu wspominają, że ksiądz próbował je pocałować, złapać za pierś, wysyłał też esemesy o charakterze propozycji seksualnych. Było to w czasie, kiedy angażowały się w wolontariat jako nastolatki – w latach 2003–2019.

Kanclerz Kurii Metropolitalnej w Lublinie ks. Adam Jaszcz poinformował PAP, że dochodzenie wstępne w sprawie ks. Puzewicza zostało rozpoczęte w październiku i zamknięte 20 grudnia 2024 roku. „Wysłuchaliśmy świadectw osób mających wiedzę w tej sprawie, jak i oskarżanego księdza. Wszystkie dokumenty zostały przekazane do Stolicy Apostolskiej" – napisał kanclerz.

Ks. Jaszcz zapewnił, że ten duchowny nie pełni już żadnych funkcji diecezjalnych i obowiązuje go zakaz kontaktów z osobami małoletnimi. Do niedawna był pełnomocnikiem metropolity lubelskiego ds. pomocy osobom wykluczonym. Pełnił też funkcję redaktora w lubelskiej edycji katolickiego tygodnika „Niedziela". Obie te funkcje stracił po publikacji reportażu w „Dużym Formacie". ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Szczecin/34448303

OBWIESZCZENIE
Prezydenta Miasta Świnoujście
z dnia 21 sierpnia 2026 r.

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulicy Krzywej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 8h i art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 538 z późn. zm.) oraz na podst. art. 21 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.)

zawiadamiam

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulicy Krzywej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, sporządzonego na podstawie Uchwały Nr XCI/714/2024 Rady Miasta Świnoujście z dnia 29 lutego 2024 r.

KONSULTACJE SPOŁECZNE BĘDĄ PROWADZONE W OKRESIE
OD 21 SIERPNIA 2026 r. DO 18 WRZEŚNIA 2026 r. w następujących formach:

1) **zbieranie uwag w terminie od 21 sierpnia 2026 r. do 18 września 2026 r.**, przy czym uwagi do konsultowanego projektu aktu planowania przestrzennego należy składać do Prezydenta Miasta Świnoujście **wyłącznie za pomocą „FORMULARZA PISMA DOTYCZĄCEGO AKTU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO"**;

   Formularz jest dostępny w siedzibie Urzędu Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5 na Stanowisku Obsługi Interesantów w delegaturze Wydziału Urbanistyki i Architektury oraz zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Świnoujście na stronie internetowej https://bip.um.swinoujscie.pl w zakładce: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu.

   Uwagi do projektu planu oraz prognozy oddziaływania na środowisko można składać w formie:
   - papierowej – osobiście na Stanowisku Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Świnoujście w delegaturze Wydziału Urbanistyki i Architektury lub listownie na adres: Urząd Miasta Świnoujście, ul. Wojska Polskiego 1/5, 72-600 Świnoujście lub
   - elektronicznie – za pomocą poczty elektronicznej (bez konieczności opatrywania wniosku kwalifikowaniem podpisem elektronicznym) nas adres: wnioski-wua@um.swinoujscie.pl lub e-Doręczeń (wymaga opatrzenia wniosku kwalifikowanym podpisem elektronicznym).

   Dodatkowo wnioski do prognozy oddziaływania na środowisko można składać ustnie do protokołu.

   UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. Urzędu Miasta Świnoujście. Pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania. Organem właściwym do rozpatrzenia wniosków jest Prezydent Miasta Świnoujście.

2) **spotkanie otwarte**, na którym zostanie zaprezentowany ww. projekt planu, odbędzie się **w dniu 10 września 2026 r.** o godz. 15.30 w sali nr 1 w Urzędzie Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5 w Świnoujściu;

3) **dyżur projektanta planu** odbędą się **w dniu 10 września 2026 r.** o godz. 16.30 w sali nr 1 w Urzędzie Miasta Świnoujście ul. Wojska Polskiego 1/5 w Świnoujściu.

PREZYDENT MIASTA ŚWINOUJŚCIE
mgr Joanna Agatowska

W związku z obowiązkiem informacyjnym, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (o ochronie danych „RODO") informuję, że pełen zakres informacji o ochronie przetwarzanych danych osobowych można znaleźć w Biuletynie Informacji publicznej: http://bip.um.swinoujscie.pl, zakładka: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu (dokument wyszukać po dacie i przedmiocie ogłoszenia).

1 RP

OGŁOSZENIE PŁATNE Olsztyn/34448424

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położnej w obrębie geodezyjnym ROŻYŃSK, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działkę:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
2/15	0,0500	RIIIb RIVa	0,0400 0,0100	**20 000,00 zł**	**2 000,00**
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00026649/2 województwo warmińsko- mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0042 ROŻYŃSK					

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.

Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Nieruchomość położona w północnej części gminy Ełk, w obrębie Rożyńsk w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, przy jeziorze Druglin Duży. Dla obszaru, na którym zlokalizowana jest nieruchomość nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ełk zatwierdzonego uchwałą nr LXXI/550/2023 Rady Gminy Ełk z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ełk działka nr 2/15 znajduje się na terenie wielofunkcyjnej zabudowy wsi, częściowo na terenie rolnym. Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 sierpnia 2026 roku. Wniosków nie złożono.

Przetarg odbędzie się 29 września 2026 r. o godz. 10⁰⁰ w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr **11 1240 5745 1111 0010 4463 2844** w taki sposób, aby najpóźniej 23 września 2026r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Ełk.

Uczestnicy przetargu zobowiązani są do przedłożenia komisji przetargowej: oryginału dowodu wpłaty wadium, osoby fizyczne- dokumentu potwierdzającego tożsamość, w przypadku małżonków, do dokonywania czynności przetargowych konieczna jest obecność obojga małżonków lub jednego z nich ze stosownym pełnomocnictwem pisemnym drugiego małżonka, zawierającym zgodę na odpłatne nabycie nieruchomości, jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Ełk, ul. T. Kościuszki 28A, 19- 300 Ełk, Wydział Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19. Pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Ełku https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html?

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34448487

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

eprasa.pl 429c60c01d

23 sierpnia 2013 roku odszedł

Kostek Miodowicz

współtwórca nowych służb specjalnych, alpinista, poseł, mój Przyjaciel.

O wspomnienie i refleksje prosi

Staszek

www.nekrologi.wyborcza.pl/34445104

OBWIESZCZENIE
WÓJTA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI

w sprawie przyjęcia dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.) zawiadamiam o przyjęciu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie ewidencyjnym Nowogródek Pomorski oraz Karsko, uchwałą Nr XXVIII/187/2026 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 17 sierpnia 2026 r.

Jednocześnie informuję, że z treścią ww. dokumentu wraz z uzasadnieniem i podsumowaniem, o których mowa w art. 43 ww. ustawy, można się zapoznać w siedzibie Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski, ul. Mickiewicza 15, 74-304 Nowogródek Pomorski w godzinach pracy urzędu.

Wójt Gminy Nowogródek Pomorski
Krzysztof Mrzygłód

Szczecin/34448517

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY OSIELSKO
z dnia 21 sierpnia 2026 r.

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Myślęcinek, gmina Osielsko

Na podstawie art. 8h, art. 8i, art. 8j oraz art. 17 pkt. 11 i 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz art. 29, art. 39 ust. 1 pkt 2-5, art. 40 i 41 w związku z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy Osielsko nr X/110/2025 z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Myślęcinek, gmina Osielsko, zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Myślęcinek, gmina Osielsko, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, które odbędą się w dniach **od 24 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.**

Konsultacje społeczne prowadzone są w następujących formach:

1) zbieranie uwag do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w dniach **od 24 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.**,
2) spotkanie otwarte, które odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** o godzinie 16:00 w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, w budynku przy ul. Jana Pawła II 28 w Osielsku,
3) dyżur projektanta, który odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, w budynku przy ul. Jana Pawła II 28 w Osielsku, w godzinach 16:30-17:00.

Zgodnie z art. 8g ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej na adres: Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko, lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres *gmina@osielsko.pl*, poprzez eDoręczenia na adres AE:PL-25451-10130-BRDSH-11 oraz platformy usług administracji publicznej ePUAP:/4ivyi6y194/skrytka, wyłącznie na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Formularz dostępny jest w siedzibie Urzędu oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Osielsku w zakładce: *https://bip.osielsko.pl/artykul/864/10011/plan-osielsko*.

Składający uwagę do projektu aktu planowania przestrzennego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko udostępnia się w siedzibie Urzędu oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w zakładce: Zagospodarowanie i planowanie przestrzenne, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu, pod adresem: https://bip.osielsko.pl/artykuly/1451/mpzp-dla-terenow-polozonych-w-miejscowosci-myslecinek-gmina-osielsko.

Jednocześnie, w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko oraz składać uwagi do ww. postępowania do dnia **30 września 2026 r.** Uwagi do postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą być składane w ww. terminie w formie pisemnej lub ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres: Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko oraz e-mail: gmina@osielsko.pl.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Osielsko.

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Osielsko. Klauzulę informacyjną RODO zamieszczono na stronie www.bip.osielsko.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko.

Wójt Gminy Osielsko
Janusz Jedliński

Bydgoszcz-Toruń/34448592

Nie umiera ten, kto żyje w pamięci.

Z żalem zawiadamiamy, że 16 sierpnia 2026 roku odszedł

ŚP

Jan Janusz Kurłowicz

żył lat 91
Lekarz onkolog, wieloletni pracownik Szpitala Onkologicznego przy ul. Ogrodowej w Białymstoku. Z troską i oddaniem służył swoim Pacjentom.
Wspaniały Syn, Brat i Wujek.

Wystawienie odbędzie się 21 sierpnia od 12:00 do 13:15 w kaplicy Domu Pogrzebowego, ul. Raginisa 8.

Msza Święta Żałobna o godzinie 13:30 w kościele na cmentarzu Farnym.
Po Mszy trumna z Ciałem zostanie złożona do grobu rodzinnego.

O czym zawiadamia pogrążona w smutku

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448550

ODESZLI.pl
Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

WÓJT GMINY EŁK
ogłasza I przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości gruntowych niezabudowanych, położnych w obrębie geodezyjnym MALINÓWKA, gm. Ełk, będących własnością Gminy Ełk, stanowiących działki:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
100	0,2500	N	0,2500	215 000,00 zł	22 000,00
101	0,1000	RVI	0,1000	100 000,00 zł	10 000,00
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00013263/8 województwo warmińsko- mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0022 MALINÓWKA					

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.

Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Działki nr 100 i 101 położone są w północno- zachodniej części gminy Ełk w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w bliskiej odległości od jeziora. Dla przedmiotowego terenu nie ma obecnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i planu ogólnego. Według zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ełk zatwierdzonej Uchwałą LXXI/550/2023 Rady Gminy Ełk z dnia 27 lutego 2023 r., działki gruntu nr 100 i 101 położone są na terenie rolnym. Dla przedmiotowego terenu zostały wydane następujące decyzje o warunkach zabudowy: - decyzja nr 1088/2025 o warunkach zabudowy z dnia 21.08.2025 r. dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce oznaczonej nr 101 obręb Malinówka, gm. Ełk, - decyzja nr 1089/2025 o warunkach zabudowy z dnia 21.08.2025 r. dla inwestycji polegającej na budowie dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działce oznaczonej nr 100 obręb Malinówka, gm. Ełk.
Z uwagi na odpady- nielegalnie składowane w przeszłości na nieruchomości dla przedmiotowych działek wykonano opinię geotechniczną z badania podłoża gruntowego i nie stwierdzono występowania odpadów pod powierzchnią gruntu. Dokumentacja dostępna do wglądu w Urzędzie Gminy Ełk ul. T. Kościuszki 28 A pok. 15.
Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 18 grudnia 2025 roku. Wniosków nie złożono.

Przetarg odbędzie się 1 października 2026 r. o godz. 10^{00} w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 24 września 2026r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Ełk.

Uczestnicy przetargu zobowiązani są do przedłożenia komisji przetargowej: oryginału dowodu wpłaty wadium, osoby fizyczne- dokumentu potwierdzającego tożsamość, w przypadku małżonków, do dokonywania czynności przetargowych konieczna jest obecność obojga małżonków lub jednego z nich ze stosownym pełnomocnictwem pisemnym drugiego małżonka, zawierającym zgodę na odpłatne nabycie nieruchomości, jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Ełk, ul. T. Kościuszki 28A, 19- 300 Ełk, Wydział Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19. Pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Ełku https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html?

Olsztyn/34448402

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi, licytacje, zamówienia publiczne

Ogłoszenia sądowe i rekrutacyjne

Nekrologi, kondolencje, wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl

nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 429c60c01d